

KUTUP YILDIZININ PEŞİNDE: KORE SAVAŞI VE TÜRKİYE

ETKİNLİKLER: ORTAOKUL VE LİSE

Tarihsel Sorgulama, Sözlü Tarih, Arşiv Belgeleri, Anılar

YAZARLAR

Neslihan GEZGİN, Orkun ŞEN, Demet ÇEVİRGEN ÇALKAN,
Fatih ÖZPOLAT, Erkan DİNÇ, İsmail ACUN,
Handan DEVECİ, Servet ÜZTEMUR, N. Zeynep KIRAL

© Her hakkı saklıdır ve Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma Vakfı'na (The Korean War Legacy Foundation) aittir. İçindeki şekil, yazı, metin ve grafikler Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma Vakfı'na (The Korean War Legacy Foundation) ve/veya yazarlara atıfta bulunmak/kaynak göstermek koşuluyla eğitim- öğretim ve araştırma amacıyla alıntılanabilir/kullanılabilir.

HAZIRLAYANLAR

Editörler

Prof. Dr. Erkan DİNÇ, Prof. Dr. İsmail ACUN, Dr. Betül AYDIN

Dil Uzmanı

Prof. Dr. Musa ÇİFÇİ, Uğur ŞAHİNLİ

Alan (Tarih) Uzmanları

Prof. Dr. Burhan SAYILIR, Prof. Dr. Volkan MARTTİN

Program Geliştirme Uzmanı

Prof.Dr. Handan DEVECİ

Rehberlik Uzmanı

Dr. Ferhat BAYOĞLU

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Doç. Dr. Murat POLAT

Öğretim Tasarımı Uzmanı

Dr. Betül AYDIN

ISBN: 978-625-00-4378-3

Eskişehir, 2026

Bu alıřma;
Soğuk Savaş'ın başlangıcındaki
kardeş kavgasının ortasında öksüz ve yetim kalan
Koreli ocuklara,
onların en tanınmış yüzü Ayla'ya
[Sayın Eun-ja Kim'in kıymetli hatırasına]
ve
cephedeyken cesaretle savaşırken cephe gerisinde ise
içselleřtirdikleri insani değerlerle hareket ederek
Koreli çocukları kendi çocuğu veya kendi kardeşi gibi gören,
koruyan ve kollayan fedakar ve kahraman
Türk askerlerinin aziz hatıralarına adanmıştır.



İSTİKLÂL MARŞI

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül; ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım.
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım,
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın,
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın,
Kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak" diyerek geçme, tanı,
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı,
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda.
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar, ki şehadetleri dinin temeli,
Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecdile bin secde eder, varsa taşım,
Her cerihamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruhumücerret gibi yerden naaşım,
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk



Mustafa Kemal ATATÜRK

► Ön Söz

Koreliler, Kore Savaşı'nın Türk gazilerini yalnızca dünyaca ünlü cesaretleriyle değil, Koreli yetimlere olan sevgileriyle de hatırlarlar. Haziran 1951'de Türk askerleri, Güney Kore'nin başkenti Seul'ün güneyindeki Suwon'da Ankara Okulunu ve Yetimhanesini kurdular. Türk askerlerinin Koreli yetimlere sadece kol kanat gererek onların bakımını üstlenmekle kalmayıp aynı zamanda eğitimlerine devam etmelerine de vesile olmaları; Süleyman Dilbirliği adlı bir astsubay ile 5 yaşındaki Koreli yetim kız Eun-ja Kim arasındaki bağı anlatan ve Türkiye'de oldukça meşhur olan Ayla filminde vurgulanmıştı. Bu filmle birlikte Eun-ja Kim, Türkiye'nin Kore sevgisinin ulusal çapta bilinen bir tanığı haline gelmiştir. Ağustos 2026'da Kapadokya, Türkiye'de düzenleyeceğimiz 7. Dünya Kore Savaşı Tarihi Öğretmenler Kongresi'nde, "*Kuzey Yıldızının Peşinde: Kore Savaşı ve Türkiye*" başlıklı Türkçe ders/etkinlik kitabını kutlarken, 11 Mayıs 2025 tarihinde hayatını kaybeden Sayın Kim için de özel bir anma töreni düzenleyerek bu kitabı kendisine ithaf ettiğimizi duyurmak istiyoruz.

Türk gazilerinin insanın içini sızlatan cesaret ve kahramanlık hikâyelerini kayıt altına alarak korunmalarını sağlamak için 2018 yılında Türkiye'yi ziyaret ettim ve onlarla tanışıp onları dinleme onuruna eriştim. Kasım ayından itibaren Türkiye'nin başkenti Ankara'dan başlayarak İzmir ve İstanbul'a geçtim. Toplamda 34 gaziyle görüşmeler yaptım. Bunların 9'u Ankara'da, 15'i İzmir'de ve 10'u İstanbul'da gerçekleşti. Bu görüşmeler hem Korece'yi hem de Türkçe'yi çok iyi bilen ve kendisi de bir Türk-Kore gazisinin soyundan gelen Ece Küpeli'nin yardımıyla gerçekleşti. Bu vesileyle kendisine bir kez daha teşekkür ediyorum.

22 BM ülkesinin tamamından doğrudan tanıkların seslerini kayıt altına alıp korumaya yönelik bu uzun soluklu serüven, 2012'de Amerikalı gazilerle başladı ve 2022'de Hindistan gazileri ve onların torunlarıyla sona erdi. Vakfın arşivinde, şu ana kadar yaklaşık 1.500 sözlü tarih görüşmesi yer almakta olup 2019'da Amerika Birleşik Devletleri'nde, 2020'de Birleşik Krallık'ta, 2023'te Kanada'da ve 2025'te Yeni Zelanda ve Türkiye'de Kore Savaşı'nın okullarda öğretimine yönelik ders/etkinlik kitapları hazırlandı. Tarih ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin kendi ülkelerindeki gazilerle yapılan röportajların analizlerine dayanan bu kitaplar yardımıyla genç nesillere Kore kahramanlarının hikâyelerinden hangi dersleri nasıl çıkaracaklarını, kahramanları nasıl onurlandıracaklarını ve onları nasıl hatırlayacaklarını öğretmelerine yardımcı olacağını düşünüyoruz. Vakfın 2019'da Yunanistan'ın Atina kentinde düzenlenen ilk uluslararası öğretmenler konferansında Türkiye'den Profesör Erkan Dinç ve diğer 5 delegeyle tanıştım. 16 ülkenin tarih eğitimcileri arasında en büyük temsil heyetiydiler. Türkiye'de Türk öğrenciler için bir etkinlik/ders kitabının yayımlanması konusundaki coşkulu gayretlerinden hepimiz etkilendik. Erkan'ın liderliği sayesinde, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Rektörü Fuat Erdal ve ben, 18 Kasım 2023'te Türk Kore Savaşı müfredat kitabının hazırlanması ve yayımlanması için bir protokol imzaladık. Yaptığımız planlama doğrultusunda azimle ilerlerken Erkan'ın girişim ve yardımıyla, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar ile 8 Mayıs 2024'te bir araya geldik ve bir ön protokol imzaladık. Bu protokol, Kore Savaşı'nın Türkiye'deki okullarda etkili ve verimli bir şekilde öğretilmesi için hazırlanan elinizdeki kitabın, ilgili Bakanlık birimleri tarafından incelenip onaylanmasından sonra BİLSEM adı verilen ve özel yetenekli öğrencilerin devam ettiği eğitim kurumlarında kullanılan öğrenme kaynakları listesine eklenmesini kapsamaktadır.

Türkiye'nin Savunma Bakanlığı kayıtlarına göre, 17 Ekim 1950'de 5.083 Türk askeri Busan Limanı'na ulaştı. Son Türk askerinin Kore Cumhuriyeti'nden ayrıldığı 1971 yılına kadar toplam 56.536 Türk askeri Kore'de görev yaptı. Bunlardan 21.212'si, 27 Temmuz 1953'teki ateşkese kadar Kore'ye ulaşmış olan ilk dört Tugay'ın mensuplarıydı. Bu askerlerden 2.365'i savaş sırasında şehit düştü veya kayıp olarak kayıtlarda yer aldı. Bu yılın bahar döneminde Eskişehir'de Anadolu Üniversitesinde misafir öğretim elemanı olarak bulunurken yaptığımız bir seyahat sırasında, Adıyaman'ın Kahta ilçesine bağlı Karadut köyü sakinlerinden olan ve aynı zamanda "Adıyaman'ın Son Kore Gazisi" olarak bilinen Mustafa Süt ile tanıştım. 1 Mayıs 2025 tarihli "Güne Bakış" gazetesinde yayımlanan "Son Kore Gazisini Unutmadılar" başlıklı yazı, evine yaptığım ziyareti ve trajik savaş deneyimlerini

anlatıyordu. Kürtçe konuşan Mustafa Süt'ün hikâyesi, iki asistan tarafından önce Türkçeye, sonra da İngilizceye çevrilmek zorunda kalmıştı. Mustafa'yı 99 yaşına gelmesine rağmen yıllar öncesinde düşman bombardımanı altında ölen 14 arkadaşının travmatik kaybının acısını hâlâ yüreğinde hisseden biri olarak tanıdım. Birkaç saat süren çok dilli görüşmenin ardından evinden ayrılırken Mustafa'nın Kürtçe ağıtlar yakmaya devam ederken gördüğüm yüzünü hâlâ unutamıyorum. Kore'ye gitmeseydi neler olabileceğini merak ediyorum; çünkü onun adı Kore'ye gönderilecek askerlerin belirlendiği kurada çıkmamış, kendisi sonradan gönüllü olmuştu.

Kore Savaşı'na katılan BM ülkelerinin tamamında olduğu gibi Türkiye'de de bu trajik ama onurlu cesaret, kahramanlık ve fedakârlık hikâyeleri, tarih ve sosyal bilgiler ders kitaplarında yeterli derinlikte veya kapsamda ele alınmamıştır. İnsan yaşamının tam döngüsü doğumla başlar ama ölümle değil, anma törenleriyle tamamlanır. Türkiye için hazırladığımız etkinlik/ders kitabının asıl hedefi de budur. Kahramanlarımız hakkında kanıta dayalı sorgulamalara ilave olarak, Türkiye'deki ortaokul ve lise öğrencileri için hazırlanan bu etkinlik/ders kitabı, vakfımın gazilerle yaptığı görüşmelere dayanarak, gaziler ve Türk öğrenciler arasında sanal sohbetler oluşturmak için yapay zekâ teknolojisinden yararlanmayı da kapsayan bir zengin kitap olarak geliştirilmektedir. Arşiv belgeleri, fotoğraflar ve hareketli görseller, biyografiler ve diğer ikinci elden kaynakların sorgulanmasına dayalı bu öğrenme-öğretme modeli, yapay zekâ ile diğer dijital teknolojilerin de harekete geçirilmesiyle Kore Savaşı'nda yer alan Türk kahramanların tarih ve sosyal bilgiler eğitiminde hak ettikleri kadar yer almalarını, hatırlanmalarını ve anılmalarını sağlayacak ve aynı zamanda diğer BM ülkeleri için yapay zekâ destekli bir etkinlik/ders kitabı modeli olarak hizmet edebilecektir.

Kore halkı için canları ve kanları pahasına mücadele ederek Güney Kore'nin bağımsız bir şekilde bugünlere ulaşmasına; Güney Kore'nin canlı ve üretken bir ekonomiye, köklü, sağlam ve kendine özgü bir K-Demokrasiye erişmesine katkıda bulunan cesur Türk kahramanlarının hikâyelerinin canlı tutulmasına, hatırlanmasına, anılmasına ve gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlayacağını düşündüğümüz bu çalışmaya coşkuyla katkı veren aşağıdaki yazar ve uzmanlara özel olarak teşekkür etmek istiyorum: Prof. Dr. Erkan Dinç (Tarih ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Uzmanı, Proje Koordinatörü, Editör), Prof. Dr. İsmail Acun (Sosyal Bilgiler Eğitimi Uzmanı, Proje Eş Koordinatörü, Editör), Prof. Dr. Handan Deveci (Sosyal Bilgiler Eğitimi Uzmanı, Danışman), Doç. Prof. Dr. Servet Üztemur (Sosyal Bilgiler Eğitimi Uzmanı, Danışman), Prof. Dr. Burhan Sayılır (Tarih Alan Uzmanı, Danışman), Prof. Dr. Volkan Marttin (Tarih Alan Uzmanı, Danışman, Yazar), Prof. Dr. Işıl Kabakçı Yurdakul (Bilgi İletişim Teknolojileri Uzmanı, Danışman), Prof. Dr. Halit Turgay Ünal (Grafik Tasarım Uzmanı Danışman), Dr. Betül Aydın (Bilgi İletişim Teknolojileri Uzmanı, Dijital İçerik Oluşturucusu, Grafik Tasarımcı), Dr. Demet Çevirgen-Çalkan (Tarih Öğretmeni, Yazar), Ayşe Gümüş (Tarih Öğretmeni), Fatih Özpolat (Tarih Öğretmeni, Yazar), Neslihan Gezgün (Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Yazar), Dr. Orkun Şen (Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Yazar), Nuriye Zeynep Kırıl (Araştırma Görevlisi, Proje Asistanı).

Son olarak, şahsıma ve çalışma arkadaşlarıma bu kadar çok gaziyle sözlü tarih görüşmesi yapma ve her ülkeden yetkin eğitimcilerle çalışma fırsatı sağlayan Kore Cumhuriyeti Vatanseverler ve Gaziler İşleri Bakanlığına minnet ve şükranlarımı iletmek istiyorum. Bakanlığın güçlü ve sürekli desteği olmasaydı, bu projelerin gerçekleşmesi de mümkün olmazdı. Bakanlığın sarsılmaz ve coşkulu teşviki ve cömert mali sponsorluğu için en içten şükranlarımı sunmak istiyorum. Ayrıca, bu tatminkâr başarı duygusunu vakfımın İcra Direktörü Joseph Karb ve sosyal bilgiler eğitimcileri ekibinin tamamıyla paylaşmak istiyorum. Ağustos 2026'da Kapadokya, Türkiye'de düzenlenecek 7. Dünya Kongresi'ni ve bu harika çalışmayı diğer tüm BM ülkelerindeki tarih eğitimcilerine sunma fırsatını sabırsızlıkla bekliyorum.

Değerli dostlarım ve çalışma arkadaşları Erkan ve İsmail'in liderliğindeki Türk ekibinin tamamını, bu güzel işin ortaya çıkması için sarf ettikleri yoğun emek ve gayretler için yürekten tebrik ediyorum!

Dr. Jongwoo Han

Kore Savaşı Mirası Vakfı Başkanı

20 Mayıs 2026

► Ön Söz ve Teşekkür

Bu çalışmanın ortaya çıkış hikâyesi Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma Vakfı Başkanı Sayın Dr. Jongwoo Han'ın yazdığı ön sözde verilmiştir. Bu kısa metinde orada yazılanları tekrar etmek yerine bu kitabın ortaya çıkışı ve şekillenmesinde deneyimlediğimiz birkaç hususu okuyucularımızla paylaşmanın daha uygun olabileceğini düşündük. 2019 yılının Ağustos ayı başlarında Atina'daki konferansta Dr. Han ve ekibiyle tanışmamız sırasında Kore Savaşı'nın Türk okullarında öğretimine yönelik böyle bir kitap yazma fikri önerilmişti. Türkiye'deki öğretim programları ve ders kitaplarının içeriğinden yola çıkarak verdiğimiz cevaplarda bunun pek mümkün olmayacağını, Türkiye'deki okul programlarında Kore Savaşı için ayrılan yerin kısıtlılığı sebebiyle böyle bir girişimin gerçekleşebilme ihtimalinin zorluğunu dile getirmiştik. İlerleyen süreç sonunda ortaya çıkan bu çalışma, hem o zaman söylediklerimizi şekillendiren ön yargılarımıza bir reddiye, hem de süreç içerisinde karşılaştığımız çeşitli zorluklara karşı mücadelemizin bir ödülü olarak karşımızda duruyor.

Tarih ve sosyal bilgiler öğretmenleri/eğitimcileri olarak bizler süreç içerisinde geçmiş; bazen birbirleriyle paralel bazen de oldukça farklı kaynaklardan okumayı, çoklu anlatıları, savaşın ölüm kokan zalim yönünün yanı sıra aynı zamanda bir insan hikâyesi olduğunu, dün düşman olanların bugün dost bugün dost olanların yarın düşman olabileceğini, bizden farklı olduğunu düşündüğümüz insan ve toplumların bizimle ortak birçok yönünün olabileceğini deneyimleyerek öğrendik. Ders kitapları ve diğer tarihsel kaynaklardan edindiğimiz geçmiş bilgisinin büyük bir kısmının, incelenen olay veya durumun gerçekleştiği tarihten sonra yaşayanların eseri olduğunu, tarihsel gerçeklik kadar onu oluşturan kişi veya kurumların değerlendirmelerini de içerdiğini gördük. Benimsediğimiz kanıta dayalı sorgulama yöntemi sayesinde bu kitabı kullanacak öğretmen ve öğrencilerin de benzeri öğrenme deneyimleri yaşamalarını umuyoruz.

Bu kitabın ortaokul ve lise öğrencilerine sunulan her türlü bilgiye veya bilgi kaynağına şüpheyile yaklaşmayı; onları sorgulayarak ne kadar gerçek ve gerçekçi olduklarını ya da gerçeği ne kadar aslına uygun bir şekilde yansıttıklarını; kaynaklar arasındaki tutarlılıkları ve tutarsızlıkları belirlemeyi, soru sormayı, eleştirmeyi ve bütün bunlardan yola çıkarak kendi geçmiş bilgilerini oluşturmaya öğrenmede yardımcı olmasını umuyoruz. Bu sayede içerik, yani tarih/geçmiş bilgisinin aktarımını esas alan geleneksel tarih öğrenme-öğretme anlayışından öğrencinin kendi bilgisini kendisinin inşa ettiği ve bu süreçte çeşitli beceriler geliştirdiği yapılandırmacı yaklaşıma geçiş için de birkaç adım atılmış olacaktır.

Bu kitabın ortaya çıkış sürecinde deneyimlediğimiz bir diğer husus da birer öğretmen/eğitimci olarak bizler için zorlayıcı oldu. Tarih eğitimi akademik düzeyde analiz ederek tartışan birçok kaynakta söz edilen içerik aktarımı-beceri öğretimi zıtlığının ve bu zıtlıkla ilişkilendirilen tarihin politik amaçlarla kötüye kullanımının bu çalışmada da farklı şekillerde karşımıza çıkabileceğinden kaygılandık. Kore Savaşı ve ilgili konuları ele alan sorgulamaya dayalı öğrenme-öğretme etkinliklerini tasarlarken mümkün olduğunca tek bir geçmiş anlatısından ya da büyük anlatıdan uzak durmaya; zaman zaman ikinci elden kaynaklara da başvursak bile çoğunlukla başta Kore Savaşı gazileriyle yapılan sözlü tarih görüşmeleri olmak üzere birinci elden kaynaklara ve bunların da çeşitliliğine dayalı tasarımlar üretmeye gayret ettik. Buradaki amacımız bir taraftan öğrencilerin kendilerine sunulan tarihsel kaynaklara soru sormalarını, sorgulamalarını, eleştirel düşünmelerini, analiz yapmalarını ve bir sentez olarak kendi geçmiş bilgilerini kendileri oluşturmalarını sağlamak iken diğer taraftan da Türkiye'de bazı çevrelerin özellikle tarih ders kitaplarına yönelttikleri "tek taraflı, çoğunlukla geçmişe dair olumlu bir bakış açısıyla yazılan ve 'şanlı geçmiş' anlatısı" olarak niteledikleri bir tarih versiyonundan mümkün olduğunca kaçınmaktır.

Ancak, Kore Savaşı konusunu çalışırken ulaştığımız birincil kaynakların hatırı sayılır bir kısmı karşımıza farklı bir durum çıkarıyordu. Biz farklı kaynaklar kullanarak 'şanlı geçmiş' anlatısından sakınmaya çalışırken, eriştiğimiz kaynaklar Türk askerlerinin Kore'de yapıp ettiklerini 'birer kahramanlık öyküsü' olarak sunmaktan kaçınmanın mümkün olamayacağını gösteriyordu. Mesela, Türk birliklerinin Kunuri muharebelerindeki başarıları, yalnızca Türk kaynaklarında veya

Kore Savaşı'na BM adına katılan ülkelere ait kaynaklarda değil bizzat karşı tarafın açık destekçisi olan Sovyet kaynaklarında bile dile getiriliyordu. Ya da Türk askerlerinin azmi sayesinde savaşın ortasında kurulan ve faaliyete geçirilen Ankara Okulu ve Yetimhanesi hakkında muhalif bir söylem dile getiren herhangi bir kaynağa ulaşamıyordu. Sonuç olarak bu kitabın yazılışı sırasında kaçınmaya çalıştığımız 'şanlı geçmiş' anlatısı bize rağmen kitabın birçok yerinde kendi kendisini ortaya çıkardı diyebiliriz. Yine de bu durumun, öğrenme-öğretme etkinliklerinin sorgulamaya dayalı yapısını değiştirmedigini, değiştirmeyeceğini iddia etmenin abartı sayılamayacağını söyleyebiliriz.

Daha önce vurguladığımız gibi bu kitabın en önemli özelliği çoklu kaynakların sorgulanmasını esas alan öğrenme-öğretme etkinliklerinden oluşmasıdır. Bu etkinlikler hazırlanırken kullanılan çeşitli arşiv belgelerine erişimimizi kolaylaştıran ve söz konusu belgelerin bu kitapta kullanılmasına izin veren T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığına teşekkür ediyoruz. Kore Savaşı ve Kore Savaşı kahramanlarının unutulmaması için var gücüyle çalışarak onlarca eser ortaya koyan ve yararlandığımız birçok kaynağın bize ulaşmasına vesile olan Sayın Prof. Dr. Ali Denizli ile kendi çabası ve gayretleriyle kurarak Türkiye Muharip Gaziler Derneğine hibe ettiği "Kore Savaşı ve İzleri" adlı dijital arşivle Kore Savaşı ile ilgili kaynakların dijital ortama aktarılmasına öncülük ederek babası Kore Gazisi Emekli Albay Merhum Cihan Kumbasar ve silah arkadaşlarının anısının yaşatılmasına katkıda bulunan Sayın Prof. Dr. Hakan Kumbasar'a ve Türkiye Muharip Gaziler Derneği Genel Başkanlığı ile Eskişehir Şube Başkanlığına ayrı ayrı teşekkür ediyoruz. Bu kitapta kullanılan sözlü tarih görüşmelerinin gerçekleştirilmesi, kayıt altına alınması ve dijital ortamda korunarak paylaşılması için gereken her şeyi yapan ve söz konusu görüşmeleri kullanmamıza izin veren Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma Vakfına ve Vakıf Başkanı Sayın Dr. Jongwoo Han'a teşekkür ediyoruz.

Emek ve gayretleriyle bu kitabın ortaya çıkışına katkı sağlayan proje ekibi üyeleri ve yazarların yanı sıra dil editörlüğünü yapan Prof. Dr. Musa Çifçi'ye, rehberlik uzmanı Dr. Ferhat Bayoğlu'na ve ölçme-değerlendirme uzmanı Doç. Dr. Murat Polat'a teşekkür ederiz. Bu kitabın ve ilgili projenin ortaya çıkmasına yalnızca maddi destek vermekle kalmayıp süreç boyunca sağladıkları moral motivasyonla destek olan, öncülük eden ve nihai ürünün koruyuculuğunu üstlenen Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma Vakfına ve Dr. Jongwoo Han ile çalışma arkadaşlarına da bu vesileyle bir kez daha şükranlarımızı sunuyoruz. Bu projenin gerçekleşmesinde ayrı bir yeri olan Anadolu Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi AŞ'ye (ANATEK) ve Genel Müdür Sayın Yeliz Erkoç Kök'e, Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesinin yetkili birimleri ile yöneticilerine ve Sayın Sinan Aydın nezdinde Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğüne ayrı ayrı teşekkür ediyoruz. Bu kitabın asıl hedef kitlesine ulaşmasına katkı sağlayan T.C. Millî Eğitim Bakanlığının ilgili birimlerine ve yetkililerine de şükranlarımızı sunuyoruz.

Son olarak BM'nin çağrısı ve Türk hükûmetinin bir kararıyla daha önce adını duymadıkları, haritadaki yerini bile görmedikleri uzaklardaki bir ülkeye, Kore'ye insanlık namına giderek kanları ve canları pahasına bir kısmı bu kitabın içeriğinde sunulan cesaret, fedakârlık ve kahramanlık öykülerini yazan; esaret altında işkence görürken bile kendi canları yerine ülke ve milletin onurunu düşünen, muharebe meydanında sergiledikleri cesaret ve kahramanlık kadar cephe gerisinde Koreli çocuk ve sivillere yönelik insani yaklaşımlarıyla tanınan Türk askerlerine, kendi birliğinin top atışlarını bulunduğu tepeye yönlendirerek ölüme meydan okuyan Topçu Üsteğmen Mehmet Günenç nezdinde bütün Kore şehitlerimize, kendisi de yaralı olduğu halde yaralı silah arkadaşını ölüm yürüyüşünde sırtında taşıyan Gazi Veli Atasoy ve üzerinden yetmiş yılı aşkın bir süre geçmesine rağmen düşman bombardımanı altında şehadete gönderdiği silah arkadaşlarının acısını yüreğinde taşımaya devam eden Gazi Mustafa Süt nezdinde bütün Kore gazilerimiz ile yakınlarına olan minnet ve şükran duygularımızı ifade etmek istiyoruz. Takdir edilecek, alkışlanacak her şey onların eseridir. Bu kitapta ve ilgili dijital içeriklerde karşınıza çıkacak eksikler, hatalar ve kusurlar ise bizlere aittir.

Proje ekibi ve yazarlar adına

Erkan Dinç – İsmail Acun

Eskişehir, 28 Haziran 2026

► İçindekiler

Ön Söz	vii
Ön Söz ve Teşekkür.....	ix
Bu Kitap Hakkında.....	xiii
Geçmişten Günümüze Kore Tarihi.....	xxiii

Ortaokul Etkinlikleri

Etkinlik A1 - Kore Bizden Ne Kadar Uzakta?	1
Etkinlik A2 - Kore Birliği'nin Teşkilî	11
Etkinlik A3 - Hurçta Ne Var?	23
Etkinlik A4 - Kore'den Haber Var	37
Etkinlik A5 - Ayla	47
Etkinlik A6 - Ankara Okulu	57
Etkinlik A7 - Kore'de Türk Esirleri	69
Etkinlik A8 - Gelişen Bağlar	79
Etkinlik A9 - Kore Savaşını Anmak	89

Lise Etkinlikleri

Etkinlik B1 - II. Dünya Savaşı'nın Mirası.....	101
Etkinlik B2 - Medya ve Siyaset	113
Etkinlik B3 - İskenderun'dan Veda.....	127
Etkinlik B4 - Savaşın Maliyetinin Bir Kısmı Olarak Ücretler ve Yolluklar.....	139
Etkinlik B5 - Bir Askerin Gözünden.....	153
Etkinlik B6 - Savaşta Çocuk	163
Etkinlik B7 - Kore Savaşında Türk Birlikleri	177
Etkinlik B8 - Esirler ve Esaret	195
Etkinlik B9 - Kore'de Türk Şehitleri	211

► Bu Kitap Hakkında

Giriş

Elinizdeki kitap Türkiye'deki ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmıştır. Kitapta, Kore Savaşı'na Türk askerlerinin katılımının ulusal ve uluslararası etkilerini kapsamlı bir şekilde ele alan çeşitli öğretim materyalleri yer almaktadır. Öğretim materyali veya öğrenme-öğretme etkinlikleri olarak adlandırılabilen içerikler, tarih öğretimi yalnızca bilgi aktarımıyla sınırlı bir işlem veya süreç olarak gören bir anlayışla tasarlanmamıştır. Aksine, öğrencilerin tarihsel kavrama, tarihsel araştırma, kanıt kullanma, tarihsel analiz ve sorgulama ve tarihsel empati gibi çeşitli tarihsel düşünme becerilerini geliştirmeye katkı sağlama amacıyla tasarlanmıştır. Çoğunluğu üst düzey düşünme becerileri arasında yer alan bu yetkinliklerin aynı zamanda öğrencilerin etkili ve nitelikli öğrenme deneyimleri yoluyla çeşitli zihinsel kapasiteler geliştirmelerini hedefleyen eleştirel okuryazarlık becerileri arasında yer aldıklarını unutmamak gerekir.

Kore Savaşı, yalnızca bir çatışma değil; aynı zamanda 20. yüzyılın en çarpıcı uluslararası müdahalelerinden biri olarak Türkiye'nin dış politika yöneliminin ve NATO'ya katılım sürecinin de temel taşlarından biri olmuştur. Türkiye'nin Kore Savaşı'na gönüllü olarak asker göndermesi hem ulusal kamuoyunda hem de uluslararası arenada ciddi yansımalar doğurmuştur. Bu savaş, Türkiye'nin Batı Bloku ile olan ilişkilerini güçlendirmiş ve NATO üyeliğine giden yolda önemli bir işlev görmüştür. Bütün bunlara rağmen Kore Savaşı ve Türk birliklerinin bu savaşta oynadığı rol Türk okullarında uygulanan öğretim programlarında hiç yeri olmayan, ders kitaplarında ise genelde bir paragraf ile geçirilen bir konu olmuştur. Kitapta Kore Savaşı ve özellikle Türkiye'nin bu savaşa katılımının ortaya çıkardığı etkiler çok boyutlu biçimde ele alınmıştır.

Elinizdeki kitapta yer alan öğrenme-öğretme etkinlikleri, Kore Savaşı'nı yalnızca askeri tarih açısından ele alıp çeşitli muharebelerden oluşan bir savaş olarak değil; öncesi ve sonrasıyla insan müdahalesiyle ortaya çıkan ve savaşan askerler kadar çocuk, kadın ve diğer sivilleri de psikolojik, sosyolojik, kültürel ve ekonomik olarak etkileyen bir olgu olarak ele alan kapsamlı bir tarih öğretimi yaklaşımıyla sunmayı amaçlamaktadır. Bu etkinliklerde tarih kitaplarında sunulan bilgilerin ötesine geçilerek özellikle birinci elden kaynakların (asker mektupları, dönemin gazete haberleri, hatıralar, biyografiler, resmî yazışmalar ve sözlü tarih çalışmalarının) sistematik bir şekilde kullanılmasına gayret edilmiştir. Bu şekilde öğrencilerin yalnızca tarihçiler tarafından üretilen bir üst anlatı formatındaki geçmiş bilgisiyle değil incelenen, çalışılan dönem ve olguya ait birincil tanıklara ve tanıklıklara doğrudan temas ederek onlara soru sormaları, sorgulamaları ve aldıkları cevaplarla ele alınan konu hakkında önceden bildiklerini karşılaştırarak muhakeme yoluyla aralarındaki tutarlılık ve tutarsızlıkları ve varsa boşlukları tespit ederek bütün bunların nedenlerini de kapsayan kendilerine ait geçici ve sorgulanmaya açık geçmiş bilgisini üretebilecekleri düşünülmüştür.

Ayrıca kitapta yer alan etkinliklerde yapay zekâ destekli teknolojilerden, TPACK modeline uygun dijital araçlardan ve etkileşimli uygulamalardan faydalanılmıştır. Bu durumun, öğrencilere çağdaş öğrenme ortamı ve olanakları sunarken öğretmenlere de pedagojik, teknolojik ve içerik açısından güçlü bir rehberlik sağlaması umulmaktadır.

Bu Kitabın Ortaya Çıkışını Hazırlayan Gelişmeler

Bu çalışmanın hazırlanması fikri Kore Savaşı Anısını Yaşatma Vakfının (Korean War Legacy Foundation) 2019 yılında Yunanistan'da düzenlediği konferansta ortaya çıkmıştır. Bu kitabın editör ve alan uzmanlarından biri olan Dr. Erkan Dinç, vakıf başkanı Dr. Jongwoo Han ile adı geçen konferansta bu kitabın oluşması için gerekli şartları konuşmuştur. Dr. Han liderliğindeki Vakıf, Kore Savaşı'na Birleşmiş Milletler safında katılarak Güney Kore'ye destek olan 22 ülkenin tamamında öğretmenlerden ve akademisyenlerden oluşan ekipler marifetiyle her bir ülkenin kendi okullarında kullanılmak üzere öğrenme-öğretme etkinliklerinden oluşan kitaplar yazmak için projeler üretmektedir. Şimdiye kadar Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Kanada ve Yeni Zelanda'da tamamlanmış olan çalışmaların benzerleri elinizdeki kitap örneğinde olduğu gibi Türkiye'de

ve Avustralya'da tamamlanmak üzeredir. Yakın zamanda Fransa, Yunanistan ve Kolombiya'da başlatılan çalışmaların diğer ülkelerde de gerçekleştirilmesi için gerekenler yapılmaktadır. Bu kitabın adı geçen ülkelerde üretilen eş değerlerinden farkı ise kitap yazım aşamasında saha çalışmasının bilimsel temele oturtulmuş şekilde yapılması ve bazı bilişim teknolojilerinin entegrasyonun sağlanmış olmasıdır.

Kore Savaşı Anısını Yaşatma Vakfı, bu çalışmaya sadece maddi destek sağlamakla kalmayıp zengin dijital arşivinin kullanılmasına izin vermek suretiyle de katkıda bulunmuştur. Bu kitapta kullanılan birincil elden kaynaklar arasında yer alan sözlü tarih çalışmalarının tamamı, Dr. Han tarafından gerçekleştirilmiş ve Vakfın kendi internet sitesi üzerinden hizmete sunulmuş olan görüşmelerdir.

Kitapta Yer Alan Etkinlikler Ortaokul

1. Etkinlik A1 → Kore Bizden Ne Kadar Uzakta?
2. Etkinlik A2 → Kore Birliği'nin Teşkili
3. Etkinlik A3 → Hurçta Ne Var?
4. Etkinlik A4 → Kore'den Haber Var
5. Etkinlik A5 → Ayla
6. Etkinlik A6 → Ankara Okulu
7. Etkinlik A7 → Kore'de Türk Esirleri
8. Etkinlik A8 → Gelişen Bağlar
9. Etkinlik A9 → Kore Savaşını Anmak

Kitapta Yer Alan Etkinlikler Lise

1. Etkinlik B1 → II. Dünya Savaşı'nın Mirası
2. Etkinlik B2 → Medya ve Siyaset
3. Etkinlik B3 → İskenderun'dan Veda
4. Etkinlik B4 → Savaşın Maliyetinin Bir Kısmı Olarak Ücretler ve Yolluklar
5. Etkinlik B5 → Bir Askerin Gözünden
6. Etkinlik B6 → Savaşta Çocuk
7. Etkinlik B7 → Kore Savaşında Türk Birlikleri
8. Etkinlik B8 → Esirler ve Esaret
9. Etkinlik B9 → Kore'de Türk Şehitleri

Kitabın Amacı

Bu kitabın amacı çok boyutlu, derinlikli ve otantik bir tarih öğrenme ve öğretme altyapısı sunmaktır. Ortaokul ve lise öğrencileri için Kore tarihi, Kore Savaşı ve Türkiye'nin bu savaşa olan katılımı, pedagojik ilkeler doğrultusunda yapılandırılmıştır. Temel hedefler şu şekilde özetlenebilir:

- Öğrencilere Kore Yarımadası'nın ilk çağlardan yakın zamanlara kadarki tarihsel gelişimi hakkında genel bir tarih bilgisi sunmak,
- Kore Savaşı'nın ortaya çıkmasının nedenlerini ve sonuçlarını küresel ve yerel düzeyde analiz etmelerini sağlamak,
- Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılım sürecini askerî, siyasi, diplomatik, sosyal ve kültürel yönleriyle ele almalarına imkân sağlamak,
- Savaşın askerler, siviller ve çocuklar üzerindeki etkilerini empati kurarak değerlendirebilmelerine zemin oluşturmak,
- Başta sözlü tarih çalışmaları olmak üzere birincil kaynaklara dayalı çeşitli öğretim etkinlikleri aracılığıyla tarihsel olayları bireysel tanıklıklar ve insani deneyimler bağlamında öğrenmeleri için fırsatlar oluşturmak,
- Öğrencilerin tarihsel kavrama, tarihsel araştırma, kanıt kullanma, tarihsel analiz ve yorumlama ve tarihsel empati gibi çeşitli tarihsel düşünme becerilerini geliştirmek,
- Teknolojik araçlar ve yapay zekâ uygulamalarından yararlanmak suretiyle öğrencileri öğrenme süreçlerinde günümüzün teknolojileri ile temasa geçirebilmek.

Bu kapsamda hazırlanan her bir etkinlik yalnızca bilişsel değil aynı zamanda duyuşsal hedeflere de sahiptir. Türk askerinin Kore Savaşı'ndaki rolü, yalnızca savaş meydanında gösterdiği kahramanlıkla sınırlı kalmamış; Koreli çocuklara yardım eli uzatan, okul kuran, halkla bağ kuran bir temsil görevi de üstlenmiştir. Bu insani yön de kitabın her bölümünde belli ölçüde yer almıştır.

Kitabın İçeriği ve Yapısı

Kitap yukarıda listelenen etkinliklerden oluşmaktadır. Her etkinlik, belirli bir tema etrafında yapılandırılmış, arşiv belgeleri, görsel materyaller, sözlü tarih çalışmaları, belgesel ve medya içerikleriyle desteklenmiştir. Her bir etkinliğin yapısı aşağıdaki öğeleri içermektedir:

Öğretmene yönerge bölümü:

Öğretim ve Öğrenme Planı:

Dikkati çekme: X incelenir, tahminde bulunma ve kavram açıklama işlemleri gerçekleştirilir.

Süre: X dakika

Görev 1: Kaynak X, Y ve Z incelenerek nedenleri analiz edilir.

Süre: X dakika

Görev 2: Kaynak X, Y ve Z incelenip ilgili adımlardaki işlemler yapılır, kavram haritası hazırlanır, bayrak tasarımı etkinliğini yapılır.

Süre: X dakika

Görev 3: X, Y ve Z kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Süre: X dakika

Ölçme ve Değerlendirme: X, Y ve Z soru tiplerinden oluşan ölçme değerlendirme soruları cevaplanır.

Süre: X dakika

Ev Ödevi: X konusunda öğrencilere ... araştırması sonucunda oluşturacakları ... sayfalık konuşma metinleri ev ödevi olarak verilir.

Süre: X hafta

Öğretim ve Öğrenme Süreci:

- Dikkat Çekme:** Bir görsel, gazete kupürü, fotoğraf veya kısa video gibi materyallerle öğrencilerin ilgisini çeken bir başlangıç yapılır.
- Kavramsal Açıklama:** Savaş, ideoloji, medya, şehitlik, esaret, diplomasi gibi kavramlar açıklanır.
- Yönlendirici Sorular:** Üniteye özgü derinlemesine düşünmeyi sağlayan analiz ve tartışma soruları sunulur.
- Görevler:** Belge analizi, görüşme analizleri, senaryo yazımı, konuşma balonu doldurma, kelime avı, tarih şeridi oluşturma gibi somut çıktılar ifade eder.
- Sözlü Tarih Çalışmaları:** Kore Savaşı gazilerinin röportajları QR kodlarla ulaşılabilir şekilde sunulur.
- Yaratıcı Üretim:** Çelenk tasarımı, bayrak sembolü, okul gazetesi, senaryo yazımı gibi özgün çalışmalar yapılır.
- Ölçme ve Değerlendirme:** Açık uçlu sorular, eşleştirme etkinlikleri, kısa yanıtlar veya dereceli puan ölçeği temelli ölçme ve değerlendirmeler yapılır.
- Ev ödevleri:** Öğrencilerden, öğrendiklerini kullanarak daha kapsamlı bir ürün ortaya koymaları istenir.

Etkinliklerin süresi 40+40 dakika (iki ders saati) olarak planlanmakla birlikte bazı etkinliklerin daha fazla zaman gerektireceği düşünülmüş ve uygulama süreleri artırılarak 3 ders saatine çıkarılmıştır. Öğrenci düzeyine göre içerikler birbirinden farklıdır. Etkinlikler hem içerik bilgisi ve kavramlar hem de beceri gelişimini dengeli biçimde yürütür.

Çalışmanın Pedagojik Temelleri veya Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları

Bu çalışmanın dayandığı temel pedagojik yaklaşım; öğrenmeyi, bilgi sahibi öğretmenden tamamen pasif bir alıcı olan öğrenciye uzmanlar tarafından üretilmiş bilginin aktarımı şeklinde ele alan geleneksel davranışçı teorilere dayanmamaktadır. Aksine, bilgiyi geliştirilebilir, değiştirilebilir ve yeniden üretilebilir bir insan ürünü olarak gören; öğrenmeyi ise bilginin öğretenden öğrenene transfer edilmesi olarak değil öğrenen tarafından yeniden inşa edilmesi olarak kabul eden yapılandırmacı kuramlara ve bu kuramların tarih öğretimiyle ilgili yaklaşımlarına dayanmaktadır.

Bu çerçevede öğrenciler, kendilerine sunulan veya kendilerinin erişim sağladığı kaynakları ve diğer malzemeleri öğretmenlerinin rehberliğinde sorgulamak, analiz etmek, yorumlamak ve değerlendirmek suretiyle kendi bilgilerini inşa eden aktif öğrenenler olarak görülür. Öğrenciler, aynı zamanda ürettikleri bilginin geçmişte olup bitenlerin tamamını doğru bir şekilde yansıtan ifadeler olmayabileceğini; ortaya çıkabilecek yeni kanıtlar, sorulabilecek yeni sorular ve yeni kuramsal bakışlar çerçevesinde değiştirilebilir ve geliştirilebilir bir geçmiş anlatısı olduğunun da farkındadırlar. Esas alınan yaklaşımda öğretmenler ise geçmişin doğru ve gerçek bilgisinin sahibi, taşıyıcısı ve aktarıcısı olan uzmanlar olarak değil çalışılan konuyla ilgili birincil ve ikincil kaynaklara erişim ile bu kaynakları sorgulama, analiz etme, yorumlama ve değerlendirme süreçlerinde öğrencilere rehberlik eden, yol gösteren ve onların kendi tarih bilgilerini inşa etmelerine yardımcı olan bir kılavuz rolündedir. Bu bağlamda eğitime ve tarih öğretimine dair bazı önemli kavram veya yaklaşımlar ön plana çıkmaktadır. Bunlar:

Aktif Öğrenme: Yukarıda da ele alındığı gibi bu kitabın temel hedeflerinden biri öğrencileri öğrenme-öğretme sürecinin merkezine yerleştirerek onları aktif olarak kendi bilgilerini inşa eden, yeni öğrendiklerini önceden bildikleriyle ilişkilendiren, sorgulayan, analiz eden, yorumlayan ve değerlendiren aktif öğrenenler haline getirmektir.

Tarihsel Düşünme: Bu çalışmada daha önce sözü edilen tarihsel kavrama, tarihsel araştırma, kanıt kullanma, tarihsel analiz ve sorgulama ve tarihsel empati gibi tarihsel düşünme becerilerinin yanı sıra çoklu bakış açısı geliştirme, neden-sonuç ilişkisi kurma, değişim-sürekliliği algılama, zaman algılama ve kronolojik düşünme, mekânı algılama ve harita okuma becerileri hakkında da öğrencilere bir farkındalık kazandırılması hedeflenmektedir.

Disiplinler Arası Öğrenme: Temelinde öğrencilere yakın zamana ait bir tarihsel olgu hakkında bilgi ve beceriler kazandırmayı amaçlayan bu çalışmada tarih; salt bir geçmiş bilgisi olarak değil insan faaliyetlerinin bireysel/psikolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel boyutları olarak ele alınmıştır. Bu çerçevede ele alınan geçmiş bilgisin; coğrafya, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler ve diplomasi ve iletişim bilimleri gibi çeşitli sosyal bilim disiplinleri ile bu disiplinlerin yöntem ve yaklaşımlarından yararlanarak zenginleştirilmesine ve bu şekilde öğrencilere sunulmasına gayret edilmiştir.

Değerler Eğitimi: Bu kitapta ele alınan başlıca olgu olan Kore Savaşı, yalnızca geçmişe ait bilgiler bütünü olarak öğrencilerin karşısına çıkarılmamaktadır. Kitapta Kore Savaşı'nın çeşitli kesitleri ve farklı boyutları ele alınırken vatanseverlik, barış, yardımseverlik, özveri, sevgi, saygı, dostluk, diğerkamılık gibi çeşitli değerlere sıkça yer verildiği gibi tarihsel empati becerisine yönelik sorular, sorgulamalar ve diğer işlemler vasıtasıyla öğrenmelerin bilişsel boyutun ötesine geçerek duyuşsal hedeflere yönlendirilmesine çalışılmıştır. Bu sayede öğrencilerin yalnızca bilgi sahibi olmaları değil; aynı zamanda değer üreten, farkındalık sahibi bireyler olmaları hedeflenmiştir.

Teknoloji Entegrasyonu

Bu kitabın en dikkat çeken yönlerinden biri, tarih öğretiminde teknoloji entegrasyonunun sistematik bir biçimde uygulanmasıdır. Teknoloji entegrasyonu ile öğrenciye çağdaş bir öğrenme deneyimi sunulmuştur.

Etkinliklerde teknoloji destekli tarih öğretimi uygulamaları hem içerik üretiminde hem de analiz süreçlerinde aktif olarak kullanılmıştır. Öğrenciler QR kodlar aracılığıyla gazilerle yapılmış görüşmelere ulaşabilir,

video anlatımları dinleyebilir ve tarihî belgeleri sesli okuyucularla analiz edebilirler. Aynı zamanda bilişim teknolojileri araçları kullanarak belge sınıflandırma, bilgi haritalama, yaratıcı yazı oluşturma gibi becerilerini de geliştirme imkânına sahiptir.

Bu uygulamalar sayesinde öğrenciler yalnızca bilgiye ulaşmakla kalmaz, aynı zamanda bu bilgiyi farklı biçimlerde dönüştürüp sunma becerisi de kazanırlar. Örneğin:

- Sözlü tarih kaynaklarını analiz ederek tarihsel empatiye dayalı bir mektup yazım etkinliğini gerçekleştirmek,
- Askerî yazışmaları inceleyip onların önemine dair bir poster hazırlamak,
- Kore Savaşı sürecinde yapılan bazı harcamalar ve ödenen çeşitli ücretleri analiz ederek savaşın maliyeti hakkında bir fikir edinmek ve 1950’lerde ortaya çıkan söz konusu maliyetlerin günümüzdeki karşılığına yönelik veriye dayalı tahminlerde bulunmak.

Bu tekniklerin kullanımı, öğrencinin hem tarihî bilgiye hâkim olmasını hem de günümüz dijital okuryazarlık becerilerini edinmesini sağlar.

Ölçme ve Değerlendirme

Her üniteye yer alan ölçme ve değerlendirme araçları, klasik sınav mantığının ötesine geçerek öğrencinin bütüncül gelişimini değerlendirmeye yöneliktir. Hem bilişsel hem duyuşsal hem de beceri temelli kazanımları ölçmeye odaklanan değerlendirme yöntemlerinin bir kısmı etkinliklerin sonunda yer alan “Ölçme ve Değerlendirme” başlığında yer alırken özellikle biçimlendirmeci ölçme ve değerlendirmeye yönelik olanlara sürecin farklı aşamalarında yer verilmiştir. Bu çalışmada öne çıkan bazı ölçme ve değerlendirme unsurları şunlardır.

- **Açık Uçlu Sorular:** Öğrencilerin okuyup, sorgulayarak analiz ettikleri belgeleri yorumlamalarını, neden-sonuç ilişkileri kurmalarını, kişisel görüşlerini/düşüncelerini ve değerlendirmelerini ifade etmeye yönelik performanslarını ölçer.
- **Eşleştirme ve Tablo Doldurma:** Kavramlar arası ilişki kurma, sınıflandırma ve analiz yeteneklerini geliştirir.
- **Ev Ödevleri:** Gerçek hayata aktarılabilir ürünler üretmeyi gerektirir (örneğin bir çelenk tasarımı, temsili gazete sayfası hazırlama, dramatizasyon).
- **Yaratıcı Yazma:** Empati becerisini artırır (örneğin bir Koreli çocuk ya da Türk askerinin perspektifinden mektup yazma).

Kitabın Özgünlüğü ve Katkıları

Bu kitap, tarih öğretimini klasik yaklaşımlardan çıkarıp öğrencilerin aktif katılımcı oldukları, düşünen, sorgulayan ve üreten bireyler olarak yer aldıkları bir sürece dönüştürür. Kitabın özgün yönleri aşağıdaki başlıklarda toplanabilir:

- **Tarihsel Sorgulama:** Yönlendirici sorular ve etkinliklerin diğer adımlarında yer verilen sorular ve işlemler aracılığıyla seçilen kaynaklar tarihsel olarak sorgulanır, analiz edilir, yorumlanır ve değerlendirilir.
- **Birinci Elden Kaynak Kullanımı:** Arşiv belgeleri, resmî yazışmalar, asker günlükleri, sözlü tarih görüşmeleri ve fotoğraflar gibi doğrudan tarihî kanıtlarla çalışılması sağlanır.

- **Tarihsel Empatiyi Temel Alan Yapı:** Etkinliklerin çoğu, bir bireyin gözünden olayları değerlendirmeye yöneliktir. Öğrenci, geçmişin aktörleriyle zihinsel ve duygusal bağ kurar.
- **İnsani Diplomasi ve Kültürel Değerler:** Suwon Ankara Okulu gibi örnekler üzerinden Türk askerinin kendi inisiyatifi ile üstlendiği insani roller öne çıkarılır.
- **Disiplinler Arası Yaklaşım:** Tarih ile birlikte medya okuryazarlığı, ekonomi, uluslararası ilişkiler gibi alanlara da temas edilir.
- **Teknoloji Entegrasyonu:** Eğitim teknolojileri çağdaş bir biçimde kullanılır, yapay zekâ destekli öğretim uygulamaları örneklenir.
- **Değer Temelli Eğitim:** Vatanseverlik, yardımlaşma, barış ve dostluk gibi değerlerin eğitimin merkezinde yer alması sağlanır.

Sonuç olarak bu kitap, öğrencilerin tarihsel gerçeklikleri sadece öğrenmelerine değil, aynı zamanda bu gerçekliklerle duygusal, bilişsel ve etik bağlar kurarak yaşamla bütünleştirmelerine olanak tanır. Bu da onu, sıradan bir ders kitabı olmaktan çıkarp kapsamlı bir öğretim aracına dönüştürür.

Kitabın Geliştirilme Süreci

Bu kitap aktif olarak öğretmenlik yapan sosyal bilgiler ve tarih öğretmenleri tarafından kendileri ve meslektaşlarının kullanımına yönelik hazırlanmıştır. Alan uzmanlarının danışmanlığında önce Kore Savaşı ve Türkiye'nin bu savaşa katılımı konusunda nelerin öğretileceği konuları tartışılmıştır. Etik kurul belgesi ve resmi izinler alındıktan sonra akademisyen ve öğretmenlerin iş birliği ile kitap yazım ve araştırma süreci başlamıştır.

Tarih alan uzmanı akademisyenler arşiv belgeleri ve diğer birincil elden kaynakları temin ederken alan uzmanı akademisyenler, öğretmenlere etkinliklerin pedagojik yaklaşımı konusunda eğitimler vermiştir. Taslak etkinlik yaklaşımı belirlendikten sonra proje ekibinde yer almayan, Eskişehir'de aktif görevde olan tarih öğretmenlerinin katılımı ile iki günlük çalıştay gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştaydan sonra etkinlik konuları, pedagojik yaklaşım ve kullanılacak kaynaklarının niteliklerine karar verilmiştir. Her bir öğretmen bir alan uzmanı ile birlikte çalışmak suretiyle etkinlikleri yazmıştır. Bu aşamadan sonra etkinliklerin alan çalışmasının pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Saha çalışmasından önce araştırma için Etik Kurul izni alınmış, bu çerçevede hazırlanan Gönüllü Katılım Formları'nın çalışmaya katılım konusunda gönüllü olan bütün öğrenciler ve öğretmenler tarafından imzalanması sağlanmıştır. Ayrıca, henüz 18 yaşını doldurmamayan öğrencilerin velilerine ulaşılarak hazırlanan Veli İzin-Onam Formu vasıtasıyla çocuklarının araştırmaya katılımı konusundaki onayları alınmıştır.

Bu etkinlikleri geliştiren öğretmenler kendi sınıflarında seçmeli derslerde gerçek sınıf ortamında kendi öğrencileriyle bu etkinlikleri uygulamıştır. Uygulama esnasında alan uzmanı akademisyenler gözlemci olarak sınıflarda bulunmuştur. Öğretmenler yarı yapılandırılmış bir form üzerinde her bir etkinlik hakkında günlük değerlendirmelerini yazmışlardır. Alan uzmanları öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Saha çalışmada elde edilen verilere göre etkinlikler alan uzmanı akademisyenler tarafından yeniden incelenerek gerekli düzenleme ve değişiklikler yapılmıştır. Bu etkinlikler kitabının mevcut halinin ortaya çıkış süreci böyle olmakla birlikte kitabı okuyan, inceleyen ve derslerinde kullanan öğretmen ve öğrencilerden gelecek eleştiri ve öneriler doğrultusunda revize edilmeye her zaman açık olacağını belirtmek faydalı olacaktır.

Etkinlikler ve Anahtar Sorular

Ortaokul

Etkinlik Adı	Beceriler	Değerler	Yöntemler	Anahtar soru
Kore Bizden Ne Kadar Uzakta?	Mekânı algılama, harita okuma, değişim ve sürekliliği algılama, zaman ve kronolojiyi algılama, tarihsel empati	Cesaret	Düz anlatım, tarihsel sorgulama, sözlü tarih	Ulaşım teknolojilerindeki gelişmeler, farklı tarihsel dönemlerde insanların coğrafi mesafe algısını ve seyahat deneyimlerini nasıl dönüştürmüştür?
Kore Birliğinin Teşkili	Tarihsel sorgulama, tarihsel empati	Vatanseverlik, milliyetçilik, diğerkamlık, fedakârlık	Kanıtı dayalı tarihsel araştırma, sorgulama.	Birleşmiş Milletler adına Kore'ye gönderilen ilk Türk askeri birliği nasıl oluşturulmuş ve yolculuk öncesi ne tür hazırlıklar yapılmıştır?
Hurçta Ne Var?	Tarihsel analiz ve sorgulama, tarihsel empati, öz düzenleme	Özgürlük, sorumluluk	Kanıtı dayalı öğrenme, canlandırma, vaka çalışması, içerik analizi	Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin fiziksel, psikolojik ve lojistik zorlukları aşmak için yanlarında taşıdıkları eşyalar nelerdir ve bu eşyalar onların hayatta kalma ve savaşabilme kabiliyetlerini sürdürmelerinde nasıl bir rol oynamıştır?
Kore'den Haber Var	Tarihsel analiz ve sorgulama, Tarihsel empati	Vatanseverlik, milliyetçilik, diğerkamlık, sorumluluk	Kanıtı dayalı sorgulama, sözlü tarih	Savaş döneminde askerler ile aileleri arasındaki iletişim hangi yollarla nasıl kurulmuş ve her iki tarafın moral motivasyonlarını nasıl etkilemiştir?
Ayla: İki Ulusun Kızı	Tarihsel sorgulama ve analiz, tarihsel empati	Diğerkamlık, şefkat	Kanıtı dayalı tarihsel sorgulama, sorgulama	Başta çocuklar olmak üzere mağdurları savaşın bazı olumsuz etkilerinden korumak için neler yapılabilir?
Ankara Okulu	Tarihsel empati, analiz	Dostluk, diğerkamlık, yardımseverlik	Düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, soru-cevap, sözlü tarih	Türk askerlerinin Kore Savaşı sırasında kurdukları Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesi o dönemde ve sonrasında ne tür işlevler görmüştür?
Kore'deki Türk Esirleri	Analiz, sentez, değerlendirme, tarihsel empati	Dayanışma, sabır, cesaret, öz denetim	Kanıtı dayalı tarihsel araştırma, sorgulama, vaka çalışması, sözlü tarih.	Bu etkinliğin amacı, öğrencilerin Kore Savaşı sırasında düşmana esir düşen Türk askerlerinin yaşadıklarını anlamalarını sağlamaktır.
Gelişen Bağlar	Tarihsel sorgulama, analiz, tarihsel empati, kanıt kullanma	Dostluk, dayanışma, tarihsel empati	Kanıtı dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih, rol oynama	Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılımı, savaş sonrası dönemde Türkiye-Güney Kore ilişkilerini nasıl etkiledi?
Kore Savaşını Anmak	Tarihsel sorgulama, analiz, tarihsel empati, kanıt kullanma	Dostluk, dayanışma, tarihsel empati	Kanıtı dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih, rol oynama	Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılımı, savaş sonrası dönemde Türkiye-Güney Kore ilişkilerini nasıl etkiledi?

Etkinlik Adı	Beceriler	Değerler	Yöntemler	Anahtar soru
II. Dünya Savaşı'nın Mirası	Tarihsel sorgulama ve analiz, harita okuryazarlığı	Tarihsel empati	Sözlü tarih, büyük grup tartışması	II. Dünya Savaşı'ndan sonra iki kutuplu dünya nasıl şekillenmiştir ve bu kutuplaşma Kore Savaşı'na nasıl yansımıştır?
Medya ve Siyaset	Tarihsel analiz ve sorgulama, tarihsel yazma	Saygı	Anlatım, söylem analizi, sözlü tarih çalışması	Türk hükûmetinin Kore'ye askeri gücü gönderme kararına ilişkin farklı sosyal ve siyasi görüşlerin rekabet eden fikirleri, Türk medyasında nasıl tasvir edilmiştir?
İskenderun'dan Veda	Tarihsel analiz ve sorgulama, tarihsel empati	Cesaret, duyarlılık, iyilikseverlik	Düz anlatım, soru-cevap, sözlü tarih	Kore Savaşı gibi tartışmalı bir konuda siyaset kurumu ile kamuoyu arasındaki ilişki nasıl şekillenmiş ve askerlerin deneyimlerine nasıl yansımıştır?
Savaşın Maliyetinin Bir Kısmı Olarak Ücretler ve Yolluklar	Tarihsel kanıt kullanma, tarihsel sorgulama ve analiz	Vatanseverlik, yardımlaşma, dayanışma, fedakârlık	Tarihsel sorgulama, araştırma, düz anlatım, soru-cevap	Kore Savaşı örneğinden yola çıkarak, savaşın bir ülkeye ekonomik, sosyal ve insani maliyeti hakkında neler söylenebilir?
Bir Askerin Gözünden	Kanıt kullanabilme, tarihsel sorgulama, tarihsel empati	Cesaret, vatanseverlik, diğerkamlık	Kanıt dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih, rol oynama	Savaşlar, bireylerin ve toplumların yaşamlarını fiziksel, psikolojik ve sosyal açılarından nasıl etkiler?
Savaşta Çocuk	Tarihsel empati, analiz	Dostluk, diğerkamlık, yardımseverlik	Düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, soru-cevap, sözlü tarih	Savaşlar çocukların yaşamlarını nasıl etkiler?
Kore Savaşı'nda Türk Birlikleri	Tarihsel empati	Kahramanlık, fedakârlık	Tarihsel sorgulama, sözlü tarih çalışması	Kore Savaşı'na Türk askerlerinin katılımı, Türkiye'nin uluslararası ilişkilerindeki ve askeri stratejisindeki yerini nasıl etkilemiştir?
Esirler ve Esaret	Tarihsel empati, analiz, sentez, değerlendirme,	Dayanışma, sabır, cesaret	Kanıt dayalı tarihsel araştırma, yalın anlatım, tarihsel kanıt	Kore Savaşı'ndaki uygulamaların savaş esirlerine ilişkin uluslararası hukuk hükümleriyle uyumluluğu hakkında ne söylenebilir?
Kore'de Türk Şehitleri	Tarihsel empati, analiz	Dostluk, diğerkamlık, vatanseverlik, yardımseverlik	Düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, sözlü tarih, yaratıcı drama	İnanç ve değerler, insanın karşılaştığı zorluklarla baş edebilme kapasitesini nasıl etkiler?

ÖRNEK ETKİNLİK



İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN MİRASI

1. Etkinlik

 **Sınıf Düzeyi: 10, 11 ve 12. sınıflar**

 **Süre: 40 + 40 dakika + Ev Ödevi**

Kavramlar: Soğuk Savaş, Kapitalizm, Komünizm, Anakronizm

Beceriler: Tarihsel kavrama, Tarihsel sorgulama ve analiz, Harita okuryazarlığı

Değerler: Vatanseverlik

Yöntem-Teknik: Büyük grup tartışması, sözlü tarih

Materyaller: Dilsiz Dünya Haritası, dijital harita, görüşme kayıtları

Amaç: Bu etkinlik, öğrencilerin, II. Dünya Savaşı'nda aynı tarafta yer alarak zafer kazanan devletlerin buna rağmen neden farklı kutuplara ayrıldıklarının yanı sıra ilerleyen dönemde ortaya çıkan Soğuk Savaş sürecini ve bütün bunların Kore Savaşı üzerindeki etkisini anlamalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Soru: II. Dünya Savaşı'ndan sonra iki kutuplu dünya nasıl şekillenmiştir ve bu kutuplaşma Kore Savaşı'na nasıl yansımıştır?

Yönlendirici Soru 1

II. Dünya Savaşı sonrası dönemde dünya siyasetini yönlendiren başlıca gelişmeler neler olmuştur?

Hedef 1

II. Dünya Savaşı'nın galip ülkeleri arasındaki savaş sonrası dönemde ortaya çıkan gerilimin nedenlerini analiz etmek.

Görev 1

Kaynak B, C ve D incelenerek II. Dünya Savaşı sonrası dönemde ortaya çıkan siyasi gerilimin nedenleri analiz edilir.

Yönlendirici Soru 2

Kapitalist ve komünist ideolojiler, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde küresel güç dengeleri ve uluslararası ilişkileri nasıl etkilemiştir?

Hedef 2

Soğuk Savaş dönemiyle birlikte ortaya çıkan iki kutuplu dünya düzeninin arkasındaki ideolojik ve politik düşünceleri ile bunlara ait sembolleri kavramak.

Görev 2

Kaynak E, F, G, H ve I incelenip ilgili adımlardaki işlemler yapılır, kavram haritası hazırlanır, bayrak tasarımı etkinliğini yapılır. Ayrıca haber metni yazma etkinliği ödev olarak verilir.

Yönlendirici Soru 3

Kore Savaşı'na katılan Türk askerleri, iki kutuplu dünya düzeninin oluşumunu nasıl algılamıştır?

Hedef 3

Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin, savaşa katılan ülkeler hakkındaki genel gözlemlerini analiz etmek.

Görev 3

J, K ve L ile M kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Harita inceleme, tahminde bulunma ve kavram açıklama işlemleri gerçekleştirilir.

5 dk.



Görev 1

Kaynak B, C ve D incelenerek II. Dünya Savaşı sonrası dönemde ortaya çıkan siyasi gerilimin nedenleri analiz edilir.

25 dk.



Görev 2

Kaynak E, F, G, H ve I incelenip ilgili adımlardaki işlemler yapılır, kavram haritası hazırlanır, bayrak tasarımı etkinliğini yapılır. Ayrıca haber metni yazma etkinliği ev ödevi olarak verilir.

25 dk.



Görev 3

J, K ve L ile M kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

20 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilere açık uçlu sorular sorulur.

5 dk.



Ev Ödevi

Öğrencilerden kısa bir haber metni yazmaları istenir. Haber mektubuna bir görselin de eklenebileceği vurgulanır. Ürünler öğrencilerin elektronik ürün dosyalarında saklanır.

► Geçmişten Günümüze Kore

Giriş

Uzak Doğu'da yer alan Kore Yarımadası, binlerce yıllık zengin bir tarihe sahiptir. Bugün iki ayrı devlete bölünmüş olan bu yarımada, geçmişten günümüze kadar çok sayıda önemli tarihi olay yaşanmıştır. Bu bölümde Kore'nin antik çağlardan günümüze kadar uzanan tarihini, özellikle Türkiye ile olan ilişkilerini inceleyeceğiz.

KORE'NİN ESKİ TARİHİ

İlk Yerleşimler ve Gojoseon Krallığı

Kore'nin tarihi MÖ 3000'lere kadar uzanır. Araştırmalar, Tunguz dilini konuşan toplulukların Kore Yarımadası'na gelerek yaklaşık iki bin beş yüz yıl boyunca Neolitik Çağ kültürünü yaşattıklarını göstermektedir. Daedong Irmağı havzasında, Kore Yarımadası'nın kuzeybatısında yer alan ve yerel adı Çosen (Joseon) olan bölgede, tarihi kayıtlara geçen efsaneye göre MÖ 2333 yılında Dangoon/Dan'gun adında bir kişi tarafından ilk devlet kurulmuştur. Bu devlet MÖ 1122 gibi oldukça erken tarihlerde Çin ile ilişkiler kurmuştur.

Üç Krallık Dönemi

Bu dönemde Kore Yarımadası'nda üç güçlü krallık hakimiyeti paylaşmıştır. Goguryeo (Kokuryo/Kogurio) Yalu Nehri'nin bir kısmı ile eski başkent Pyongyang'ı elinde tutuyordu. Güneybatıda yer alan Baekje (Paikçe/Paik-Tiyei/Peyk-çe) Japon adaları ile iyi ilişkiler kuruyordu. Güneydoğuda konumlanan Silla (Sinlo) ise stratejik bir konumda bulunuyordu. Bu üç krallık, Kore Yarımadası'nın siyasi ve kültürel gelişiminde önemli roller oynamıştır. Ancak Çin'in denize açılan kapısı olan Han Irmağı'nın kontrolünü sağlamak için sürekli çekişme halinde olmuşlardır.

Silla'nın Birleştirici Rolü

Çin ile yakın ilişkiler kuran Silla Krallığı, 660 yılında Baekje'yi ve 668'de Goguryeo'yu fethederek Kore Yarımadası'nın tek hâkimi olmayı başarmıştır. Silla'nın bu hakimiyeti 992 yılına kadar sürmüştür. Silla Krallığı'nın hüküm sürdüğü dönemde Kore Yarımadası'nda Budizm ve Çin kültürü yaygınlaşmıştır. Ancak 670-677 yıllarında kendisine katılan diğer iki krallığın halklarının desteğini alan Silla Krallığı yönetimi, Tang Hanedanlığı ile sürdürdüğü mücadeleyi kazanarak yarımada birleşik bir krallık tesis etmiştir. Silla ülkesi, Soylular Konseyi'nin siyasi gücünün ortadan kalkmasıyla mutlak bir monarşiye dönüşmüştür. Merkezî bir yürütme organı kurulmuş; eyaletler il, vilayet ve ilçe şeklinde idari birimlere bölünmüştür.

KORYO VE ÇOSON HANEDANLIKLARI DÖNEMİ

Koryo Hanedanlığı (992-1392)

800'lü yıllarda Büyük Silla Krallığı dengesini yitirmeye başlamıştır. Taht için uygun erkek üyenin bulunmaması, soylular arasındaki çatışmaları körüklemiştir. Bu çatışmalar sırasında "Sonraki Goguryeo" olarak bilinen ve Koryo diye isimlendirilen güçlü bir siyasi unsur ortaya çıkmıştır.

Koryo Hanedanlığı 992 yılında Büyük Silla Krallığı'nın son kralına boyun eğdirerek yönetimi ele geçirmiştir. Bu hanedanlık 1392 yılına kadar yarımada hüküm sürmüştür. 1231 yılında başlayan ve yaklaşık 30 yıl süren Moğol istilasını döneminde bölgede sağlam bir direniş gösterilmiştir. Yönetimde yapısal değişimler gerçekleştirilmiş ve ardından bir barış antlaşması yapılarak düzen yeniden sağlanmıştır.

Çoson (Joseon) Hanedanlığı (1392-1910)

1392 yılında Yi Hanedanlığı (Çoson/Joseon) Kore Yarımadası'na hâkim olmuştur. Konfüçyüs öğretisini devlet felsefesi olarak benimseyen bu hanedanlık, 26 kralın hüküm sürdüğü beş asrı aşan bir süre boyunca Kore'de egemen olmuştur.

Kültürel Altın Çağ (1400-1445)

Bu dönemin en parlak zamanı 1400-1445 yılları arasına denk gelmektedir. Bu dönemde bilimde önemli gelişmeler kaydedilmiş, akademiler açılmış ve Kore alfabesi 'Hangul' geliştirilmiştir. Bu parlak dönemden sonra yarımada dinî ve kültürel anlaşmazlıklar görülmeye başlanmış, toplum "dang" adı verilen ve siyasi grup veya fraksiyonlar olarak tanımlanabilecek gruplara ayrılmıştır.

JAPON İŞGALİ VE DİRENİŞ (1592-1945)

İlk Japon Saldırıları (1592-1598)

Japonları birleştiren askeri lider Toyotomi Hideyoshi, Çin'i işgal etme iddiasıyla 1592 yılında Kore'ye büyük bir kuvvet göndermiştir. Kore kara birlikleri bir dizi yenilgiye uğratılmıştır. Ancak Amiral Yi Sun-shin liderliğindeki Kore deniz kuvvetleri, Japon savaş gemilerine karşı Kore tarihindeki en büyük deniz zaferlerini kazanmıştır. Budist rahipler de dahil olmak üzere hemen hemen her kesimden Koreli, Japonlarla savaşmaya gönüllü olmuştur.

Çin'deki Ming Hanedanlığı da Kore'ye yardım etmiş, bir yıl sonra Japonlar geri çekilmek zorunda kalmıştır. 1597'de yeni bir istila girişiminde bulunan Japonlar, Toyotomi Hideyoshi'nin 1598 yılındaki ölümü ardından tekrar geri adım atmışlardır.

Mançu Saldırıları ve Tecrit Dönemi

Japon istilasının ardından göçebe Mançular Kore'ye saldırmıştır. 1600'lü yılların ikinci çeyreğinde Kore Kralı'nın Mançuları "ağabey" olarak tanımasının ardından işgal sona ermiştir. Mançular, Ming Hanedanlığı'na son vererek Çin'de Qing Hanedanlığı'nı kurmuşlardır. Kore yönetimi Ming'e ödediği vergiyi Qing'e kaydırmıştır. Bu süreçte Kore, dış dünyadan kendisini soyutlamıştır. Okyanusa çıkmak, denize açılmak için tekne yapmak yasaklanmıştır. Yaklaşık 360 yıl süren bu tecrit döneminde ülkede iç karışıklıklar devam etmiştir.

Açılma Süreci ve Rekabetçi Emperyalizmin Gelişi

Kral Kojong (Yi H'ui)'un tahta çıktığı 1864 yılında yaşının küçük olması nedeniyle babası Yi Ha-üng "Büyük Saray Prensi (Daewön-gu/Daivon-kun)" ünvanıyla "naip" olmuştur. Naip, kralın yetkilerini artırmak ve güçlü bir yönetim kurmak için ulusal dışlayıcı bir politika takip etmiş, Hristiyanlığı'n ülkeden uzaklaştırılması gibi sert önlemler almıştır. 1873'te naibin yönetimden düşürülmesinin ardından Kraliçe Min'in etkisiyle ve reformcu kesimlerin de desteğiyle 1876'da Japonlarla, 1882'de Amerikalılarla anlaşmalar yapılmıştır. Bu anlaşmalar rekabetçi emperyalizminin Kore'de etkili olmasını kolaylaştırmıştır.

Japon Hegemonyası ve Modernleşme Çabaları

1894-1895 yıllarında Japonlar Çinlileri yenerek yarımada üzerinde nüfuz kurmuşlardır. Bu dönemde Yenilikçi Koreliler arasında "Kabo" adı verilen Japon yanlısı bir modernleşme hareketi doğmuştur. Japon yanlısı Yenilikçi Koreliler bir dizi hukuksal düzenleme ile yapılmasını savundukları reformlar çerçevesinde önemli değişimler gerçekleştirmiştir. Kölelik kaldırılmış, toplumsal sınıflar yeniden düzenlenmiş, sınav sistemleri değiştirilmiş, güvenlik birimleri modernleştirilmiş ve malî sistem modern tarzda organize edilmiştir. Çarlık Rusyası'nın Kore'deki Japon nüfuzuna müdahalesi sonucu Japonlar, Kraliçe Min'e 1895'te suikast düzenlemişlerdir. Kral Kojong, Rus elçiliğine sığınmıştır.

Bağımsızlık Mücadelesi

1896'da Seul'de Bağımsızlık Kulübü örgütlenmiştir. Kulüp anayasal monarşi kurulması için çabalamıştır. İleride kurulacak olan bağımsız Kore Cumhuriyeti'nin ilk Başkanı Syngman Rhee de bu reformculardan biridir. Japonya ve Rusya arasındaki rekabet 1904-1905 savaşı ile sonuçlanmıştır. Japonlar, elde ettikleri galibiyet sayesinde Kore üzerinde üstünlük kurmuşlardır.

Japon Kolonisi Dönemi (1910-1945)

1910 yılında Japonlar, Kore'yi tamamen işgal etmiştir. Bu işgal 1945'e kadar sürmüştür. İşgalin ilk döneminde (1910-1919) Japonlar, demir yumrukla yönetim uygulamışlardır. Kore pirinci alınıp Japonya'ya götürülmüş, halka Mançurya'dan getirilen arpa ve akdari yedirilmiştir. Bilim insanları ve zanaatkarlar Japonya'ya kaçırılmıştır.

1919 yılında milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkı gündeme geldiğinde Kore'de büyük bir bağımsızlık hareketi başlamıştır. "1 Mart Hareketi" olarak tarihe geçen bu olay Japonları geri adım atmaya zorlamıştır. Bu hareketin etkisiyle Şanghay'da Dr. Syngman Rhee başkanlığında Kore Geçici Hükümeti kurulmuştur. Son dönemde (1932-1945) Japonya; Mançurya, Çin ve Pasifik'te yayılma siyaseti sürdürmek için Korelilerin can ve mallarını sömürmüştür. Japonlar tarafından Kore halkının diline, kültürüne ve dinine yasaklar getirilmiştir.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE BÖLÜNME

Bağımsızlık Vaatleri

İkinci Dünya Savaşı sırasında yapılan konferanslarda Kore'nin geleceği tartışılmıştır. Kahire Konferansı'nda (1943) Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İngiltere ve Çin devlet başkanları "zamanı gelince" Kore'nin bağımsızlığını garanti ettiklerini açıklamışlardır. Yalta Konferansı'nda (1945) Roosevelt, Stalin'e Kore için dörtlü bir vesayet önermiş, Stalin bu öneriyi prensipte kabul etmiştir. Potsdam Konferansı'nda (1945) ise Kahire Deklarasyonu'nun şartlarının yerine getirileceği tekrar edilmiştir.

38. Paralel ve Bölünme

İkinci Dünya Savaşı'nda Japonya'nın teslim olması sonrası, 38'inci paralelin kuzeyindeki Japon kuvvetleri Sovyetlere, güneyindekiler ise Amerikalılara teslim olmuştur. Bu durumda kuzey, Sovyetler Birliği kontrolünde; güney ise Amerika Birleşik Devletleri (ABD) kontrolünde kalmıştır.

İki Ayrı Devletin Kurulması

Güney Kore'de 10 Mayıs 1948'de BM gözetiminde seçimler yapılmış, 20 Temmuz'da Syngman Rhee başkan seçilmiş ve 15 Ağustos'ta Kore Cumhuriyeti (ROK) ilan edilmiştir. Başkent Seul olmuştur. Kuzey Kore'de Kim Il-sung liderliğinde komünist yönetim kurulmuş ve 9 Eylül'de Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (KDHC) ilan edilmiştir. Başkent Pyongyang olmuştur.

KORE SAVAŞI (1950-1953)

Savaşın Başlaması

25 Haziran 1950'de Kuzey Kore birlikleri 38'inci paraleli geçerek Güney Kore'ye saldırmıştır. Bu saldırı üzerine ABD, BM Güvenlik Konseyi'ni toplantıya çağırmıştır. Konsey, Kuzey Kore'yi saldırgan ilan etmiş, 27 Haziran'da BM, Güney Kore'ye yardım kararı almıştır. General Douglas MacArthur, BM kuvvetleri komutanı olmuştur.

Türkiye'nin Savaşa Katılması

Kore Savaşı, Türkiye'de Demokrat Parti'nin iktidara geliştinden sonra yaşadığı en önemli dış politika olayıdır. Dışişleri Bakanı Fuad Köprülü, 28 Haziran 1950'de BM Genel Sekreteri'ne gönderdiği telgrafta Türkiye'nin BM kararlarını desteklediğini bildirmiştir. 25 Temmuz 1950'de DP hükümeti Kore'ye asker gönderme kararı almıştır. Bu karar CHP tarafından eleştirilmiş, ancak hükümet kararından vazgeçmemiştir. Tuğgeneral Tahsin Yazıcı komutasında 5.083 kişilik tugay oluşturulmuştur. Tugay, 25 Eylül 1950'de İskenderun'dan hareket ederek 18 Ekim 1950'de Pusan Limanı'na varmıştır. Tugaya "North Star-Kutup Yıldızı" kod adı verilmiştir.

Savaşın Seyri ve Türk Birliklerinin Mücadelesi

Savaşın ilk aşamasında Kuzey Kore güçleri başlangıçta üstün durumda olmuş, BM kuvvetleri Pusan çevresine çekilmiştir. 15 Eylül'de MacArthur, Incheon'a amfibi saldırı yaparak komünistleri tuzağa düşürmüştür. BM güçleri 38'inci paralele geri dönmüş, hatta Pyongyang'a kadar ilerlemiştir.

Kasım 1950'de Çinliler savaşa girmiştir. BM güçleri geri çekilmek zorunda kalmış, Seul tekrar tahliye edilmiştir. Türk birlikleri, Kore Savaşı sürecinde gerçekleşen en önemli muharebelerde yer almıştır. Kunuri Muharebeleri (26-30 Kasım 1950), Kumyangjangni Muharebesi (25-27 Ocak 1951), başkent Seul'ün savunması (13-18 Mayıs 1951) ve İleri Karakol Muharebeleri bunların başlıcalarıdır. Birleşmiş Milletler askerleri, Türk Tugay'ının geçit vermeyen savunma mevzilerine "Türk Kalesi" adını vermiştir.

Ateşkes ve Savaşın Sonu

1951 Haziran'ında Sovyetlerin önerisiyle ateşkes gündeme gelmiştir. Gaesong'da başlayan müzakereler Panmunjom'da devam etmiştir. 27 Temmuz 1953'te ateşkes imzalanmıştır. Savaş üç yıl bir ay sürmüş, yaklaşık 4 milyon kişinin ölümüyle sonuçlanmıştır. Türkiye toplamda 21.212 asker göndermiş, resmî rakamlara göre 966 asker şehit olmuştur. Türkiye, toplam 2.365 şehit ve kayıp askerle en çok kayıp veren dördüncü ülke olmuştur.

SAVAŞ SONRASI GELİŞMELER

Güney Kore'nin Siyasi Evrimi

Birinci Cumhuriyet (1948–1960) döneminde Syngman Rhee'nin giderek baskıcı hâle gelen yönetimi, Nisan 1960'ta öğrenci hareketleriyle devrilmiştir. İkinci Cumhuriyet (1960-1961) döneminde Chang Myön'un liberal demokratik yönetimi kısa sürmüş, Mayıs 1961'de askerî darbe ile son bulmuştur. Askerî yönetimler dönemi (1961-1994) General Park Chung-hee'nin 1961-1979 yılları arasındaki yönetimiyle başlamış, kendisi suikast sonucu öldürülmüştür. Ardından General Chun Doo-hwan 1980-1988 yılları arasında Beşinci Cumhuriyet'i kurmuştur. 1987 Büyük Demokrasi Yürüyüşü sonrası demokratikleşme süreci başlamış, 1994'te otuz yıldan fazla süren askeri yönetim sona ermiştir.

Güney Kore'nin tarım toplumundan sanayileşmiş kentli yapıya dönüşümü "Han Nehrindeki Mucize" olarak adlandırılmıştır. 1953'te kişi başına GSMH 67 dolar iken 2022'de 32.300 dolara yükselmiş, okuma oranı yüzde 99'a ulaşmıştır.

Kuzey Kore'nin Gelişimi

Kim Il-sung'un liderliğinde sosyalist bir devlete dönüşen Kuzey Kore, 1960-70'li yıllarda tarımda gelişme kaydetmiştir. SSCB'nin dağılması ekonomik durgunluğa neden olmuştur. 1994'te Kim Il-sung'un ölümünün ardından yerine oğlu Kim Jong-il geçmiş, 2011'de Kim Jong-il'in ölümü üzerine yerine oğlu Kim Jong-un geçmiştir. 2016'da kişi başına millî gelir yaklaşık 1.700 dolar civarındadır.

TÜRKİYE-KORE İLİŞKİLERİ

Diplomatik İlişkilerin Başlangıcı

Türkiye Cumhuriyeti, Kore Cumhuriyeti'ni 11 Ağustos 1949'da resmen tanıyan bölgesindeki ilk ülke olmuştur. 1957'de iki ülke arasında diplomatik ilişkiler kurulmuş, Dr. Kamil İdil, Türkiye'nin Kore'deki ilk büyükelçisi olarak 1957-1959 yılları arasında görev yapmıştır.

Dostluk Anıtları ve Kardeş Şehirler

İki ülke arasındaki dostluğun simgesi olarak çeşitli anıtlar ve parklar inşa edilmiştir. Ankara'da Kore Bahçesi ve Kore Savaş Anıtı bulunmaktadır. Kore'de Yongin şehrinde Türk Anıt Parkı, Pusan'da Birleşmiş Milletler Mezarlığı'nda Türk askerleri köşesi yer almaktadır. Suwon'da 2012 yılında "Ankara Yolu" adlı cadde açılmış, Eskişehir Kent Park'ta 2007'de Türk-Kore Dostluk Anıtı dikilmiştir. 23 Ağustos 1971'de Ankara ile Seul kardeş şehir olurken 18 Mayıs 2007 tarihinde de Eskişehir ile Paju arasında yapılan bir protokolle bu iki şehir kardeş şehir olarak ilan edilmiştir.

Kuzey Kore ile İlişkiler

Türkiye ile Kuzey Kore arasındaki ilk diplomatik temas 2001 yılında Çin'de imzalanan mutabakat zaptı ile gerçekleşmiştir. Halihazırda Seul Türk Büyükelçiliği, Kuzey Kore'ye; Kuzey Kore'nin Sofya Büyükelçiliği ise Türkiye'ye akreditedir.

Güncel Gelişmeler

Son yıllarda üst düzey ziyaretler gerçekleşmiştir. Mayıs 2018'de Cumhurbaşkanı düzeyinde Türkiye'den Güney Kore'ye resmî ziyaret yapılmış, Ekim 2021'de Bakan seviyesinde resmî ziyaret gerçekleşmiştir. Ağustos 2021'de Kore Ulusal Meclis Başkanı tarafından Türkiye ziyareti düzenlenmiştir. İki ülke ilişkilerindeki son önemli gelişme ise Kore Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Lee Jae Myung'un 24 Kasım 2025 tarihli Ankara ziyareti olmuştur.

KORE SAVAŞI'NIN ÖNEMİ VE SONUÇLARI

Türkiye İçin Önemi

Dış politika açısından Kore Savaşı NATO üyelik sürecine katkı sağlamış, Amerika (ABD) ile ilişkileri güçlendirmiş ve Türkiye'nin güvenilir müttefik imajını pekiştirmiştir. İç politika açısından DP ile CHP arasında tartışmalara neden olmuş, Anayasa yorumu konusunda fikir ayrılıkları yaşanmıştır. Ancak kamuoyu genel olarak kararı desteklemiştir.

Dünya Tarihi Açısından

Kore Savaşı, dünya tarihinde "sınırlı savaş" kavramını gündeme getirmiştir. Bu savaşta düşmanı imha etmek yerine savaşma isteğini söndürmek amaçlanmıştır. Dünya tarihinde ilk defa BM askerleri konuşlandırılmış ve barışa kasteden saldırgan yapıya karşı tüm devletler birlikte mücadele etmiştir.

Kore Halkı İçin Sonuçlar

Savaş, her iki Kore için de büyük yıkımlara neden olmuştur. Endüstriyel tesislerin beşte ikisi yıkılmış, evlerin üçte biri harap olmuş, milyonlarca insan hayatını kaybetmiş ve yarımada kalıcı olarak ikiye bölünmüştür.

GÜNÜMÜZ KORE'Sİ

Güney Kore: Ekonomik Mucize

Güney Kore bugün dünyanın en gelişmiş ülkelerinden biridir. Teknoloji sektöründe dünya lideri konumundadır. Samsung, LG gibi küresel markalara sahiptir. K-pop ve Kore dizileri dünyada popülerdir. Yetmişten fazla uluslararası kuruluş üyedir.

Kuzey Kore: Kapalı Toplum

Kuzey Kore hâlâ dışa kapalı bir ülke olarak varlığını sürdürmektedir. Kim Jong-un liderliğinde tek parti yönetimi devam etmektedir. Ekonomik zorluklar yaşamakta, nükleer silah programı uluslararası gerginlik yaratmaktadır.

Birleşme Umutları

Berlin Duvarı'nın yıkılmasının ardından Kuzey ve Güney Kore'de yaşayan insanlar arasında birleşme isteği yükselmiştir. Ancak bu süreç yakın gelecekte pek mümkün görülmemektedir. Kore büyük güçlerin ilgisini çekmeye devam etmektedir. 2019'da ABD Başkanı Trump'ın ve 2024'te Rusya Devlet Başkanı Putin'in ziyaretleri, yarımada'nın hâlâ önemli bir çekişme sahası olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Kore Yarımadası'nın tarihi, binlerce yıllık zengin bir geçmişten günümüzün karmaşık jeopolitik durumuna uzanan geniş bir yelpaze sunmaktadır. Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılması, her iki ülke arasında derin dostluk bağları kurulmasına vesile olmuştur. Bugün Güney Kore ekonomik mucizesiyle dünyada saygın bir konuma erişirken Kuzey Kore kapalı yapısını sürdürmektedir. İki Kore'nin birleşmesi konusu günümüzde hâlâ çözülmemiş önemli bir mesele olarak karşımızda durmaktadır. Türkiye'nin Kore Savaşı'ndaki kahramanlığı ve fedakârlığı, iki ülke halkı arasındaki dostluğun temelini oluşturmuş ve bu dostluk günümüzde de devam etmektedir.

KAYNAKÇA

Arşiv belgeleri

- T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (1956, 31 Ocak). *Belge no: 30-18-1-2 / 141-118-7*. Cumhuriyet Arşivi.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (1956, 10 Ekim). *Belge no: 30-1-0-0 / 127-818-4*. Cumhuriyet Arşivi.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (1957, 12 Nisan). *Belge no: 30-1-0-0 / 62-382-15*. Cumhuriyet Arşivi.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (1957, 21 Ağustos). *Belge no: 30-1-0-0 / 126-813-4*. Cumhuriyet Arşivi.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (1958, 12 Mayıs). *Belge no: 30-1-0-0 / 126-814-11*. Cumhuriyet Arşivi.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (1958, 4 Haziran). *Belge no: 30-1-0-0 / 126-815-1*. Cumhuriyet Arşivi.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (1959, 20 Mart). *Belge no: 30-18-1-2 / 151-79-20*. Cumhuriyet Arşivi.

Basılı Kaynaklar

- Armaoğlu, F. (t.y.). *20. yüzyıl siyasî tarihi*. Alkım Yayınevi.
- Artuç, İ. (1990). *Kore savaşlarında Mehmetçik*. Kastaş Yayınları.
- Cumings, B. (2005). *Korea's place in the sun: A modern history*. W.W. Norton & Company.
- Dora, C. (1963). *Kore savaşında Türkler 1950-1951*. İsmail Akgün Matbaası.
- Elçi, H. (t.y.). *Kore Savaşı 1950-1953*. Yayın yeri yok.
- Gökmen, M. E. (2016). Kore Savaşı sonrası Türkiye-Kore arasındaki sosyo-kültürel ve akademik ilişkiler. *Ateşkesin 60'ıncı yıl dönümünde Kore Savaşı* (ss. 37-45). ATASE Daire Başkanlığı Yayınları.
- Kahraman, N. (2020). Kore Savaşı ve Türkiye'nin savaşa katılma kararının Türk basınına yansımaları üzerine bir analiz (Haziran-Ağustos 1950). *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 1375-1408.
- Kore. (1975). *Türk Ansiklopedisi*, 22, 215-219. Milli Eğitim Basımevi.
- Kore. (t.y.). *Meydan Larousse*, 11, 479-481.
- Kyu, K. C. (2016). Kore Savaşı'ndan sonra Kore Cumhuriyeti ve Türkiye arasındaki dostluk ilişkileri. *Ateşkesin 60'ıncı yıl dönümünde Kore Savaşı* (ss. 47-53). ATASE Yayınları.
- Lew, Y. I. (2000). *Brief history of Korea*. The Korea Society.
- Oliver, R. T. (1993). *A history of the Korean people in modern times: 1800 to the present*. University of Delaware Press.
- Öke, M. K. (1990). *Unutulan savaşın kronolojisi Kore 1950-53*. Boğaziçi Yayınları. T.C. Genelkurmay Başkanlığı. (2012). *Kore'de Türk muharebeleri*. ATASE Daire Başkanlığı Yayınları.
- Üçok, C. (1967). *Siyasal tarih* (6. bs.). Başnur Matbaası.
- Yazıcı, T. (1963). *Kore hatıralarım*. Ülkü Basımevi.

Elektronik Kaynaklar

- Korea. (2022, 5 Ağustos). *Britannica*
- Academic. <https://academic.eb.com/levels/collegiate/article/Korea/108454> T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2022). Türkiye-Kuzey Kore siyasi ilişkileri. <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-kuzey-kore-siyasi-iliskileri.tr.mfa>
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2024). *Güney Kore ülke profili*. Ankara.



Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Öğrenme Etkinlikleri

Kitabın bu bölümünde yer alan dokuz etkinlik, ortaokul öğrencilerinin gelişimsel özellikleri ve hazırbulunuşluk düzeyleri titizlikle dikkate alınarak hazırlanmıştır. Etkinliklerde hedeflenen tarihsel sorgulama ve empati gibi beceriler, millî ve evrensel değerler, lise düzeyindeki etkinliklere kıyasla daha temel bir seviyede ele alınmış ve görevler bu yaş grubuna göre daha sade tasarlanmıştır. Öğrencilerin Kore Savaşı'na dair temel bir anlayış geliştirmesi hedeflenen bu etkinlikler; siyasi ve askerî detaylardan kaçınarak mekân algısı, iletişim, sivil deneyimleri ve iki ülke arasındaki bağlar gibi insani konular çerçevesinde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin sıkılmadan öğrenebilmeleri amacıyla süreç; hem sınıf içinde kitabın basılı hâli kullanılarak hem de sınıf içi ve dışı bilişim teknolojileri entegrasyonunu kapsayan karma bir yapıda tasarlanmıştır. Bu görevler, akademik yoğunluktan ziyade basit, eğlenceli ve ilgi çekici bir pedagojik yaklaşımla sunulmuştur. Böylece öğrencilerin, kendi yaş seviyelerine uygun araçlarla Kore Savaşı'na Türkiye'nin asker göndermesi etrafında oluşmuş tarihsel gerçekliği keşfederken tarihsel düşünme becerilerini zorlanmadan ve keyif alarak geliştirme imkânı bulacakları umulmaktadır.

Bu kitapta yer verilen ilk etkinlik olan *Kore Bizden Ne Kadar Uzakta?* öğrencilerin haritaları, mekânı algılamaya yönelik dijital araçları ve harita kullanım becerilerini kullanarak Kore'nin Türkiye'den ne kadar uzakta olduğunu anlamalarına yönelik, araştırmaya dayalı bir eğitim süreci deneyimlemelerini hedeflemektedir. Etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Ulaşım teknolojilerindeki gelişmeler, farklı tarihsel dönemlerde insanların coğrafi mesafe algısını ve seyahat deneyimlerini nasıl dönüştürmüştür?” Bu anahtar sorunun cevabına ulaşmak için tasarlanan görevler, öğrencilere yukarıda bahsi geçen beceriler ile cesaret değerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Kore Birliğinin Teşkili etkinliği; öğrencilerin kanıtlar kullanmak suretiyle tarihsel empati ve tarihsel sorgulama becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Birleşmiş Milletler adına Kore'ye gönderilen ilk Türk askerî birliği nasıl oluşturulmuş ve yolculuk öncesi ne tür hazırlıklar yapılmıştır?” Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak öğrenciler için hazırlanmış görevler, öğrencilere yukarıda bahsi geçen beceriler ile vatanseverlik, diğerkâmlık ve fedakârlık değerlerini içselleştirmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Hurçta Ne Var? adlı etkinlik; kanıta dayalı öğrenme, vaka çalışması ve içerik analizi yöntemlerini işe koşmak suretiyle öğrencilerin tarihsel analiz ve sorgulama, tarihsel empati ve öz düzenleme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin fiziksel, psikolojik ve lojistik zorlukları aşmak için yanlarında taşıdıkları eşyalar nelerdir ve bu eşyalar onların hayatta kalma ve savaşabilme kabiliyetlerini sürdürmelerinde nasıl bir rol oynamıştır?” Bu çerçevede hazırlanan görevler, öğrencilere yukarıda bahsi geçen beceriler ile özgürlük ve sorumluluk değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Kore'den Haber Var etkinliği; kanıta dayalı sorgulama ve sözlü tarih yöntemlerini işe koşmak suretiyle öğrencilerin tarihsel analiz ve sorgulama ile tarihsel empati becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Savaş döneminde askerler ile aileleri arasındaki iletişim hangi yollarla nasıl kurulmuş ve her iki tarafın moral motivasyonlarını nasıl etkilemiştir?” Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak öğrenciler için hazırlanmış görevler, öğrencilere yukarıda bahsi geçen beceriler ile vatanseverlik, milliyetçilik, diğerkâmlık ve sorumluluk değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Ayla filminden yola çıkarak hazırlanan beşinci etkinlik; kanıta dayalı tarihsel sorgulama ve sorgulama yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel sorgulama ve analiz ile tarihsel empati becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu; “Başta çocuklar olmak üzere mağdurları savaşın bazı olumsuz etkilerinden korumak için neler yapılabilir?” şeklindedir. Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak öğrenciler için hazırlanmış görevler, öğrencilere yukarıda bahsi geçen beceriler ile diğerkâmlık ve şefkat değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Ankara Okulu adlı etkinlik; düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, soru-cevap ve sözlü tarih yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel empati ve tarihsel analiz becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Türk askerlerinin Kore Savaşı sırasında kurdukları Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesi o dönemde ve sonrasında ne tür işlevler görmüştür?” Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak öğrenciler için hazırlanmış görevler, öğrenciler yukarıda bahsi geçen beceriler ile dostluk, diğerkâmlık ve yardımseverlik değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Kore’deki Türk Esirleri adlı yedinci etkinlik; kanıta dayalı tarihsel araştırma, sorgulama, vaka çalışması ve sözlü tarih yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin analiz, sentez, değerlendirme ve tarihsel empati becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Esaret insan yaşamını fiziksel ve duygusal olarak nasıl etkiler?” Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak öğrenciler için hazırlanmış görevler, öğrencilere yukarıda bahsi geçen beceriler ile dayanışma, sabır, cesaret ve öz denetim değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir öğrenme deneyimi sağlamaya yönelik hazırlanmıştır.

Gelişen Bağlar adlı etkinlik; kanıta dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih ve rol oynama yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel sorgulama, analiz, tarihsel empati ve kanıt kullanma becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu; “Türkiye’nin Kore Savaşı’na katılımı, savaş sonrası dönemde Türkiye-Güney Kore ilişkilerinin gelişimini nasıl etkilemiştir?” şeklindedir. Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak öğrenciler için hazırlanmış görevler, öğrencilere yukarıda bahsi geçen beceriler ile dostluk ve dayanışma değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim deneyimi sunmaktadır.

Bu kısımdaki son etkinlik *Kore Savaşını Anmak* şeklinde adlandırılmış olup kanıta dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih ve rol oynama yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel sorgulama, tarihsel analiz, tarihsel empati ve kanıt kullanma becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Toplumlar, savaşlar gibi zorlu tarihsel deneyimleri ve kahramanlıkları nasıl hatırlar, yaşatır ve gelecek nesillere aktarır?” Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak öğrenciler için hazırlanmış görevler, öğrencilere yukarıda bahsi geçen beceriler ile dostluk ve dayanışma değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

KORE BİZDEN NE KADAR UZAKTA?

1. Etkinlik



Sınıf Düzeyi: 6, 7 ve 8. sınıflar



Süre: 40 + 40 dakika + Ev Ödevi

Kavramlar: Uzak-yakın, mesafe, coğrafi mesafe, seyahat, ulaşım araçları

Beceriler: Mekânı algılama, harita okuma, değişim ve sürekliliği algılama, zaman ve kronolojiyi algılama, tarihsel empati, öz düzenleme

Değerler: Cesaret

Yöntem-Teknik: Düz anlatım, tarihsel sorgulama, sözlü tarih, hipotez temelli durum çalışması

Materyaller: Dilsiz harita, kurgusal öyküler, video kayıtları, internet kaynakları

Amaç: Bu etkinlik, öğrencilerin ulaşım teknolojileri ve araçlarındaki değişimin coğrafi mesafe algımızı nasıl değiştirdiğini Türkiye ile Kore arasındaki farklı zamanlara ait yolculuk örneklerinden yola çıkarak anlamalarını amaçlamaktadır. Etkinliğin bir diğer amacı ise öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti'nin 1950 yılında aldığı Kore'ye asker gönderme kararı doğrultusunda oraya gidecek olan birliklerimizin hangi vasıtalarla nasıl bir yolculuk yaptıkları konusunda bir kavrayış geliştirmelerini sağlamaktır.

Anahtar Soru: Ulaşım teknolojilerindeki gelişmeler, farklı tarihsel dönemlerde insanların coğrafi mesafe algısını ve seyahat deneyimlerini nasıl dönüştürmüştür?

Yönlendirici Soru 1

Gelişen ulaşım araçları ve teknolojileri, Türkiye ile Kore Yarımadası arasındaki yolculukların süresini, konforunu ve deneyimini tarihsel süreçte nasıl değiştirmiştir?

Hedef 1

Türkiye ile Kore Yarımadası arasında farklı tarihsel dönemlerde yapılan yolculukları analiz ederek, ulaşım teknolojilerindeki gelişmelerin mesafe algısı ve seyahat deneyimi üzerindeki etkilerini değerlendirmek.

Görev 1

D, E, F, G, H ve I kaynakları analiz edilerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 2

Farklı tarihsel dönemlerde Türkiye ile Kore Yarımadası arasında seyahat eden kişilerin yolculuk hazırlıkları, karşılaştıkları zorluklar ve edindikleri deneyimler nasıl farklılaşmıştır?

Hedef 2

Farklı dönemlerde yaşamış kişilerin seyahat deneyimlerini inceleyerek tarihsel empati becerisini geliştirmek ve geçmiş dönemlerdeki yaşam koşullarını günümüzle karşılaştırmak.

Görev 2

Kaynak J, K ve L den yararlanılarak seçilen bir tarihsel karakterin bakış açısıyla, dönemin koşullarını yansıtan bir mektup yazılır.

Yönlendirici Soru 3

Belirli bir coğrafi mekân hakkındaki kişisel anlatılar ile bilimsel kaynaklarda yer alan bilgiler birbirleriyle hangi düzeyde örtüşüyor olabilir?

Hedef 3

Sözlü tarih anlatıları ile bilimsel kaynakları karşılaştırarak tarihsel bilginin doğruluğunu değerlendirme ve coğrafi özellikleri analiz etme becerilerini kazanmak.

Görev 3

Kaynak M'nin analizi ve internet üzerinden yapılacak araştırma bulguları sonucu elde edilen bilgiler karşılaştırılarak verilen sorular cevaplandırılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Öğrencilerden, Kaynak A'daki Dilsiz Asya Haritası'nı incelemeleri istenir. Daha sonra haritada Türkiye ile Kore Yarımadası'nın bulundukları yer ve aralarındaki coğrafi mesafe vurgulanır.

5 dk.

Kaynak B ve C incelenir ve ilgili sorular cevaplanır.

5 dk.



Görev 1

D, E, F, G, H ve I kaynakları analiz edilerek farklı dönemlerdeki ulaşım araçları, yolculuk süreleri ve rotaları hakkındaki sorular cevaplandırılır.

20 dk.



Görev 2

Kaynak J, K ve L incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır. Ardından da bu kaynaklardan seçilen bir tarihsel karakterin bakış açısıyla, dönemin koşullarını da yansıtan bir mektup yazılır. Öğrenciler tarafından yazılan mektuplardan birkaç örnek sınıfta okunur.

25 dk.



Görev 3

(Sözlü Tarih Çalışması) Kaynak M'nin analizi ve internet üzerinden yapılacak araştırma bulguları sonucu elde edilen bilgiler karşılaştırılarak verilen sorular cevaplandırılır.

20 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

İşlenmiş derse yönelik açık uçlu sorular sorulur.

5 dk.



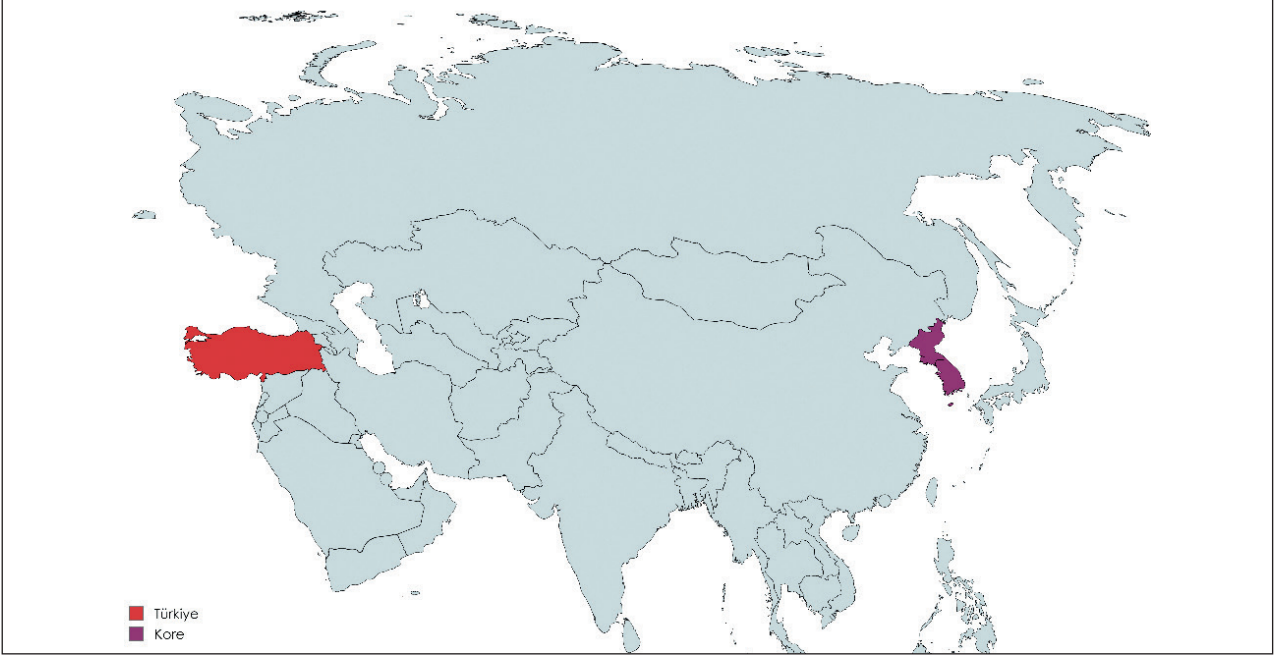
Ev Ödevi

İnternet araştırması evde gerçekleştirilecektir. Bu ödev sonunda ortaya çıkacak ürün elektronik formda öğrencilerin elektronik ürün dosyalarında saklanacaktır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat Çekme: Dünya haritası öğrencilere gösterilir, renkli olarak gösterilen yerlerin Türkiye ve Kore Yarımadası olduğu vurgulanır.

Kaynak A: Dilsiz Asya Kıtası Haritası (Yazarlar tarafından uyarlanarak hazırlanmıştır).



Soru: Kore Yarımadası ile Türkiye arasındaki kuş uçuşu mesafe kaç kilometre olabilir?

Adım 1: Öğrencilerden Kaynak B ve Kaynak C'yi incelemeleri istenir. (B ve C kaynakları yazarlar tarafından uyarlanarak hazırlanmıştır.)

Kaynak B: Bir harita ve ondan yola çıkılarak çizilen bir figür



Kaynak C: Kaynak B'deki haritadan yola çıkılarak üretilen bir başka figür



Adım 2: Kaynak B ve C'ye dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Yukarıdaki Kaynak B'nin sol tarafında yer alan harita nereye/hangi ülkeye ait olabilir?
2. Yukarıdaki Kaynak B'nin sağ tarafı ve Kaynak C'deki figürler size neleri anımsatıyor?
3. Dünya haritasında Türkiye ile Kore Yarımadası arasında yer alan ülkelerden üç örnek veriniz.
4. Türkiye ve Kore Yarımadası'nın enlem ve boylamını kullanarak iki ülke arasındaki matematiksel mesafeyi hesaplayınız. (Türkiye: 36-42 Kuzey Enlemleri- 26-45 Doğu Boyamları; Kore Yarımadası 34-43 Kuzey Enlemleri, 124-132 Doğu Boyamları).

Yönlendirici Soru 1: Gelişen ulaşım araçları ve teknolojileri, Türkiye ile Kore Yarımadası arasındaki yolculukların süresini, konforunu ve deneyimini tarihsel süreçte nasıl değiştirmiştir?

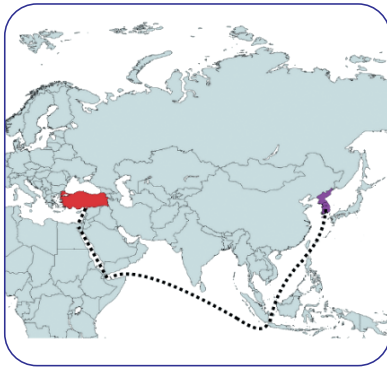
Görev 1: D, E, F, G, H ve I kaynakları analiz edilerek farklı dönemlerdeki ulaşım araçları, yolculuk süreleri ve rotaları hakkındaki sorular cevaplandırılır.

Adım 3: D, E ve F kaynakları okunur. (D, E ve F kaynakları yazarlar tarafından hazırlanmıştır.)

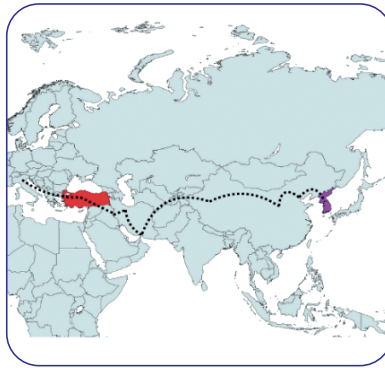
Kaynak D: Eda'nın Yolculuğu	Kaynak E: Seher'in Yolculuğu	Kaynak F: Marco'nun Yolculuğu
Benim adım Eda. Önümüzdeki ay sevdiğim bir müzik grubunun konserini dinlemeye Güney Kore'ye gideceğim. İstanbul'dan Seul'e yolculuğumun yaklaşık 10 saat süreceğini tahmin ediyorum.	Ben Seher Hemşire. Kore Savaşı'nda yaralanan askerlerimizin yurda getirilmesine yardımcı olmak için Pusan şehrine gidiyorum. Yolculuğumun orada savaşan askerlerimizin yaptığı yolculuk gibi yaklaşık 20-25 gün süreceğini düşünüyorum.	Benim adım Marco. 13-14. yüzyıllarda yaşayan gezgin bir tüccarım. Uzak Asya'ya gitmek üzere yarın yola çıkacağım. Yolculuğumun ortalama 2,5 yıl süreceğini tahmin ediyorum.

Adım 4: Kaynak G, H ve I'da bulunan dilsiz haritalar incelenir. (G, H ve I kaynakları yazarlar tarafından uyarlanarak hazırlanmıştır.)

Kaynak G



Kaynak H



Kaynak I



Adım 5: Aşağıdaki sorular D, E, F, G, H ve I kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Eda, Seher ve Marco'nun kullandığı ulaşım araçları neler olabilir? Yazınız.

Eda Seher Marco

2. Yukarıdaki D, E ve F haritalarında gösterilen seyahat rotalarıyla hangi karakterlerin eşleştiğini belirleyiniz.

Eda Seher Marco

3. Eda, Hemşire Seher ve Marco'nun hangi dönemde yaşamış veya yaşıyor olabileceklerini belirtiniz.

Eda Seher Marco

Yönlendirici Soru 2: Farklı tarihsel dönemlerde Türkiye ile Kore Yarımadası arasında seyahat eden kişilerin yolculuk hazırlıkları, karşılaştıkları zorluklar ve edindikleri deneyimler nasıl farklılaşmıştır?

Görev 2: Kaynak J, K ve L incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır. Ardından da bu kaynaklardan seçilen bir tarihsel karakterin bakış açısıyla, dönemin koşullarını da yansıtan bir mektup yazılır.

Adım 6: Aşağıdaki J, K ve L kaynakları incelenir. (Bu kaynaklar yazarlar tarafından hazırlanmıştır.)

Kaynak J: Eda'nın Yolculuk Hazırlığı	Kaynak K: Seher'in Yolculuk Hazırlığı	Kaynak L: Marco'nun Yolculuk Hazırlığı
Pasaportumu çantama koydum. Seul'de iletişim kurmak, yol tarifi almak ve fotoğraf çekmek için kullanacağım akıllı telefonum için şarj aletimi yanıma aldım. Ki unutsam da her yerde telefonuma uyumlu şarj aleti bulabilirim. Yabancı dilim yeterli olmasa da sorun değil çünkü telefonumdan internet üzerinden çeviri yapabilirim, tüm biletlerimi internetten alırım. İnsanlara yol sormama dahi gerek yok çünkü telefonumdan tüm konumlara yol tarifi alabilirim. Nakit para taşımama gerek yok, ödemelerimi ya kredi kartımla ya da telefonumdaki uygulamalarla yaparım. Çektiğim fotoğraf ve videoları sosyal medyada paylaşmak için uluslararası internet paketi satın aldım. Sonunda sevdiğim Kore yemeklerini yerinde yiyebileceğim için çok heyecanlıyım.	Yolculuğumuzu gemi ile gerçekleştireceğimiz için İskenderun'a geldik. Orada bize yardımcı olması için yanımıza tercüman görevlendirdiler. Pasaportlarımızı yanımdan ayırmamamızı söylediler. Ayrıca, deniz yolculuğunun hem çok keyifli hem de rahatsız edici olabileceğini öğrendim. Oranın yemeklerinin bizimkilerden çok farklı olduğunu duydum. Her ne kadar bu yolculuğa görevimin bir gereği olarak çıkıyorsam da farklı bir ülkede savaşın dehşetini yaşayan insanlarla karşılaşacağım için heyecanlı ve tedirginim.	Uzun sürecek bir yolculuğa çıkıyorum ve bunun için yanıma pusulamı, seyahat defterimi ve bir miktar altın alıyorum. Gittiğim yerde damgalı kâğıt parçalarını para olarak kullandıklarını duydum. Yolculuğum boyunca birçok ülkeye girip çıkacağım. Yolumun üzerindeki bazı hanlıklarda keçe kaplı çubuklardan çadırlarda yaşayan göçebeler olduğunu duydum. Birçok farklı şehir, iklim, bitki, yemek, hayvan, kıyafet ve eşya görmeyi; bunları not ederek başkalarına anlatmayı planlıyorum.

Adım 7: J, K ve L kaynaklarında sunulan bilgilerden yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Eda, Seher ve Marco seyahatleri için ne tür hazırlıklar yapmışlardır?
2. Üç farklı dönemde yaşayan bu kişilerin, birbirlerine benzeyen coğrafi rotalarda yapacakları yolculuk öncesinde yaşadıkları psikolojik durumları ve beklentileri hakkında neler söylenebilir?
3. Sizce Eda, Seher ve Marco'dan hangisinin yolculuğu daha fazla cesaret gerektirmiştir? Neden?
4. Siz hiç bilmediğiniz bir ülkeye yolculuk yapacak olsanız, en çok neden çekinirdiniz ve bu çekincenizin üstesinden gelmek için neler yapardınız?
5. Marco'nun kim olabileceğini/olduğunu ve tarihsel önemini araştırarak, onun seyahatlerinin İpek Yolu ticareti ve Doğu-Batı kültürleri arasındaki etkileşime ne tür katkılar sağladığını açıklayınız.

Adım 8: [Etkinliğin bu kısmı ev ödevi olarak verilir.] Öğrencilerin aşağıdaki yönergede verilen görevi yerine getirmeleri istenir.

Kendinizi yukarıdaki üç karakterden birinin yerine koyarak Kore'ye vardikten bir hafta sonra Türkiye'deki bir arkadaşınıza mektup yazınız. Mektubunuzda yalnızca kişisel deneyimlerinizi değil, aynı zamanda ulaşım teknolojilerinin o dönemdeki durumunun toplumsal, ekonomik ve kültürel etkilerine dair gözlemlerinizi de analiz ederek yazınız.

Mektubunuzu yazarken aşağıdaki sorulara yönelik cevaplarınız size rehberlik edebilir:

1. Yolculuk öncesinde ne tür hazırlıklar yaptınız?
2. Yolculuk öncesinde gideceğiniz yer/Kore hakkında coğrafi özellikleri, nüfus, geçim kaynakları, kültür vs. gibi bilgileri edinmiştiniz?
3. Kore'ye ulaştığınızda nelerle, nasıl bir ülkeyle, ne tür insanlarla karşılaşacağınızı düşünüyordunuz?
4. Yolculuk için yanınıza aldığınız eşyalar ve para, ihtiyaçlarınızı karşılamada ne derece yeterli oldu? Neden?
5. Yolculuğunuz sırasında;
 - a. Neler yaptınız?
 - b. Nerelere uğradınız?
 - c. Kimlerle karşılaştınız?
 - ç. Neler öğrendiniz?
 - d. Nasıl hissettiniz?
6. Yolculuğunuz sırasında ve Kore'ye ulaştığınızda beslenme ihtiyacınızı nasıl karşıladınız/ karşılıyorsunuz? Bundan ne kadar memnunsunuz?
7. Yolculuğunuz sırasında ve Kore'ye ulaştığınızda başkalarıyla nasıl iletişim kurdunuz?
8. Kore toplumu ve kültürü hakkındaki ilk gözlemlerinizi nelerdir?

Yönlendirici Soru 3: Belirli bir coğrafi mekân hakkındaki kişisel anlatılar ile bilimsel kaynaklarda yer alan

Sevgili Arkadaşım

Bu mektubu henüz birkaç gün önce ulaştığım Kore'den yazıyorum.

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

bilgiler birbirleriyle hangi düzeyde örtüşüyor olabilir?

Görev 3: Kaynak M ve internet üzerinden yapılacak araştırma bulguları karşılaştırılarak verilen sorular cevaplandırılır.

Adım 9: Kore Savaşı gazisi Mehmet Cemil Yaşar ile yapılan sözlü tarih görüşmesinin ilgili kesitleri dinlenir/okunur.

Kaynak M: Gazi M. Cemil Yaşar ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bazı Kesitler
(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-cemil-yasar/>)



06:18-06:37

M. C. Yaşar: Biz Kunuri'de konvoyumuz bizim konvoyumuz. Kunuri'nin bir ova böyle bir kasabanın ön kısmı diyelim. Şimdi bir ova onun yukarı kısımları yüksek irtifa dağlar var o dağlardan biz daha ileriye gitmiştik giderken.



07:14-07:54

M. C. Yaşar: Üst tarafında ki dağlar böyle yüksek kayalıklar var böyle yol bir tarafı yeniş bir tarafı yokuşu oluyor. Bizim orada akaryakıtımız kâfi gelmeyince yokuşu çıkamadık dönüşte. Bizi orada bıraktı dedi ki size akaryakıt göndereyim, nakliye subayı. Çok dikti. Bekle bekle gelmeyince hava da kararmak üzereydi. Ben zor bir manevrayla arabayı ters çevirdim, ters çevirince, yakıt öne geldi. Yokuşu böyle gerisi geriye çıktık. Biz oradan çıktığımızda zaten düşman orada kızıl Çin ordusu mevzilenmiş havanın kararmasını bekliyor. Oradan 11 birinci, 11, 11 tabura baskı yaptılar. 11 tabura. 11 tabura, burada Gambi isimli bir irtibat subay vardı Amerikalıların. O bir irtibat subayı vardı. O esir düştü, orada esir aldılar onu.

Adım 10: Kore Savaşı gazisi Mehmet Cemil Yaşar ile yapılan sözlü tarih görüşmesine dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Gazi M. Cemil Yaşar'ın anlatımında öne çıkan coğrafi detaylar nelerdir?
2. Gazi M. Cemil Yaşar'ın anlatımında kullandığı benzetmeler nelerdir?
3. Gazi M. Cemil Yaşar'ın anlatımından hangi tarihsel çıkarımlar elde edilebilir? Neden?
4. Gazi M. Cemil Yaşar'ın anlatımına göre Kunuri bölgesinin yer şekilleri orada savaşan askerler için ne tür stratejik avantajlar ve dezavantajlar sağlamış olabilir?

Adım 11: İnternet üzerinden Kore Yarımadası'nda bulunan Kunuri Bölgesi'nin ne tür yer şekillerine sahip olduğunu araştırınız. (Araştırmanızda şu kaynaklara başvurabilirsiniz: Coğrafi haritalar, Kore Yarımadası'nın fiziki coğrafyası hakkında bilimsel makaleler, Kunuri Bölgesi'nin topografyası hakkında rehber kitaplar, savaş tarihi kaynakları)

Adım 12: Aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. İnternet kaynaklarından öğrendiğiniz bilgiler ile Gazi Mehmet Cemil Yaşar'ın Kunuri Bölgesi hakkında söyledikleri birbirleri ile ne kadar örtüşüyor?
2. Burada bahsedilen yer şekilleri ülkemizdeki hangi bölgelerde rastlanan yer şekillerine benzetilebilir? Neden?



Not: Etkinliğin 11 ve 12. adımları ev ödevi olarak verilebilir.

🎯 Ölçme ve Değerlendirme

1. Ulaşım teknolojilerindeki değişme ve gelişmeler uzun mesafeli yolculukları hangi yönlerden nasıl etkilemiştir?
2. Farklı ülke ve/veya coğrafyalara yapılan seyahatlerin riskli, dezavantajlı yönleri nelerdir? Araştırınız.
3. Farklı ülke ve/veya coğrafyalara yapılan seyahatler insana neler kazandırır?

Kaynaklar

Han, J. (2018). *Gazi Mehmet Cemil Yaşar ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-cemil-yasar/> Erişim Tarihi: 14.01.2024

[3fdunya-dilsiz-siyasi-haritasi_cr.png](https://commons.wikimedia.org/wiki/3fdunya-dilsiz-siyasi-haritasi_cr.png) (1712×901) (cografyaharita.com) Erişim Tarihi: 14.01.2024

<https://commons.wikimedia.org/wiki/> Erişim Tarihi: 14.01.2024 (Kore haritasına benzer bir görselden esinlenerek yapılan bir çizim)

<https://commons.wikimedia.org/wiki/> Erişim Tarihi: 14.01.2024 (Kore haritasına benzer bir görselden esinlenerek yapılan diğer çizim)



Ev Ödevi: İnternet Araştırması

İnternet üzerinden Kore Yarımadası'nda bulunan Kunuri Bölgesi'nin ne tür yer şekillerine sahip olduğunu araştırınız. Araştırmanızdan yola çıkarak aşağıdaki sorulara cevap verecek şekilde bir metin yazınız. Araştırmanızda şu kaynaklara başvurabilirsiniz: Coğrafi haritalar, Kore Yarımadası'nın fiziki coğrafyası hakkında bilimsel makaleler, Kunuri Bölgesi'nin topografyası hakkında rehber kitaplar, savaş tarihi kaynakları.

İnternet kaynaklarından öğrendiğiniz bilgiler ile Gazi Mehmet Cemil Yaşar'ın Kunuri Bölgesi hakkında söyledikleri birbirleri ile ne kadar örtüşüyor?

Burada bahsedilen yer şekilleri ülkemizdeki hangi bölgelerde rastlanan yer şekillerine benzetilebilir?

KORE BİRLİĞİ'NİN TEŞKİLİ

2. Etkinlik



Sınıf Düzeyi: 6, 7 ve 8. sınıflar



Süre: 40 + 40 dakika

Kavramlar: Savaş, İletişim, Asker

Beceriler: Tarihsel sorgulama ve analiz, Tarihsel empati

Değerler: Vatanseverlik, Milliyetçilik, Diğerkâmlık, Fedakârlık

Yöntem-Teknik: Kanıta dayalı tarihsel araştırma, sorgulama

Materyal: Fotoğraf, anı defteri

Amaç: 1950 yılı sonlarında Kore'ye gönderilmesi planlanan ilk Türk askerî birliğinin nasıl oluşturulduğunu ve yolculuk öncesi ne tür hazırlıklar yapıldığını belirlemektir.

Anahtar Soru: Birleşmiş Milletler adına Kore'ye gönderilen ilk Türk askerî birliği nasıl oluşturulmuş ve yolculuk öncesi ne tür hazırlıklar yapılmıştır?

Yönlendirici Soru 1

Birliğe katılacak askerlerin seçimi hangi ölçütler doğrultusunda nasıl yapılmıştır ve bu kriterlerin belirlenmesinde hangi faktörler etkili olmuştur?

Hedef 1

Kore'ye gönderilecek Türk Tugayı'nda yer alacak askerlerin hangi ölçütler doğrultusunda nasıl belirlendiğini kavramak.

Görev 1

B, C, D, E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 2

Kore'ye gönderilecek askerlere hangi teçhizatlar sağlanmış ve ne tür eğitimler verilmiştir?

Hedef 2

Kore'ye gönderilecek Türk birliklerinin kendilerine sağlanan hangi silah ve teçhizatlar ile ne tür eğitimler aldıklarını açıklamak.

Görev 2

H, I ve J kaynakları incelenerek Tablo 1 ve Tablo 2 doldurulur.

Yönlendirici Soru 3

Kore'ye gönderilen Türk askerleri savaş sürecinde diğer ülke askerleriyle hangi iletişim problemleri yaşamışlardır ve bu problemlerin üstesinden gelmek için ne tür çözümler üretilmiştir?

Hedef 3

Kore'ye gönderilecek Türk birliğinin hem yolculuk sırasında hem de Kore'de iken yaşayabilecekleri dil sorunu konusunda alınan tedbirleri analiz etmek.

Görev 3

K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Üzerinde Türkiye ve Kore'nin işaretlendiği bir dünya haritası kesiti ile derse başlanır. Öğretmen, Kore Savaşı'na gönderilen Türk birlikleri hakkında düz anlatım yöntemini kullanarak öğrencileri konu hakkında bilgilendirir.

5 dk.



Görev 1

B, C, D, E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

25 dk.



Görev 2

H, I ve J kaynakları incelenerek Tablo 1 ve Tablo 2 doldurulur.

20 dk.



Görev 3

K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

20 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorular öğrenciler tarafından cevaplandırılır.

5 dk.



Ev Ödevi

Öğrencilerin sınıf çalışmalarında öğrendikleri bilgiler ile araştırma yaparak öğrendikleri bilgileri birleştirerek sunum hazırlamaları istenir. Bu sunular elektronik ürün dosyasında saklanır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat Çekme: Öğrencilerin aşağıdaki Kaynak A'yı incelemeleri istenir. Daha sonra Türkiye ile Kore Yarımadası arasında kesik çizgilerle işaretlenen rotanın en kestirme deniz yolu olduğu belirtilerek 1950 yılında Kore'ye sevk edilen Birinci Türk Tugayı'nın gemi yolculuğu sırasında ne tür zorluklarla karşılaşmış olabileceğini tahmin etmeleri istenir.

Kaynak A: Dilsiz Dünya Haritasından Bir Kesit (As. Müze ve Kül. Sit. Kom., 2019, s. 14)



Yönlendirici Soru 1: Birliğe katılacak askerlerin seçimi hangi ölçütler doğrultusunda nasıl yapılmıştır ve bu kriterlerin belirlenmesinde hangi faktörler etkili olmuştur?

Görev 1: B, C, D, E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 1: B, C ve D kaynakları okunur.

Kaynak B: Kore'ye Gönderilecek Türk Birliğinin Oluşturulması Hakkında

İlk Türk Tugayı, 17 Eylül 1950'de yola çıktı. Kore Savaşı'na gönderilecek ilk tugayın oluşturulması için gönüllülük esasına dayalı bir uygulama yapılmasının mantığı, öncelikle o tugayın gönderileceği zamanda askerde olan ve terhislerine çok az bir zaman kalmış olan 1928 doğumlu askerlerin terhislerini bozmama amacına dayanır. Bu nedenle askerliklerinin bitmesine az kalan 1928 doğumluları götürüp getirme derdi olmasın diye 1929 doğumlu ve sağlıklı olma dışında gönüllülük için herhangi bir ekstra şart aranmamıştır.

Dönemin politik ve sosyal koşulları gereği Kore Savaşı'na gidişte askerlerden ve halktan yoğun ilgi gelmiş, çoğu 1928 doğumlu asker ve sivil halktan bazıları Kore'ye gidiş için gönüllü olmuştur. Kore Savaşı konusunda hem hükümet hem de basın hatta Diyanet İşleri Başkanlığı bile propagandaya girişmiştir. Bunun sonucunda yoğun bir gönüllü başvurusu olmuştur. Bu şekilde propaganda yapılmasının diğer bir amacı da Kore Savaşı'na asker göndermeye karşı oluşabilecek potansiyel tepkileri hafifletmektir.

Bunun dışında özellikle yüzbaşı, üsteğmen ve teğmen gibi rütbelerdeki subaylar meslek hayatlarında nadiren denk gelebilecek bir savaş görevine katılmak ve askerî kabiliyetlerini sergileyebilmek adına Kore için gönüllü olmuşlardır. Kore'ye gidecek tugayın ilk mevcutları tamamen muvazzaf ordu birlikleri içinden seçilen subay, astsubay ve erlerdir (Sipahi, 2007 ve Işık 2009'dan derlenmiştir).

Kaynak C: Kore İçin Gönüllü Olmak

Gönüllü olarak Kore'ye gitmek isteyenlerin sayısı, gönderilecek sayıyı aştığı için gönderilecek askerleri belirlemek amacıyla kura çekilmiş ve ismi çıkanlar da ayrıca sağlık muayenesinden geçirilmiştir. Kayseri'de bir bölükte Kore'ye gidecek askerleri belirlemek için yapılan seçimde, komutanın; *"gönüllü gitmek isteyenler iki adım öne çıksın"* emrine tüm bölük iki adım ileri çıkarak cevap vermiştir (Sipahi, 2007, s. 96).

Kaynak D: Bir Kore Gönüllüsünün Annesinin Söyledikleri

Kore'ye gönderilecek birliğe gönüllü olarak katılan bir subay, Kore'ye gideceğini annesine söylediğinde şöyle bir cevap almıştır: *"Git oğlum, sen de git. Babam Çanakkale'de bıraktım, namusumuz kurtuldu. Dayınları İstiklâl Savaşı'nda verdim, vatan kurtuldu. Sen de Kore'de savaşlara katıl da hürriyet kurtulsun"* (Gençel, 1952, s. 27).

Adım 2: Kaynak B'ye dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak B'ye göre Kore'ye gönderilmek üzere hazırlanan Türk Tugayı'nda yer alacak askerlerin seçiminde birinci ölçüt gönüllülük olmuştur. Kore'ye gönderilecek askerlerin öncelikle gönüllü olmaları gerektiği düşüncesinin temel sebebi/gerekçesi ne olabilir?
2. Kaynak B'ye göre Kore Savaşı'na katılmak isteyen Türk askerlerinin ve halkın ilgisini artırmak için kimler ne tür çalışmalar yapmıştır?
3. Kaynak B'de belirtilen "1928 doğumluların terhislerini bozmama" kararı ile "subayların askerî kabiliyetlerini sergileme" isteği Kore'ye gönderilmek üzere hazırlanan Türk Tugayı'nın oluşumunu nasıl etkilemiş olabilir? Değerlendiriniz.
4. Kaynak C'de bir bölükteki bütün askerlerin Kore'ye gitmek için gönüllü oldukları dile getirilirken Kaynak D'de Kore'ye gitmek için bir gönüllü olarak başvuran bir subayın annesinin sözleri aktarılmıştır. Askerlerin ve bir asker annesinin sergilediği bu davranışların hangi değerleri ve Türk insanının hangi özelliklerini sergilediği/ifade ettiği söylenebilir? Neden?

Adım 3: E ve F kaynakları incelenir.**Kaynak E: Kore Gazisi Ahmet Gökçeli'nin Hatırladıkları**

1950 yılında Konya'da askerliğime devam ederken Genelkurmay'dan bir emir geldi. Her bölükten gösterişli, uzun boylu, yapılı ve işe yarayan askerlerin seçilmesi istendi. Konya'dan bizi Ankara'ya sağlık muayenesi yaptırmaya gönderdiler. Sağlam raporu alınca bizi Kore Birleşmiş Milletler Tugayı'na teslim ettiler (Korsavaş, 1975).

Kaynak F: Gazi M. Aziz Erkmen ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit
(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/>)



🕒 03:08-03:14

M. A. Erkmen: ... ben özellikle seçilerek gidenlerdenim. Özellikle seçilen, hususan. ... makinist çavuş olarak gittim ben, tercih edilerek.

Adım 4: Aşağıdaki sorular, E ve F kaynakları esas alınarak cevaplandırılır.

1. E ve F kaynaklarına göre Kore'ye gönderilmek üzere hazırlanan Türk birliğine dahil edilecek askerlerin seçiminde gönüllülük dışında başka hangi ölçütler esas alınmıştır?
2. Askerlerin seçilmesinde bu ölçütlere başvurulmasının sebepleri neler olabilir?
3. Kore'ye gönderilmek üzere hazırlanan Türk birliğine dahil edilecek askerlerin seçiminde burada belirtilen ölçütlerin esas alınması, askerî operasyonun başarısını nasıl etkilemiş olabilir?

Adım 5: Kaynak G incelenir.**Kaynak G: Kore'ye Gönderilmek Üzere Oluşturulan Birinci Kore Türk Tugayı'nın Personel Kadrosu**

Subay	259
Astsubay (76'sı kıta çavuşu)	395
Askerî memur	18
Sivil memur	4
Er*	4414
Toplam	5090

* Kore'ye gönderilen ilk Tugaydaki erler arasında Ermeni, Rum, Süryani ve Musevi asıllı 17 gayrimüslim Türk vatandaşı bulunmakta olup bu askerlerden biri savaşta hayatını kaybetmiştir (ATASE, 3-91 / 91-1-2; ATASE, 2-51 / 51-2; ATASE, 3-109 / 109-5; Dora, 1967; MSB, 1998 kaynaklarından derlenmiştir).

Adım 6: Aşağıdaki soru Kaynak G'ye dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak G'yi inceledikten sonra kendinizi savaştan ve belki de bir daha yurdunuza dönmek, Kore'ye veya başka bir yere gitmek üzere görevlendirilen askerlerimizden birisinin yerine koyarak duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Kore'ye gönderilen Türk birliğinde gayrimüslim vatandaşların da bulunması ülkemizin 1950'lerin başındaki toplumsal yapısı hakkında neler ifade etmektedir?

Yönlendirici Soru 2: Kore'ye gönderilecek askerlere hangi teçhizatlar sağlanmış ve ne tür eğitimler verilmiştir?

Görev 2: H, I ve J kaynaklarının analizi sonucu elde edilen bilgiler doğrultusunda Tablo 1 ve Tablo 2 doldurulur.

Adım 7: H kaynağı incelenir.

Kaynak H: Kore'ye Gidecek Türk Birliğine Verilen Silahlar Hakkında

BM adına Kore'de görev yapan birçok birlik gibi Türk birliklerinin de Amerikan silahlarıyla teçhiz edilmesine karar verilmişti. Etimesgut'a gelen 241'inci Piyade Alayı 25 Ağustos 1950'de Amerikalı bir Yarbay gözetiminde piyade tüfeğiyle gerilla eğitimine başlamış, ertesi gün de diğer birliklere Türk silahlarından dağıtım yapılmıştır. Genelkurmay Başkanlığının 2 Eylül 1950 tarihli emri ile Kore'ye götürülecek silah ve teçhizatın Amerikan ordusundan sağlanacağı belirtilmiştir. Gemi yolculuğu sırasında nişan talimleri yapmaları için asker ve subaylara (sağlıkçılar dışında) Türk tüfek ve tabancaları dağıtılması emredilmiş, bunların Kore'de Amerikan modelleriyle değiştirileceği belirtilmiştir.

Bu emir kapsamında ayrıca, 300 adet Amerikan M1 modeli piyade tüfeği ile 50 adet Amerikan tabancası ve 7 adet 3,5 inçlik roketatarın Kore'ye hareketten önce ve seyahat esnasında eğitim ve atışlar yapmak üzere alınacağı duyurulmuş ve temin edilen bu silahlarla 8 Eylül'de eğitime başlanmıştır. Bu silahların özelliklerini Türkçe olarak açıklayan broşürler basılarak rütbeli personele dağıtılmasının yanı sıra çeşitli askeri birlikler tarafından kullanılmakta olan Amerikan yapımı havan topları da Kore'ye gönderilmek üzere hazırlanan birliklerin eğitimi için tahsis edilmiştir (ATASE, 1-99 / 99-6-7; ATASE, 1-1 / 1-22-24; ATASE, 1-10 / 10-1-2; ATASE, 2-21 / 21-1-2; ATASE, 2-18 / 18-1; ATASE, 3-130 / 130-1 kaynaklarından derlenmiştir).

Adım 8: Aşağıdaki sorular H kaynağına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak H'ye göre Kore'ye gönderilmek üzere hazırlanan Türk birliğinin savaşta Amerikan silahlarını kullanması kararlaştırılmıştır. Bu kararın gerekçeleri neler olabilir? Araştırınız.
2. Kore'ye gidecek birliklerimizin eğitimlerine Türk silahlarıyla başlanmasının nedeni ne olabilir?

Adım 9: Kaynak I incelenir.**Kaynak I: Birliklerin Eğitim Çalışmaları ve Sınıf Okullarında Eğitim Görmeleri**

Yoğun bir eğitime tabi tutulacak birliklerin 25 Ağustos'ta eğitimlere başlayacakları yerler şu şekilde kararlaştırılmıştır:

Müfreze karargâhı ve karargâh takımı, piyade alayı, tanksavar takımı, sıhhiye bölümü (teknisyenler hariç) ve bando (ilk yardım eğitiminden sonra Mızıka Gedikli Okuluna gidecek) Etimesgut'ta; topçu taburu (top ve araçları ile) Topçu Okulunda; uçaksavar bataryası Uçaksavar Okulunda; istihkâm bölümü ve piyade alayı istihkâm takımı İstihkâm Okulunda; muhabere takımlarından Tugay muhabere takımı Mamak Muhabere Okulunda, piyade alayı ve piyade taburları muhabere takımları ise Çankırı Piyade Okulunda; sıhhiye teknisyenleri Sıhhiye Teknisyen Okulunda.

Birliklerin eğitimlerine cumartesi ve pazar günleri de devam edileceği, yalnız 30 Ağustos günü tatil yapılacağı kararlaştırılmıştır. Birinci safha eğitim programlarının 25 Ağustos-15 Eylül arasında tatbik edilmesi, 16-23 Eylül arasında da tatbik edilen programların eksik kalan kısımlarının takviye edilmesi planlanmıştır.

Eğitim programlarında şu hususlar göz önünde bulundurulmuştur:

- Her sınıf birliklerin muhabere eğitimine, özellikle kapalı ve arızalı arazide muharebeye önem verilmesi;
- Gerçek atışlarla kıta tatbikatları, zırhlı araç ve hava kuvvetlerine karşı korunma, def ve tart, gece harekât ve gece atışlarına yer verilmesi;
- Subay ve astsubayların pusula ile harekete ve haritanın araziye tatbikine alıştırılması;
- Çeşitli tipte ordugâhlar kurulması tecrübesi;
- Özellikle geceleri ve arızalı arazide hareket yeteneği yüksek şoför yetiştirilmesi;
- Sıhhiye bölümünün çeşitli muharebe şekillerinde sargı yerleri tesisi ve yaralıların toplanması gibi sıhhi işlerde, bando erlerinin de ilk yardım işlerinde yetiştirilmeleri (ATASE, 2012, ss. 30-31).

Adım 10: Kaynak I'dan yola çıkılarak Kore'ye gönderilecek birliklerin nerelerde eğitim alacağı konusunda aşağıdaki tablo doldurulur (tablonun satır sayısı ihtiyaç kadar artırılabilir).**Tablo 1:** Birlikler ve Eğitim Yerleri

Birlik	Eğitim Yeri
Topçu Taburu	Topçu Okulu

Adım 11: Kaynak J incelenir.**Kaynak J: Hazırlık Sürecinde Verilen Diğer Eğitimler ve Dağıtılan Teçhizat** (Işık, 2009'dan derlenmiştir)

Verilen Eğitimler: Piyade eğitimi, yakın dövüş eğitimi, psikolojik dayanıklılık eğitimi, siper kazma ve savunma taktikleri eğitimi, donmaya karşı önlemler ve çadır kurma eğitimi

Dağıtılan Teçhizat: Pusula, harita, matara, yün içlik, mont, tüfek, el bombaları, çelik miğfer, dayanıklı bot, ilk yardım çantası, gazlı bez, sargı bezi

Adım 12: Kaynak I'nın son kısmında verilen bilgiler ile Kaynak J esas alınarak aşağıdaki Tablo 2 doldurulur (tablonun satır sayısı ihtiyaç kadar artırılabilir).

Tablo 2: Kore Birliğinin Teşkili Aşamasında Askere Verilen Eğitim, İlgili Teçhizat ve Hizmet Edeceği Amaç

Eğitim	İlgili Teçhizat	Hangi Amaca Hizmet Edeceği
Pusula ve harita kullanma eğitimi	Pusula, harita	Savaş alanında konumunu belirleyerek doğru yöne uygun yollardan nasıl gidileceğini öğrenme
Gerçek atışlarla kıta tatbikatları, piyade eğitimi, siper kazma ve savunma taktikleri eğitimi	Tüfek, el bombası, çelik miğfer,	Kendini ve silah arkadaşlarını düşmandan gelebilecek silahlı saldırılar karşısında koruma

Yönlendirici Soru 3: Kore'ye gönderilen Türk askerleri savaş sürecinde diğer ülke askerleriyle hangi iletişim problemlerini yaşamışlardır ve bu problemlerin üstesinden gelmek için ne tür çözümler üretilmiştir?

Görev 3: K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 13: Kaynak K ve Kaynak L okunur/incelenir.

Kaynak K: Kore Türk Tugayında Dil Sorunu

Amerikan kaynakları Türk Tugayında İngilizce bilen personel azlığından ötürü emirlerin anlaşılmasında büyük zorluklar yaşandığını iddia eder. Kore'ye gidilirken yedek subay götürmeme kararı alınmasına rağmen Kunuri'den hemen sonra İngilizce bilen 10 yedek subay gönderilmişti.

Kore'ye giden ilk tugayın alay karargâhında görev yapan rahmetli Muzaffer Sebükcebe'nin verdiği bilgiye göre tugayda İngilizce bilen subay sayısı sadece 19'du. Bunların da ekseriyeti birlik komutanlığı yapıyordu. Yani dil bilmemek veya yabancı lisan bilen çok az sayıda personele sahip olmak Türk Tugayı'na ilk dönemlerde telafisi mümkün olmayan sıkıntılar yaşatmıştı. Telli-telsiz irtibatın kesildiği dönemde irtibat subaylığı yapan rahmetli İsmail Hakkı İncoğlu da yine buna fazlaca vurgu yapar. O dönem İngilizce bilen subayların sayısı çok azdı. Koreli tercümanlar ise Türkçeyi zamanla öğrendiler (Baltacıoğlu, 2007'den özetlenmiştir).

Kaynak L: Yabancı Dil Bilmeme Sorunundan Kaynaklanan Bazı Olay ve Durumlar

21/22 Ekim gecesi saat 23.00'te nöbetçi subaylarla birlikte garnizonun bütün emniyet hatlarını dolaştım, zayıf bulduğum noktaları yeni nöbetçilerle takviye ettim. Garnizonda, lisanlarını bilmeyen iki milletin askerlerinin müşterek emniyet görevinde yanlışlıklara yol açabileceği açıktı. Türk birlikleri çoğunlukta olduğundan emniyet işlerinin tamamen bize bırakılmasını daha önce Amerikalı garnizon kumandanına teklif etmiştim; kabul edilmemişti.

O gece saat 23.30'da, garnizonun doğusunda tel örgü yakınında nöbet tutan askerlerimize doğru karanlıkta iki kişi yaklaştı. "Dur!" emrini anlamayan ve sonradan Koreli nöbetçileri kontrol için geldikleri anlaşılan bu kişiler, üçüncü uyarıya rağmen durmadılar. Nöbetçinin açtığı ateşle biri ağır yaralandı, diğeri kaçtı. Olay yerine gelen nöbetçi subay ve devriyeler durumu bana bildirdiler. Yaralı tedavi altına alındı; ertesi gün bütün Koreli nöbetçiler kaldırıldı, emniyet işleri tamamen bize bırakıldı.

Birleşmiş Milletler Ordusu'nun resmi dili İngilizce olduğundan, Amerikalıların teklifiyle nöbetçilerimize “dur” yerine “stop” kelimesi öğretildi ve bundan sonra uyarılar böyle yapıldı. Yüzbaşı Hüseyin Çatalpınar'ın Cepheden Sohbetler kitabında, vasıtasının benzini biten bir assubayın Amerikalılara “Ay em Türkîş, benzin finîş” diyerek yardım aldığını ve buna benzer birçok lisan bilmezlik hikâyesini anlattığı sayfalar yer alır.

Savaş boyunca lisan bilmemek yüzünden müşkülât devam etti; bazen telafisi imkânsız hatalara, bazen de lehimize neticelenecek fırsatların kaçmasına sebep oldu. Alayda tercüman sayısı dördü geçmediğinden, bu arkadaşlar tanklarla yapılan müşterek keşiflerde Amerikalı birliklere refakat gibi ağır görevler üstlenmek zorunda kaldılar (Dora, 1967, s. 50-53'ten alınan bazı kesitler).

Adım 14: Çalışma Kâğıdı 2 doldurulur.

1. Kaynak K'ye göre Kore Türk birliklerinin savaş sürecinde yaşadıkları dil bilmeme kaynaklı iletişim sorunlarının nedenleri nelerdir?
2. Çok uluslu bir askerî birlik yapısı içerisinde ortak bir dil kullanmamak ne tür problemlere veya olumsuz durumlara yol açabileceğine Kaynak L'den örnekler veriniz.
3. Kaynak L'ye göre Kore Savaşı sürecinde dil bilmeme kaynaklı iletişim sorunlarını azaltmak veya bu sorunların üstesinden gelmek için kimler neler yapmıştır?

Adım 15: Kaynak M ve kaynak N incelenir.

Kaynak M: Kore'de Görev Yapan Türk Birliği Tarafından Esir Alınan Bir Düşman Askerinin Sorgulanması (Dora, 1967, s. 328)



Kaynak N: Kore Savaşı Sürecinde Yaşanan Bir Çeviri Hikâyesi

Kore'de Türk subayı Çinli esiri sorgulayabilmek için yabancı bir muhabirden (muhtemelen Amerikalı veya İngiliz) Almanca yardım istemiş. Muhabir Almanca soruyu Koreli tercümana İngilizce nakletmiş. Tercüman da bunu Çince bilen başka bir Koreli için Kore diline çevirmiş. Çince bilen Koreli ise esire soruyu Çince sormuş (Chang, 2020, s. 130).

Adım 16: Aşağıdaki sorular M ve N kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak M'deki fotoğrafta görülen insanların duruşları ve beden dilleri ne anlatmaktadır?
2. Türk askerlerinin dil bilmeme kaynaklı iletişim sorununu çözmek için başvurdukları ve Kaynak N'de aktarılan yöntem ne kadar başarılı olmuş veya amacına ulaşmış olabilir? Düşüncelerinizi paylaşınız.
3. Savaşlarda veya farklı milletlerden insanların geçici olarak birlikte yaşamalarını gerektiren benzeri durumlarda iletişimi kolaylaştırmak ve etkili hale getirmek için neler yapılabilir? Araştırınız.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Kore Savaşı için hazırlanan Türk Tugayı'nın hazırlanmasında hangi esaslara dayalı asker alımı yapılmıştır?
2. Türk Tugayı teşkil edilirken hangi zorluklarla karşılaşmıştır ve bunlara nasıl çözümler bulunmuştur?
3. Sizce Türk Tugayı teşkilinde hangi hatalar yapılmıştır ve bu hataları önlemek için neler yapılabilirdi?
4. Kore Savaşı'na gönderilen Türk birliğinin teşkil sürecinde karşılaşılan dil sorunlarını analiz ederek benzer uluslararası askerî operasyonlarda bu sorunların nasıl çözülebileceğine dair özgün öneriler geliştiriniz.

Kaynaklar

- Baltacıoğlu, T. (2007). *Savaş içinde barış: Kore Savaşı anıları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Chang, D. C. (2020). *The hijacked war: the story of Chines POWs in the Korean War*. Stanford: Stanford University Press.
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 1 - 99, Yer No: 99 - 6 - 7, (1950).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 1-1, Yer No: 1 - 22 - 24, (1950).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 1 - 10, Yer No: 10 - 1 - 2, (1950).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 2-21, Yer No: 21 - 1 - 2, (1950).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 2 - 18, Yer No: 18 - 1, (1950).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 3 - 130, Yer No: 130 - 1, (1950).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 2 - 51, Yer No: 51 - 2, (1950).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 3 - 109, Yer No: 109 - 5, (1950).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 3 - 91, Yer No: 91 - 1 - 2, (1950).
- Dora, C. (1967). *Kore Savaşında Türkler 1950-1951*. İstanbul: Akgün Matbaası.
- Gençel, M. (1952). *Kore kahramanları*. Ankara: Genel Kurmay Basımevi.
- Han, J. (2018). *Kore Gazisi Mehmet Aziz Erkmen ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesi* (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmetaziz-erkmen/>). Erişim tarihi 18.02.2024.
- Işık, A. (2009). *Kore Savaşında Türk Ordusunun lojistik desteği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir. Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- Korsavaş. (1975). *Kore Savaşı Gazisi Ahmet Gökçeli ile mülakat*. Korsavaş Dergisi, (5), s. 23.
- Sipahi, S. (2007). *Kore Savaşı ve Türk kamuoyu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir. Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- T.C. Millî Savunma Bakanlığı (MSB). (1998). *Şehitlerimiz (C.4)*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı.



Ev Ödevi: İnternet Araştırması

Öğrencilerin sınıf çalışmalarında öğrendikleri bilgiler ile araştırma yaparak öğrendikleri bilgileri birleştirerek sunum hazırlamaları istenir. Bu sunular elektronik ürün dosyasında saklanır.

HURÇTA NE VAR?

3. Etkinlik



Sınıf Düzeyi: 6, 7 ve 8. sınıflar



Süre: 40 + 40 dakika + Ev Ödevi

Kavramlar: Teçhizat, İaşe, İkmal, Lojistik Kasırğa, Muson

Beceriler: Tarihsel analiz ve sorgulama, Tarihsel empati, Özdüzenleme

Değerler: Özgürlük, Sorumluluk

Yöntem-Teknik: Kanıta dayalı öğrenme, canlandırma, vaka çalışması, içerik analizi

Materyal: Arşiv malzemeleri, süreli yayınlar, resmî internet siteleri, akademik makaleler

Amaç: Öğrencilere Kore’de savaşan Türk askerinin eşyalarını ve günlük hayatta kullandığı malzemeleri tanıtmak ve malzemelerden yola çıkarak cephe koşulları hakkında farkındalık oluşturmak.

Anahtar Soru: Kore Savaşı’na katılan Türk askerlerinin fiziksel, psikolojik ve lojistik zorlukları aşmak için yanlarında taşıdıkları eşyalar nelerdir ve bu eşyalar onların hayatta kalma ve savaşabilme kabiliyetlerini sürdürmelerinde nasıl bir rol oynamıştır?

Yönlendirici Soru 1

Kore Savaşı’na katılan Türk askerleri, zorlu iklim koşullarına uyum sağlamak için ne tür kıyafetler ve ekipman kullanmışlar ve bu malzemelerin tasarımı ve işlevi askerlerin hayatta kalma stratejilerine nasıl katkıda bulunmuştur?

Hedef 1

İklim koşullarının askerlerin günlük yaşamları üzerindeki etkisini değerlendirmek.

Görev 1

Kaynak B, C, D, E, F, G, H ve I’dan yararlanılarak verilen sorular cevaplandırılır ve talep edilen diğer işlemler yapılır.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşı’nda Türk askerlerinin fiziksel ve psikolojik sağlıklarını korumak için kullandıkları eşyalar nelerdir ve bu eşyalar savaş koşullarında ne derece işlevsel ve yeterli olmuştur?

Hedef 2

Savaş ortamında askerlerin sağlıklarını korumaya yönelik önlemler ile yapılan çalışmalar hakkında fikir edinmek.

Görev 2

K, L, M ve N kaynaklarından yararlanılarak ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Muson iklimini temsil eden Kaynak A öğrencilerle paylaşılır ve ilgili sorular sorulur.

5 dk.



Görev 1

Kaynak B, C, D, E, F, G, H ve I'dan yararlanılarak verilen sorular cevaplandırılır ve talep edilen diğer işlemler yapılır.

35 dk.



Görev 2

K, L, M ve N (Sözlü Tarih Çalışması) kaynaklarından yararlanılarak ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.

35 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorular cevaplandırılır.

5 dk.



Ev Ödevi

Öğrencilerden ders dışı zamanlarında araştırma yaparak bir savaş muhabirinin veya bir yardım gönüllüsünün görev yerine giderken yanında götürmek isteyeceği malzemeler ile bunları seçme gerekçelerini içeren tabloyu oluşturmaları istenir. Bu tablo elektronik olarak oluşturulur ve öğrencilerin elektronik ürün dosyalarında saklanır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat çekme: Öğrencilere “İssiz bir adaya düşseydiniz yanınızda olmasını istediğiniz üç şey ne olurdu?” sorusu sorulur. Alınan cevaplar tahtaya yazılır ve sınıftaki bütün öğrencilerin katılımıyla en önemliden en önemsiz doğru bir sıralama yapılır.

Kaynak A: Muson İklimi (Temsili) (Ayandon.com.tr, 2025)



Akıllı tahta veya projeksiyon cihazı aracılığıyla Kaynak A öğrencilere gösterilir ve öğrencilerden görseldeki hava olayının hangi iklime özgü olduğunu tahmin etmeleri istenir.

Yönlendirici Soru 1: Kore Savaşı'na katılan Türk askerleri, zorlu iklim koşullarına uyum sağlamak için ne tür kıyafetler ve ekipman kullanmışlar ve bu malzemelerin tasarımı ve işlevi askerlerin hayatta kalma stratejilerine nasıl katkıda bulunmuştur?

Görev 1: Kaynak B, C, D, E, F, G, H, I ve J'den yararlanılarak verilen sorular cevaplandırılır ve talep edilen diğer işlemler yapılır.

Adım 1: Kaynak B ve C okunur/incelenir.

Kaynak B: Muson İklimi

Muson, Arapça kökenli “*mausim*” kelimesinden türemiştir ve “*mevsim*” anlamına gelir. Büyük kara parçaları ile bitişik okyanus yüzeyleri arasındaki yıllık sıcaklık değişimlerinin ve farklılıklarının etkisiyle oluşan mevsimlik rüzgârlardır. Muson rüzgârları yaz aylarında, kıtalar üzerindeki sıcaklık okyanuslardan daha yüksek olduğu için okyanustan karaya doğru eser. Kış aylarında ise okyanus yüzeyindeki sıcaklık kara üzerindeki sıcaklıktan yüksek olduğundan kıtadan denize doğru yön değiştirir. Okyanustan kıtalara doğru yaz aylarında esen rüzgârlar büyük miktarda nem taşır ve sıcak oldukları için kıyılardaki dik dağlara tırmandıkça soğuyup yoğunlaşarak kıyı bölgelerinde son derece etkili ve tehlikeli yağışlara neden olur.

Muson rüzgârları denildiğinde, genellikle Güney Hindistan kıyılarında nemin ve güneybatıdan esen hava akımlarının sebep olduğu yıkıcı, zarar verici yağmurlar akla gelir. Aynı prensiple oluşan rüzgârlar dünyanın birçok bölgesinde görülse de en yaygın olarak Asya'nın güney ve doğu kıyılarında meydana gelir. Muson rüzgârları, günlük sıcaklık değişimlerine bağlı olarak oluşan kara ve deniz meltemlerinin, mevsimsel sıcaklık değişimlerine tepki olarak kıta ve okyanus arasında esmesiyle meydana gelir (MGM, 2024).

Kaynak C: Askerin Kıyafetlerine Yönelik Açıklamalar İçeren Komutanlık Emri (ATASE, 5060-434-10)

T. C.
B.M. Türk Silh. Kvv. K. 1181
1V.8-Sayı: 40058

Et i m e s u t
18/Sylul/960
Çok ivedi
Öz: Subay, As. me. Gd. erbağ
ve erlerin teçhizatı
Üz.

Ek - 7

1- Sb., As. me. Gd. erbağlarla erin erin beraberlerinde göstürecekleri esya ve teçhizat (Ek-1) ve (Ek-2) de gösterilmiştir.

2- Bu çizelgeler teçhizat talimatına göre ve yeni malsemeye uydurularak hazırlanmıştır.

3- Çizelgede gösterilen esya ve teçhizat, teçhizat talimatına göre taşınacak ve takılacaklardır.

4- Sefer torbasında taşınacağı gösterilen eşyalar Sb., erbağ ve erin en yakın ağırlıkta bulunması gereken emelli eşyalarıdır.

5- Kıyafet:

- a) Sb., As. me. ve Gd. ler :
Merasim kıyafeti olan (Uzun ceket, düz pantolon, şomaspırlı şapka, gösterilmeyecektir.
- b) Günlük kıyafet (Yelek, uzun pantolon, fetin veya iskarpin kepi: Batıldiren) Birlik savasta bulunduğu müddetçe aynı zamanda merasim kıyafetidir.
- c) Yağmurluğu olanlar göstürebilirler.
- d) Kaput subay tipi giyilecektir.
- e) Çizme giyilmeyecektir. Yğmur ve karda giyilmek üzere istiyen ve olanlar lastik çizme göstürmekte serbesttirler
- f) Kore Türk Kom. isareti verilince yıldız üstte gelmek ve sağ omuza dairinin üst kenarı omuz dikisinden (3 cm.) aşağıda olmak üzere kırmızı iplikle muntazam bir şekilde dikilecektir.

6- Çizelgede hizasında (+) isareti bulunan silh ve teçhizat peydey Ordonatın ve levazım Sb. lerince sağlanacaktır.

7- Hurç, Portatif karyola, Manevra sandığı, Harita çantası olmayanlar bu ihtiyaçları parsa mukabilinde Komutanlıkta sağlanacaktır. ihtiyacı olanların isimleriyle ihtiyaç cins ve miktarlarının en kısa zamanda bildirilmesini

8- Gd. erbağ ve erler :
Erlerin teçhizat talimatına göre taşıyacağı teçhizat ve esya ile bunların nerelerde ve ne miktarda taşınacağı (Ek-2) de gösterilmiştir. Hiç bir suretle bavul, çanta, sepet ve sair taşımayacaklardır. Fazla esya için sefer torbası verilmiş ve bunun içinde ne taşınacağı gösterilmiştir.

9- Sefer torbaları herken tarafından yerine göre elde, omuza vurulmak suretiyle, ağırlıklarda taşınabilecektir. Bütün personelin bu çizelgelere göre kendilerini en kısa zamanda hazırlamalarına ehemle rica ederim.

10- (A) Plânına göre yayınlanmıştır.

(*) Mevsime göre giyilecek er kumaşından telim elbisesinin kütbe alımetleri sarı iplikle sime olacaktır.

Kore Türk K. 1181
Kur. Bşk.
Kur. Yb.
Selâhattin Tokey

ATASE: 5060-434-10 / ATASE: 5060-434-10
CHLAK DEK. 10.1.1960
CHLAK DEK. 10.1.1960
Tarih Den

1. Subay, astsubay, erbaş ve erlerin beraberlerinde götürecekleri eşya ve teçhizat EK-1 ve EK-2’de gösterilmiştir.
 2. Bu çizelgeler teçhizat talimatına göre ve yeni malzemeye uydurularak hazırlanmıştır.
 3. Çizelgede gösterilen eşya ve teçhizat; teçhizat talimatına göre taşınacak ve takılacaktır.
 4. Sefer torbasında taşınacağı gösterilen eşyalar subay erbaş ve erin en yakın ağırlıkta bulunması gereken önemli eşyalardır.
 5. Kıyafet:
 - a. Subay ve astsubaylar: merasim kıyafeti götürülmeyecektir.
 - b. Günlük kıyafet (yelek uzun pantolon fotin veya iskarpın) birlik savaşta bulunduğu müddetçe aynı zamanda merasim kıyafetidir.
 - c. Yağmurluğu olanlar götürebilir.
 - ç. Kaput subay tipi giyilecektir.
 - d. Çizme giyilmeyecektir. Yağmur ve karda giymek üzere isteyen ve olanlar lastik çizme götürmekte serbesttirler.
 - e. Kore Türk Komutanlığı işareti verilince yıldız üste gelmek ve sağ omuza dairenin üst kenarı omuz dikişinden 3 cm aşağıda olmak üzere kırmızı iplikle muntazam bir şekilde dikilecektir.
 6. Çizelgede hizasında (+) işareti bulunan silah ve teçhizat peyderpey ordudonatım ve levazım şubelerinde sağlanacaktır.
 7. Hurç, portatif karyola, manevra sandığı ve harita çantası olmayanların bu ihtiyaçları parası mukabilinde komutanlıkça sağlanacaktır. İhtiyaçları olanların isimleriyle ihtiyaç cins ve miktarları en kısa zamanda bildirilmelidir.
 8. Erbaş ve erler
 - a. Eratın teçhizat talimatına göre taşıyacağı teçhizat ve eşya ile bunların nerelerde ve ne miktarda taşınacağı EK-2’de gösterilmiştir.
 9. Sefer torbaları herkes tarafından yerine göre elde omuza vurulmak suretiyle taşınacaktır.
- Bütün personelin bu çizelgelere göre kendilerini en kısa zamanda hazırlamalarını önemle rica ederim.

Adım 2: Kaynak B ve C’nin içeriğinden yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Askerlerimizin Kore’de karşılaşacakları iklim koşulları ile Türkiye’de görülen iklim özellikleri arasında ne tür farklılıklar olduğu söylenebilir?
2. Kaynak C’ye göre, Kore’ye gidecek askerlerin yanlarına hangi malzemeleri ve ekipmanı almalarına izin verilmiştir?
3. Kaynak C’deki komutanlık emrine göre askerlerin yanlarına almaları uygun görülen/izin verilen malzemeler ve ekipman göz önünde bulundurulduğunda Türk ordusunun Kore’deki muson iklimine ne kadar hazırlıklı olduğu söylenebilir?
4. Kaynak C’ye göre askerlerin yanlarına almaları uygun görülen/izin verilen malzemeler ve ekipman, cephe koşullarında onlara ne tür avantajlar ve/veya dezavantajlar sağlayabilir? Bugünkü teknolojik imkânlar olsaydı, listelenen malzeme ve ekipmanlardan hangilerinin değiştirilmesi gerekirdi? Neden?

Adım 3: Kaynak D, E ve F incelenir.

Kaynak D: Kore’de Savaş Alanında Türk Askerleri (ATASE, 2019, s. 1045)



Kaynak E: Eskişehirli Kore Gazisi Merhum Kemal Öztürk’e Ait M1951 Kep (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır)



Kaynak F: M1951 Kepi

Amerikan Ordusu Kore Savaşı sırasında askerleri Kore ikliminin soğuk ve yağmurlu havalarından korumak için ince tüylü, yün astarlı ve kulak kapakçıkları olan kepler tasarlamıştır. M1951 adı verilen bu kepler Kore’de savaşan Türk askerleri tarafından da kullanılmıştır (US Department of Defence, 2025).

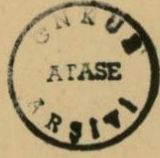
Adım 4: Kaynak D, E ve F esas alınarak aşağıdaki soruları cevaplandırılır.

1. Kaynak E’ye göre M1951 keplerinin ayırt edici özellikleri nelerdir?
2. Askerlerimizin Kaynak D ve F’de görülen ve kulaklarını örten tüylü bir şapka takmalarının sebebi ne olabilir?
3. Kaynak D’de askerlerimizin üzerinde gördüğümüz üniformalar, Kore’deki iklim koşullarıyla mücadelede ne kadar etkili olmuş olabilir?

Adım 5: Kaynak G, H ve I incelenir.

Kaynak G: Kore Savaşı Sürecinde Askerlerin (Erler) Üzerinde Taşınmaları Gereken Teçhizata Dair Komutanlık Emrinin Bir Kısmı (ATASE, 5060-434-10)

TASNİF DIŞI

SIRA No	Taşıma yeri	TEÇHİZAT TALİMATINA GÖRE TAŞINACAK SİLÂH, TEÇHİZAT, MALZEME VE EŞYANIN CİNSİ	Taşıma miktarı	DÜŞÜNCELER
1	Er Üzerinde	Mevsim kıyafeti	1	
2		Künye levhası	1	
3		Matra	1	
4		Harp sargı pa keti	1	
5		Gaz maskesi	1	
6		Çelik başlık (Ağır)	1	
7		Not defteri ve özel silâh ve teçhizatı	1	

TEÇHİZAT TALİMATINA GÖRE TAŞINACAK SİLÂH, TEÇHİZAT, MALZEME VE EŞYANIN CİNSİ

SIRA No	Taşıma yeri	Cinsi	Taşıma miktarı	DÜŞÜNCELER
1	Er Üzerinde	Mevsim kıyafeti	1	
2		Künye levhası	1	
3		Matara	1	
4		Harp sargı paketi	1	
5		Gaz maskesi	1	
6		Çelik başlık (Ağır)	1	
7		Not defteri ve özel silâh ve teçhizatı	1	

Kaynak H: Bir Asker Künyesi Örneği
(Yazarlar tarafından hazırlanmıştır)



Kaynak I: Türk Ordusunda Künye Levhası Kullanımı

Türk ordusunda künye kullanımı Birinci Dünya Savaşı'nda başlamıştır. Künye kullanımının bir zorunluluk haline gelmesinde Çanakkale Savaşı'nın çok büyük etkisi vardır. Zayıf sayılarının çok yüksek olması, hastaneye gelen askerlerin kimliklerinin belirlenmesinde karşılaşılan zorluklar, şehit olan askerlerin aileleri ile ilgili kanuni ve hukuki işlemlerin yapılmasındaki aksamalar, künye kullanımını bir zorunluluk haline getirmiştir (Sayılır, 2013).

Adım 6: G, H ve I kaynaklarından yola çıkarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak G'de yer alan listede en çok ilginizi çeken malzeme hangisidir? Neden?
2. Kaynak G'deki malzemeleri sağlığı koruma, taktik avantaj ve psikolojik destek kategorilerine ayırarak analiz ediniz. Her kategoride en kritik malzemeyi belirleyip, bu malzemelerin eksikliğinin askerin performansını ve hayatta kalma şansını nasıl etkileyeceğini değerlendiriniz.

Sağlığı Koruma	Taktik Avantaj	Psikolojik Destek

Değerlendirme:

[illegible]

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı'nda Türk askerlerinin fiziksel ve psikolojik sağlıklarını korumak için kullandıkları eşyalar nelerdir ve bu eşyalar savaş koşullarında ne derece işlevsel ve yeterli olmuştur?

Görev 2: J, K, L, ve M kaynaklarından yararlanılarak ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.

Adım 7: Kaynak J ve K incelenir.

Kaynak J: Kore Savaşı Sürecinde Askerlerin (Erler) Üzerinde Taşımaları Gereken Teçhizata Dair Komutanlık Emrinin İkinci Kısım (ATASE, 5060-434-10)

8	E	Ekmek torba sı	1
9	k	Çatal	1
10	a	Kaşık	1
11	k	Bıçak (Çakı olur)	1
12	T	Günlük yiyecek	1
13	e	Sa bun (Kutu içinde)	1
14	c	Kar gözlüğü	1
15	Sını		
15		<u>Arka çantası :</u>	
16	A	A) Büyük gözde:	
17	R	Don (±)	1
18	K	Gömlek (±)	1
19	A	Çorap (Çift) (±)	2
20		Eldiven	1
21		Havlu (±)	1
22		Ayak bezi	2
23		Mendil (±)	2
24		Gömlek	1
25		Avcı yeleği	1
26		2 günlük demirbaş yiyecek	1
27		Yamalık kumaş	
27	Ç	B) Küçük gözlerde :	
28	A	Temizlik ta kımı	1
29	N	Tıraş sabunu	1
30	T	" ta kımı	1
31	A	Diş fırçası	1
32		" macunu	1
33		Düğme	1

No	Er üzerinde	No	Arka Sırt Çantası (Büyük Gözde)	No	Arka Sırt Çantası (Küçük Gözlerde)
8	Ekmek Torbası	1	16 Don	1	28 Temizlik takımı
9	Çatal	1	17 Gömlek	1	29 Tıraş Sabunu
10	Kaşık	1	18 Çorap (çift)	2	30 Tıraş Takımı
11	Bıçak (çakı olur)	1	19 Eldiven	1	31 Diş fırçası
12	Günlük yiyecek	1	20 Havlu	1	32 Diş macunu
13	Sabun (Kutu içinde)	1	21 Ayak bezi	2	33 Düğme
14	Kar gözlüğü	1	22 Mendil	2	
			23 Gömlek	1	
			24 Avcı yeleği	1	
			25 2 günlük demirbaş yiyecek	1	
			26 Yamalık kumaş	1	

Kaynak K: Kore Savaşı Sürecinde Askerlerin (Erler) Üzerinde Taşımaları Gereken Teçhizata Dair Komutanlık Emrinin Bir Başka Kısımı (ATASE, 5060-434-10)

56	r	Dikiş takımı Komple	1
57	r	Tıraş takımı Komple	1
58	T	D. D. T, tozu	1
59	T	Çatal	1
60	T	Kaşık	1
61	o	Aş kabı (±)	1
62	r	Ten fanılası , Yün fanılas	1
63	r	Don	1
64	b	Gömlük	1
65	b	Çorap	2
66	a	Kazak	1
67	s	Yerli fotin (±)	1
68	s	Mum	6
69	i	Kibrit	2
70	n	Şarjör (±)	2
71	n	Fişek	100
72	d	Baş cibinliği	1
73	a	El feneri	1
74	a	Mendil	2
75	a	Demirbaş yiyecek (±)	1

No	Arka Sırt Çantası	No	Arka Sırt Çantası	No	Arka Sırt Çantası
56	Dikiş takımı komple	1	63	Don	1
57	Tıraş takımı komple	1	64	Gömlük	1
58	DDT tozu	1	65	Çorap	2
59	Çatal	1	66	Kazak	1
60	Kaşık	1	67	Yerli fotin	1
61	Aş kabı	1	68	Mum	6
62	Ten fanılası, yün fanılası	1	69	Kibrit	2
			70	Şarjör	2
			71	Fişek	100
			72	Baş cibinliği	1
			73	El feneri	1
			74	Mendil	2
			75	Demirbaş yiyecek	1

Adım 8: J ve K kaynaklarından yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak J ve K'ye göre askerlerin kişisel temizlik amacıyla yanlarına almaları emredilen eşyalar/ nesneler nelerdir?
2. Kaynak J ve K'ye göre askerlerin sağlıklarını korumak için önlem amacıyla yanlarına almaları emredilen eşyalar/nesneler nelerdir?
3. Kaynak J ve K'de yer verilen başka hangi eşyalar/nesneler askerlerin sağlıklarını koruma amacına hizmet etme potansiyeline sahiptir? Neden?

Adım 9: Kaynak J ve K’de listelenen eşya veya nesnelerden sağlıkla ilgili olanları sınıflandırarak aşağıdaki Tablo 1’i doldurunuz.

Önleyici	İyileştirici	Psikolojik Destek

Adım 10: Kaynak L ve M incelenir.

Kaynak L: Mançurya Humması

Türk hekimleri Kore Savaşı sırasında bir başka salgın hastalıkla daha karşılaşmıştır. Behiç Onul’un İnfeksiyon Hastalıkları kitabının 1953 tarihli ilk baskısındaki “Mançurya Humması” bölümünü kaleme alan Dr. Rıdvan Gülbaran, 1951’de Gülhane Askeri Tıp Akademisi’nde Bakteriyoloji ve İntani Hastalıklar Uzmanı olduktan sonra Kore Savaşına katılan Türk Tugayında görev yaptığı 16 ay içinde, “bir subay ve üç erimizin bu hastalıktan öldüğünü; infeksiyonun yurdumuzda görülmemekle birlikte sınır dışında görev alan birliklerimiz için incelenmesi gereken önemli bir hastalık olduğunu” belirtmiştir (Eraksoy, 2011).

Kaynak M: Kore Gazisi Veli Atasoy’la Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/>)



28:17-29:43



V. Atasoy: Bizi esir aldılar. Dağlardan götürebildikleri yerlere götürdüler. Bilmem 3 gün orada, orada kaldık 5 gün şurada kaldık. Gecemiz gündüzümüz yok. Aç ve susuz. Sene 1950 (1951 yılı başını kastediyor) senesi yılbaşında bir soğuk kamp diye bir yerde kaldık. Günde yarım saat bir saat güneş gözükyor. Orada kaldık. Orada Güney Korelileri esir almışlar, tavuk gibi kalabalık olarak koymuşlar, onları çıkarttılar biz girdik lakin onlara bit düşmüş, bit. Öyle ki bildiğin gibi değil. Bizi de soktular. O kışta kıyamette bit bizi yedi bitirdi. En son elbiselerimizi çıkarttık, yarım saat bir saat kışa bıraktık, dışarıya, bitleri dondurduk öyle öyle giyindik, öyle geçirdik.

Adım 11: Kaynak L ve M esas alınarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak L'ye göre Kore'de savaşan Türk askerlerini hangi salgın hastalık nasıl etkilemiştir?
2. Kaynak L'ye göre adı geçen salgın hastalığın askerlerimiz üzerindeki etkisini nereden biliyoruz?
3. Kore Savaşı Gazisi Veli Atasoy, esir düşen askerlerimizin hangi sağlık sorununa maruz kaldıklarını bildirmektedir?
4. Kaynak M'ye göre esaret altındaki askerlerimiz maruz kaldıkları bu durumla baş etmek için nasıl bir yol izlemişlerdir?
5. Yukarıdaki Kaynak K'yi yeniden inceleyerek bit vb. parazitlerle mücadele için askerlerimizin yanlarında bulundurmaları öngörülen nesnenin ne olduğunu bulunuz.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Kore Yarımadasında görülen muson iklimi, oraya sevk edilen Türk askerlerinin yanlarında bulundurmaları gereken malzeme ve ekipmanların belirlenmesine nasıl etki etmiştir?
2. Gidilecek yerlere ait iklim koşulları, seyahat planlarımızı ve yolculuk sürecinde yanımıza almayı düşündüğümüz şeyleri nasıl etkilemektedir? Bir örnekle açıklayınız.
3. Askerlerin künye levhalarını sürekli olarak üzerlerinde bulundurmak zorunda olmalarının sebebi nedir?
4. Kaynak N'de tanımlanan Mançurya Humması ve Kaynak M'de bahsi geçen bit sorunu gibi örneklerden hareketle, savaş ortamında salgın hastalık ve parazitlerin askeri birliklerin performansı üzerindeki etkileri hakkında neler söylenebilir?
5. İnsan sağlığını tehdit eden parazit, salgın vb. durumlarla mücadele amacıyla günümüzde neler yapılmaktadır? Araştırınız.

Kaynakça

- Ayandon.com.tr. (2025). *Pakistan'da muson yağmurlarında...* <https://www.ayandon.com.tr/pakistan-da-muson-yagmurlarinda-can-kaybi-299-a-yukseldi/98694/> Erişim Tarihi: 24.08.2025
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Milli Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 5060-434-10, (1950).
- Eraksoy, H. (2011). Hantavirus infeksiyonları. *Klimik Dergisi*, 24(3), ss. 139-149.
- Han, J. (2018). *Gazi Veli Atasoy ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/> Erişim Tarihi 04.12.2024
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM). (2024). <https://www.mgm.gov.tr/genel/meteorolojisozlugu.aspx?m=M&k=aa94> Erişim Tarihi 23.10.2024
- Sayırlı, B. (2013). Türk Ordusunda künye uygulanmasına ilişkin ilk girişimler ve ilk künyelerle ilgili kısa bilgiler, *Turkish Studies*. 8(7), ss. 551-561.
- US Department of Defence, (2025). *Common threads: army*. <https://www.defense.gov/Multimedia/Experience/Common-Threads/Common-Threads-Army/> Erişim Tarihi: 22.03.2025 <https://www.defense.gov/Multimedia/Experience/Common-Threads/Common-Threads-Army/> Erişim Tarihi: 22.03.2025



Ev Ödevi: İnternet Araştırması

Kendinizi günümüzde savaş veya benzeri çatışmaların devam ettiği bir yere gidecek olan bir savaş gazetecisi/habercisi ya da bir yardım gönüllüsü olarak hayal ediniz. Görev alanınızda konforlu ve sabit bir barınma yeriniz olmayacağını dikkate alarak yanınızda götürmek üzere seçeceğiniz eşyalar/ nesneler ile bunları seçme gerekçenizi aşağıdaki tablonun ilgili yerlerine yazınız.

Tablo: Yanıma almam gerekenler

Eşya/Nesne Kategorisi	Eşya/Nesne Adı	Seçme Gerekçesi
Kişisel Eşyalar	Aile fotoğrafları	Hasret gidermek, psikolojik olarak destek bulmak
Temizlik/Hijyen Malzemeleri		
Haberleşme Araçları		
Giyim Eşyaları		
Yiyecek İçecek		
Güvenlikle İlgili Malzeme/Teçhizat		



KORE'DEN HABER VAR



4. Etkinlik



Sınıf Düzeyi: 6, 7 ve 8. sınıflar



Süre: 40 + 40 dakika + Ev Ödevi

Kavramlar: Haberleşme, İletişim, Medya

Beceriler: Tarihsel analiz ve sorgulama, Tarihsel empati

Değerler: Vatanseverlik, Milliyetçilik, Diğerkâmlık, Sorumluluk

Yöntem-Teknik: Kanıta dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih

Materyal: Arşiv belgeleri, gazeteler, görüşme/röportaj kayıtları

Amaç: Kore Savaşı sırasında o dönemin temel iletişim araçlarının askerler ve aileleri tarafından nasıl kullanıldığını ve hangi işlevleri yerine getirdiklerini kavramak.

Anahtar Soru: Savaş döneminde askerler ile aileleri arasındaki iletişimlerin hangi yollarla nasıl kurulmuş ve her iki tarafın moral motivasyonlarını nasıl etkilemiştir?

Yönlendirici Soru 1

Kore Savaşı sürecinde hangi iletişim/haberleşme araçlarından nasıl yararlanılmıştır ve bu araçların sınırlılıkları neler olmuştur?

Hedef 1

Kore'ye görevlendirilen askerler ve aileleri arasındaki iletişimlerin hangi iletişim/haberleşme araçları vasıtasıyla nasıl sağlandığını kavrayarak, Kore'ye gönderdikleri çocuklarının durumu hakkında herhangi bir haber alamayan ailelerin duygusal durumlarını analiz edebilmek.

Görev 1

B, C, D, E, F, G, H ve I kaynakları incelenir, ilgili sorular cevaplandırılır ve mektup yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Yönlendirici Soru 2

Askerler ile yakınları arasında çeşitli şekillerde kurulan/gerçekleşen iletişimlerin her iki tarafın moral ve motivasyonlarını nasıl etkilemiştir?

Hedef 2

Savaş ve benzeri olağanüstü durumlarda başka şehir veya ülkelerde bulunan yakınlarla kurulan iletişimin kişisel ve psikolojik etkileri hakkında empatik bir kavrayış geliştirmek.

Görev 2

Kaynak J ve Kaynak K ile etkinliğin önceki aşamalarında yararlanılan E, H ve I kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Kaynak A'da yer alan gazete sayfasındaki kısa mektuplar okunur, verilen sorular cevaplanır ve büyük grup tartışması yapılır.

10 dk.



Görev 1

B, C, D, E, F, G, H ve I kaynakları incelenir, ilgili sorular cevaplandırılır ve mektup yazma etkinliği gerçekleştirilir.

30 dk.



Görev 2

Kaynak J ve Kaynak K ile etkinliğin önceki aşamalarında yararlanılan E, H ve I kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

35 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorular cevaplandırılır.

5 dk.



Ev Ödevi

Öğrencilerden Türk askerlerinin Kore'deki günlük yaşamlarına dair bir resim yapmaları veya bir mektup yazmaları istenir. Bu ürün elektronik ürün dosyasında saklanır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat çekme: Kaynak A'da yer alan mektup özetleri öğrencilerle birlikte okunur.

Kaynak A: 11 Kasım 1950 tarihli Yeni İstanbul gazetesinden (Yeni İstanbul gazetesi, 1950) bir sayfa

Kore'den mektuplar

Sami Aydın
Eşim Nermin Aydın, Faroz Mah., Yalı So. No. 75 - Trabzon.
Büyük milletimin bana vakfettiği vatani vazifemi yapmak üzere çok neşeli olarak sağ ve salim Kore'ye geldim. Nermin, annem, babam, bütün komşu ve akrabalarımıza ayrı ayrı, çok çok selâmlarımı sunar hepinize neşeli günler dilerim.

Mustafa oğlu Süleyman Tokel Topçu
Akdam köyü - Mersin
Muhterem vatandaşlarım ve akrabalarım, 19.10.1950 günü Kore'ye geldik. Hepimiz sıhhatteyiz. Neşemiz de çok yerinde. Cümlenize selâm eder ellerinizden sıkırım.

Mehmet oğlu Şükrü Dönmez
Torbalı, Karakuyu köyü - İzmir
Muhterem akrabalarım, işte size gazetyeyle hepinize mektup gönderiyorum. Hepimiz iyiyiz. Merak etmeyiniz. Cümlenize selâm eder ellerinizden sıkırım.

Yusuf Zeybek
Adapazarında Mehmet Zeybek, Kore'ye salimen geldik. Hepimiz sıhhat ve afiyetteyiz. Günlerimiz çok neşeli geçmekte, herkesten çok itibar görmekteyiz. Bizleri hiç merak etmeyiniz. Cümlenize sonsuz selâmlarımı sunar ellerinizden ve gözlerinizden öperim.

Mustafa Çalı (Hasanoğullarından)
Yeni Cami mahallesi - Söke
Kıymetli babam ve aileme, Elhamdülillah salimen Kore memleketine geldik. Sıhhatim ve rahatım çok iyidir. Arkadaşlarım ve ben hepimiz neşeliyiz. Vazifelerimizi senin nasihatlarına göre iyi yapmaya çalışıyorum. İnşallah senin ve vatandaşların yüzünü ak ederim. Selâm eder ellerinizden sıkırım.

Sevket Aslan
Niğde - Koyunlu
Sevgili anneciğim. Senden uzakta bu mektubu ebedî bir hâle ve sonsuz bir ıyale olarak gönderdiğim için ne kadar mesut ve bahtiyar olduğumu bu kısa telgrafhane mektubunda okuyun. Cümlenize sonsuz selâmlarımı sunar, ellerinizden öperim. Ben hiç hayalinden gödermiyen oğlun.

Ahmet oğlu Murat Korkmaz
Ahmet Korkmaz, Orhanlı - Harmançık.
19.10.1950 perşembe günü Ko-

reye geldik. Yolculuğumuz çok iyi ve neşeli geçti. Burada da hepimiz iyiyiz. Cümlenize ve arkadaşlarımıza selâm ederim, Gözlerinizden öperim.

Nüret Savgat
Sevgili babacığım,
Belediye Zabıta Memuru - Salihli
Vatan ve sizlere layık olmaktan başka bir düşünce yoktur. Siz babama ve anneme selâm eder ellerinizden öperim. Kardesim Hilke de selâm eder gözlerinizden öperim. Bornovadaki arkadaşım Kobanaya da selâmlar.

Ali Alırt
Topçu Kd. Yüzbaşı
İzmir Karantina Mahallesi'nde eşim Suat Alırt'a.
Bir Türk annesi hüneri ile çocuklarımızı yetiştirdiğine eminim. Milletine ve onun başına basarak emanet ettiğim sizlere binlerce selâm.

Ali Özeren (Teğmen)
İsparta, Emre Mahallesi, Emre sokak No. 35 te.
Sevgili anne, babacığım ve ağabeyime,
Sizlere yakınsak bir oğul, kardeş olmak için bütün gücümle çalışacağım. Bu arada her fırsatta sıhhat haberini gönderiyorum. Şimdi de kadimnas YENİ İSTANBUL gazetesinin İhtifak tavaasutundan faydalanarak sizlere hitap edebilmek fırsatını buldum. Allahın izniyle demir gibiyim ve demir gibi olacağım. Sizden olduğumu ispat edeceğim. Ellerinizden öperim. Allah'a emanet olun.

İhsan Cetiner (Çavuş)
Ankara, Öncebeci, Mısafir Sokak, No. 193 de annem.
Ankaradan ayrıldıktan sonra bütün silah arkadaşlarımla birlikte çok neşeli ve rahat bir yolculuktan sonra Kore'ye geldik. Çok iyiyim. Demir gibi vücudum, çelik gibi imanım var. Mektuplarımı bekler, sonsuz hürmet ve sevgilerle senin ve bütün büyüklüğün ellerini öper, komşulara selâm ederim.

R. Soykut (Yüzbaşı)
Sayın Albay Baki Taneri, Aa. Pos. 17992 K.
Kuvvetlerimiz ve ben insanî bir dayanışmadan zevk duyuyoruz. Savaşlarımızı koosturmak imkânının henüz mevcut olması ise ayrı bir memnuniyet tevhit ediyor. Kıymetli şahsınızda

bütün alay ve silah arkadaşlarımı selâmlarım. Bugün gördüğüm Amerikalı Albay De Shozo dahi size ve beraber çalıştığı topçu arkadaşlarımıza selâmlarını göndermektedir.

Cihan Kumbasar
Adapazarında bulunan Kumbasar ailesi ve akrabalarımıza, ayrıca İzmirdeki Alpler ailesine ve dayım Osman Remzi Nurhat'a sıhhatler diler hürmetlerimi sunarım.

Nazım Özoğul (Yüzbaşı)
Harp Okulu Sb. ve öğrenci arkadaşlarım, Sizlere ayrılırken şerefli tarihimizin kahramanlık mekâmlarını yaratan babalarımızın aslı kanunu taşıyan evlâtları olduğumuzu bütün dünya humurunda ispat edeceğimizi ve icap ederse canımızı vereceğimizi söz vermiştik. Bir cephe arkadaşınız sıfatıyla sizleri selâmlarım.

Hayatta bulunanların heykellerinin dikilmesi hakkında bir tasarı
Ankara, 10 (Husuf muhabirimiz bildiriyor) — Ankara milletvekili Osman Sevdî Çiçekdağ hayatta bulunan kimselerin heykellerinin ve buna mülâzım anıtların resmî ve umumî yerlere dikilmesi hakkında bir kanun tasarısı hazırlanmıştır. Hayır müesseselerine hayır yapanların namı için dikilecek anıtlar bundan istina edilecektir.

Bir Panama vapuru fırtınadan Midilliye iltica etti
İzmir, 10 (Husuf muhabirimiz bildiriyor) — İzmir gelen gemiler Midilli açıklarında bir Panama vapurunun fırtınadan batmak tehlikesi karşılaştığını istindat ettiği ve Midilliye iltica ettiğini söylemektedir. Bu vapur ticari hamule ile İzmir gelirdi.

Artvinde bir kamyon uçuruma yuvarlandı
Artvin 10 (A.A.) — Şoför Kaplan idaresindeki Hopa 71 pikapı, sumarak bir kamyon Berta mevkiinde ve henüz anlaşılmanın bir sebepten içindeki yolcularıyla birlikte bir uçuruma yuvarlanmıştır. Muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanan iki yolcu ile hafif yaralı bir hasta haneye kaldırılmıştır. Savcılık bölgeye sevk edilmiştir.

Kore'den Mektuplar

Sami Aydın

Eşim Nermin Aydın, Faroz Mah., Yalı Sok. No. 75 - Trabzon.

Büyük milletimin bana vakfettiği vatani vazifemi yapmak üzere çok neşeli olarak sağ ve salim Kore'ye geldim. Nermin, annem, babam, bütün komşu ve akrabalarımıza ayrı ayrı, çok çok selâmlarımı sunar hepinize neşeli günler dilerim.

Mustafa oğlu Süleyman Tokel Topçu

Akdam Köyü – Mersin

Muhterem vatandaşlarım ve akrabalarım, 19.10.1950 günü Kore'ye geldik. Hepimiz sıhhatteyiz. Neşemiz de çok yerinde, cümlenize selâm eder ellerinizden sıkırım.

Mehmet oğlu Şükrü Dönmez

Torbalı, Karakuyu köyü – İzmir

Muhterem akrabalarım, işte size gazetyeyle hepinize mektup gönderiyorum. Hepimiz iyiyiz. Merak etmeyiniz. Cümlenize selâm eder ellerinizden öperim.

Yusuf Zeybek

Adapazarı'nda Mehmet Zeybek,

Kore'ye salimen geldik. Hepimiz sıhhat ve afiyetteyiz. Günlerimiz çok neşeli geçmekte, herkesten çok itibar görmekteyiz. Bizleri hiç merak etmeyiniz. Cümlenize sonsuz selâmlarımı sunar ellerinizden ve gözlerinizden öperim.

Mustafa Çalı (Hasanoğullarından)

Yeni Cami mahallesi – Söke

Kıymetli babam ve aileme, Elhamdülillah salimen Kore memleketine geldik. Sıhhatim ve rahatım çok iyidir. Arkadaşlarım ve ben hepimiz neşeliyiz. Vazifelerimizi senin nasihatlarına göre iyi yapmaya çalışıyorum. İnşallah senin ve vatandaşların yüzünü ak ederim. Selâm eder ellerinizden öperim.

Soru: Kaynak A'da verilen kısa mektuplar veya mektup özetleri nasıl bir ortamda, hangi duygularla yazılmış olabilir?

Yönlendirici Soru 1: Kore Savaşı sürecinde hangi iletişim/haberleşme araçlarından nasıl yararlanılmıştır ve bu araçların sınırlılıkları neler olmuştur?

Görev 1: B, C, D, E, F, G, H ve I kaynakları incelenir, ilgili sorular cevaplandırılır ve mektup yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Adım 1: Kaynak B, C ve D incelenir.

Kaynak B: Kore Savaşı Sürecinde İletişim

Kore Savaşı yıllarında iletişim teknolojisi günümüze göre oldukça sınırlıydı. Askerler ile yakınları arasındaki iletişimler genelde mektuplar yoluyla sağlanmaktaydı. Savaş koşulları nedeni ile mektuplar genellikle gecikmeli olarak ulaşıyor ve haberleşme süreci oldukça zorlu oluyordu. Haberleşme aracı olarak mektup dışında telgraf, telefon, gazeteler ve radyolar da kullanılmaktaydı. Ancak, savaş koşullarının getirdiği zorluklar ve iletişim altyapısının sınırlılıkları nedeniyle iletişim kurma süreci oldukça zorlayıcıydı.

Askerler ile aileler arasındaki iletişimi kolaylaştırmak için bazı pratik yöntemler geliştirilmişti. Bunlardan biri askerlerin yazdığı mektupların özetler halinde gazetelerde yayınlanması suretiyle mesajlarının ailelerine ulaştırılmasıydı (Kaynak A, C ve E). Bir diğer yol ise cephedeki askerlerin kısa mesajlarının "Ankara Radyosu Asker Saati" programında okunarak ailelere iletilmesiydi (Kaynak E). Bu haberleşme yöntemlerinin dışında ailelerine haber ulaştıramayan askerlere yardımcı olmak amacıyla bazı askerî haberleşme yöntemleri de kullanılmıştır. Bu tür acil durumlarda askerî yazışmalarla askerlerin mesajları veya durumları ailelerine, ailelerin mesajları da cephedeki askerlere ulaştırılmıştır (Kaynak F ve G).

Kore Türk Tugayı'nda görevli bazı rütbeli askerler, komutanlarının izin ve teşvikleriyle karargahdaki herkesin hem dünyanın genel gündemini takip etmesine yardımcı olmak hem Türkiye'deki gündelik gelişmelerden haberdar olmasını sağlamak hem de yakınlarından gelen haberlere daha çabuk erişmesine vesile olmak için 26 Ağustos 1950'den itibaren Kutup Yıldızı gazetesini yayınlamaya başlamıştır (Kaynak E ve H). Savaşın seyrine göre bazen düzenli olarak bazen de çeşitli aralıklarla çıkarılan Kutup Yıldızı gazetesi, Kore'deki Türk askeri birimlerine dağıtılmış, gazetenin askerlere ulaşması ve okunması için gerekli lojistik destek sağlanmıştır (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Kaynak C: Kore Gazisi Albay Celal Dora'nın Bir Anısı

Bir aydan fazla bir müddet bu kadar aramamıza rağmen duyamadığımız Ankara radyosunun bulunması ve bu arada bir yakınımın bana hitap edeceği haberi beni çok sevindirmişti. Koşarak 500 m uzakta bulunan Tugay Karargâhındaki radyonun başına gittiğim zaman karargâhın bütün subay ve erleri gözlerini radyoya dikmiş ve çok derinden gelen sesi duyabilmek için adeta nefeslerini kesmişlerdi. Tam o anda bana hitap eden amcazadem sözlerinin sonuna gelmiş ve bütün aile efradımın sıhhatte olduklarını ve başarılar temennisi ile biten sözlerini başka arkadaşlarımla ailelerin konuşması takip etmişti (Dora, 1963, ss. 69-70).

Kaynak D: Kore Savaşına Teğmen Rütbesiyle Katılan Gazi Necdet Yazıcıoğlu ile Yapılan Görüşmeden Bir Kesit

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/necdet-yazicioglu/>)

🕒 04:15-05:07



N. Yazıcıoğlu: 1950 yılında, 25 Haziran 1950 yılında Kuzey Kore'nin Rusya'nın teşvikiyle baskısıyla Kuzey Kore'nin bir pazar günü Güney Kore'yi 4 günde Seul'u işgal etmesinde ve Eylül, Ekim ay(lar)ında oraya buradan bir Tugay çapında 5400 kişi gönder(il)miş olması içlerinde beraber okuduğum arkadaşlarım ve savaşan Türk arkadaşlarımı sürekli sürekli hem radyodan dinliyor hem gazeteleri takip ediyordum ve çok üzülyordum... Kuzey Kore'nin aşağı doğru sarkması gelmesi ve Güney Kore'yi işgal etmesinden sonra orayı komünist yapacağı falan sürekli içimde sürekli bir biçimde endişe vardı ve üzülyordum ve Kore'ye gitmeye karar verdim ve dilekçe vererek Kore'ye gönüllü olarak gittim.

Adım 2: B, C ve D kaynaklarında yer alan bilgilerden yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

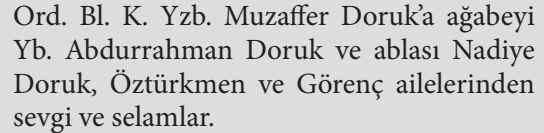
1. Kore Savaşı sürecinde Kore'de görevlendirilen askerler, yakınları ile hangi yollarla haberleşmişlerdir?
2. Kaynak B'ye göre radyo, Kore Savaşı sürecinde askerler ile yakınları arasında iletişim sağlanmasında nasıl bir işlev görmüştür?
3. Gazi Necdet Yazıcıoğlu henüz Kore'ye gitmeden önce hangi mecralardan Kore Savaşı hakkında bilgi edinmiştir?
4. Kore Savaşı hakkında edindiği bilgiler o zaman henüz genç bir Teğmen olan Necdet Yazıcıoğlu'nu nasıl etkilemiş ve yönlendirmiştir?

Adım 3: E, F, G ve H kaynakları incelenir.

Kaynak E: 28 Eylül 1952 tarihli Kutup Yıldızı gazetesinden bir sayfa (ATASE, 158-0-177).

Er. Gültekin Şentop'a babası Alb. Hayrullah Şentop, annesi, babası, yengesi ve teyzesi Marmaris'ten selâm ve sevgilerini yolluyor, 25/8/52 tarihli mektubunu aldıklarını, cevabının postada olduğunu yazıyor.

Salahattin Cengiz'e Şile'de dayısı Şevki Eker annesi babası Kadriye ve Şevkiye'nin iyi olduklarını yazar, selâmlarını yolluyor.



Abdurrahman Ateş'e babası ve kardeşinden selâm ve sevgiler.

Ekrem Kayaalpe kardeşi Kemal Kayaalp'ten selâm ve sevgiler.

Mustafa Uçara Seziner ailesinden selâm ve sevgiler.

Turan Akpınara babası ve annesi yoldan gönderdiği mektupları aldıklarını selâm ve sevgilerini yollayarak mektub beklediklerini yazıyor.

• • • •

M.S.B. Temsil Bürosu Gnl.

T. C.
Devlet Kurumları İşleri Bakanlığı
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Çalışma Yeri	Tale Mektubu No.	Verildiği T. B.	Alındığı T. B.
Kore (Sifre Telesiz)		23/1/953	24/1/953
Osaka'nın Hava T. B.	Açıldığı T. B.	Edildiği No ve	Açıldığı İsim
24/1/953	24/Genel/953	744	Albayla Yumru

Genelkurumun Başkanceları

TASMA DİŞİ

Temaill Müruru Başkanceları

1. İstisnaî, Kadınlık Kurum Çeşitli Esat peşe so-
mak memuru 6 da İhtisat eden Üstelmen Salt Yıldırımın
eşi Bayan Sarıyemini alhatının kaldırılmasını rica ede-
ris.

2. 23/1/953 ve 744 sayıdadır.

Kore Türk alılladı K.K.

349

24-1-953

Temaill Müruru

Kaynak G: Kore'de Görevli Bir Subay Eşinin Sağlık Durumunu Bildiren Millî Savunma Bakanlığı Resmi Yazışması (ATASE, 1-6-3-1-16/1012-27-1-953).

T.C. M.S.B. Temsil Bürosu

Sayı: 861/2 ANKARA 26 - Ocak - 1953

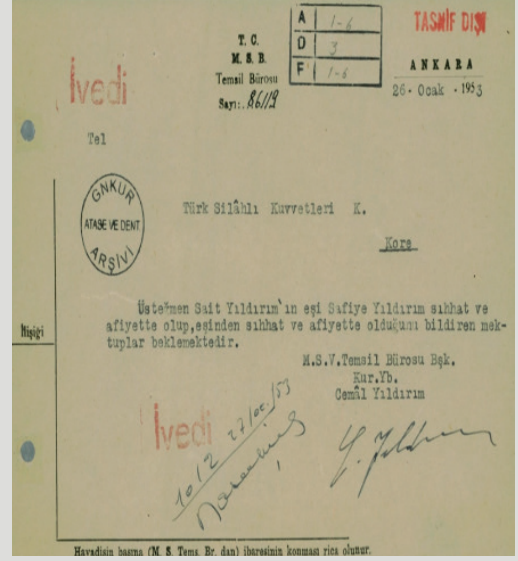
Türk Silâhlı Kuvvetleri K.

Kore

Üsteğmen Sait Yıldırım'ın eşi Safiye Yıldırım sıhhat ve afiyette olup, eşinden sıhhat ve afiyette olduğunu bildiren mektuplar beklemektedir.

M.S.V. Temsil Bürosu Bşk. Kur. Yb.

Cemâl Yıldırım



Kaynak H: 21 Haziran 1951 Tarihli Kutup Yıldızı Gazetesinden Bir Kesit (ATASE, 156-0-116).

KUTUP YILDIZI

NORTH STAR

Cilt: 3 Sayı: 32 29 Haziran 951 Cuma

GAYE ERLERİMİZİN DE AYDINLATILMASIDIR

CEPHE HABERLERİ

Komünist Çin kuvvetleri merkez ve doğu merkez kesimlerinde mukavim taarruza geçmişler, fakat Birleşmiş Milletler Kuvvetleri tarafından derhal durdurulmuştur.

Komünistlerin Merkez kesimlerindeki ikmal ve bakım merkezlerini koruması için asker yığdığı öğrenilmiştir.

Esirlerden alınan malûmata göre: Toplanan askerin nereye gittiği söylenmeden doğrudan doğruya Manchurya'ya getirildikleri ve ailelerine yazacakları mektuplara, iyi bakıldıkları, zafer kazandıklarından başka şeylerin yazılmasının yasak olduğu öğrenilmiştir.



Adım 4: E, F, G ve H kaynaklarında yer alan bilgilerden yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kutup Yıldızı gazetesi (Kaynak E ve H) Kore Türk Tugayı'nda görev yapan askerler için nasıl bir hizmet sunmuştur?
2. Kendinizi savaş sürecinde Kore'de görev yapan askerlerimizden biri olarak düşünün. Kaynak E'de verilen Kutup Yıldızı gazetesi kupüründe adınızın geçtiğini; Türkiye'deki aileniz ve yakınlarınızdan gelen kısa mesajın yayımlandığını gördüğünüzde neler hisseder ve neler düşünürdünüz?
3. Kaynak F ve G'ye göre zamanın olağan haberleşme araçları vasıtasıyla birbirlerine erişim sağlayamayan askerler ve yakınları arasında iletişimi sağlamak için nasıl bir yol bulunmuştur?

4. Kore Savaşı sürecinde askerler ile yakınları arasındaki iletişimlerin birlik içerisinde çıkarılan bir gazete vasıtasıyla sağlanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Arkadaşlarınızla tartışınız.
5. Yakın tarihteki savaş ve/veya çatışma durumlarında askerler ile yakınları arasında başka hangi yollarla iletişim sağlanmış olabilir? Araştırınız.

Adım 5: Kaynak I incelenir/okunur.

Kaynak I: Kore Savaşı Gazisi Veli Atasoy ile Yapılan Görüşmenin İki Farklı Kısımından Alınan Kesitler
[\(https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/\)](https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/)



🕒 12:21-13:04

V. Atasoy: Biz zaten kıtada yazsak da bizim mektuplarımızı çalıp pullarını alıyorlarmış, mektupları yırtıyormuş. Esir olmadan evvel kıtada sahte bir çavuş derdi, Müfrit Çavuş, o öyle yapıyormuş. Sonra yakaladık, mektup alıp veriş görmedik kıtada, esarete de görmedik esir kampında. Yani Türkiye'yle bir yazışma, mektup yok.

🕒 19:26-20:09

V. Atasoy: Kore'den Türkiye'ye gelene kadar irtibat yoktu (ailesini kastediyor). Hiçbir surette irtibat yoktu. Hatta babam konsolosluga gitmiş oğlumu ne ettiniz diye kendini taşlara, duvarlara vurmuş ama elden ne gelir, esir olduk. Kıtada gelen mektupları adam yırtıyormuş, ondan haberimiz yok; efendim esir olduk yine memleketten bir şey yok. Amerikalılar mektuplaşıyordu, konuşurdu bazıları, bizde mektup gelen olmadı.

Adım 6: Kaynak I'da verilen Sözlü Tarih Görüşmesine dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak I'ya göre Gazi Veli Atasoy ve onunla aynı birlikte bulunan askerlerin Kore'de bulundukları dönemde aileleriyle iletişim kuramamalarının sebebi nedir?
2. Bir an için kendinizi Gazi Veli Atasoy ve arkadaşlarının yerine koyun ve ailenize gönderdiğiniz düşündüğünüz mektupların yalnızca zarf üzerindeki pulun ücreti kadar çıkar sağlamak için bir başka asker tarafından yırtılıp atıldığını, benzer bir şekilde aileniz tarafından gönderilen mektubun da size iletilmek yerine imha edildiğini öğrendiğinizi hayal edin. Böyle bir durumda kendinizi nasıl hisseder ve neler yapardınız?
3. Kore Gazisi Veli Atasoy'un "... Hatta babam konsolosluga gitmiş oğlumu ne ettiniz diye kendini taşlara, duvarlara vurmuş ama elden ne gelir, esir olduk." ifadeleriyle anlattığı babası gibi, vatani görev için yurt dışına, bir savaşa gönderilen ve kendisinden bir daha herhangi bir haber alınamayan bir askerin anne veya babasının yerine koyunuz. İlgili askerî makamlara yazacağınız kısa bir mektupla hem duygu ve düşüncelerinizi ifade ediniz hem de oğlunuzun durumunu sorunuz.

Sayın Komutanlığına/Komutanına,

Ben birliği ile Kore'ye gönderilen..... 'in annesiyim/
babasıyım.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Yönlendirici Soru 2: Askerler ile yakınları arasında çeşitli şekillerde kurulan/ gerçekleşen iletişim her iki tarafın moral ve motivasyonlarının güçlendirilmesine ne tür katkılar sağlamıştır?

Görev 2: Kaynak J ve Kaynak K ile etkinliğin önceki aşamalarında yararlanılan E, H ve I kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 7: Kaynak J ve Kaynak K okunur.

Kaynak J: 11 Kasım 1950 Tarihinde Çıkarılan Yeni İstanbul Gazetesinden Bir Kesit Yeni İstanbul Gazetesi, 1950

T. Fikret Vardar, Topçu Teğmeni

Anavatana ve sevdiklerime,

Vatandan uzak, Asya kıtasının bu son köşesinde kalbim daime sizlerin sevgisi ve hasretiyle dolu. Birleşmiş Milletler safında kahraman birliğin naçiz bir uzvu olarak Kore'ye gelmek benim için büyük bir bahtiyarlıktır. Burada tarihin kahraman dediği milletin evlatları olduğumuzu bir kere daha göstereceğimize imanımız tamdır. Allah, Tanrısına Hak diyen Türk'le beraberdir. Sevgili aileme ve aziz milletime selam ve hürmetlerimin iblağına vesile olan YENİ İSTANBUL gazetesine minnettarlığımı bildiririm.

Kaynak K: 11 Kasım 1950 Tarihinde Çıkarılan Yeni İstanbul Gazetesinden Bir Kesit Yeni İstanbul Gazetesi, 1950

Mustafa Çalış (Hasanoğullarından)

Yeni Cami Mahallesi – Söke

Kıymetli babam ve aileme,

Elhamdülillah salimen Kore memleketine geldik. Sıhhatim ve rahatım çok iyidir. Arkadaşlarım ve ben hepimiz neşeliyiz. Vazifelerimizi senin nasihatlerine göre iyi yapmaya çalışıyorum. İnşallah senin ve vatandaşlarımın yüzünü ak ederim. Selâm eder ellerinden öperim.

Adım 8: E, H, J ve K kaynakları dikkate alınarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak J'de ve Kaynak K'de yer alan kısa mektuplarda geçen bilmediğiniz/anlamadığınız kelimeleri işaretleyerek anlamlarını araştırınız.
2. Kaynak J'de yer alan mektupta geçen "Vatandan uzak, Asya kıtasının bu son köşesinde kalbim daima sizlerin sevgisi ve hasretiyle dolu." ifadesiyle yazar neyi vurgulamak istemiş olabilir?
3. Kaynak J'de ve Kaynak K'de yer alan mektuplarda hangi değerler vurgulanmaktadır?
4. Kaynak J'de yer alan mektuptaki Yeni İstanbul gazetesine yönelik minnettarlık ifadesinden yola çıkarak, savaş zamanlarında medyanın üstlendiği farklı rollerin neler olabileceğini araştırınız. Medyanın moral verme, iletişim sağlama, millî birlik oluşturma ve propaganda işlevlerini Kore Savaşı örneği üzerinden değerlendirerek, günümüz savaş ve kriz durumlarında medyanın rolüyle karşılaştırınız.
5. E, H, I, J ve K kaynaklarında verilen bilgilerden yola çıkarak vatanlarından uzak olan askerlerin duygusal durumları ile bu duygusal hallerinin askerlerin savaş koşullarındaki performansını nasıl etkilediği hakkındaki düşüncelerinizi paylaşınız.
6. Kaynak E ve H'de iki örnek sayfası sunulan Kutup Yıldızı gazetesi askerlerimizin moral ve motivasyonlarına ne tür katkılar sağlamış olabilir?

Ölçme ve Değerlendirme

1. Kore Savaşı sırasında Türk askerleri cepheden haber almak için hangi yöntemleri kullanmışlardır?
2. Kore Savaşı sırasında Kore Türk Tugayı içerisinde yayımlanmaya başlanan gazetenin adı nedir? Bu gazete savaş sürecinde nasıl bir işlev görmüştür?
3. Savaş sırasında askerlerin aileleri ile haberleşmelerinin onların moral ve motivasyonu üzerindeki etkisi hakkında neler söylenebilir?
4. Kore Savaşı'nda Türk askerlerinin moral ve motivasyonlarını etkileyen başlıca etkenler nelerdir?

Kaynaklar

- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 156-0-116, (1951).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 158-0-17, (1952).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 349-24-1-953, (1953).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi. ATASE Fon Kodu: 1-6-3-1-16 / Yer Kodu. 1012-27-1-953, (1953).
- Dora, C. (1963). Kore Savaşında Türkler. İstanbul İsmail Akgün Matbaası.
- Kutup Yıldızı Gazetesi (1951). *Cephe haberleri*. 29 Haziran 1951, 3(32).
- Kutup Yıldızı Gazetesi (1952). *Ankara Radyosu Asker Saati*. 28 Eylül 1952.
- Han, J. (2018). *Gazi Necdet Yazıcıoğlu ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/necdet-yazicioglu/> Erişim Tarihi: 23.06.2024.
- Han, J. (2018). *Gazi Veli Atasoy ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/> Erişim Tarihi: 05.02.2024.
- Yeni İstanbul Gazetesi. (1950). *Kore'den mektuplar* (11 Kasım 1950). s. 3. <https://www.gastearsivi.com/gazete/yeni-istanbul/1950-11-11/3> Erişim Tarihi: 17.08.2025.



Ev Ödevi: İnternet Araştırması

Öğrencilerden yukarıdaki yazılı, sesli ve görüntülü kaynaklarda verilen bilgilerden yol çıkarak Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin bulundukları ortamı, yaşadıklarını ve hissettiklerini tasvir eden birer resim çizmeleri veya mektup yazmaları istenir.

AYLA: İKİ ULUSUN KIZI

5. Etkinlik

🎓 Sınıf Düzeyi: 6, 7 ve 8. sınıflar

🕒 Süre: 40 + 40 dakika

Kavramlar: Savaş mağduru, yetim

Beceriler: Tarihsel sorgulama ve analiz, tarihsel empati

Değerler: Diğerkâmlık, şefkat

Yöntem-Teknik: Kanıta dayalı tarihsel sorgulama

Materyaller: Ayla filmi ve diğer belgeseller, sözlü tarih, yazılı kaynaklar

Amaç: Öğrencilerin Kore Savaşı sırasında Koreli çocukların yaşadıkları zorluklar ile bu zorluklarla mücadele ederken Türk askerlerinden gördükleri destek ve yardımlarla ilgili kanıtları sorgulayarak tarihsel gerçeklik ile kurgusal gerçeklik arasındaki ayrımı fark etmelerini sağlamaktır.

Anahtar Soru: Geçmişte olup bitenlerle ilgili birinci elden tanıklıklar, yazılı ve görsel kaynaklar ile film ve belgeseller gibi kurgusal anlatılar tarihsel gerçekliği nasıl yansıtmaktadır?

Yönlendirici Soru 1

Kore Savaşı sürecinde ailelerini ve yakınlarını kaybeden çocuklar karşılaştıkları zorluklarla mücadele ederken Türk askerlerinden ne tür destekler görmüşlerdir?

Hedef 1

Örnek kişi ve/veya olaylardan hareketle savaş esnasında mağdur olan çocuklarla empati kurabilmek.

Görev 1

B, C, D ve E kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve savaş mağduru bir çocuğun duygu ve düşüncelerini yansıtan bir günlük hazırlanır.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşı hakkında çekilmiş film ve belgesellerde tarihsel gerçeklik ne derece aslına uygun olarak yansıtılmış olabilir?

Hedef 2

Farklı dönemlerde yaşanmış örnek film sahnelerinden hareketle tarihsel gerçeklik ile kurgu arasındaki farkı ayırt edebilmek.

Görev 2

Örnek film kesitleri ile F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Öğrencilere bir pul resmi gösterilecek ve dersi başlatmak için birkaç soru sorulacak.

5 dk.



Görev 1

B, C, D ve E kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve savaş mağduru bir çocuğun duygu ve düşüncelerini yansıtan bir günlük hazırlanır.

35 dk.



Görev 2

Ayla filmi ile F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.

35 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorular cevaplandırılır.

5 dk.



Ev Ödevi

Ayla filminin üzerinizde bıraktığı etkiyi ele alan kısa bir metin yazınız.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat Çekme: Kaynak A öğrencilerle birlikte incelenir ve aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

Kaynak A: 1950’li Yıllarda Basılmış Bir Posta Pulu (Denizli, 2015, s. 105)



1. Fotoğrafta görülenlerin kimler olabilir?
2. Bir posta puluna bu resmin basılmış olmasının nedeni/gerekçesi ne olabilir?

Yönlendirici Soru 1: Kore Savaşı sürecinde ailelerini ve yakınlarını kaybeden çocuklar karşılaştıkları zorluklarla mücadele ederken Türk askerlerinden ne tür destekler görmüşlerdir?

Görev 1: B, C, D ve E kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve savaş mağduru bir çocuğun duygu ve düşüncelerini yansıtan bir günlük hazırlanır.

Adım 1: Kaynak B’de yer alan Kore Gazisi Yüzbaşı Süleyman Pulat’ın günlüğünün bir kesiti okunur.

Kaynak B: Süleyman Pulat’ın Günlüğü

6 Ocak 1951 - ‘Ben De Çocuk Sahibi Olmuştum’

Biraz geride parmaklarını saçlarının arasına sokmuş, kafası yerde bir çocuk onlardan şefkat dileniyordu. Çocuğun çıplak olan ayakları, yerdeki karların ve havanın soğukluğu ile mosmor olmuş, o küçük vücut tiril tiril titriyordu. Yüreğim parça parça oldu. Hemen küçük için merhamet hislerim kabardı. Küçük çocuk aile efradını kaybederek oraya büzüşmüş, ateşi kendine arkadaş seçmiş. O hiç konuşmuyordu. Yalnızca manalı gözlerini yanan ateşin alevleri arasında gezdiriyordu. Hemen geri dönerek durumu tabur komutanına anlatarak çocuğu almak üzere müsaade istedim. Ve aldığım cevap üzerine Yarbay Şemsi Erarp ile beraber köprübaşına koştum. Geldiğimde çocuk aynı vaziyette, yerli yerinde hiçbir şeyden habersiz duruyordu. Onu bir kardeş muhabbeti ile kucakladık. Bu hareketimizi hiç yadırgamayarak bize itaat etti. Artık ben de çocuk sahibi olmuştum. Sessiz Müço yalnız benim değil bütün taburun malı olmuştu. Acıkmış olan Müço’nun karnı hemen doyuruldu. O önüne konanları bir daha bulamamak korkusu ile yiyor, artanları ceplerine yerleştiriyordu. Bir taraftan terzi, bulduğu battaniyeden ona ceket biçiyordu. Müço ise şimdiye kadar çektiklerini unutmuş bir durumda ortalığa tebessüm ediyordu. Şu anda Müço, jipin arkasında derin bir uykuya dalarak günlerin yorgunluğunu gideriyor. Müço bütün gece hiç uyanmadan uyudu (Habertürk, 2017).

Adım 2: Kaynak B'ye dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak B'den yola çıkılarak savaş koşullarının çocukları fiziksel ve psikolojik olarak nasıl etkilediği konusunda neler söylenebilir?
2. Kaynak B'de yazılanlara göre çocukların durumu konusunda şahit oldukları şeyler Türk askerlerini nasıl etkilemiştir?
3. Kaynak B'ye göre Türk askerleri savaş mağduru çocuklar için ne tür girişimlerde bulunmuşlardır?
4. Kaynak B'de yazılanların Kore Savaşı sürecinde yaşananları ne derece doğru ve aslına/gerçeğe uygun olarak yansıttığı söylenebilir? Burada yazılanların doğruluğunu teyit etmek için neler yapılabilir?

Adım 3: Kaynak C'de yer alan fotoğraflar incelenir.

Kaynak C: Kore Savaşı Zamanından Çeşitli Fotoğraflar (Denizli, 2015, s. 129, s. 132; Milli Gazete, 2017)



Adım 4: Kaynak C ile ilgili olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Fotoğraflarda görülenler kimler olabilir?
2. Fotoğraflarda görülen çocuklar ve askerler aynı kişiler midir? Yoksa farklı farklı kişiler mi?
3. Fotoğraflar, Türk askerlerinin çocuklara yaklaşımı konusunda bizlere neler anlatmaktadır?
4. Kore Savaşı'na katılan Türk birliğinde kaç çocuk koruma altına alınmış olabilir? Bir tahminde bulunabilir misiniz?

Adım 5: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Aziz Erkmen ile yapılan sözlü tarih görüşmesinden alınan iki kesit okunur/dinlenir.

**Kaynak D: Kore Savaşı Gazisi
Mehmet Aziz Erkmen ile Yapılan
Sözlü Tarih Görüşmesinden Alınan
İki Kesit**

([https://koreanwarlegacy.org/
interviews/mehmet-aziz-erkmen/](https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/))



36:43-37:06

M. E. Erkmen: Hah anlatayım. Halkla münasebetlerimiz konusunda bölüğümüzde biliyorsunuz son bir film gösterildi Ayla diye, orada bir kız çocuğuna bir astsubay bakıyor. Bizim de bölüğümüzde dört yaşlarında falan bir erkek çocuğu... İsmi falan bilmiyorum (hatırlamıyorum) bir ay falan baktık biz. ...



39:57-41:50

M. E. Erkmen: Bunun dışında bir şey daha anlatayım. Suwon şehrinde kaldık bir süre orada bir aileyle tanıştık 2-3 arkadaş biz. Bir büyükanne, büyükbaba, karı koca, 3 de çocukları var. Erkeğin kolu dirsekten kopmuş savaşta büyükanne de bir elinin orta parmağı apse yapmış sapsarı şişmiş böyle. Acısından kıvranıyor, o kadar ağrı çekiyor. Gittim bölükten merhem bir pomad merhem getirdim ona ben, sargı bezi verdim. Sulfamit hapları vardı bizde buradan Türkiye'den vermişlerdi, giderken o haplardan verdim. O pomad parmağı patlattı, parmağı iyi oldu büyükanne. Onlar bizim çamaşırlarımızı yıkıyordu, biz onlara kumanyalarımızdan veriyorduk. Ciklet, sigara, jilet, süt, tozşeker haftada bir verirlerdi paketler halinde, bu toz şekerlerden veriyordum. Ve bir nevi aile gibi olmuştuk onlarla. Oradan ayrılacağımız zaman Suwon şehrinde ayrılacağımız zaman bizi de götürün dediler, bunun mümkün olamayacağını söyledim. Nitekim ertesi sabah gidiyorduk ailece gelmişler hem, ağlıyorlar.

Adım 6: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Aziz Erkmen ile yapılan sözlü tarih görüşmesinden alınan kısımlara dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kore Savaşı Gazisi M. Aziz Erkmen'in bahsettiği çocuk, Kaynak C'de görülen fotoğraflardaki çocuklardan biri olabilir mi? Neden?
2. Kore Savaşı Gazisi M. Aziz Erkmen ve arkadaşları savaş mağduru Koreli aileye karşı ne tür davranışlar sergilemişlerdir?
3. M. Aziz Erkmen ve arkadaşlarının Koreli aileye yönelik davranışları hangi değerlerle ilişkilendirilebilir?
4. M. Aziz Erkmen ve arkadaşlarının Koreli aileye yaklaşımına, bu aile nasıl bir karşılık vermiştir?
5. Bu görüşmede dile getirilenler, savaş gibi zor durumlarda bile insanların birbirlerine yönelik olumlu tutum ve davranışlarının karşı tarafı nasıl etkilediği konusunda bize neler söylemektedir?

Adım 7: Kaynak E'de yer alan ve Kore Savaşı Gazisi Necdet Yazıcıoğlu ile yapılan sözlü tarih görüşmesinden alınan kesit okunur/dinlenir.

Kaynak E: Kore Savaşı Gazisi Necdet Yazıcıoğlu ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit
[\(https://koreanwarlegacy.org/interviews/necdet-yazicioglu/\)](https://koreanwarlegacy.org/interviews/necdet-yazicioglu/)

🕒 26.09-27.34

N. Yazıcıoğlu: Biz bakın önemli noktalardan bir tanesini söyleyeyim, çok enteresan bir anekdot bu, arabaya bizi bindirdiler 24 kişi beraber. Gittik, 150 km mesafede eski bir köy yapmışlar Seul'de. Bu köy atalarının 100 sene önceki yaşayan ve 150 sene önce yaşayan dedelerinin hayatını sembolize etmişler orada böyle bir evde yaşıyordu, böyle mutfak vardı, böyle bir lamba kullanıyordu, mum yakıyordu, efendim tarlayı şöyle sürüyordu ve atı şöyle nallıyor diye söylüyordu. Geldik öğretmen, çocuklar ilkökul, ortaokul çocuklarına ders veriyorlar, gösteriyorlar orda. Time aut, dedi şey öğretmen paydos, dedi ve mesafe 5 m mesafedeydi. Çocuklar kalktılar, koştular bize doğru geldiler, elimize sarıldılar, belimize sarıldılar, öpüyorlar, elimizi öpüyor falan bak bir çocuk geldi büyük şöyle, 13 yaşında falan benim kayışımdayla tuttu. Elimi yaptı, öptü ve bana baktı Atatürk dedi. Ve ben hemen öğretmene baktım, öğretmen el sallıyor, gülüyor. Ne dedi bakın biliyor musunuz? Bakın bunlar 15.000 km mesafeden anasını, babasını, karısını, çocuğunu, sevgilisini bırakarak buraya geldiler. Burada öldüler, kan akıttılar. Biz şey birbirimizi kazandık, ha ülkemizi kazandık. Onların da şeyi, atası, kurtarıcısı, onların da kurtarıcısı, Atatürk. Git ona söyle dedi ve bunu söyledi. Ben tabii hemen gözlerim yaşardı ağladım. Bir de ağlayışım şeyde oldu benim cephede şeyde falan ağlamadım. Ancak o çocuklar çap çap ellerini açtığı zaman aç ve sefil olan annesi, babası ölmüş çocuklar bizden ekmek istediği zaman bizden çap çap mama istediği zaman o zaman çok ağladım, mesela.



Adım 8: Kore Savaşı Gazisi Necdet Yazıcıoğlu ile yapılan sözlü tarih görüşmesinden alınan kısma dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kore Savaşı Gazisi Necdet Yazıcıoğlu'nun 2000'li yıllarda yaptığı Kore gezisi sırasında şahit olup anlattığı geçmişteki yaşam tarzına ait eşya ve canlandırmaların yeni nesiller tarafından ziyaret edilmesi düşüncesinin gerekçesi ne olabilir?
2. Koreli öğrencilerin ve öğretmenin Türkiye'den gelen Kore Savaşı gazilerine yönelik davranış ve tavırları onların hangi değerleri benimseyip sergilediklerini göstermektedir?
3. Gazi Necdet Yazıcıoğlu'nun "Bir de ağlayışım şeyde oldu benim cephede şeyde falan ağlamadım. Ancak o çocuklar çap çap ellerini açtığı zaman aç ve sefil olan annesi, babası ölmüş çocuklar bizden ekmek istediği zaman bizden çap çap mama istediği zaman o zaman çok ağladım, mesela" cümleleri Türk askerinin hangi özelliklerini yansıtmaktadır?

Adım 9: A, B, C, D ve E kaynaklarında görülenler ile okunanlardan yola çıkılarak savaş mağduru bir çocuğun gözünden günlük yazılır.

Sevgili Günlük,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı hakkında çekilmiş film ve belgesellerde tarihsel gerçeklik ne derece aslına uygun olarak yansıtılmış olabilir?

Görev 2: Ayla filmi ile F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.



Önemli Not: Görev 1'in işlendiği ilk dersten sonra okulda uygun bir ortam ve zaman varsa sınıftaki bütün öğrencilerin katılımıyla Ayla filmi izlenir. Böyle bir imkânın olmaması halinde ise, öğrencilere aileleriyle beraber Ayla filmi izlemeleri tavsiye edilir.

Adım 10: Ayla ve Ayla filmi hakkındaki haber metnini içeren Kaynak F okunur.

Kaynak F: Ayla ve Ayla Filmi Hakkında

1950 yılında patlak veren Kore Savaşı sırasında, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde görev yapan Astsubay Süleyman Dilbirliği, savaş meydanında ailesini kaybetmiş beş yaşında bir Koreli kız çocuğu buldu. Küçük kızın gerçek adını telaffuz etmekte zorlanan Süleyman Astsubay, ona "Ayla" adını verdi.

Süleyman Astsubay, Ayla'yı yanına alarak ona yaklaşık 15 ay boyunca babalık yaptı. Bu süre zarfında Ayla, Türk askerleriyle birlikte yaşamaya alıştı ve Türkçe öğrenerek onlarla güçlü bir bağ kurdu.

Savaş sona erdiğinde, Süleyman Astsubay Türkiye'ye dönmek zorunda kaldı ve Ayla'yı da yanına almak istedi. Ancak Kore yasaları buna izin vermediği için Ayla, Türk askerlerinin kurduğu Ankara Okulu ve Yetimhanesine yerleştirildi.

Aradan geçen 60 yılın ardından, 2010 yılında Süleyman Dilbirliği ve Ayla (gerçek adıyla Kim Eun-ja), Güney Kore'de yeniden bir araya geldiler. Bu duygusal buluşma, yıllar süren hasretin ardından gerçekleşti ve hikâyeleri 2017 yapımı "Ayla" filmine ilham kaynağı oldu (Hürriyet, 2020).

Adım 11: Kaynak G'deki Kore Gazisi Astsubay Süleyman Dilbirliği ile çekilen bir belgeselden alınan bir kesit incelenir.

Kaynak G: Kore Gazisi Astsubay Süleyman Dilbirliği Çekilen Bir Belgeselden Alınan Bazı Kesitler

... Orada yolunu kaybetmiş küçük bir kız çocuğu bulduk.

Şimdi Kore’de biz çekilirken, Kunuri’den çekilirken neresi olduğunu bilmiyorum orada anası babası öldürülmüş olan tek başına kalmış, böyle büzülmüş soğukta falan... biz orada görünce onu tek başına... ondan sonra... onu aldık.

Nereye giderlerse gitsinler hep birliktelerdi. (dış ses)

Şimdi Ayla burada yemek yerken muziplik olsun diye, komiklik olsun diye kaşığı alıp (elini ağzına götürerek gösteriyor) aaa diyordu falan... ondan sonra bize alıştı Türkçeyi de öğrendi. Tercümanlık da yapıyordu. Çok gayet neşeli bir hayatı vardı. Geçmişi unutmuş bize alışmıştı tamamıyla. Bizimle beraberdi (Koreli Ayla Belgeseli, 2010).

Adım 12: Ayla filmine ve Kaynak F ile Kaynak G’de yer alan bilgilere dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Ayla’nın savaş sürecinde yaşadıkları hakkında incelediğiniz kaynaklarda (Ayla filmi, Kaynak F ve Kaynak G) yansıtılanlar arasında herhangi bir farklılık/uyumsuzluk gözlemlediniz mi? Gözlemlediyse bunun sebebi ne olabilir?
2. Kaynak G’deki görüntülerden yola çıkarak Türk askerlerinin Ayla ve diğer Koreli çocuklara yaklaşımı konusunda diğerlerinin (Amerikalı general gibi) bakış açısı hakkında neler söylenebilir?
3. Görsel Kaynak 3 ve Görsel Kaynak 4’ten yola çıkarak Türk askerlerinin Ayla ve diğer Koreli çocuklara yaklaşımında hangi değerlerin etkili/belirleyici olduğu söylenebilir? Neden?

Adım 13: Ayla’nın gerçek yaşam öyküsü hakkında bazı bilgiler edindiniz ve Ayla filmi izlediniz. Tarihsel gerçeklerle filmde anlatılanların uyumu hakkında aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Tablo 1: Gerçek ve Kurgu: Ayla filminde anlatılanlar tarihsel gerçeklik mi? Kurgu mu?

	Gerçek	Kurgu
Süleyman, Ayla’yı savaş alanında donmak üzereyken bulmuştur.		
Süleyman, Ayla’ya bakmış ve onu korumuştur.		
Marilyn Monroe, Türk askerlerinin de olduğu bir ortamda konser vermiştir.		
Ayla, Marilyn Monroe ile bizzat tanışmıştır.		
Ayla ve Süleyman, birlikte Japonya’ya gitmişlerdir.		
Ayla, Türk askerlerine tercüme yapacak kadar iyi Türkçe öğrenmiştir.		

Adım 14: Tarihsel kaynakların sağladığı bilgiler ile izlediğiniz film karelerini karşılaştırmalı olarak değerlendirerek aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. Tarihsel olaylara tanıklık edenlerin yazdıklarına güvenilebilir mi? Neden?
2. Süleyman Dilbirliği Kore Savaşı esnasında yaşadığı şeyleri doğru bir şekilde hatırlıyor mudur? Eğer hatırlamıyorsa bu bize ne ifade etmektedir?
3. Film yapımcıları tarihsel gerçekliği doğru bir şekilde yansıtmak zorunda mıdır? Neden?
4. Ayla filminin başlangıcında 42. saniyede “Bu Süleyman Dilbirliği’nin hikâyesidir” yazmaktadır. Bu film Süleyman’ın gerçek yaşam öyküsü ya da kişisel tarihi olarak kabul edilebilir mi? Neden?

Adım 15: Kaynak H’de yer verilen Kore Savaşı Gazisi Necdet Yazıcıoğlu ile yapılan sözlü tarih görüşmesinden alınan kesit izlenir/okunur.

Kaynak H: Kore Savaşı Gazisi Necdet Yazıcıoğlu ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Başka Kesit
(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/necdet-yazicioglu/>)



32:01-33:20

N. Yazıcıoğlu: Onu gördüm mesela şeyi de söyleyeyim size bakın çok önemli Marilyn Monroe’yu gördüm. Gerçekten çok güzeldi. Bak şimdi hikayemi anlatayım ben size ya. Ben teğmenim tabur komutanı binbaşı bir seksen beş boyunda bir binbaşı çok yakışıklı böyle savaş kıyafeti Amerikalılar diyor ki silahını bırak savaş kıyafetiyle çelik gömleği savaş kıyafetinde el bombaları var şurada. Onları bırak, ondan sonra gelin diyor Amerika’dan şeyler geldi, artistler geldi, eğleneceğiz diyorlar falan. Amerikan askerleri falan generaller önde şey içiyorlar, viski götürüyorlar falan o ara ben sahnenin arka tarafından binbaşıyla beraberiz ulan dedi binbaşı yakından görmek istiyorum dedi Marilyn Monroe’yu. Kendi kendime ben çömezim yanındayım tabii ya komutanım, nasıl ya sen bir dakika dedi bana. Geldi Marilyn Monroe’nun önüne geçti önüne geçti. Marilyn Monroe birden irkildi. Marilyn Monroe’yu dedi ki “Please” dedi, saçından bir parça istiyorum. Ay, şey irkildi Marilyn Monroe, olmaz dedi öyle şey imkânı yok. Hayır bırakmam dedi sizi imkânı yok. Ama ona baktı böyle de baktı bir seksen beş boy, çok yakışıklı... Yakışıklı binbaşı böyle bıyıklı falan filan, okey dedi çıkardı saçının ucundan binbaşı yakaladı, tak kesti. Aldı bir kâğıda koydu, cebine koydu. Şimdi o saç olsun milyonlar.

Adım 16: Kore Savaşı Gazisi Necdet Yazıcıoğlu ile yapılan sözlü tarih görüşmesinin Kaynak H’de yer verilen kısmına dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kore Gazisi Necdet Yazıcıoğlu’nun Marilyn Monroe ile karşılaşma hikayesinin ne kadar gerçekçi olduğunu düşünüyorsunuz?
2. Necdet Yazıcıoğlu’nun Marilyn Monroe ile karşılaşma hikayesi ile filmde anlatılanlar birbirleriyle ne kadar uyumludur?
3. Kendinizi Necdet Yazıcıoğlu’nun bahsettiği Türk Binbaşı ile Marilyn Monroe arasında geçen diyalogun taraflarından biri olarak hayal ediniz. Nasıl hisseder ve nasıl davranırdınız?

Ölçme ve Değerlendirme

1. Ayla kimdir?
2. Kore Savaşında Türk askerleri Koreli çocuklara nasıl yaklaşmışlar ve onlar için neler yapmışlardır?
3. Türk askerlerinin Koreli çocuklar için yaptıklarına Koreli çocuk ve yetişkinler savaş zamanında ve sonrasında nasıl karşılık vermişlerdir?
4. İncelediğiniz kaynaklar ve izlediğiniz görüntülerden yola çıkarak tarihi filmlerde anlatılan veya perdeye yansıtılanların tarihsel gerçekliği ne kadar aslına uygun şekilde yansıttığı konusundaki düşüncelerinizi yazınız.

Kaynaklar

- Denizli, A. (2015). *Kore Savaşı'nda Türk askerinin Kore halkına yardımları ve Ankara Okulu'nun açılması (1950-1953)*. Ankara.
- Habertürk. (2017). *Kore Savaşı'ndan ikinci Ayla hikayesi çıktı*. <https://www.haberturk.com/kore-savasindan-ikinci-ayla-hikyesi-cikti-1723647?page=10> Erişim Tarihi: 03.01.2025
- Han, J. (2018a). *Gazi Mehmet Aziz Erkmen ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/> Erişim Tarihi: 27.04.2024.
- Han, J. (2018b). *Gazi Necdet Yazıcıoğlu ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/necdet-yazicioglu/> Erişim Tarihi: 25.04.2024.
- Hürriyet (2020). *Süleyman Dilbirliği kimdir, ne zaman öldü? Süleyman Astsubay ve Koreli Ayla'nın gerçek hikayesi*. <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/televizyon/suleyman-dilbirligi-kimdir-ne-zaman-oldu-suleyman-astsubay-ve-koreli-aylanin-gercek-hikayesi-41503775> Erişim Tarihi: 22.03.2025
- Koreli Ayla Belgeseli. (2010). <https://www.youtube.com/watch?v=yeHBuM9kyLM&t=0s> 27.04.2024.
- Milli Gazete. (2017). *Gazi babasının 'Tugayımızın uğuru' dediği Ayla'yı Samsun'a davet etti*. *Milli Gazete*. (08.12.2017). <https://www.milligazete.com.tr/haber/1434650/gazi-babasinin-tugayimizin-uguru-dedig-aylayi-samsuna-davet-etti> Erişim Tarihi: 27.04.2024.
- Milliyet (2017). *Kore Savaşı'ndan ikinci Ayla hikayesi çıktı*. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/kore-savasi-ndan-ikinci-ayla-hik-yesi-cikti-2559262> Erişim: 20.08.2025



Ev Ödevi

Ayla filminin üzerinizde bıraktığı etkiyi ele alan kısa bir metin yazınız.

ANKARA OKULU

6. Etkinlik



Sınıf Düzeyi: 6, 7 ve 8. sınıflar



Süre: 40 + 40 dakika

Kavramlar: Savaş, öksüz, yetim, yetimhane

Beceriler: Tarihsel empati, Tarihsel sorgulama ve analiz

Değerler: Dostluk, diğerkâmlık, yardımseverlik

Yöntem-Teknik: Düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, soru-cevap, sözlü tarih

Materyaller: Resim, arşiv belgeleri, görüşmeler

Amaç: Kore Savaşı sürecinde Türk askerleri tarafından kurulan ve desteklenen Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinin faaliyetlerinden yola çıkarak Türk Ordusu'nun kendisine verilen askerî görevlerin ötesinde insani bir misyon da üstlendiğini ortaya koymak.

Anahtar Soru: Türk askerlerinin Kore Savaşı'ndaki önemli eserlerinden biri olan Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesi nasıl kurulmuş ve ne tür işlevler görmüştür?

Yönlendirici Soru 1

Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesi nasıl kurulmuştur?

Hedef 1

Birincil kaynaklar ve tanıklıklardan yola çıkarak Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinin nasıl kurulduğuna dair tarihsel bilgi edinmek.

Görev 1

Kaynak A, B, C ve D incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinin kimler tarafından hangi kaynaklarla nasıl kurulduğuna dair kısa bir haber metni hazırlanır.

Yönlendirici Soru 2

Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinde gerçekleştirilen faaliyetler burada barınan ve eğitim alan çocuklar ile Türkiye arasında nasıl bir bağ oluşturmuştur?

Hedef 2

Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinde gerçekleştirilen faaliyetlerin Koreli çocukların Türkiye hakkındaki duygu ve düşünceleri nasıl etkilediğini ve bunun daha sonraki süreçte iki ülke halklarını nasıl yönlendirdiğini kavrayabilmek.

Görev 2

E, F, G, H, I ve J kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır. Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinde gerçekleştirilen faaliyetlerin Koreli çocukların Türkiye hakkındaki duygu ve düşüncelerini nasıl etkilediğine ve bunun daha sonraki süreçte iki ülke halklarını nasıl yönlendirdiğine dair çıkarımlarda bulunulur ve bilgilendirici bir metin hazırlanır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Hazırlanan sorular öğrencilere yöneltilerek dikkatleri konuya çekilir.

5 dk.



Görev 1

Kaynak A, B, C ve D incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinin kimler tarafından hangi kaynaklarla nasıl kurulduğuna dair kısa bir haber metni hazırlanır.

35 dk.



Görev 2

Kaynak B ve C, Görsel Kaynak 2, 3, 4, 5 ve Sözlü Tarih Görüşmesi 2 incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır; Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinde gerçekleştirilen faaliyetlerin Koreli çocukların Türkiye hakkındaki duygu ve düşüncelerini nasıl etkilediğine ve bunun daha sonraki süreçte iki ülke halklarını nasıl yönlendirdiğine dair çıkarımlarda bulunulur ve bilgilendirici bir metin hazırlanır.

35 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorulardan oluşan ölçme değerlendirme gerçekleştirilir.

5 dk.



Ev Ödevi

Öğrenciler farklı üç kişinin kişilerin perspektifinden düşünerek aşağıdaki üç ayrı mektup yazacaktır. Tercih eden öğrenciler etkinlikte kullanılan kanıtları değerlendirmeye yönelik çalışmayı yapabilirler. Bu ürün elektronik ürün dosyasında saklanacaktır.

Öğretim ve Öğretim Süreci

Dikkat Çekme: Aşağıdaki sorular öğrencilere sorularak dikkatleri dersin konusuna çekilir.

1. Savaş ortamında yaşayan çocukların en temel ihtiyaçları neler olabilir? Bu ihtiyaçların karşılanmaması çocukları nasıl etkileyebilir?
2. Kore Savaşı'na katılan Türk askerleri; ailelerinden, çocuklarından ayrılırken neler hissetmiş olabilirler?

Yönlendirici Soru 1: Suwan Ankara Okulu ve Yetimhanesi nasıl kurulmuştur?

Görev 1: Kaynak A, B, C ve D incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinin kimler tarafından hangi kaynaklarla nasıl kurulduğuna dair kısa bir haber metni hazırlanır.

Adım 1: Kaynak A ve Kaynak B incelenir.

Kaynak A: Astsubay Hasan Hüseyin Dinçtürk'ün Günlüğünden Bir Kesit

Görev yaptığım karargâhta yemek fazlalıklarının döküldüğü yerde, her haliyle bakıma ihtiyaçları oldukları anlaşılan küçük çocukların yemek artıklarını topladıklarını gördüm. Üzülererek, savaşta anası babası ölmüş, bakacak kimsesi kalmayan o çocuklara kendi malzemelerimden yardım etmeye başladım. Arkadaşlarım da bana katıldı ve bu çocuklara Türkçe isimlerle seslenmeye, İstiklal ve Ankara Marşı'mızı öğretmeye başladık. Daha sonra yerel yöneticilerden iki öğretmen talep ettik ve bulunduğumuz deponun yanını okul haline getirdik. İlk başta 5-10 kişi olan bu çocukların sayıları zamanla çoğaldı, yaklaşık 640 kadar oldu. Biz onların her türlü ihtiyaçlarını karşıladık, bir baba ve evlat özlemi ile sahiplendik. Burada hem o çocuklara öğretmenlik hem de bir süre oranın yöneticiliğini yaptım (Tekin ve Erdem, 2023, ss.48-49'dan alınarak düzenlenmiştir).

Kaynak B: Astsubay Hasan Hüseyin Dinçtürk, Bazı Türk Askerleri ve Koreli Bir Yaşlı Ankara Okulu Öğrencileri ile Birlikte (Denizli, 2015, s. 151)

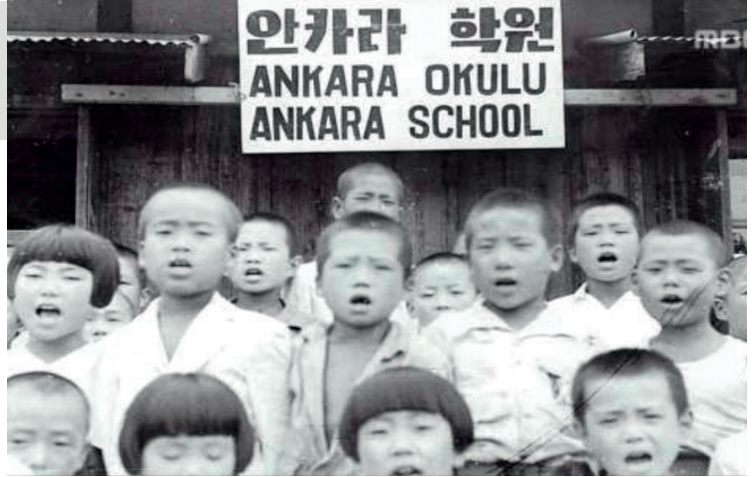


Adım 2: Kaynak A'dan yola çıkılarak aşağıdaki sorular öğrencilere yöneltilir.

1. Kaynak A'ya göre Suwon Ankara Okulunun kurulmasına yol açan gelişmelerin başlangıç noktası ne olmuştur?
2. Kaynak A'ya göre Suwon Ankara Okulunun ihtiyaçları kimler tarafından karşılanmıştır?
3. Kaynak A'ya göre Suwon Ankara Okulunu kuran kimdir?
4. Kaynak B, Koreli çocukların savaş sırasında yaşadıkları hakkında bize neler söylemektedir?

Adım 3: Kaynak C incelenir.

Kaynak C: Suwon Ankara Okulu Öğrencileri (Denizli, 2015, s. 110)



Adım 4: Aşağıdaki sorular Kaynak C'ye dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Fotoğraftaki çocukların görünüşleri (saç kesimleri ve kıyafetleri) hakkında neler söylenebilir?
2. Kaynak A'da verilen bilgileri dikkate alırsak Kaynak C'deki fotoğrafta görülen çocuklar ne söylüyor (Türk İstiklâl Marşı ve Ankara Marşı vb.) olabilirler?
3. Fotoğrafta görülen çocukların sizde ne tür duygular oluşturduğunu söyleyebilir misiniz?

Adım 5: Kaynak D'de yer alan sözlü tarih görüşmesi kesiti 1 incelenir.

Kaynak D: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Aziz Erkmen ile Yapılan Görüşmeden Alınan Kesitler

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/>)



🕒 37:11-38:02

M.A. Erkmen: Bölük komutanımız bu çocuk çok küçük ve hava çok soğuk, kıştı. Burada buna bakamazsınız onun için bunu dedi Suwan'a orada Ankara Okulu var ya duymuşsunuzdur. Suwan'a götürün ve bana dedi ki Aziz bir jip al ve bunu Suwan'a götür dedi. Suwan'daki Ankara Okulu'na götürdüm.

...

🕒 39:12-39:47

M.A. Erkmen: ... Bunu, o okulu Sıhhiye Bölük Komutanı Binbaşı Seyfi Aysu kurdu. Kimsesiz çocukları bir binada topladılar. Onların yiyeceği giyeceği Tugayımız tarafından karşılanıyordu. Burada o çocuklara Türkçe konuşma ve okuma yazma öğretiliyordu. Okulun adı da Ankara Okulu.

Adım 6: Kaynak A ve Kaynak D esas alınarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Gazi M. Aziz Erkmén'in söylediklerine göre Suwon Ankara Okulu, Kore Savaşı sürecinde nasıl bir işlev görmüştür?
2. Kaynak D'ye göre Suwon Ankara Okulunun ihtiyaçları kimler tarafından karşılanmıştır?
3. Kaynak D'ye göre Suwon Ankara Okulunu kuran kimdir?
4. Suwon Ankara Okulunu kimin kurduğu konusunda Kaynak A, Kaynak D ve aşağıda verilen Kaynak F'de söylenenler arasında bir farklılık olmasının nedeni ne olabilir?
5. Kaynaklarda yer alan bilgilerden hangisi Suwon Ankara Okulunun kimin tarafından kurulduğunu doğru olarak yansıtmaktadır? Neden?

Adım 7: Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinin kimler tarafından hangi kaynaklarla nasıl kurulduğuna dair kısa bir haber metni hazırlanır.

Kore'de Türk Okulu

Birleşmiş Milletler adına Kore'ye gönderdiğimiz Türk Tugayı

.....

.....

.....

.....

Yönlendirici Soru 2: Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinde gerçekleştirilen faaliyetler burada barınan ve eğitim alan çocuklar ile Türkiye arasında nasıl bir bağ oluşturmuştur?

Görev 2: E, F, G, H, I, J ve K kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır. Suwon Ankara Okulu ve Yetimhanesinde gerçekleştirilen faaliyetlerin Koreli çocukların Türkiye hakkındaki duygu ve düşüncelerini nasıl etkilediğine ve bunun daha sonraki süreçte iki ülke halklarını nasıl yönlendirdiğine dair çıkarımlarda bulunulur ve bilgilendirici bir metin hazırlanır.

Adım 8: Kaynak E ve Kaynak F incelenir.

Kaynak E: Suwon Ankara Okulunda Yapılan Cumhuriyet Bayramı Kutlama Töreninden Bir Görünüm (Denizli, 2015, s. 140)



Kaynak F: Ankara Okuluna Dair

Ankara Demirlibahçe İlkokulu tarafından gönderilen kitaplar ve kırtasiye malzemeleri ile öğrencilerin eğitim ihtiyaçları karşılanmış, Türkiye’den getirtilen birçok müzik aleti terapi için kullanılmış, hatta Ankara’dan bir piyano bile getirtilmiştir.

Yapmış olduğu bu girişim ile Astsubay Hasan Hüseyin Dinçtürk, Kore halkının kısa sürede sevgi ve saygısını kazanmış, kendisine “Yetim Babası” ünvanı verilmiştir.

Okulda eğitim Türkçe, İngilizce ve Korece yapılmıştır. Çocukları mutlu etmek için ağır bir ders programından kaçınılmış, beden eğitimi ve müzik dersleri ile çocukların psikolojik olarak savaş koşullarından etkilenmemesine çalışılmıştır. Okulda düzenlenen bale ve halk oyunları gösterileri, 29 Ekim kutlamaları, Koreli çocukların Türkçe şarkılar söylemeleri, küçücük masum çocukların üzerindeki savaşın acımasız etkisinin biraz olsun azalmasını sağlamıştır. Onları kendi çocukları gibi gören ve seven Türk askerlerine de moral ve motivasyon olmuştur (Denizli, 2015, ss. 142-175’ten özetlenmiştir).

Adım 9: E ve F kaynaklarından yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

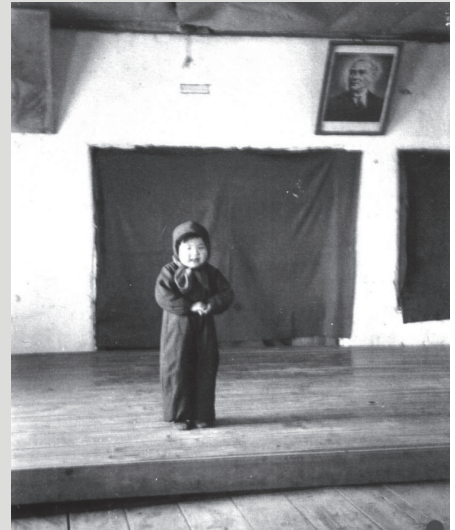
1. Kaynak E’de kimleri, neleri görüyorsunuz?
2. Başka bir ülkenin çocuklarının eğitim gördüğü/barındığı bir mekânın duvarında Atatürk resmi görmek sizde ne tür duygular uyandırdı?
3. Kaynak F’ye göre Suwon Ankara Okulunda öğrencilere nasıl bir eğitim sunulmuştur? Neden?
4. Kaynak F’ye göre Suwon Ankara Okulunda yapılan kültürel etkinlikler burada öğrenim gören çocuklar ve Türk askerleri üzerinde ne tür etkiler bırakmıştır?

Adım 10: Kaynak G ve Kaynak H incelenir.

Kaynak G: Suwon Ankara Okulunda Yapılan Bir Törenden Bir Görünüm (Denizli, 2015, s. 139)**Kaynak H: Yoon Yeo Yeon ve Lee Young Adlı İki Korelinin Ankara Okulu Anılarından**

Ankara Okulunda eğitim gören ve Türk askerlerine minnet duyan 70 yaşındaki Yoon Yeo Yeon ve 71 yaşındaki Lee Young o günleri gözleri yaşarak şöyle anlatmaktadır;

Bizim özgürlüğümüz için savaşan Türk askerlerinin yiyecek ve içecekleri ile beslendik. Hüseyin Dinçtürk ve askerleri bize verdikleri eğitimin yanında hem annelik hem de babalık yaptılar. Yaklaşık 640 çocuktuk. 4 yıl boyunca bizi hiç yalnız bırakmadılar. Bize annesiz ve babasız olduğumuzu unutturdular. Onların sevgisini ölene dek yüreğimizde taşıyacağız (Ege’de Son Söz, 2012).



Adım 11: Kaynak G ve Kaynak H'ye dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır?

1. Kaynak G'de neler görüyorsunuz?
2. Kaynak G'de gördükleriniz sizde ne tür duygular oluşturdu?
3. Kaynak H'de Ankara Okulu ile ilgili deneyimlerini aktaran kişiler Türk askerleri hakkında ne tür duygular ve düşünceler ifade etmektedir?
4. Kaynak H'de Ankara Okulu ile ilgili deneyimlerini aktaran kişilerin söylediklerini hangi değerlerle ilişkilendirebiliriz.
5. Türk askerlerinin Kore Savaşı sırasında çocuklara yaklaşımları ve onlar için yaptıkları iki ülkenin (Türkiye ve Güney Kore) insanları arasında nasıl bir bağ oluşturmuştur?

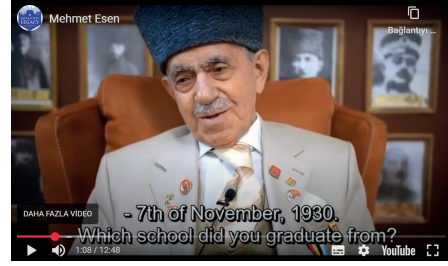
Adım 12: Kaynak I'da sunulan sözlü tarih görüşmesi incelenir.

Kaynak I: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Esen ile Yapılan Görüşmeden Alınan Bir Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-esen/>)



04:47-05:58

M. Esen: Ya o zaman Seul'de yattım (hastanede) işte. Çin Çon neydi o zaman ben tanıdım o kızım, küçük kızıma. Benim kızım değil ama. He bir tanesiydi yavrum yazık onu da aldık. 5 \$ alırdım ayda onu verirdim. Ben okula gönderirdim onu hastanedeyken. Ya bir de Kerimimiz vardı bizim, Kerim. Onu şeyde gördük. Çalıların arasına bi bi şey göz tahkimatı yedik böyle. Gidiyorduk, avcı kolu bi göz böyle değildim o zaman çivi gibiydim çok şükür. Bi göz önü dedim. Kaya oğlum dur bu ne bi şey var dur. A çıktı. Bu kadar küçücük bilmiyor. Adı ne olacak? Dedi. Ya vallahi Allah Kerim dedim, adını Kerim koyduk onun. Hep severim ben çocuklarımı.



Adım 13: Aşağıdaki sorular Kaynak I'ye dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Türk askerinin savaş sırasında Koreli çocuklara yaklaşımını hangi değerlerle ilişkilendirebiliriz? Neden?
2. Gazi Mehmet Esen'in "Hep severim ben çocuklarımı" ifadesi onun ve diğer Türk askerlerinin savaş zamanında ve sonrası süreçte Koreli çocuklar hakkındaki bakış açıları konusunda ne tür ipuçları vermektedir?

Adım 14: Kaynak J'nin (Kendisi de Kore Savaşı gazisi olan ve bir dönem Türkiye'nin Seul Büyükelçiliğinde danışmanlık yapan Sang-ki Paik (Pek Sang Ki) ile çekilen Video) belirlenen kısımları izlenir/okunur.

**Kaynak J: Sang-ki Paik'in ile Yapılan
Görüşmeden Bazı Kesitler** (Kore Savaşı –
Ankara Okulu I, 2007)



08:56-11:30



Savaş zamanında annesiz babasız kalan çocuklar var tabii. Hatta anası ölüyor, babası ölüyor. 3-4 yaşında bu soğukta karnı aç dışarıda ağlıyorlar. Yani bu Türk askerlerinin bu devlette bunu ben her yerde söylüyorum.

Yani Türklerin en büyük şeyi buradan geliyor. Savaşta ziyade tabii kahramanca savaşıyor o ayrı. Bir insanlık var insanlık. Yani bir çocuklara biraz da dayanamıyor Türkler. Acıyorlar bunlara ve 1-2 tane çocuğu alıyorlar getiriyorlar. Tabura tugaya getiriyorlar. Sıcak sıcak yemek veriyor, battaniye veriyor, uyutuyor, yiyecek veriyor, giyecek veriyor. Suwon'da bir şehir var taa güneyde. Suwon şehrindeki Sıhhiye Bölüğü'ne götürüyorlar bu çocukları orada kamp kuruyorlar çadırda. Yetimhane, yetim çocuk yetim, Ankara Okulu diye ismini koyuyor ve bunlar en son 50 kişi kadar oldu. Bunlar büyüdü. Dağıldılar. Tabii o zamanki belki 5-6 yaşındaki şimdi tabii 60-65 yaş falan oluyor.

O yetimhanelerden büyüüp hayatta kalanlar bugün 70'inde ama Türkiye'nin 1999'da yaşadığı deprem felaketinde yardıma ilk koşan onlar oldu. Kore hükümetinin Türkiye'ye sadece \$70.000 yardım yapacağı haberi duyulunca, sivil toplum kuruluşları ile birlikte ilk tepkiyi gösterenler de yine onlardı. Bu miktardaki bir yardımın Türklerin savaşta Kore halkına yaptıklarının yanında çok küçük kaldığı düşüncesi bir dayanışma hareketini başlattı.

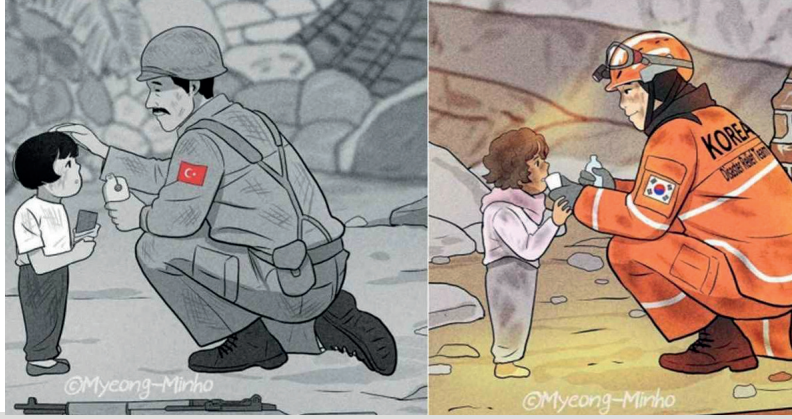
Yardım kampanyası açtık biz. Dostluk, birlik falan beraber. Burada bu çocuklar geldi, ben de şaşırdım, onlar da şaşırdı. Kimsiniz diye sorduğum zaman Ankara Okulu mezunuyuz dediler. Hangi Ankara Okulu mezunu, onlar çünkü yetim. Türkler bize iyilik yaptı, Suwon'daki Ankara Okulu mezunu dedi. Vallahi 2 kişi 3 kişi geldiler. Cebinde birkaç parası neyse. Yani Türklerin, Türk askerlerini bize yaptığı bu insanlığı bir iyiliği ölünceye kadar biz unutmayacağız. Yani küçücük miktar olsa bile bir yardım olsun diye geldik diye sefarete uğradı. ... (Kore Savaşı – Ankara Okulu I, 2007)

Adım 15: Kaynak J'de anlatılanlardan yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Anlatılanlardan yola çıkarak savaş sürecinin Koreli çocukların üzerindeki fiziksel etkisi konusunda neler söylenebilir?
2. Anlatılanlardan yola çıkarak savaş sürecinin Koreli çocukların üzerindeki duygusal etkisi konusunda neler söylenebilir?
3. Anlatılanlardan yola çıkarak Türk askerlerinin Kore Savaşı sırasında sivillere ve özellikle çocuklara yönelik davranışlarında hangi değerlerin ön plana çıktığı söylenebilir?
4. Anlatılanlara göre Kore Savaşı sırasında Türk askerlerinin sivillere ve çocuklara yönelik yaklaşımları Koreliler nezdinde nasıl bir karşılık bulmuştur?

Adım 16: Kaynak K incelenir.

Kaynak K: Türkiye-Güney Kore Dayanışması (Minho, 2023; bu görsel sanatçının yazılı izni ile kullanılmıştır.)



Kore Savaşı (1950-1953) sırasında zor durumda olan Koreli bir çocuğa yardım eden bir Türk askeri ile 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi mağduru bir Türk çocuğuna yardım eden Koreli bir yardım gönüllüsünün tasvir edildiği çizimler

Adım 17: Kaynak K'den yola çıkılarak bilgilendirici bir metin hazırlanır. Metni hazırlarken aşağıdaki kutu içerisinde verilen yapılandırıcı ipuçlarından yararlanılabilir.

Savaş ve Deprem

Savaş

.....'dır.

Deprem

.....'dır.

İki kavram arasındaki benzerlikler.....

.....

İki kavram arasındaki farklılıklar

.....

Savaş ve doğal afet durumlarında ülkeler arası dayanışma ve yardımlaşma milletleri

.....

.....

..... yönde etkiler ve yönlendirir.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Savaş koşullarında ailesini kaybetmiş Koreli çocuklar neler hissetmiş ve nelere ihtiyaç duymuşlardır?
2. Kore Savaşı'nda bulunan Türk askerleri Kore'de savaşta mağdur olmuş çocukları bulunca neler hissetmişlerdir?
3. Türk askerleri, savaş koşullarında çocukların barınma ve eğitim ihtiyaçlarını, moral ve motivasyonlarını sağlamak için neler yapmışlardır?
4. Kore Savaşı sırasında bulunan Koreli çocukların Türk askerleri tarafından sahiplenilmesi; barınma, eğitim, fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması çocuklar üzerinde nasıl bir etki bırakmıştır?
5. Günümüzde yaşanan savaşlarda çocukların neler yaşıyor olabileceği, barınma ve eğitim ihtiyaçlarının, moral ve motivasyonlarının nasıl olduğu konusunda arkadaşlarınızla fikirlerinizi paylaşınız.

Kaynaklar

- Kore Savaşı – Ankara Okulu I. (2007). *Kırılma Noktası*. <https://youtu.be/SofRo9JcZas?si=TcrbK2I1XLW1jDyM>, Erişim Tarihi: 15.03.2024.
- Denizli, A. (2015). *Kore Savaşı'nda Türk askerinin Kore halkına yardımları ve Ankara Okulu'nun açılması (1950-1953)*. Ankara.
- Egede Son Söz, (2012). *Kore'deki Türk askerlerinin insanlık dersi ortaya çıktı*. (25.09.2012), <https://www.egedesonsoz.com/koredeki-turk-askerlerinin-insanlik-dersi-ortaya-cikti>, Erişim Tarihi: 13. 03. 2025.
- Han, J. (2018a). *Gazi Mehmet Aziz Erkmen ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/>, Erişim Tarihi: 27.04.2024.
- Han, J. (2018b). *Gazi Mehmet Esen ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-esen/>, Erişim Tarihi: 25.04.2024.
- Min-ho, M. (2023). *Two illustrations feature a Turkish soldier (left) and a Korean Disaster Relief Team member (right), helping children victims of tragedies* (15.02.2023). <https://www.koreaherald.com/article/3063343>, Erişim Tarihi: 12.03.2024. (Sanatçının kişisel izni ile kullanılmıştır).
- Tekin, C. ve Erdem, N. (2023). *Kore Savaşı'nda Türklerin açtığı bir eğitim kurumu: Ankara Okulu ve Yetimhanesi*. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (10), ss. 35-62. <https://doi.org/10.54557/karataysad.1253567>



Ev Ödevi A: Farklı Perspektiflerden Empati Çalışması

Aşağıdaki kişilerin perspektifinden düşünerek aşağıdaki sorulara cevap verecek şekilde üç ayrı mektup yazınız.

A. Bir Türk Askeri Olarak:	B. Koreli Yetim Bir Çocuk Olarak:	C. Bir Koreli Yönetici/Öğretmen Olarak:
Kore'de savaşırken yetim çocuklarla karşılaştığınızda neler hissettiniz?	Ailenizi kaybettikten sonra neler hissettiniz?	Savaş ortamında Türk askerlerinin yetimhane kurma girişimini nasıl değerlendirdiniz?
Ankara Okulunu kurma kararını neden aldınız?	Türk askerlerinin size yaklaşımı nasıl bir etki yarattı?	Bu iş birliği sizin için ne anlam ifade ediyordu?
Kendi ailenizden, sevdiklerinizden uzakta olmanıza rağmen Koreli çocuklara destek olma motivasyonunuz neydi?	Ankara Okulunda hayatınız nasıl değişti?	Türk-Kore dostluğunun oluşmasında Ankara Okulunun rolü neydi?
Savaş koşullarında çocuklara eğitim vermenin zorlukları nelerdi?	Türkçe öğrenmek ve Türk kültürüyle tanışmak size neler hissettirdi?	



Ev Ödevi B: Kanıt Değerlendirme Tablosu

Etkinlikte incelediğiniz kaynakları aşağıdaki tabloyu doldurarak değerlendiriniz:

Kaynak	Türü	Güvenilirlik	Sağladığı Bilgiler	Bakış Açısı	Sınırlılıkları
Kaynak A					
Kaynak B					
Kaynak D					
Kaynak F					
Kaynak G					
Kaynak H					
Kaynak I					
Kaynak J					
Kaynak K					

KORE'DEKİ TÜRK ESİRLER

7. Etkinlik



Sınıf Düzeyi: 6, 7 ve 8. sınıflar



Süre: 40 + 40 dakika

Kavramlar: Kimlik, kimliksizleştirme, esaret, esir, savaş esiri

Beceriler: Tarihsel sorgulama ve analiz, tarihsel empati

Değerler: Dayanışma, sabır, cesaret, özdenetim

Yöntem-Teknik: Kanıta dayalı tarihsel araştırma, tarihsel sorgulama ve analiz, durum çalışması, sözlü tarih.

Materyaller: Görüşme, günlük

Amaç: Bu etkinliğin amacı, öğrencilerin Kore Savaşı sırasında düşmana esir düşen Türk askerlerinin yaşadıklarını anlamalarını sağlamaktır.

Anahtar Soru: Esirlik insan yaşamını fiziksel ve duygusal olarak nasıl etkiler?

Yönlendirici Soru 1

Kore Savaşı sırasında esir düşen Türk askerlerinin hikâyelerine göre esaret, insan yaşamını fiziksel olarak nasıl etkilemektedir?

Hedef 1

Örnek olarak belirlenen bir asker ve onun başından geçen olaylar temelinde, esirlerin tutsaklık sürecinde yaşadıklarını inceleyerek tarihsel empati geliştirmek.

Görev 1

B, C, D ve E kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşı sırasında esir düşen Türk askerlerinin hikâyelerine göre esaret altındakilere yapılan muameleler, esirlerin yaşamını manevi/psikolojik olarak nasıl etkilemiştir?

Hedef 2

Propaganda ve karşı-propaganda tekniklerini örnekler üzerinden değerlendirerek beklenen veya olası sonuçlarını analiz etmek.

Görev 2

F, G, H ve I kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 3

Türk askerleri esaretin olumsuz etkileriyle nasıl başa çıkmışlardır?

Hedef 3

Kişisel deneyimlere dayanarak, Türk savaş esirlerinin askerî disiplinin ve psikolojik dayanıklılığının diğerlerine kıyasla farklılıkları hakkında çıkarımlarda bulunabilmek.

Görev 3

J, K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı



Dikkat çekme

Kaynak A öğrencilere gösterilerek kısa bir tartışma yaptırılır.

5 dk.



Görev 1

B, C, D ve E kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

20 dk.



Görev 2

F, G, H ve I kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

25 dk.



Görev 3

J, K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

25 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorular cevaplandırılır.

5 dk.



Ev Ödevi

Kuzey Yıldızı kavramının nasıl doğduğuna dair araştırma yapılır. Ortaya çıkan eser bir sunum olarak elektronik ürün dosyasında saklanır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat Çekme: Kaynak A öğrencilerle birlikte incelenerek fotoğraftaki insanların kimler olabileceği ve bu kişilerin görünümlerinden ve yüz ifadelerinden yola çıkarak hangi duygu ve düşünceler içerisinde oldukları hakkındaki fikirlerini arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir.

Kaynak A: Kore Savaşı'ndan Bir Görünüm (Türkiye Gazetesi, 2025)



Yönlendirici Soru 1: Kore Savaşı sırasında esir düşen Türk askerlerinin hikâyelerine göre esaret insan yaşamını fiziksel olarak nasıl etkilemektedir?

Görev 1: B, C, D ve E kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 1: B, C, D ve E kaynakları incelenir.

Kaynak B: Kore Savaşı Gazisi Veli Atasoy ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bazı Kesitler

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/>)



09:34 - 12:17



V. Atasoy: Ben. Sağ ayak, benim yaralı. Aşağı yukarı her yürüdüğüm zamanda tabii ki film gibi hayatımız, geçirdiğimiz zamanı hatırlıyorduk. Film şeyi gibi. Yani devamlı şey yapıyordu şarj yapıyordu. Yani eski yaşadığımız zamanları. Biz orada kaldık, sonra altı ay kadar yine bir kampta kaldık. Orası da virane bir yerdi. Orada bize propaganda falan yapıyorlar da bir şey anlayamıyorduk. Ondan sonra Yalu Nehri'nde Pyoktong diye bir şehir var, Kore Sibiryasıyla Mançurya'yı şey yapan. O şehirde kaldık aşağı yukarı iki sene. Yaklaşık bir sene dışarıda geçti günümüz böyle perişandık. En son Pyoktong şehrinde şey yaptık. Tekrar ben esirlere. Çöp bidonlarını boşalttık, suyu kaynattık, sonra elbiseleri bastık kirli kirli elbiseleri pişirdik bittin arınmak için. Yattığımız yerleri temizlemeye başladık. Öyle öyle dişimizi sıktık. Bir yukarıda Allah, aşağıda toprak bak, başka kimse yok. Aç susuzduk ne verirlerse yiyorduk ne verirlerse içiyorduk. Esaret! Ben anlatmak istemiyordum ama siz ısrar ediyorsunuz ki anlatıyorum. Çünkü benim geçirdiğim günleri hatırladığım zaman benim ayağımdan tepemden dumanım çıkıyor, nefretim geliyor yani hayatı yaşadık ama aciz yaşadık.



13:11 - 13:30

V. Atasoy: Esarete biz her an için zor durumda kalıyorduk. Yani bu esaretin tarifesi, tarif edip konuşmak zor. Çok şeyler gördük, ağır işkenceler gördük.

Kaynak C: Türk esirler ilk sorgulamalarının ardından kalacakları kamplara götürülmek için günlerce sürecek çileli bir yolculuğa çıkartıldı. Yaya olarak yapılan bu yolculuk, çoğu yaralı olan askerler için bir ölüm kalım mücadelesiydi, bunun için ölüm yürüyüşü adı veriliyordu. Yorgunluktan ya da yarasının ağırlaşmasından dolayı yürüyemeyecek duruma gelenler yol kenarına bırakılıyordu. Onbaşı Ahmet Akdağ'ın da yarası ağırlaşınca Çinli muhafızlar onu bırakmak istediler. Onbaşı Veli Atasoy, kendisi de yaralı olmasına rağmen sırtında taşıdı, arkadaşını. Hem de yürüyemeyecek kadar bitkin düşünce kadar. Yürüyemeyecek duruma gelince muhafızlar bu sefer onu yol kenarında bıraktılar. Atasoy hiç bilmediği Kore topraklarında kayboldu. Yine Korelilere rastladı ve esir alındı. Ve yarım kalan yolculuğunu tamamlayıp esir kampına götürüldü (Fikriyat, 2020).

Kaynak D: Bırakmam Sizi Ölüm-Haneye

Onbaşı Veli Atasoy, çok dikkatliydi. Kampta günde bir kez dağıtılan yarı çiğ soya fasulyesi ve nadiren de olsa verilen kurtlu balık salamuranın Amerikalı esirleri ishal ettiğini gördü. Esir kampında ishal olmak demek ölmek demektir. Türk esirleri, bu tür yiyecekleri yememeleri konusunda uyardı. Ama bu uyarı başına iş de açtı. Bazı Türk esirler ellerindeki yemeği yere boca edince, Çinli muhafızlar öfkelenildi. Olayı araştırıp Onbaşı Atasoy'a ulaştılar. Bu olay sonucunda Onbaşı Atasoy bir hafta hücre cezasına çarptırıldı. Atasoy'un hücrede olduğu süre boyunca bazı Türk esirler rahatsızlanmıştı. Hatta biri ağır hasta olduğu için kamp hastanesine götürülmüştü. Atasoy hem hastanedeki arkadaşlarının akıbetini öğrenmek hem de kamp hastanesinin nasıl bir yer olduğu görmek için hastaneye gitti. Ama burası hastaneden çok 'ölüm-hane' gibiydi. Atasoy önce hastanedeki Türk esirlerin taburcu edilmelerini sağladı, sonra da hasta arkadaşlarını hastaneye göndermeden kendisi tedavi etmeye başladı (Fikriyat, 2020).

Kaynak E: 1950-1951 Kışında Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy ve Türk Esirler (Onur Çifci, 2020; s.109).



Adım 2: Aşağıdaki sorular B, C, D ve E kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Gazi Veli Atasoy'un anlattıklarına göre esir düşen Türk askerleri ne tür zorluklar yaşamışlardır?
2. Kaynak B'ye göre Türk esirleri, sağlıklarını tehdit eden bit paraziti ile mücadele etmek için nasıl bir yol izlemişlerdir? Bit ve benzeri parazitlerle mücadele için başka neler yapılabilir? Araştırınız.
3. Kaynak C ve Kaynak D'de esirlerin karşı karşıya geldikleri hangi zorluklardan bahsedilmektedir?
4. "Ama burası hastaneden çok 'ölüm-hane' gibiydi" ifadesi ile anlatılmak istenen ne olabilir?
5. Onbaşı Veli Atasoy'un esaret altındayken yaptıkları, onun kişiliği hakkında bize neler söylemektedir?
6. Kaynak D'de anlatılan durumda Onbaşı Veli Atasoy'un yerinde olduğunuzu düşününüz. Gelen baskılara ve kendi yaranıza rağmen sizden daha ağır yarası olan bir arkadaşınızı sırtınızda taşımayı göze alabilir miydiniz? Neden?
7. Kaynak E'deki Türk askerlerinin nasıl göründüklerini iyice inceleyiniz. Bu fotoğraf esir edildikten ne kadar sonra çekilmiş olabilir? Neden?

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı sırasında esir düşen Türk askerlerinin hikâyelerine göre esaret altındakilere yapılan muameleler esirlerin yaşamını manevi/psikolojik olarak nasıl etkilemiştir?

Görev 2: F, G, H ve I kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 3: F, G, H ve I kaynakları incelenir.

Kaynak F: Esirlerin Durumu

... esirler arasında pek çok yaralı ve hasta gördüm. Yaralıların çoğunun yaralarının kurtlanmış olduğunu öğrendim.

Esir arkadaşların saç ve sakalları uzamış, tırnakları da çapa gibiydi. Yüzleri, boyunları, elleri kısacası her tarafları kalın bir kir tabakası ile örtülmüştü. Kokudan yanlarına yanaşılmıyordu, hepsini bit kaplamıştı. Bir süre sonra kendi halime bakmadan, gördüklerimden midem bulandı, kusacak gibi oldum. Ben de çok kötü durumdaydım, ama esir arkadaşlar... Pislikten insan değil, başka bir mahluk gibi görünüyorlardı. Oradan ayrılmak istedim.

“-Burayı beğenmediysen başka bir otele gidebilirsin,” diye benimle eğlendi Tahsin Sarı

“-Sanırım burada kalmak zorundayım, çünkü üstümde hiç para yok” (Ruşçuklu, 2005, s. 286-287).

Kaynak G: Kimlik ve Kimliksizleştirme

Kimlik, gittikçe kalabalıklaşan ve küreselleşen dünyada aidiyet duygusunu pekiştirerek hayatın anlam kazanmasına yardımcı olur. Bireyin bu konuda kendini tanımlayabilmesi güven, aidiyet, huzur, birliktelik vb. gibi manevi yönleri güçlendirir ve bireyin bilinçli bir şekilde davranmasını sağlar. Bu duygular özellikle savaş, göç, zulüm vs. gibi zor anlarda insanların birbirlerine kenetlenerek, birlikte korunma ve hareket etme yeteneğini kazandırır. Bunun karşısı ise kimliksizleştirmedir. Kimliksizleştirme eski çağlardan beri farklı toplum ve devletler tarafından kendi emelleri uğruna çeşitli yöntemlerle uygulanmaktadır. Kimliksizleştirme insanın inancını, kültürünü, değerlerini, düşüncelerini bulanıklaştırır hatta hafızasını kaybetmiş insan gibi kendini kendine unutturur. Böylece istediği gibi yönlendirebileceği bireyin üzerine sahte bir kimlik giydirmek daha kolay gerçekleşir (Değirmencioglu, 2010).

Kaynak H: Esirlere Yönelik Propaganda Faaliyetleri

Komünistler (Kuzey Kore ve Çin tarafı kastediliyor) geçici kamplarda askerlerin rütbelerini sökerek “herkes eşittir” propagandasını başlatmışlar, kamplardaki bazı yerleri sınıf olarak kullanarak esirlere kendi ideolojilerini ve bu ideolojiyi öven şarkı ve marşları öğretmeye kalkışmışlardır. Ayrıca propaganda derslerine katılan esirlerin kamplarda açıklıktan şikâyet eden diğer esirlere göre daha iyi beslendikleri bilinmektedir (Erlevent, 2014, ss.132-142).

Kaynak I: Türk Askerinin Kimliklerine Sahip Çıkması

Çinli subay, esirlere üniformalarındaki rütbe, amblem vs. gibi kim oldukları hakkında ipucu veren işaretleri sökmelerini emretmişti. Bunların yerine her bir esire bir kimlik numarası verilecekti. Türk esirlerinden Er Mehmet Çevlik'in bu emre itaat etmediğini gören Çinli subay bir hışımla sağ kolundaki rütbesini söküp aldı. Subay ay yıldızı sökmek için uzandığında Er Mehmet Çevlik'in Çinli subaya karşı çıkması üzerine üç gün bir mağarada el bileklerinden tavana bağlı şekilde hapsedildi (Onur Çifci, 2020; ss.102-103).

Adım 4: Aşağıdaki sorular F, G, H ve I kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak F'ye göre esirlerin fiziksel görünümü diğer esirleri psikolojik olarak nasıl etkilemiştir?
2. Kaynak F'nin sonunda verilen esir iki Türk askeri arasında geçen diyalog askerlerimizin esaret altındaki psikolojik/ruhsal durumları hakkında neler söylemektedir?
3. Kaynak E'den yola çıkarak kimliksizleştirme kavramından ne anladığınızı kendi cümlelerinizle ifade ederek kimliksizleştirme girişimlerinin bireysel ve toplumsal olarak hangi sonuçlara yol açabileceğini arkadaşlarınızla tartışınız.
4. Kaynak H ve Kaynak I'ya göre Türk esirleri kimliksizleştirmeye yönelik ne tür girişimlerde bulunulmuştur?
5. Kaynak I'da başından geçen bir olaya değinilen Er Mehmet Çevlik ve onun gibi kendilerine yapılan psikolojik baskılara direnen esirlere verilen cezalar onlar üzerinde ne tür etkiler bırakmış olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Yönlendirici Soru 3: Türk askerleri esaretin olumsuz etkileriyle nasıl başa çıkmışlardır?

Görev 3: J, K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 5: Kaynak J ve Kaynak K incelenir.

Kaynak J: Kore Savaşı Gazisi Veli Atasoy ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/>)



13:40 - 14:13



V. Atasoy: Ben bu madalyayı aldığımda esarete ben sıhhiye onbaşıydım, Birleşmiş Milletlerin ne kadar askeri varsa kampta onlara tedavi yaptım ben. O da Çinli doktorlarla, Koreli doktorlarla onların yarasını sardım dilimin döndüğü kadar aklımın yettiği kadar büyük yardımda bulundum. Bu madalyayı esarete aldım.

Kaynak K: Kutup Yıldızı: Kore Savaşı'nın 50. Yıldönümü Belgeselinden İki kesit
<https://www.youtube.com/watch?v=9wiNbyhR64A&t=2808s>



🕒 41:25-42:32

Şimdi biraz gerilere gidip esarette yaşananları görelim ve hayatta kalmanın sırrını öğrenelim. Birleşik Komünist Ordu, baskınlar sırasında ellerine geçirdikleri her millettten tutsağı kuzeye doğru uzun kabileler halinde yürütmeye başlar. Aralık ayının Kuzey

Kore kışı karlı, soğuk ve zordur. Yürüyemeyip yere çöken tutsağı Çinli muhafız eli, ilkin dipçik ya da tekneyle vurup kalkmasını ister. Son bir gayretle kalkıp yürüyen canını kurtarır. Kalkamayanın sonu ölümdür. Bu diğer millet tutsakları için böyledir ama Türklere gelince iş değişir. Kuşkusuz, Türklere de yaralı hasta ya da gücü tükenen olur ama daha Çinli muhafızın davranmasından önce birkaç Türk imdada koşar arkadaşlarının koluna girip kaldırır daha da olmazsa biri sırtına alır ve sırayla değişerek onu taşırlar. Günler süren ve Yalu Nehri'nin kuzeyine, Çin topraklarına kadar devam eden bu uzun ölüm yolculuğunda Türklerin hiç kayıp vermemesinin sırrı buradadır.

🕒 45:27-46:30

Türk tutsaklar bu konuda da diğerlerinden ayrılır. Her ne kadar giysilerinde rütbe işareti yoksa da bu bir şeyi değiştirmez. Yüzbaşı gene yüzbaşı, çavuş gene çavuştur. Yemekler düzenli ve eşit olarak dağıtılır. Kimse aç ve açıkta bırakılmaz. Türklerin tutumu Çinlileri hem kızdırır hem de ilgilerini çeker. Bir bahaneyle komutan Yüzbaşı Hamit Yüksel hapsedilir. Ancak bir hafta geçtiği halde Türklerin yaşamında bir değişiklik olmaz. Yüzbaşının yerini ondan sonra gelen kıdemli subay olan Üsteğmen almıştır. Psikolog ve sosyologlardan oluşan bir Çinli bilim kurulunun sorgulamasında, Yüzbaşı'nın söyledikleri şunlardır:

“Boşuna uğraşıyorsunuz! Türk askerlerinin tutumu benim kişiliğimle ilgili değildir. Bu davranışlarının kökü geleneksel aile terbiyesine dayanır. Onlarda disiplin hayatı üniforma giydikten sonra başlar halbuki biz onu evvela anamızdan öğreniriz.”

Adım 6: Aşağıdaki sorular B, J ve K kaynakları dikkate alınarak cevaplandırılır.

1. Gazi Veli Atasoy Kaynak B ve Kaynak J'de yer verilen anılarında esaret altındaki askerlerin hayatta kalarak fiziksel sağlıklarını koruyabilmeleri için neler yaptığını belirtmektedir?
2. Kaynak K'ye göre esir düşen Türk askerleri kendilerinin ve arkadaşlarının hayatta kalabilmesi için neler yapmışlardır?
3. B, J ve K kaynaklarında anlatılanlardan yola çıkılarak esir Türk askerlerinin hangi değerleri davranışlarına yansıttıkları söylenebilir?

Adım 7: Aşağıdaki L, M ve N kaynakları incelenir.

Kaynak L: Gazi Faruk Pekerol'un Anılarında Türk Askerlerinin Propagandaya Direnişi

... Üsteğmen bizleri teselli etmek için konuşmasını sürdürdü. Kızılar anlamadığı için istediği gibi konuşuyordu.

“Arkadaşlar şunu hatırlatmak isterim ki kalplerimiz ve düşüncelerimiz bir olduktan sonra, istedikleri kadar uğraşsınlar bizleri etkileyemezler. Önemli olan birbirimize kenetlenmemizdir. Bizleri koparamayacakları gibi yolumuzdan da döndüremeyeceklerdir. Buradan kurtuluncaya kadar hepimiz arkadaş ve kardeş gibi bir birimizin elinden tutmaya devam edeceğiz. Bunun için namus ve şeref sözü vermenizi istiyoruz.”

Arkadaşlık, kardeşlik sözlerini tekrar edip, “Namus sözü veriyoruz!” diye bağırarak ant içtiğimizde kamp ve kampın yakınındaki çarşı adeta inlemişti. Siviller tel örgülerin yanına gelip ne oluyor diye merakla bakmışlardı. Kızıl komutan ve yanındakiler üsteğmenin uzun konuşmasına, bizim bağırmamıza bozulmuşlar, yüzleri değişmişti (Ruşçuklu, 2005, s. 292).

Kaynak M: Düşmanla İş Birliği ve Düşmana Teslim Olma

Kore Savaşı sırasında aynı kamplarda ve koşullarda yaşayan Amerikalı, İngiliz ve Türk esir grupları arasındaki ölüm, düşmanla iş birliği ve iltica vakaları arasında önemli farklar bulunmuştur. Amerikalı yetkililerin açıkladıkları rakamlara göre Kore Savaşı sürecinde esir düşen Amerikalı esirlerin %38'i, İngiliz esirlerin ise %15'i esaret altındayken hayatlarını kaybetmişken 244 Türk esirden esir kamplarında ölen olmamıştır. Amerikalı esirlerin yüzde 15'i ve İngiliz esirlerin yüzde 12'si esaretleri boyunca düşmanlarla iş birliği yapmışlar, savaş sonunda 21 Amerikalı ve 1 İngiliz karşı tarafa iltica etmiştir. Türklerde ise sadece bir çavuş ve bir er düşmanla iş birliği yapmış ve savaş sonunda iltica eden Türk askeri olmamıştır (Onur Çifci, 2020; ss.19-20 ve 29).

Kaynak N: Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy Amerikan Ordusu Tarafından Verilen Üstün Hizmet Nişanı'nı Alırken (Onur Çifci, 2020, s. 338)



Adım 8: Aşağıdaki sorular K, L, M ve N kaynaklarında verilen bilgilere dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak K'ye göre esir kampının Çinli komutanlarının kimliksizleştirme amacıyla uyguladıkları rütbelerin sökülmesi gibi psikolojik baskılar karşısında Türk askerleri neler yapmışlardır?
2. Kaynak L'ye göre Çinli esir kampı yöneticilerinin propaganda faaliyetleri karşısında rütbeli ve rütbesiz bütün Türk askerleri nasıl bir tavır sergilemişlerdir?
3. Kaynak K ve Kaynak L'de aktarılanlar esir Türk askerlerinin hangi değerleri benimseyerek davranışlarına yansıttıklarını göstermektedir? Neden?
4. Kaynak M'ye göre esaret altındayken ölüm, düşmanla iş birliği ve iltica olayları ile ilgili olarak Amerikan, İngiliz ve Türk esirleri arasında nasıl bir farklılık vardır?
5. K, L ve M kaynakları birlikte değerlendirildiğinde Türk askerlerinin esaret döneminde hayatta kalarak ülkelerine dönmelerinin nedenleri nasıl açıklanabilir?
6. Kaynak N'de Amerikan Ordusu tarafından Gazi Veli Atasoy'a üstün hizmet madalyasına verilmesine ilişkin bir fotoğraf görülmektedir. Amerikan Ordusu böyle bir ödülü neden bir Türk askerine layık görmüş olabilir? Araştırınız.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Bir internet araştırması yaparak propaganda ve psikolojik harp kavramlarının anlamlarını bulunuz.
2. İncelenen kaynaklardan yola çıkılarak esaretin insan hayatı üzerindeki fiziksel ve ruhsal/duygusal etkileri hakkında neler söylenebilir?
3. Düşman askerlerinin ellerindeki esirlere olan muameleleri nasıl olmalıdır? Araştırınız.
4. Kore Savaşı'nda Türk esirlerinin birçok baskı ve şiddet görmesine rağmen iltica eden bir tek kişinin bile olmaması hangi manevi değerlerle açıklanabilir? Neden?

Kaynaklar

- Değirmencioğlu, S. M. (2010). *Kimlik gelişimi ve toplumsal bağlam: Gençliği anlamak*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Erlevent, B. (2014). *1950-1953 Kore Savaşında esir kamplarındaki Türkler*. İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Fikriyat. (2020). *Esaret altında kahramanlık*. <https://www.fikriyat.com/tarih/2020/01/19/esaret-altinda-kahramanlik> Erişim Tarihi: 12.05.2025.
- Han, J. (2018). *Gazi Veli Atasoy ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/> Erişim Tarihi: 20.08.2025.
- Kutup Yıldızı “Kore Savaşının 50. Yıldönümü” Belgeseli. (2000). <https://www.youtube.com/watch?v=9wiNbyhR64A&t=2808s> Erişim Tarihi: 20.08.2025
- Onur Çiftci, A. (2020). *Ben Türk: Kore Savaşında Türk esirler, (2. Baskı)*. Timaş Yayınları.
- Ruşçuklu, B. (2005). *Kore Savaşı: Unutulan savaş ve Gazi Faruk Pekerol’un anıları*. İstanbul: Arvo Yayınları.
- Türkiye Gazetesi. (2025). *Çin esaretinden kurtulmuştu! Mardinli Kore gasisine Los Angeles’ta “barış madalyası” verildi*. Türkiye Gazetesi Erişim Tarihi: 08.09.2025.



Ev Ödevi

Kaynak 1’de bahsedildiği gibi Er Mehmet Çevlik’in ve diğer Türk askerlerinin sol kolunda bulunan amblemin Kore’de görev yapan Türk askerleri için neyi ifade ettiği, Türk askerlerine “Kuzey Yıldızı” adının kim tarafından verildiği ve bu amblemin neyi simgelediği hakkında araştırma yaparak öğrendiklerinizi bir sunum hâline getiriniz.



SAVAŞ SONRASINDA GELİŞEN BAĞLAR

8. Etkinlik

🎓 Sınıf Düzeyi: 7 ve 8. sınıflar

🕒 Süre: 40 + 40 dakika

Kavramlar: Uluslararası ilişkiler, büyükelçi, diplomasi, ekonomik ilişkiler, insani, sosyal ve kültürel ilişkiler

Beceriler: Tarihsel sorgulama ve analiz, tarihsel empati, kanıt kullanma

Değerler: Dostluk, dayanışma, vefa

Yöntem-Teknik: Kanıta dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih

Materyaller: Arşiv belgeleri, ikinci el kaynaklar, gazete yazıları, sözlü tarih görüşme kayıtları, infografik

Amaç: Öğrencilerin Kore Savaşı sonrası süreçte Türkiye-Güney Kore arasındaki siyasi, diplomatik, ekonomik, insani, sosyal ve kültürel ilişkilerin nasıl geliştiği konusundaki bilgi ve farkındalıklarını artırmak.

Anahtar Soru: Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılımı, savaş sonrası dönemde Türkiye-Güney Kore ilişkilerinin gelişimini nasıl etkilemiştir?

Yönlendirici Soru 1

İki ülke arasındaki siyasi ve diplomatik ilişkiler nasıl gelişmiştir?

Hedef 1

Kore Savaşı'nın Türkiye ve Güney Kore arasındaki siyasi ve diplomatik ilişkiler üzerindeki etkisini analiz etmek.

Görev 1

B, C, D, E ve F kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 2

İki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler nasıl bir durumdadır?

Hedef 2

Kore Savaşı sonrasındaki sürecin Türkiye ile Kore Cumhuriyeti arasındaki ekonomik ilişkiler üzerindeki yansımalarını kavramak.

Görev 2

G, H, I ve J kaynakları incelenir ve ilgili sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 3

İki ülke arasındaki insani, sosyal ve kültürel ilişkilerin gelişmesinde hangi kurum ve kuruluşlar ne tür işlevler görmektedir?

Hedef 3

Türkiye ve Kore Cumhuriyeti arasındaki insani, sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesinde ön plana çıkan kurum ve kuruluşların hangi alanlarda ne tür faaliyetlerde bulunduklarını kavramak.

Görev 3

K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve istenen metin hazırlanır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Verilen sorular öğrencilere yöneltilerek grup tartışması yaptırılır. Daha sonra da Kaynak Ada yer alan infografik incelenir.

5 dk.



Görev 1

B, C, D, E ve F kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

20 dk.



Görev 2

G, H, I ve J kaynakları incelenir ve ilgili sorular cevaplandırılır.

20 dk.



Görev 3

K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve istenen metin hazırlanır.

30 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Hazırlanan açık uçlu sorular öğrencilere sorulur.

5 dk.



Ev Ödevi

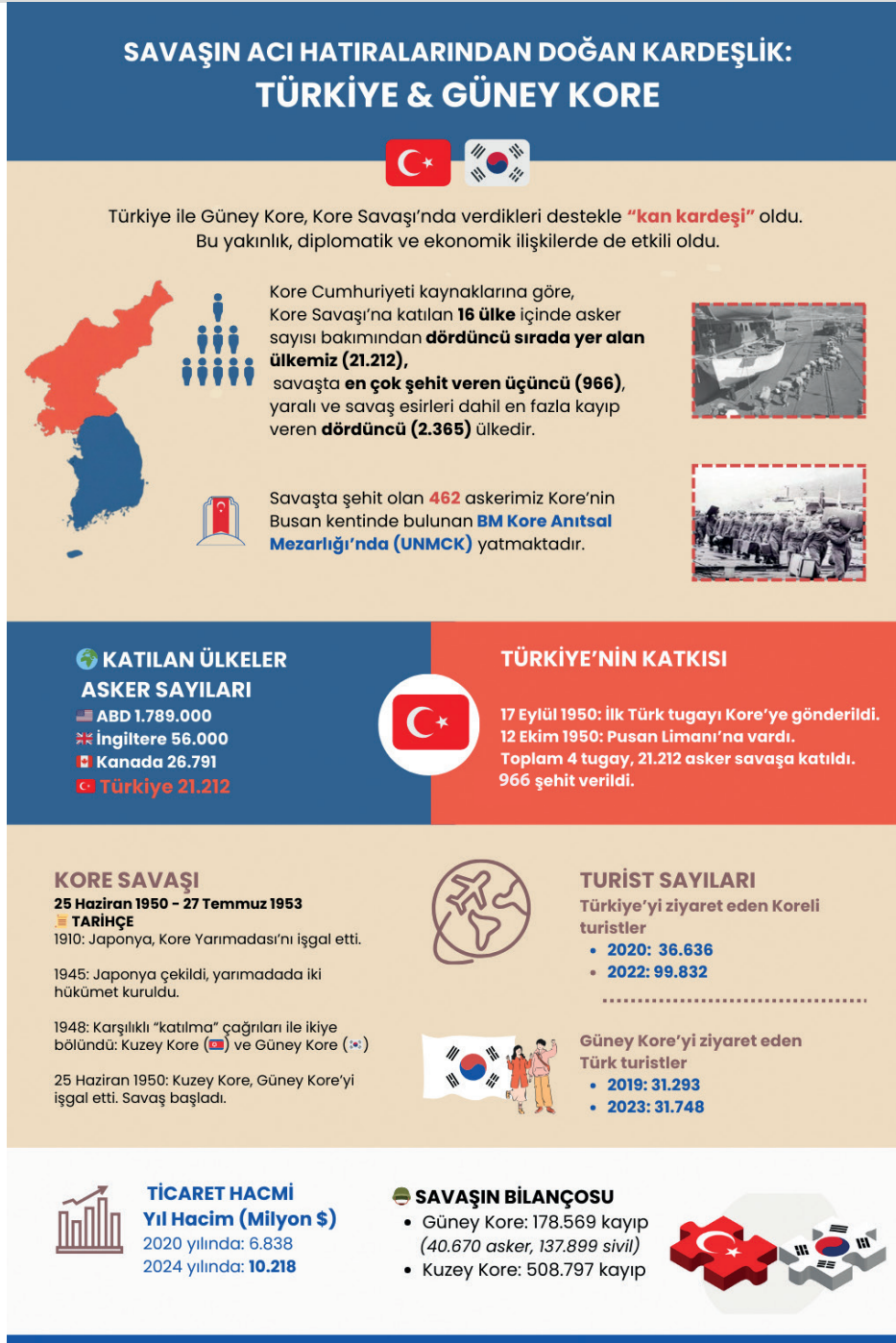
Öğrenciler, Kaynak A'nın son kısmındaki bilgileri yeniden inceledikten sonra Korelilerin Türkiye'de nereleri ziyaret ettiğini araştırırlar. Ayrıca Kore'ye giden Türk turistlerin Güney Kore'de nereleri ziyaret ettikleri ve hangi faaliyetlerde bulundukları konusunda da araştırma yaparlar.

Öğrenme ve Öğretme Süreci

Dikkat çekme: Aşağıdaki sorular öğrencilere yöneltilerek grup tartışması yaptırılır. Daha sonra da Kaynak A'da yer alan infografik incelenir.

1. Yurt dışı seyahatinizde pasaportunuzu kaybederseniz ne yaparsınız?
2. Yurtdışında evlenen Türk vatandaşları resmî işlemlerini nasıl gerçekleştirir?

Kaynak A: Kore Savaşı ve Türkiye – Güney Kore arasındaki ilişkilere dair çeşitli bilgiler içeren İnfografik (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır)



Adım 2: Aşağıdaki sorular B, C ve D kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Türkiye neden Güney Kore’de bir elçilik açma gereğini hissetmiş olabilir?
2. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti’nin Güney Kore’de bir elçilik açma kararını 1956 yılı başlarında almış olması bu kararın hangi gelişmelerle ilişkili olduğuna işaret etmektedir? Neden?
3. Kaynak C ve Kaynak D’de verilen bilgiler esas alındığında ülkemizin Seul Büyükelçisi’nin;
 - a) Hangi niteliklere sahip olması beklenir?
 - b) Görevlerinin neler olduğu söylenebilir?

Adım 3: Kaynak E ve Kaynak F incelenir.

Kaynak E: Gelişen Bağlar

Kore ve Türkiye kardeş ülkeler olarak anılır. Türk halkının kökeni olarak bilinen Göktürk Devleti’nin, Goguryeo ile Asya’da komşu bir ülke olup, çok eski tarihî bağlara sahip olduğu bilinmektedir. Bugün var olan güçlü ikili ilişkilerin temelini atan şey hiç şüphesiz Türkiye’nin Kore Savaşı’na katılımı olmuştur. Türkiye, ABD, İngiltere ve Kanada’dan sonra en fazla asker gönderen dördüncü ülke olurken, Geumyangjang-ri Muharebesi’nde kahramanca savaşarak en fazla kayıp veren üçüncü ülke oldu. Bu ilişkilere dayanarak 1957 yılında Kore’nin, dünyada diplomatik ilişkiler kurduğu üçüncü ülke Türkiye olmuştur (Kore Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği, 2025).

Kaynak F: Türkiye ve Kuzey Kore siyasi ilişkileri

Ülkemizin Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (Kuzey Kore) ile ilişkileri sınırlıdır. Diplomatik ilişkilerimizin temelini, 15 Ocak 2001 tarihinde Pekin’de imzalanan Mutabakat Zaptı oluşturmaktadır. Türkiye ve Kuzey Kore’deki gerekli hukuki sürecin tamamlanmasını müteakip, 27 Haziran 2001 tarihinde iki tarafça eş zamanlı olarak yapılan ortak açıklamada, iki ülkenin 15 Ocak 2001 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Büyükelçi düzeyinde diplomatik ilişki kurdukları duyurulmuştur. Seul Büyükelçiliğimiz Kuzey Kore’ye, Kuzey Kore’nin Sofya Büyükelçiliği ise ülkemize akreditedir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2024).

Adım 4: Aşağıdaki sorular Kaynak E ve Kaynak F’ye dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak E’de verilen bilgileri dikkate alındığında Kore Cumhuriyeti (Güney Kore) halkının ve yönetiminin Türkiye ve Türk milletine yönelik bakış açısı hakkında neler söylenebilir?
2. Kaynak E’ye Türkiye ile Kore Cumhuriyeti (Güney Kore) arasındaki siyasi ve diplomatik ilişkilerin temelini oluşturan tarihsel olgu nedir?
3. Kaynak F’ye göre Türkiye’nin Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti’nde (Kuzey Kore) resmî bir temsilciliği, Kuzey Kore’nin de Türkiye’de resmî bir temsilciliği bulunmamaktadır.
 - a) Bu durumun nedeni hakkında neler söylenebilir?
 - b) Taraflar arasındaki ilişkilerin sürdürülmesi için nasıl bir çözüm bulunmuştur?

Yönlendirici Soru 2: Türkiye ile Güney Kore arasındaki ekonomik ilişkiler nasıl bir durumdadır?

Görev 2: G, H, I ve J kaynakları incelenir ve ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 5: Kaynak G, Kaynak H ve Kaynak I incelenir.

Kaynak G: Türkiye-Güney Kore Ekonomik İlişkileri

2018 yılı Aralık ayı verilerine göre Türkiye ile Güney Kore arasındaki ticaret hacmi 6,340 milyar Dolar seviyesine ulaşmış olup bu ticaretin büyük kısmını Güney Kore'den ithal edilen sanayi ürünleri oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Güney Kore'den Başlıca İthalatı: Cep telefonları, elektronik cihazlar, bilgisayar çipleri, LCD, LED ve OLED gösterge panelleri/ekranlar, motorlu taşıtlar, taşıt aksam ve parçaları, kazan, makine ve mekanik cihazlar, plastik mamulleri, gemiler, demir-çelik, optik alet ve cihazlar, demiryolu taşıtları ile aksam ve parçaları, kauçuk ve kauçuktan eşya ile dokumaya elverişli suni ve sentetik lifler.

Türkiye'nin Güney Kore'ye Başlıca İhracatı: Sıvılaştırılmış hidrokarbon gazı (lastik hammaddesi), taşıt aksamaları, eczacılık ürünleri, elektrikli makine ve cihazlar, giyim eşyaları, bor ve diğer metal cevherleri, gıda maddeleri (fındık, deniz ürünleri, şekerlemeler, makarna, meyve suyu, baharatlar), dericilik ürünleri (Türkiye Cumhuriyeti Seul Büyükelçiliği, 2024).

Kaynak H: İthalat

İthalat veya dış alım en basit tarifıyla, eşyanın başka bir ülkeden satın alınması ve ülkeye getirilmesi olarak ifade edilebilir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2025b).

Kaynak I: İhracat

İhracat, en basit şekliyle bir malın bir ülkeden başka bir ülkeye satılması ve gönderilmesi olarak ifade edilebilir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2025a).

Adım 6: A, G, H ve I kaynaklarına dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Türkiye ile Güney Kore arasındaki ticaret hacmi ile ilgili olarak Kaynak A ile Kaynak G'de sunulan veriler birlikte değerlendirildiğinde iki ülkenin ekonomik ilişkileri hakkında neler söylenebilir?
2. Güney Kore'den ithal edilen (satın alınan) mal ve ürünler ile ihraç edilen (onlara satılan) mal ve ürünler karşılaştırıldığında iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin hangi tarafa daha fazla avantaj sağladığını söylenebilir? Neden?
3. Yakın çevrenizi (kendiniz, aileniz ve arkadaşlarınız) dikkate alarak Güney Kore'den ithal edilen hangi ürünlerin Türkiye'de yaygın olarak kullanıldığını belirleyiniz?

Adım 7: Kaynak J incelenir.

Kaynak J. Kore Savaşı Gazisi Rahim Günay ile Yapılan Görüşmeden Alınan Bir Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/rahim-gunay/>)



12:54-14:04

R. Günay: ... hayret dedim, bunu dedim. 30 kat 40 kat dedim binalar. Değil. Tuğla yok, çimento yok, sırf çelikten yapılmış. Ee dedim bu arabalar bu caddeler, bu insanlar bu cennet gibi yer olmuş. Eski halini anlattım ve gördüğüm yani dedim. Bu nasıl dedi? Durum buranın dedi. İşte onlara da anlattık. E sonra tabii geziyoruz tabii şimdi ufacak bir talebe. Diğeri, Türk askeri olmasaydı diyor. Biz de şu anda diyor, hayatta olmayacaktık diyor ha. Yani hiç tahmin etmiyorsunuz ayrılırken Kore'nin bu kadar gelişeceğini. Böyle gelişeceğini ondan sonra tabii onların Milli Eğitim bakanlıkları kitaplarda yazmışlardı. Türk askeri kahramanlığının her şeyini yazmışlar. Tabii çocuklar öğretmişler işte çocuk da öyle diyor. Yani eğer Türk askeri olmasaydı biz de şu anda diyor. Hayatta olmayacaktık diyor. Onlar bizi diyor kurtardı diyor yani çocuk.



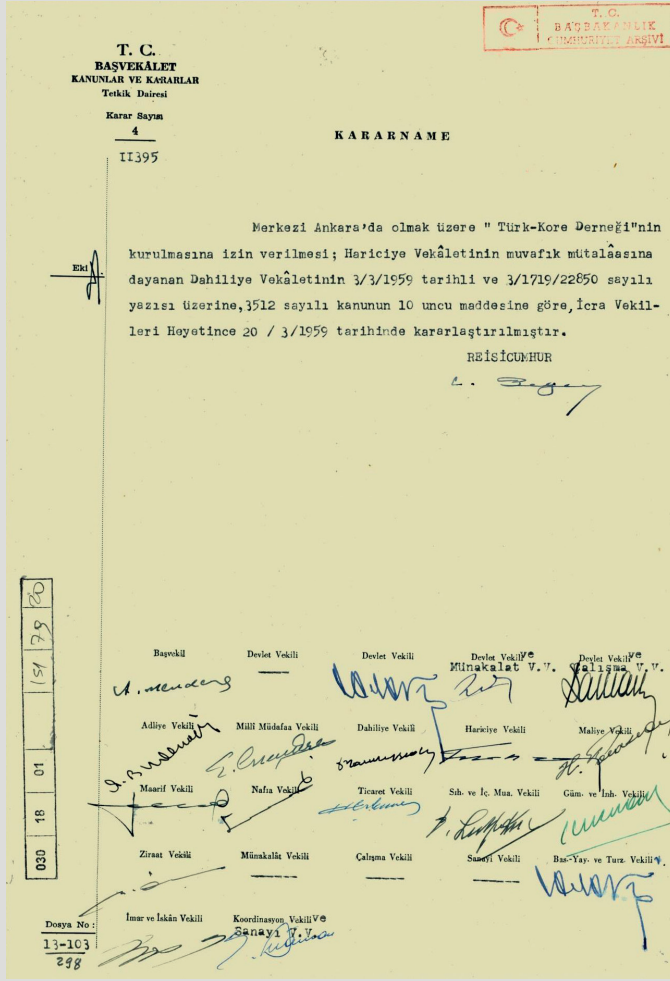
Adım 8: Aşağıdaki sorular Kaynak J'ye dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Gazi Rahim Günay'ın anlattıklarından yola çıkılarak Kore Savaşı sonrası dönemde Güney Kore ekonomisi hakkında hangi çıkarımlarda bulunulabilir?
2. Gazi Rahim Günay yıllar sonra Kore'de gördükleri karşısında hangi duyguları hissetmiştir?
3. Türk askerlerine yönelik savaştan yıllar sonra sergilenen tavır ve davranış ile dile getirilen ifadeler dikkate alındığında Güney Korelilerin Türkiye ve Türk halkı hakkında nasıl bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir?

Yönlendirici Soru 3: İki ülke arasındaki insani, sosyal ve kültürel ilişkilerin gelişmesinde hangi kurum ve kuruluşlar ne tür işlevler görmektedir?

Görev 3: K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve istenen metin hazırlanır.

Adım 9: K, L ve M kaynakları incelenir.



Kaynak K: Ankara Merkezli Bir Türk-Kore Derneğinin Kurulmasına Dair Kararname
(ATASE: 030-18-01, 151-79-20)

T.C. BAŞVEKALET
KANUNLAR VE KARARLAR
Tetkik Dairesi
Karar No: 4/11395

KARARNAME

Merkezi Ankara'da olmak üzere "Türk-Kore Derneği"nin kurulmasına izin verilmesi; Hariciye Vekaletinin (Dışişleri Bakanlığı) muvafık mütalaasına dayanan Dahiliye Vekaletinin (İçişleri Bakanlığı) 3.3.1959 tarihli ve 3/1719/22850 sayılı yazısı üzerine, 3512 sayılı Kanunun 10. Maddesine göre, İcra Vekilleri Heyetince (Bakanlar Kurulu) 20.3.1959 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Reisicumhur (Cumhurbaşkanı)

(İmza)

Başvekil (Başbakan) ve diğer vekiller (bakanlar)

(İmzalar)

Kaynak L: Kore Kültür Merkezi

Türkiye'nin başkenti Ankara'da bulunan Kore Kültür Merkezi, açıldığı 13 Ekim 2011 tarihinden bu yana hem geleneği hem de modernliği kapsayan çeşitli kültürel etkinliklerle Kore ve Türkiye arasındaki kültürel iş birliğini ve alışverişini genişletmek için çalışmaktadır. Merkezde Korece ve Kore yemekleri kurslarının yanı sıra sergiler, film ve belgesel gösterimleri daha birçok kültürel etkinlik yoluyla Kore kültürünün Türk vatandaşlarına tanıtılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır (Kore Kültür Merkezi, 2025).

Kaynak M: Yunus Emre Enstitüsünün Seul'deki Faaliyetlerine Dair (TRT Haber, 2021).

TRT HABER

SICAK SAVUNMA ÇOCUK ÖZEL HABER DOSYA HABER DİĞER

Güncel

KAYNAK TRT Haber HABER GİRİŞ 26.04.2021 20:35 SON GÜNCELLEME 26.04.2021 20:41

Güney Koreliler Yunus Emre Enstitüsü'nün açtığı kurslarla Türkçe öğreniyor

Güney Kore'de ilk resmi Türk kültür merkezi olan ve faaliyetine Ocak 2019'da başlayan Seul Yunus Emre Enstitüsü (YEE), ülkede Türkçe öğrenimine yönelik artan talebe çeşitli mecralarda sunduğu kurslarla yanıt veriyor.

Adım 10: Aşağıdaki sorular K, L ve M kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. 1959 yılında Ankara'da bir Türk-Kore Derneğinin kurulmasının amacı veya amaçları neler olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Kaynak L'ye göre Kore Kültür Merkezi Kore'ye ve Kore kültürüne ilgi duyan Türk vatandaşları için hangi hizmetler sunmaktadır?
3. Kaynak M'ye göre Yunus Emre Enstitüsü Koreliler için hangi hizmeti sunmaktadır?
4. K, L ve M kaynaklarında adları geçen kurum ve kuruluşlar ile benzeri diğer örgütlenmeler Türkiye ile Güney Kore arasındaki insani, sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi amacı doğrultusunda başka ne tür faaliyetlerde bulunabilirler? Araştırınız.

Adım 11: Kaynak N incelenir.

Kaynak N: Kore Savaşı Gazisi Ali Dağbağlı ile Yapılan Görüşmeden Alınan Bir Kesit

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-dagbagli/>)



12:33 - 13:37



A. Dağbağlı: ... o zaman Dünya Kupası'nda oradaydım. Dünya kupasında zaten Koreliler, kendi takımlarını değil bizim takımını daha fazla alkışladılar. Çok alkışladılar, daha fazla şey yaptılar yani. Türkler için ne bileyim Türk'ten başkasını tanımıyorlar desem yeri var ki onlar da şey yapardı. Secde ediyorlar. Burada televizyonda da görmüşsünüzdür. Kore hastalarının evlerine dahi gidip hâl hatır sormaları secde ediyorlardı. Buraya gelen komutanlar, Koreliler siz olmasaydınız burada olmayacaktık diyordu.

Adım 12: Aşağıdaki sorular Kaynak N'ye dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kore Gazisi Ali Dağbağlı 2002 yılında Kore'ye yaptığı ziyarette ne tür izlenimler edinmiştir?
2. Gazi Ali Dağbağlı'nın aktardıklarına göre Koreliler, Türkiye ve Türkler hakkında hangi duygu ve düşüncelere sahiptir?
3. Korelilerin Türkiye ve Türklere yaklaşımları onların hangi değerlere sahip olduklarına işaret etmektedir? Neden?

Adım 13: Üç veya dört kişilik gruplar oluşturarak çalışmalarına günümüzde aktif olarak devam eden Kore Kültür Derneği ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kuruluşların iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için başka ne tür faaliyetlerde bulunabileceği konusundaki düşünce ve önerilerinizi içeren bir metin hazırlayınız. Hazırlayacağınız metin aşağıdaki formatta olabilir.

Kore Kültür Derneği ve Yunus Emre Enstitüsü İçin Önerilen Faaliyetler	
Kore Kültür Derneği	Yunus Emre Enstitüsü

Ölçme ve Değerlendirme

1. Türkiye ile Kore Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin gelişimine yön veren başlıca etkenler nelerdir?
2. Türkiye ile Kore Cumhuriyeti arasındaki ekonomik ilişkiler incelendiğinde bu ilişkilerin hangi tarafa avantajlar sağlandığı söylenebilir? Neden?
3. Turistik ziyaretler, özellikle de tarihi ve doğal güzellikleri barındıran alanlara yönelik kültür gezileri ülkeler arasındaki ilişkilerin gelişmesini nasıl etkiler? Araştırmınız.

Kaynaklar

- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE: Fon Kodu: 030-18-01, Yer No: 141-118-07.
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE: Fon Kodu: 030-18-01, Yer No: 151-79-20.
- Han, J. (2018). *Ali Dağbağlı ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-dagbagli/> Erişim Tarihi: 25.04.2024.
- Han, J. (2018). *Rahim Günay ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/rahim-gunay/> Erişim Tarihi: 25.04.2024.
- Kore Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği. (2025). *Büyükelçinin mesajı*. https://overseas.mofa.go.kr/tr-tr/wpge/m_9146/contents.do Erişim Tarihi: 23.08.2025
- Kore Kültür Merkezi. (2025). *Kültür merkezi hakkında*. <https://tr.korean-culture.org/tr/7/contents/330> Erişim Tarihi: 23.08.2025
- T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024). *Büyükelçinin görev ve yetkileri*. https://www.mfa.gov.tr/teskilat-yapisi_.tr.mfa Erişim Tarihi: 10.06.2024.
- T.C. Seul Büyükelçiliği. (2024). *Kore hakkında genel bilgiler*. <https://seul-be.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/356130> Erişim Tarihi: 29.05.2024
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2025a). *Gümrük rehberi*. <https://gumrukrehberi.gov.tr/kategori/ticari-slemler/hracat-rehberi> Erişim Tarihi: 25.04.2024.
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2025b). *Gümrük rehberi*. <https://gumrukrehberi.gov.tr/kategori/ticari-slemler/thalat-rehberi> Erişim Tarihi: 25.04.2024.
- TRT Haber. (2021). *Koreliler Yunus Emre Enstitüsü'nün açtığı kurslarla Türkçe öğreniyor*. <https://www.trthaber.com/haber/guncel/guney-koreliler-yunus-emre-enstitusunun-actigi-kurslarla-turkce-ogreniyor-575954.html> Erişim Tarihi: 23.08.2025
- Vikipedi. (2025). *Büyükelçi*. <https://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BCkel%C3%A7i#:~:text=B%C3%BCy%C3%BCkel%C3%A7i%20veya%20sefir%2C%20ba%C5%9Fka%20bir,%C3%BCIkenin%20devlet%20ba%C5%9Fkan%C4%B1n%C4%B1%20temsili%20eder> Erişim Tarihi: 23.08.2025



Ev Ödevi

Kaynak Anın sağ alt köşesinde verilen ziyaretçi sayılarıyla ilgili bilgileri inceledikten sonra Korelilerin Türkiye'de nereleri ziyaret ederek ne tür faaliyetlerde bulundukları ve Kore'ye giden Türk turistlerin de Güney Kore'de nereleri ziyaret ederek ne tür faaliyetlerde bulundukları konusunda bir araştırma yaparak elde edeceğiniz bilgileri bir gazete yazısı şeklinde düzenleyiniz.

KORE SAVAŞI'NI ANMAK

9. Etkinlik

🎓 Sınıf Düzeyi: 6, 7 ve 8. sınıflar

🕒 Süre: 40 + 40 dakika

Kavramlar: Anıt, tören, dernek

Beceriler: Tarihsel empati,
Tarihsel analiz ve sorgulama

Değerler: Dostluk,
yardımlaşma, dayanışma,
diğerkâmlık

Yöntem-Teknik: Düz anlatım, tarihsel sorgulama ve analiz, örnek olay incelemesi, soru-cevap, sözlü tarih

Materyaller: Fotoğraflar, arşiv belgeleri

Amaç: Öğrencilerin Kore Savaşı'nın tarihi önemini kavrayarak, bu savaşın anıtlar, törenler ve dernekler aracılığıyla nasıl hatırlandığını, anıldığını ve aktarıldığını analiz ederek Türkiye-Güney Kore ilişkilerinde tarihsel belleğin ve ortak değerlerin rolünü değerlendirmeleri amaçlanmaktadır.

Anahtar Soru: Toplumsal, savaşlar gibi zorlu tarihsel deneyimleri ve kahramanlıkları nasıl hatırlar, yaşatır ve gelecek nesillere aktarır?

Yönlendirici Soru 1

Anıtlar ve anıt mezarlıklar, tarihsel olayların ve kahramanlıkların hatırlanmasında ve toplumsal belleğin oluşturulmasında nasıl bir işlev görür?

Hedef 1

Anıtların ve anıt mezarlıkların tarihsel bellek oluşturmadaki rolünü ve sembolik önemini analiz edebilmek.

Görev 1

B, C ve D kaynakları incelenerek anıtların ve anıt mezarlıkların sembolik önemi ve toplumsal bellekteki işlevlerini analiz etmeye yönelik sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşındaki Türk askerlerinin kahramanlıklarını anlatan anıtlar ve anma etkinlikleri, iki ülke arasındaki dostluğun gelişmesine nasıl katkı sağlamıştır?

Hedef 2

Kore Savaşı'nda Türk askerlerinin kahramanlıklarını anan anıtların ve etkinliklerin, Türkiye-Güney Kore ilişkilerinin gelişimindeki etkisini değerlendirebilmek.

Görev 2

E, F, G ve H kaynakları incelenerek Kumyangjang-ni Muharebesi'nin tarihsel önemine yönelik sorular cevaplandırılır ve bir Koreli tercümanın perspektifinden şehit ailesine mektup yazma etkinliği yapılır.

Yönlendirici Soru 3

Tarihsel olayların hatırlanması ve aktarılması sürecinde, sözlü tarih çalışmaları, törenler ve dernekler gibi farklı yapı ve yöntemler ne tür tamamlayıcı roller üstlenirler?

Hedef 3

Tarihsel olayların hatırlanması ve aktarılmasında farklı yöntemlerin (sözlü tarih, törenler, dernekler) birbirini tamamlayan rollerini kavrayabilmek.

Görev 3

I, J, K, L, M, N, O ve P kaynaklarının incelenmesi ve ilgili soruların cevaplandırılması suretiyle anma etkinliklerinin, törenlerin ve derneklerin iki ülke arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesindeki rolü değerlendirilir.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Kore'deki Birleşmiş Milletler Kore Savaşı Anıt Mezarlığı ile ilgili fotoğraf incelenerek ilgili açık uçlu sorular cevaplandırılır ve derse geçilir.

5 dk.



Görev 1

B, C ve D kaynakları incelenerek anıtların ve anıt mezarlıkların sembolik önemi ve toplumsal bellekteki işlevlerini analiz etmeye yönelik sorular cevaplandırılır.

25 dk.



Görev 2

E, F, G ve H kaynakları incelenerek Kumyangjang-ni Muharebesi'nin tarihsel önemine yönelik sorular cevaplandırılır ve bir Koreli tercümanın perspektifinden şehit ailesine mektup yazma etkinliği yapılır.

25 dk.



Görev 3

I, J, K, L, M, N, O ve P kaynaklarının incelenmesi ve ilgili soruların cevaplandırılması suretiyle anma etkinliklerinin, törenlerin ve derneklerin iki ülke arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesindeki rolü değerlendirilir.

20 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Hazırlanan açık uçlu sorular öğrencilere sorulur.

5 dk.



Ev Ödevi

Öğrenciler aileleri ile birlikte 1954 yapımı Şimal Yıldızı filmini izleyerek, filmin konusu ve içeriği hakkında fikir ve duygularını paylaşırlar.

Öğrenme ve Öğretme Süreci

Dikkat Çekme: Kaynak A incelendikten sonra öğrencilerden insanların ve ülkelerin savaşları hatırlamak, anmak ve yeni nesillere aktarmak için neler yaptıkları hakkındaki düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir.

Kaynak A: Birleşmiş Milletler Anıt Mezarlığı (Vikipedi, 2024)



Yönlendirici Soru 1: Anıtlar ve anıt mezarlıklar, tarihsel olayların ve kahramanlıkların hatırlanmasında ve toplumsal belleğin oluşturulmasında nasıl işlev görür?

Görev 1: B, C ve D kaynakları incelenerek anıtların ve anıt mezarlıkların sembolik önemi ve toplumsal bellekteki işlevlerini analiz etmeye yönelik sorular cevaplandırılır.

Adım 1: Kaynak B ve Kaynak C okunur.

Kaynak B: Kore Savaşı Hakkında

1950 Yılında Kuzey Kore, Sovyetler Birliği ve Çin'in desteğiyle Güney Kore'ye karşı savaş açmıştır. Birleşmiş Milletlerin çağrısı üzerine Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından gönderilen Türk birlikleri, diğer birçok ülkeden gelen birliklerle beraber 1953 yılı Temmuz ayına kadar süren savaşta Güney Kore'ye destek vermiştir. Her biri yaklaşık 5.000 askerden oluşan bir Tugay büyüklüğünde Kore'ye sevk edilen Türk birlikleri 1951, 1952 ve 1953 yıllarında Türkiye'den gönderilen yeni kuvvetlerle büyük oranda değiştirilmiştir. Savaş sürecinde 21.000'in üzerinde Türk askeri Güney Kore topraklarını kendi vatanı gibi savunmuş, sayısı tam bilinmemekle birlikte yaklaşık 750 şehit ve kayıp verilmiştir. Ateşkesten sonra da Kore'ye asker gönderilmesine bir süre daha devam edilmiştir. Türk askerinin Kore Savaşı'nda göstermiş olduğu cesaret ve kahramanlık örnekleri, Kore'nin özgürlüğüne ve Dünya barışına katkı sağlamış olup savaşa katılan diğer ülke askerleri ve Güney Kore halkı tarafından saygıyla anılmaktadır (Türkiye Muharip Gaziler Derneği, 2025).

Kaynak C: Birleşmiş Milletler Anıt Mezarlığı

18 Ocak 1951'den itibaren Birleşmiş Milletler saflarında savaşa katılıp hayatlarını kaybeden askerlerin belirli bir yere defnedilmesi uygun görülmüştür. Güney Kore'nin Busan (Pusan) kentinde belirlenen bir yer daha sonra Birleşmiş Milletler Anıt Mezarlığı olarak düzenlenmiş, Kore Savaşı'nda Birleşmiş Milletler saflarında vurularak hayatlarını kaybeden çeşitli ülkelere mensup askerler buraya defnedilmiştir. Şehitlik içerisinde Türk askerlerinin bulunduğu bölüme "Pusan Türk Şehitliği" adı verilmiştir.

Birleşmiş Milletler Anıt Mezarlığı'nda 462 Türk şehit, 36 Amerikalı, 117 Hollandalı, 34 Yeni Zelandalı, 281 Avustralyalı, 378 Kanadalı, 44 Fransız, 1 Norveçli, 36 Güney Koreli, 11 Güney Afrikalı, 885 İngiliz ve 15 milliyeti bilinmeyen şehit asker yatmaktadır. Bu mezarlıkta, her askerin adını ve milletini belirten yazılı bir taş bulunmaktadır (Vikipedi, 2024).

Adım 2: B ve C kaynaklarına dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin sergiledikleri cesaret ve kahramanlığın Güney Koreliler dışında diğer ülke askerleri tarafından da takdir ediliyor olması hakkındaki düşünce ve duygularınızı paylaşır mısınız?
2. Birleşmiş Milletler tarafından Güney Kore'nin Busan kentinde bir Anıt Mezarlık yaptırılmış olması, Kore Savaşı'nın hatırlanmasına ve savaşta hayatlarını feda edenlerin anılmasına ne tür katkılar sağlıyor olabilir?
3. Kendinizi Birleşmiş Milletler Anıt Mezarlığı'na ziyaret eden Güney Koreli bir akranınızın yerine koyarak ziyaretiniz sırasında burada adı yazan 462 Türk askerinin sizin ülkenizin özgürlüğü ve bağımsızlığı için hayatlarını feda ettiğinizi öğrendiğinizi düşünün. Türkler ve Türkiye hakkında neler hisseder, neler düşünürdünüz?
4. Türk şehitlerinin Kore'de hayatlarını kaybeden diğer ülke askerleriyle aynı anıt mezarlıkta bir arada bulunuyor olması, dünya barışının ve dostluğun sağlanmasının nelere mal olduğu konusunda bize hangi ipuçlarını vermektedir?

Adım 3: Kaynak D izlenir/okunur.

Kaynak D: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Çöpten ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bazı Kesitler

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-copten/>)



🕒 20:06-20:10

M. Çöpten: Çok güzel bir de şu var üç, üç yere de Seul'dekini gördüm de. Üç yere de şehitler anıtı dikmişler. Biz çok gururlandık. Ondan çok hoşunuza gitti. Üç yere, yapmışlar, çok hoşumuza gitti onlar.

🕒 20:36-20:43

M. Çöpten: ... onların bize sıcak davranışı, o güzelliği gördüğümüz zamanlarda gurur duyduk. Bizim yaptığımız şeyler yerden göğe kadar helal olsun diye helal ettik. ...

🕒 21:09-21:56

M. Çöpten: ... Ayrılıyorum, şimdi Kore'ye gideceğiz. Rahmetli annem çok hem dindar hem de çok memleket seven bir insandı. Başkaları ağlıyor ama annem ağlamıyor. Mehmet Kore'ye gidiyor niye ağlamıyorsun diye soruyorlar. Ben dedi, Kore'ye gönderiyorum, bunu yetiştirdim. Bu ülke için ülkem için, devletim oraya gönderiyor insanları kurtarmaya gidiyorlarmış diyor bilmiyor tabii ha benim oğlum orada kalırsa diyor. Şehit olursa ben şehit annesi diye göğsümü kabartırım diyor. Eğer diyor, gazi dönerse gazi annesiyim deyi göğsünü kabartırım diyor. Ne mutlu ki böyle bir anneye diyor.

Adım 4: Kaynak D'ye dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Türk şehitler için Kore'de yaptırılan anıtlar ve Korelilerin kendilerine yönelik yaklaşımı, Kore Gazisi Mehmet Çöpten ve arkadaşlarında hangi duyguları uyandırmıştır?
2. Kore Gazisi Mehmet Çöpten'in annesinin, oğlunu Kore'ye gönderirken söylediği sözler ve sergilediği davranışlar hangi değerlerle ilişkilendirilebilir? Neden?
3. Güney Kore Devletinin ve halkının, Türkiye'ye Türk Kore Savaşı gazilerine yönelik tutum ve eylemleri iki ülke arasındaki ilişkileri nasıl etkilemiş veya yönlendirmiş olabilir?

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı'ndaki Türk askerlerinin kahramanlıklarını anlatan anıtlar ve anma etkinlikleri, iki ülke arasındaki dostluğun gelişmesine nasıl katkı sağlamıştır?

Görev 2: E, F, G ve H kaynakları incelenerek Kumyangjang-ni Muharebesi'nin tarihsel önemine yönelik sorular cevaplandırılır ve bir Koreli tercümanın perspektifinden şehit ailesine mektup yazma etkinliği yapılır.

Adım 5: E ve F kaynakları incelenir.

Kaynak E: Kore Savaşı Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf (Denizli, 2009, s. 1)



Kaynak F: Kumyanjang-ni Zafer Anıtı, Kore (Kore Savaşı ve İzleri, 2025)



Adım 6: E ve F kaynaklarına dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak E'de nasıl bir manzara görülmektedir?
2. Kaynak E'de görülenler savaş sürecindeki Kore hakkında bizlere neler söylemektedir?
3. Kaynak F'de temsil edilen askerler hangi millete ait olabilirler? Neden?
4. Kaynak F'de görülen anıt Korelilerin ve Kore Hükümetinin Türk askerlerinin Kore Savaşı sürecinde gerçekleştirdikleri faaliyetlere yönelik nasıl bir bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir?

Adım 7: Kaynak G okunur.

Kaynak G: Kumyangjang-ni Muharebesi ve Mirası

Ülkemizden binlerce kilometre uzakta, 1950-1953 yılları arasında yaşanan Kore savaşında, Güney Kore'nin yardım çağlığına Birleşmiş Milletler bayrağı altında katılan Türk askerleri, Kuzey Kore'nin yanı sıra Çin ve Rus güçlerine karşı da başarıyla mücadele etmiştir. Türk askerleri, Kore Savaşı'nın kırım anı olan Kumyangjang-ni Muharebesi'nde, kendisinden üç kat kalabalık Çin ordusuna karşı süngü savaşı ile olağanüstü bir mücadele vererek zafer kazanmış ve savaşın akış yönünü değiştirmiştir. Mehmetçik, yenilmez denilen Çin ordusu efsanesini yıkarak dünya çapında bir sevinç ve takdir uyandırmıştır. 'Müttefik Türklerin olağanüstü zaferi' olarak Kore savaşı tarihindeki yerini almıştır.

Bu savaşta başarılarından dolayı Türk askerleri, Kore ve Amerika hükümetleri tarafından Üstün Birlik Madalyasıyla ödüllendirilmiştir. Güney Kore Vatanseverler ve Gazilerle İlişkileri Bakanlığı tarafından bu bölge 'Türkiye Yolu' olarak ilan edilmiştir. Pek çok bölgede savaşan Türk askerlerinin 25-27 Ocak 1951 tarihinde Çinlilerle gerçekleşen başarılı bir mücadelesi anısına, Kumyangjang-ni şehrinde 3.064 Türk şehit ve gazi anısına Kaynak F'de görülen anıt yapılmıştır (Başoğlu, 2012; Denizli, 2009 ve Türkiye Muharip Gaziler Derneği, 2025'ten özetlenmiştir).

Adım 8: Kaynak G'ye dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak G'ye göre Türk birliklerinin Kumyangjang-ni Muharebesindeki başarısının Kore Savaşı'nın gidişatına nasıl bir etkisi olmuştur?
2. Kaynak G'ye göre Türk birliklerinin Kumyangjang-ni Muharebesi'nde sergiledikleri kahramanlık diğer ülkeler tarafından nasıl karşılanmıştır?
3. Kaynak G'ye göre Türk birliklerinin Kumyangjang-ni Muharebesi'nde sergiledikleri kahramanlık karşısındaki minnet duygularını göstermek için Kore Hükümeti neler yapmıştır?

Adım 9: Kaynak H incelenir.

Kaynak H: Kore Savaşı'ndan Bazı Notlar

Kunuri Muharebesi sırasında Yüzbaşı Kaya Aldoğan, yaralı bir askerini sırtına alarak güvenli bölgeye taşımaya çalışırken kendisi de vuruldu. Ağır yaralı olmasına rağmen önce askerinin tedavi edilmesini istedi. Üsteğmen Mehmet Gönenç, bir çatışma sırasında arkadaşlarının geri çekilebilmesi için tek başına düşmanı oyalamayı göze aldı, bütün topçu ateşini kendi bulunduğu tepeye yönlendirerek dost ateşi altında şehit düştü ve binlerce müttefik askerinin hayatını kurtardı. Astsubay Süleyman Dilbirliği, yiyeceğini Koreli aç çocuklarla paylaştı, kendi battaniyesini soğukta titreyen bir aileye verdi. Koreli küçük bir kız çocuğuna kendi kızı gibi baktı (Başoğlu, 2012; Denizli, 2009; Denizli, 2011; Denizli, 2015).

Adım 10: Kaynak H'den yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Metinde yer alan Türk askerlerine ait davranışlar hangi değer veya değerlerle ilişkilendirilebilir? Neden?
2. Bir insan neden kendi çıkarlarını düşünmek yerine başkalarının iyiliği için fedakârlık yapar?
3. Toplumsal yaşamda diğerkâmlık değeri ne tür işlevler görür? Araştırınız.

Adım 11: Aşağıdaki mektup yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Kendinizi Kumyangjang-ni Muharebesi'ne aktif olarak katılan Türk birliklerinden birine tercümanlık yapan bir Koreli olarak hayal ederek bu muharebede şehit düşen Türk askerlerinden birinin ailesine oğullarının şehadet haberini vermek üzere bir mektup yazmakla görevlendirildiğinizi varsayınız. Mektubunuzda nelere yer verirdiniz?

Kıymetli..... Ailesi,

Ben..... oğlunuz.....'nun Kore Türk Tugay'ında görev yaptığı
.....birliğinin tercümanlığını yapıyorum.

(Burada mektubunuzu neden yazdığınız ifade edebilirsiniz).....

(Burada şehit Türk askeri hakkında bildiklerinizi yazabilirsiniz).....

(Burada aile üyeleriyle paylaşmak istediğiniz duygu ve düşüncelerinizi yazabilirsiniz).....

Yönlendirici Soru 3: Tarihsel olayların hatırlanması ve aktarılması sürecinde, sözlü tarih çalışmaları, törenler ve dernekler gibi farklı yapı ve yöntemler ne tür tamamlayıcı roller üstlenirler?

Görev 3: I, J, K, L, M, N, O ve P kaynaklarının incelenmesi ve ilgili soruların cevaplandırılması suretiyle anma etkinliklerinin, törenlerin ve derneklerin iki ülke arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesindeki rolü değerlendirilir.

Adım 12: I, J, K ve L kaynakları okunur/incelenir.

Kaynak I: Kore'de Savaşan Türkler Anıtı, Ankara (Yazarlar tarafından çekilmiştir)



Kaynak J: Eskişehir Kentpark'ta yer alan 'Kore Dostluk Anıtı' (Yazarlar tarafından çekilmiştir)



Kaynak K: Kore’de Savaşan Türkler Anıtı

Kore Savaşı sonrasında biri Kore’de ve biri de Türkiye’de olmak üzere iki anıt dikilmiştir. Bu iki anıt Kore Savaşında savaşan askerlerin anısına ve onlara bir teşekkür niteliğinde inşa edilmiştir. Türkiye’de bulunan Kore’de Savaşan Türkler Anıtı’nı ise Kore Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti’nin 50. yıl dönümünde Türkiye’ye hediye etmiş ve savaşa katkılarında dolayı teşekkür etmiştir. Anıt hem Türk hem de Kore kültürel ezgilerini bulundurduğu için bir kültür akışına neden olmuştur. Kore’de hayatlarını feda eden Türk şehitler ile gaziler için manevi olarak büyük bir değer ifade eden Kore’de Savaşan Türkler Anıtı, savaşın hatırlanmasını ve anılmasını sağlayan önemli bir hafıza mekânı işlevini görmektedir. Anıt ayrıca, iki ülke arasındaki dostluğun temel göstergelerinden biridir (Vikipedi, 2025).

Kaynak L: Eskişehir’e Kore’den Bir Anıt Daha

Eskişehir, kardeş şehir Paju’dan gelen heykeltıraşların yaptığı bir anıta daha kavuştu. Bilindiği üzere Paju kentinden gelen sanatçılar tarafından 2007 yılında yapılan Kore Dostluk Anıtı, iki şehir arasındaki dostluk ve kardeşliği sembolize eden ilk eser olmuştur. Kore inancına göre, halkları kötülüklerden korumayı sembolize eden çeşitli figürler içeren bu anıttan sonra yine aynı mekânda, yani Kent Park’ta yapılan Jang – Seung ve Sot Dae anıtları, Eskişehirli Kore Gazileri ile Güney Kore’den gelen delegasyonun da aralarında bulunduğu çok sayıda davetlinin katılımı ile açıldı. Kore’de köylerinin girişine konulan Jang – Seung ve Sot Dae anıtları ise köylerdeki bolluğu ve refahı simgeliyor.

Anıtın açılışı öncesi konuşma yapan Büyükşehir Belediye Başkanı Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen, Eskişehir’in Paju kenti ile bundan yaklaşık iki sene önce imzalanan protokol ile kardeş şehir olduklarını hatırlatarak “Kardeş şehrimiz Paju Eskişehir’e bir anıt daha kazandırıyor. Açılışını yapmakta olduğumuz anıtlar iki kardeş şehir arasındaki bağların daha da güçlenmesi yolunda atılmış bir adımdır. Anıtlardaki figürler Kore inancında, halkları kötülüklerden korumayı sembolize etmektedir. Her iki ülke halkının da kötülüklerden sürekli korunması temennisi ile anıtın yapımında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum” şeklinde konuştu.

Başkan Büyükerşen’in ardından konuşma yapan Paju Belediyesi Genel Müdürü Kim Myung Jun ise Eskişehir Kent Park’a, Kore izleri taşıyan bir anıt daha kazandırmaktan mutluluk duyduklarını belirterek, Kent Park’ı gezmeye gelenlerin bu anıtlar sayesinde iki ülke arasındaki dostlukları hatırlayacaklarını söyledi (EBB, 2024).

Adım 13: I, J, K ve L kaynaklarına bağlı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak I’da görülen anıtın şekilsel (mimari) özellikleri bize neleri çağrıştırmaktadır?
2. Kaynak I’ya göre Kore’de Savaşan Türkler Anıtı kim tarafından hangi amaçla inşa ettirilmiştir?
3. Kaynak K’ye göre Kore’de Savaşan Türkler Anıtı neyi/neleri temsil etmektedir?
4. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin başkenti Ankara’da, Kore’de Savaşan Türk Askerleri Anıtı’nın yapılmış olması; Kore Savaşı’nın hatırlanması, anılması ve aktarılmasında nasıl bir öneme sahiptir?
5. Kaynak L’ye göre Güney Kore’nin Paju şehrinden gelen sanatçılar tarafından Eskişehir’de çeşitli anıtlar yapılmasındaki amaç(lar) ne(ler)dir?
6. Kore Dostluk Anıtı, başta Eskişehir’liler olmak üzere Türk halkının Güney Kore ile ilgili duygu ve düşüncelerini nasıl etkilemiş olabilir?
7. Eskişehir’deki Kent Park’ta Koreliler tarafından yapılan Jang – Seung ve Sot Dae anıtlarının açılışına Eskişehirli Kore gazilerinin de katılması nasıl bir anlam ifade ediyor olabilir?
8. Paju Belediyesi Genel Müdürü’ne göre Kent Park’ta yapılan anıtlar nasıl bir işlev görecektir?

Adım 14: M, N ve O kaynakları incelenir.

Kaynak M: Kore'de Savaşanlar Anıtı Önünde Çekilen Bir Fotoğraf (Kore Cumhuriyeti Büyükelçiliği, 2025)



Kaynak N: Kore Savaşı'nı Anma Etkinliklerinden Bir Başka Görüntü (Temad, 2023)



Kaynak O: Kore Gazileri Dernekleri

Kore Savaşı'ndan dönen gaziler, savaş deneyimlerini yaşatmak, haklarını savunmak ve aralarındaki dayanışmayı sürdürmek amacıyla çeşitli dernekler kurmuşlardır. Bunların başında 1972 yılı sonunda kurulan Kore'de Savaşanlar Derneği gelmekte olup bu dernek, ilerleyen süreçte Türkiye Muharip Gaziler Derneği çatısı altına girmiştir. Bu dernek, Kore gazilerinin yanı sıra diğer savaşların gazilerini de kapsayan bir çatı kuruluş olarak hizmet vermektedir.

Dernekler, şu işlevleri yerine getirmektedir:

- Gaziler arasında dayanışma ve yardımlaşma sağlamak
- Kore Savaşı'nda şehit düşenlerin anılarını yaşatmak
- Anma törenleri ve etkinlikler düzenlemek
- Türkiye ile Güney Kore arasındaki dostluk ilişkilerini güçlendirmek
- Gazi haklarını korumak ve geliştirmek için çalışmalar yapmak
- Kore Savaşı'nı ve Türkiye'nin katkısını yeni nesillere anlatmak (Türkiye Muharip Gaziler Derneği, 2025)

Adım 15: M, N ve O kaynaklarına bağlı aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak M'de görülen insanlar kimler olabilir?
2. Bu fotoğraf ne tür bir etkinlik sırasında çekilmiş olabilir?
3. Kaynak N'de görülen kişiler neden Türk ve Güney Kore bayrakları taşıyor olabilir?
4. Kaynak N'deki fotoğraf ne tür bir etkinlik sırasında çekilmiş olabilir?
5. Bu iki görseldeki etkinlikler kimler ya da hangi kurum veya kuruluşlar tarafından düzenlenmiş olabilir? Neden?
6. Bu görsellerden yola çıkarak anma törenlerinin çeşitli olay ve/veya olguların hatırlanması ve aktarılmasında nasıl bir önem taşıdıkları söylenebilir? Neden?
7. Anma törenlerinin yapılmaması ya da eksikliği ne tür durumlara yol açabilir?
8. Kaynak O'ya göre gaziler tarafından kurulan veya onlara hizmet eden sivil toplum kuruluşları (STK) hangi işlevleri yerine getirmektedir.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Kore Savaşı'na katılan ülkelerin savaşın hatırlanması, anılması ve aktarılması ile ilgili yaptıkları çalışmalara örnekler veriniz.
2. Kore Savaşı ile ilgili bir anma törenine katılmış biri neler düşünmüş ya da hissetmiş olabilir?
3. Savaş sonrasında Türkiye ve Güney Kore arasındaki ilişkileri geliştirmek için neler yapılmış olabilir?

Kaynakça

- Başıoğlu, K. (2012). (Haz.). *Kore'de Türk muharebeleri*. Ankara: Genelkurmay Başkanlığı ATASE Yayınları.
- Denizli, A. (2009). *Kore Savaşındaki Kumyangjangi-ni kahramanları*. Ankara.
- Denizli, A. (2011). *Kore Kahramanı Bandırmalı Şehit Topçu Üsteğmen Mehmet Günenç*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Denizli, A. (2015). *Kore Savaşı'nda Türk askerinin Kore halkına yardımları ve Ankara Okulu'nun açılması (1950-1953)*. Ankara.
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi (EBB). (2024). *Eskişehir'e Kore'den bir anıt daha*. https://www.eskisehir.bel.tr/icerik-detay.php?icerik_id=33&cat_icerik=1&menu_id=24 Erişim Tarihi: 07.09.2024.
- Han, J. (2018). *Gazi Mehmet Çöpten ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-copten/> Erişim Tarihi: 15.06.2024.
- Kore Cumhuriyeti Büyükelçiliği. (2025). https://overseas.mofa.go.kr/tr-tr/brd/m_9154/view.do?seq=754776&page=1 Erişim Tarihi: 22.08.2025.
- Temad. (2023). *Kumyangjang-ni muharebesinin 73. yıldönümünde Kore şehitlerimizi andık*. <https://temad.org.tr/kumyangjang-ni-muharebesinin-73-yildonumunde-kore-sehitlerimizi-andik/> Erişim Tarihi: 08.09.2024.
- Türkiye Muharip Gaziler Derneği. (2025). *Kore Savaşı: Türk Tugaylarının muharebeleri (1950-1953)*. <https://www.muharipgaziler.org.tr/kore-savasi> Erişim Tarihi: 19.3.2025.
- Vikipedi Özgür Ansiklopedi. (2025). *Kore'de Savaşan Türk Askerleri Anıtı*. https://tr.wikipedia.org/wiki/Kore%27de_Sava%C5%9Fan_T%C3%BCrk_Askerleri_An%C4%B1t%C4%B1 Erişim Tarihi: 17.06.2025.
- Vikipedi Özgür Ansiklopedi. (2024). https://tr.wikipedia.org/wiki/Birle%C5%9Fmi%C5%9F_Milletler_An%C4%B1t_Mezarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1#/media/Dosya:Wall_of_Remembrance,_UN_Memorial_Cemetery,_view_1.jpg Erişim Tarihi:08.09.2024



Ev Ödevi

Aileniz ile birlikte 1954 yapımı Şimal Yıldızı filmini izleyerek, filmin konusu ve içeriği hakkında fikir ve duygularınızı paylaşınız.



Lise Öğrencilerine Yönelik Öğrenme Etkinlikleri

Lise düzeyindeki öğrencilerin akademik hazırbulunuşlukları ve soyut düşünme yetileri gözetilerek tasarlanan bu dokuz etkinlik, tarihsel olayları çok boyutlu bir perspektifle ele almayı hedeflemektedir. Ortaokul düzeyinden farklı olarak bu etkinlikler; analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel becerileri merkeze alan, kavramsal derinliği artırılmış ve pedagojik açıdan daha kompleks bir yapı arz etmektedir. Bu doğrultuda, bilişim teknolojileri ve yapay zekâ uygulamaları da sınıf içi ve dışı öğrenme süreçlerine; salt etkileşimden ziyade derinlemesine analiz, modelleme ve sorgulama süreçlerini destekleyecek şekilde entegre edilmiştir. Süreç boyunca öğrenciler; uluslararası hukuk, medya söylemi ve sosyo-ekonomik etkiler gibi katmanlı temaları, hem geleneksel kanıt inceleme yöntemleri hem de gelişmiş dijital araçlar vasıtasıyla irdelemeye teşvik edilir. Bu bütüncül yaklaşım, öğrencilerin tarihsel empati ve metodolojik araştırma yetkinliklerini akademik bir disiplin çerçevesinde derinleştirmelerini amaçlamaktadır.

Lise öğrencileri için hazırlanan ilk etkinlik *II. Dünya Savaşı'nın Mirası* şeklinde isimlendirilmiş olup sözlü tarih ve büyük grup tartışması yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel sorgulama ve analiz ile harita okuryazarlığı becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Başlangıç aşamasında öğrencilerin II. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan iki kutuplu dünya düzeni konusundaki kuramsal bilgilerini pekiştirmeye odaklanan bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: "II. Dünya Savaşı'ndan sonra iki kutuplu dünya nasıl şekillenmiştir ve bu kutuplaşma Kore Savaşı'na nasıl yansımıştır?" Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak öğrenciler için hazırlanmış görevler, öğrencilere; yukarıda bahsi geçen beceriler ile tarihsel empati değerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Medya ve Siyaset etkinliği; düz anlatım, söylem analizi ve sözlü tarih çalışması yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel analiz ve sorgulama ile tarihsel yazma becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu; "Türk hükûmetinin Kore'ye askerî gücü gönderme kararına ilişkin farklı sosyal ve siyasi görüşlerin rekabet eden fikirleri, Türk medyasında nasıl tasvir edilmiştir?" şeklindedir. Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak hazırlanan görevler, öğrencilere; yukarıda bahsi geçen beceriler ile saygı değerini edinmelerine yardımcı olacak bir öğrenme deneyimi sağlamayı amaçlamaktadır.

İskenderiye'den Veda başlıklı üçüncü etkinlik; düz anlatım, soru-cevap ve sözlü tarih yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel analiz ve sorgulama ile tarihsel empati becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: "Kore Savaşı gibi tartışmalı bir konuda siyaset kurumu ile kamuoyu arasındaki ilişki nasıl şekillenmiş ve askerlerin deneyimlerine nasıl yansımıştır?" Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak hazırlanan görevler, öğrencilere; yukarıda bahsi geçen beceriler ile cesaret, duyarlılık ve iyilikseverlik değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Savaşın Maliyetinin Bir Kısmı Olarak Ücretler etkinliği; tarihsel sorgulama, araştırma, düz anlatım ve soru-cevap yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel kanıt kullanma, tarihsel sorgulama ve analiz becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinlik; "Kore Savaşı örneğinden yola çıkarak, savaşın bir ülkeye ekonomik, sosyal ve insani maliyeti hakkında neler söylenebilir?" anahtar sorusunu cevaplamak üzere tasarlanmıştır. Bu soru kapsamında hazırlanan görevler, öğrencilere; yukarıda bahsi geçen beceriler ile vatanseverlik, yardımlaşma, dayanışma ve fedakârlık değerlerini kazandırmaya yöneliktir.

Kore Savaşı'nı bizzat orada bulunan *Bir Askerin Gözünden* öğrencilerin karşısına çıkarmak için tasarlanan beşinci etkinlik; kanıta dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih ve rol oynama yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin kanıt kullanabilme, tarihsel sorgulama ve tarihsel empati becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu; "Savaşlar, bireylerin ve toplumların yaşamlarını fiziksel, psikolojik ve sosyal açılardan nasıl etkiler?" şeklindedir. Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak hazırlanan görevler, öğrencilere; yukarıda bahsi geçen beceriler ile cesaret, vatanseverlik ve diğerkâmlık değerlerini edinmelerine yardımcı olacak şekilde tasarlanmıştır.

Savaşta Çocuk etkinliği; düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, soru-cevap ve sözlü tarih yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel empati ve analiz becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Savaşlar çocukların yaşamlarını nasıl etkiler?” Bu sorudan yola çıkılarak hazırlanan öğrenme görevleri öğrencilere; yukarıda bahsi geçen beceriler ile dostluk, diğerkâmlık ve yardımseverlik değerlerini kazandırmaya yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Kore Savaşında Türk Birlikleri başlığını taşıyan yedinci etkinlik; Kore Savaşı sürecinde Türk askerlerinin aktif olarak yer aldıkları biri savunma diğeri taarruz odaklı iki muharebeyi birincil ve ikincil tarih kaynaklarına dayalı olarak öğrencilerin karşısına çıkararak hem savaşın acımasız yüzünü tanımalarına vesile olmak hem de kendi tarih bilgilerini kendilerinin inşa etmelerine yönelik deneyim kazanmalarını hedeflemektedir. Burada ayrıca, tarihsel sorgulama ve sözlü tarih çalışması yöntemlerinin işe koşulması suretiyle öğrencilerin tarihsel empati becerilerinin geliştirilmesi de umulmaktadır. Etkinliğin anahtar sorusu, “Türk birliklerinin Kunuri ve Kumyangjang-ni muharebelerinde sergiledikleri performans Kore Savaşı’nın genel seyrini nasıl etkilemiş ve ne tür yankılar oluşturmuştur?” şeklindedir. Bu sorunun cevabını bulmak amacıyla hazırlanan görevler, öğrencilere; yukarıda bahsi geçen beceriler ile kahramanlık ve fedakârlık değerlerini edinmelerine yardımcı olacak bir eğitim ortamı sunmaktadır.

Esirler ve Esaret başlıklı etkinlik; kanıta dayalı tarihsel araştırma, düz anlatım ve tarihsel kanıt kullanımı yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel empati, tarihsel analiz, sentez ve değerlendirme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu şudur: “Kore Savaşı sırasındaki uygulamalar, savaş esirlerine ilişkin uluslararası hukuk normlarına ne derece uygun gerçekleşmiş/gerçekleştirilmiştir?” Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak hazırlanan görevler, öğrencilere; yukarıda bahsi geçen beceriler ile dayanışma, sabır ve cesaret değerlerini kazandırmayı amaçlamaktadır.

Lise öğrencileri için hazırlanan son etkinlik *Kore’de Türk Şehitleri* adını taşımakta olup düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, sözlü tarih ve yaratıcı drama yöntemlerini işe koşturmak suretiyle öğrencilerin tarihsel empati ve tarihsel analiz becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu etkinliğin anahtar sorusu; “İnanç ve değerler, insanın karşılaştığı zorluklarla baş edebilme kapasitesini nasıl etkiler?” şeklindedir. Bu sorunun cevabını bulmaya yönelik olarak hazırlanan işlem ve süreçler, öğrencilerin; yukarıda bahsi geçen beceriler ile dostluk, diğerkâmlık, vatanseverlik ve yardımseverlik değerlerini edinmelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞININ MİRASI

1. Etkinlik

🎓 Sınıf Düzeyi: 10, 11 ve 12. sınıflar

🕒 Süre: 40 + 40 dakika + Ev Ödevi

Kavramlar: Soğuk savaş, kapitalizm, komünizm, anakronizm

Beceriler: Tarihsel kavrama, tarihsel sorgulama ve analiz, harita okuryazarlığı

Değerler: Vatanseverlik

Yöntem-Teknik: Büyük grup tartışması, sözlü tarih

Materyaller: Dilsiz Dünya haritası, dijital harita, görüşme kayıtları

Amaç: Bu etkinlik, öğrencilerin, II. Dünya Savaşı'nda aynı tarafta yer alarak zafer kazanan devletlerin buna rağmen neden farklı kutuplara ayrıldıklarının yanı sıra ilerleyen dönemde ortaya çıkan Soğuk Savaş sürecini ve bütün bunların Kore Savaşı üzerindeki etkisini anlamalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Soru: II. Dünya Savaşı'ndan sonra iki kutuplu dünya nasıl şekillenmiştir ve bu kutuplaşma Kore Savaşı'na nasıl yansımıştır?

Yönlendirici Soru 1

II. Dünya Savaşı sonrası dönemde dünya siyasetini yönlendiren başlıca gelişmeler neler olmuştur?

Hedef 1

II. Dünya Savaşı'nın galip ülkeleri arasındaki savaş sonrası dönemde ortaya çıkan gerilimin nedenlerini analiz etmek.

Görev 1

Kaynak B, C ve D incelenerek II. Dünya Savaşı sonrası dönemde ortaya çıkan siyasi gerilimin nedenleri analiz edilir.

Yönlendirici Soru 2

Kapitalist ve komünist ideolojiler, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde küresel güç dengeleri ve uluslararası ilişkileri nasıl etkilemiştir?

Hedef 2

Soğuk Savaş dönemiyle birlikte ortaya çıkan iki kutuplu dünya düzeninin arkasındaki ideolojik ve politik düşünceleri ile bunlara ait sembolleri kavramak.

Görev 2

Kaynak E, F, G, H ve I incelenip ilgili adımlardaki işlemler yapılır, kavram haritası hazırlanır, bayrak tasarımı etkinliği yapılır. Ayrıca haber metni yazma etkinliği ödev olarak verilir.

Yönlendirici Soru 3

Kore Savaşı'na katılan Türk askerleri, iki kutuplu dünya düzeninin oluşumunu nasıl algılamıştır?

Hedef 3

Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin, savaşa katılan ülkeler hakkındaki genel gözlemlerini analiz etmek.

Görev 3

J, K ve L ile M kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Harita inceleme, tahminde bulunma ve kavram açıklama işlemleri gerçekleştirilir.

5 dk.



Görev 1

Kaynak B, C ve D incelenerek II. Dünya Savaşı sonrası dönemde ortaya çıkan siyasi gerilimin nedenleri analiz edilir.

25 dk.



Görev 2

Kaynak E, F, G, H ve I incelenip ilgili adımlardaki işlemler yapılır, kavram haritası hazırlanır, bayrak tasarımı etkinliği yapılır. Ayrıca haber metni yazma etkinliği ev ödevi olarak verilir.

25 dk.



Görev 3

J, K ve L ile M kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

20 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Öğrenciler, aile büyükleriyle yapacakları röportajlardan yola çıkarak ev ödevi olarak bir gazete haberi hazırlar ve sınıf panosunda paylaşırlar.

5 dk.



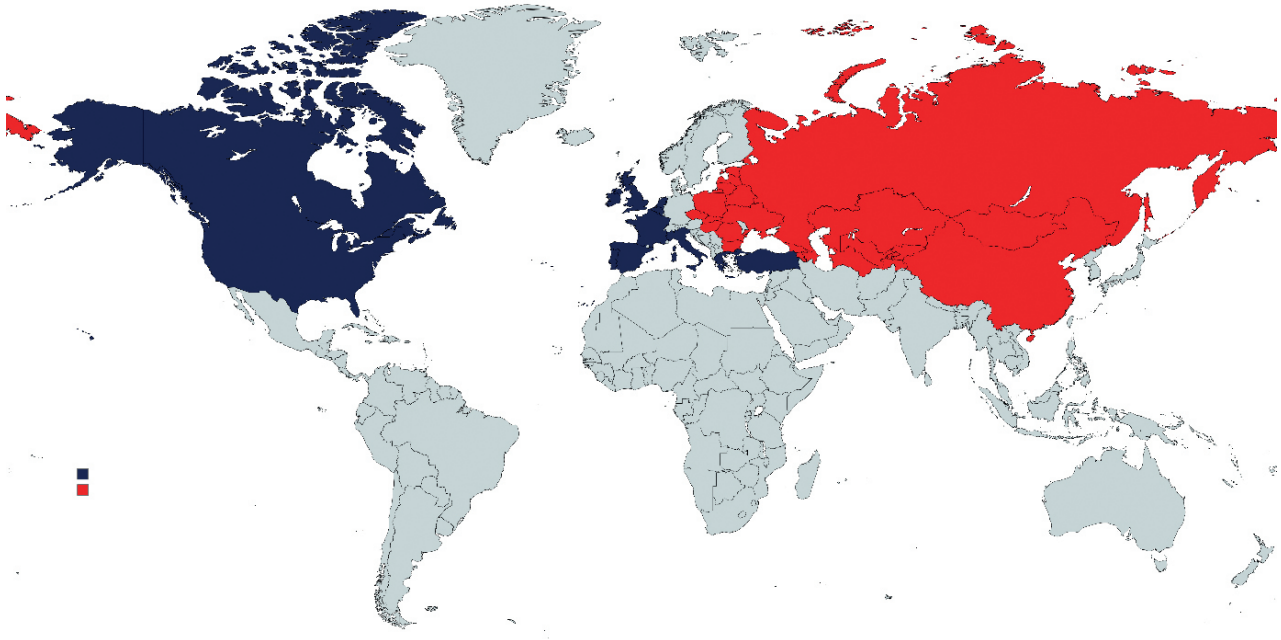
Ev Ödevi

Öğrenciler, aile büyükleri ile yapacakları görüşmelerden yola çıkarak mümkünse görsellerle (fotoğraf, afiş, karikatür, illüstrasyon) desteklenmiş bir haber metni hazırlar. Metin, öğrencilerin elektronik ürün dosyalarında saklanır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat Çekme: Öğrencilerden aşağıdaki renklendirilmiş dilsiz dünya haritasını incelemeleri istenir. Daha sonra haritadaki renklerin hangi anlamları ifade ediyordabileceğini tahmin etmeleri istenir ve İkinci Dünya Savaş sonrası dönemde ortaya çıkmaya başlayan bloklaşma kavramı açıklanır.

Kaynak A: Dilsiz Dünya Haritası (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır)



Yönlendirici Soru 1: II. Dünya Savaşı sonrası dönemde dünya siyasetini yönlendiren başlıca gelişmeler neler olmuştur?

Görev 1: Kaynak B, C ve D incelenerek II. Dünya Savaşı sonrası dönemde ortaya çıkan siyasi gerilimin nedenleri analiz edilir.

Adım 1: İlk olarak aşağıdaki Kaynak B, C ve D'de verilen bilgiler okunur.

Kaynak B: Soğuk Savaş Kavramı ve Soğuk Savaş Ortaya Çıkaran Gelişmeler

Soğuk savaş, devletlerarası ilişkilerde, silahlı çatışmaya varmayan politik ve askerî gerginlik durumudur. Soğuk savaş dönemi, Sovyet Bloğu (Doğu Bloku veya Varşova Paktı ülkeleri de denir) ülkeleri ile Batılı güçler arasında 1945'ten 1989'a kadar devam eden uluslararası siyasi ve askerî dönemdir.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya siyasetini şekillendiren gelişmeler

- Geleneksel güç dengesinin merkezi ve en önemli ögesi olan Avrupa'nın ve Avrupa devletlerinin savaştan büyük bir tahribatla çıkması
- Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği'nin savaştan sonra süper güç hâline gelmiş olmaları
- Nükleer silahların geliştirilmesi
- Dünyanın çeşitli bölgelerindeki sömürgeci devletlere karşı ulusal bağımsızlık hareketlerinin başlaması

Devletleri anlaşmazlığa sürükleyen ve soğuk savaşa yol açan gelişmeler

- **Yüzdeler Antlaşması:** Churchill ve Stalin arasında 1944 Ekim’inde gerçekleşen ve amacı Doğu Avrupa’da etki alanlarının kesin olarak saptanması olan antlaşmadır.
- **Berlin Buhranı:** ABD, İngiltere ve Fransa kendi işgal bölgelerinde **Federal Alman Cumhuriyeti**, SSCB ise kendi işgal bölgesinde **Demokratik Alman Cumhuriyeti’nin** kurulması ile ortaya çıkmıştır.
- **Nükleer silah denetiminde anlaşmazlık:** Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki gerginliğin daha da büyümesine yol açmıştır.
- **SSCB’nin komünizmi yayma çabaları:** Sovyetler Birliği’nin etki alanı içinde kalan sekiz ülkede (Doğu Almanya, Polonya, Çekoslovakya, Macaristan, Romanya, Bulgaristan, Arnavutluk, Yugoslavya) Marksist-Leninist partiler siyasal iktidarı ele geçirmişlerdir (Koyuncu Lorasdağı, 2023).

Kaynak C: Yüzdeler Antlaşması (1944)

Yüzdeler Antlaşması, II. Dünya Savaşı’nın sonlarına doğru, İngiltere Başbakanı Winston Churchill ile Sovyet lideri Josef Stalin arasında 1944 Ekim’inde yapılan gizli bir antlaşmadır. Bu antlaşma, savaş sonrası Doğu Avrupa ülkeleri üzerindeki etki alanlarını belirlemeyi amaçlıyordu. Ülkeler üzerindeki nüfuz oranları yüzdelerle ifade edildiği için bu isimle anılmıştır.

Savaşın sonlarına doğru Sovyetler, Doğu Avrupa’da hızla ilerliyordu. Bu durum, İngiltere’yi endişelendirdi. Churchill, Sovyet etkisini sınırlamak ve İngiltere’nin Akdeniz’deki çıkarlarını korumak istiyordu. Özellikle Yunanistan ve İtalya’nın Batı etkisinde kalması onun için çok önemliydi. Ancak ABD, savaşın ağırlığını Batı Avrupa’ya kaydırınca Churchill, Sovyetlerle doğrudan anlaşma yoluna gitti.

Bu amaçla Churchill, 1944 Ekim’inde Moskova’ya giderek Stalin ile görüştü. Görüşmelerde Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Yugoslavya ve Yunanistan gibi ülkeler için nüfuz oranları belirlendi. Örneğin, Romanya’da %90 Sovyet, Yunanistan’da %90 İngiliz etkisi kabul edildi. Bu oranlar, ülkelerdeki siyasi ve askerî etkileri temsil ediyordu.

Görüşmelerde sadece ülkelerin paylaşımı değil, Boğazlar ve Türkiye’nin konumu da gündeme geldi. Stalin, Montrö Sözleşmesi’nin değiştirilmesini ve Sovyetler’in Boğazlar üzerinde daha fazla söz hakkı olmasını istedi. Churchill ise bu konuda temkinli davranırsa da Sovyetlerin sıcak denizlere inmesine tamamen karşı olmadığını belirtti.

Antlaşma sonucunda Sovyetler, Doğu Avrupa’da; İngiltere ise Yunanistan’da etkili oldu. Churchill, Yunanistan’da sosyalist Halk Kurtuluş Cephesi’ne karşı harekete geçti ve Sovyetler bu sürece müdahale etmedi. Aynı şekilde Sovyetler de Romanya’da komünist bir yönetim kurduğunda İngiltere sessiz kaldı.

Yüzdeler Antlaşması, 1953’te Churchill’in anılarını yayımlamasıyla ortaya çıktı. Ancak Sovyetler uzun süre bu antlaşmayı reddetti. Antlaşma, halkların iradesi dışında yapılan bir paylaşım olduğu için hem Batıda hem de Doğu’da eleştirildi. Zamanla bu tür nüfuz pazarlıklarının başka ülkeler tarafından da yapılması, antlaşmanın tarihsel bağlamda değerlendirilmesine yol açtı (Erdoğan, 2022).

Kaynak D: Soğuk Savaş (1945-1989)

ABD ile SSCB arasında geçen ve uluslararası ilişkileri şekillendiren iki kutuplu bir çatışmadır. Bu dönemde savaş ve güvenlik politikaları ön planda olmuş, Almanya’nın bölünmesi ve Doğu Avrupa’da Sovyet tipi hükümetlerin kurulmasıyla başlayan gerilim, iki süper gücün küresel iktidar paylaşımında karşı karşıya gelmesine neden olmuştur. Doğrudan savaş yaşanmadığı için bu süreç “soğuk savaş” olarak adlandırılmıştır.

Kapitalist Batı Bloku, ABD’nin liderliğinde sanayileşmiş Avrupa ülkelerinden; Doğu Bloku ise SSCB’nin etkisindeki uydu devletler ve Çin’den oluşmaktaydı. NATO ve Varşova Paktı bu blokların askerî temellerini oluşturmuştur. Soğuk Savaş, 1989’da Berlin Duvarı’nın yıkılması ve Doğu Avrupa’daki komünist rejimlerin çökmesiyle sona ermiş, 1991’de SSCB’nin dağılmasıyla tamamlanmıştır.

Bu dönemin en belirleyici özelliği, nükleer silahlanma yarışının ve karşılıklı nükleer caydırmanın oluşturduğu “Dehşet Dengesi” olmuştur. Ayrıca Soğuk Savaş ideolojik çatışmaların ve merkez kapitalist devletlerarası rekabetin, Afrika’dan Latin Amerika’ya birçok Üçüncü Dünya ülkesinde çatışmalara ve dönüşümlere yol açtığı bir süreçtir. Sovyetler sonrası dönemde zayıf ya da başarısız devletler ortaya çıkarken, Kore, Çin ve Tayvan gibi ülkeler gerilim yaratan aktörler hâline gelmiştir. 2020’li yıllarda ABD ile Çin arasındaki teknoloji rekabeti ise yeni bir Soğuk Savaş tartışmasını gündeme getirmiştir (Koyuncu Lorasdağı, 2023).

Adım 2: B, C ve D kaynakları okunduktan sonra öğrencilere sırasıyla şu sorular sorulur:

1. İncelediğiniz kaynaklara göre İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra süper güç hâline gelen devletler hangileridir?
2. Soğuk savaş ne demektir? Kısaca açıklayınız.
3. Size göre İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde dünya siyaseti üzerinde belirleyici olan ve/veya soğuk savaşı tetikleyen en önemli gelişme hangisi olmuştur? Bu tarihsel gelişmenin günümüze etkisine bir örnek verebilir misiniz?
4. Yüzdeler Antlaşması iki bloklu dünya düzeninin oluşmasında nasıl bir rol oynamış olabilir? Açıklayınız.
5. İncelediğiniz kaynaklara göre İkinci Dünya Savaşı’nda Nazi Almanyası ve müttefiklerine karşı birlikte mücadele eden devletlerin savaş sonrası dönemde karşı taraflarda yer almalarının nedenleri nelerdir?

Yönlendirici Soru 2: Kapitalist ve komünist ideolojiler, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde küresel güç dengeleri ve uluslararası ilişkileri nasıl etkilemiştir?

Görev 2: Kaynak E, F, G, H ve I incelenip ilgili adımlardaki işlemler yapılır, kavram haritası hazırlanır, bayrak tasarımı etkinliği yapılır. Ayrıca haber metni yazma etkinliği ödev olarak verilir.

Adım 3: "II. Dünya Savaşı’nı kazanan ülkeler neden savaş sonrası ortak hareket edememiştir?" sorusu öğrencilere yöneltilerek sınıfta bir tartışma ortamı oluşturulur.

Adım 4: Aşağıdaki E ve F kaynakları okunur.

Kaynak E: Kapitalizm

Latince sermaye anlamına gelen capitale kelimesinden türetilmiştir. Kapitalizme göre ekonomi özel sektörün ve girişimcilerin kontrolündedir. Üretim araçları kâr amacıyla bireyler tarafından işletilir ve miras olarak devredilebilir. Bireylerin mülkiyet ve miras hakları kanunlarla güvence altına alınmıştır. Bireyler girişim özgürlüğüne sahiptir. İstedikleri alanlarda üretim yaparak sermaye biriktirebilirler. Kapitalist ülkelerde devletlerin ekonomiye müdahalesi çok sınırlıdır. ABD ve İngiltere kapitalist ülkelerin başında gelmektedir (Aydoğuş, 2018).

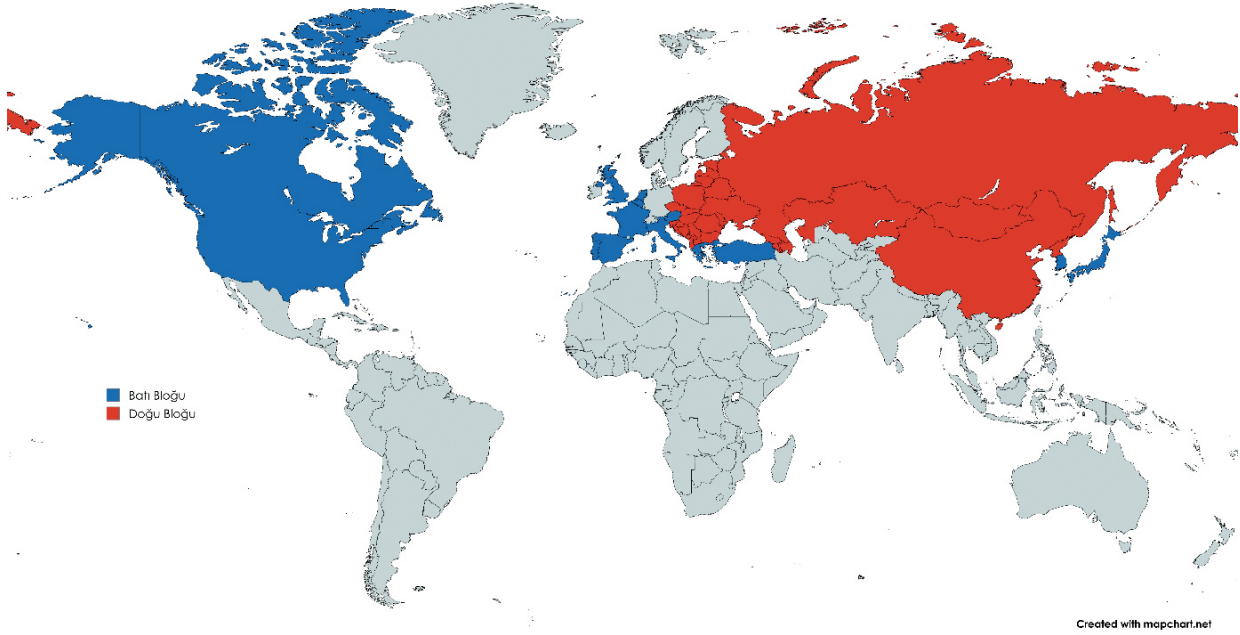
Kaynak F: Komünizm

Ortak kelimesinden türetilmiş bir kavramdır. Komünizme göre üretim araçları ve tüketim toplum tarafından sahiplenilir. Komünist ülkelerde ekonomi, ülkeyi yöneten komünist partinin mutlak kontrolündedir. Komünizme göre özel mülkiyet kavramı yoktur. Buna bağlı olarak da bu ülkelerde yaşayan vatandaşların miras hakkı da yoktur. Komünizm toplumsal sınıfları da ortadan kaldırmayı amaçlar. Komünizm fikrinin ideolojik alt yapısı 19. Yüzyılda Karl Marx tarafından oluşturulmuştur. Komünizmin devlet ideolojisi olarak uygulanması 1. Dünya Savaşı sonrası Rusya’da Bolşevik Devrimi ile birlikte Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin kurulmasıyla olmuştur (Kaynak, 2020).

Adım 5: Öğrencilerden yukarıdaki kaynaklardan elde ettikleri bilgilerden yola çıkarak kapitalizm ve komünizm ideolojilerinin ABD ve SSCB dışında hangi devletler üzerinde etkili olmuş olabileceğini tahmin etmeleri istenir.

Adım 6: Aşağıdaki Kaynak G'de yer alan harita öğrencilere gösterilerek bir önceki adımdaki tahminleri ile Kaynak G'de yer alan bilgileri karşılaştırmaları istenir. Arkasından da kapitalist ve komünist ideolojilerin belirlediği iki kutuplu dünya düzeninin coğrafyaya nasıl yansıdığı hakkında çıkarımlarda bulunmaları talep edilir.

Kaynak G: Soğuk Savaş Dönemindeki Bloklaşmayı Vurgulayan Bir Dilsiz Dünya Haritası (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır)



Adım 7: ABD ve SSCB bayraklarıyla ilgili olarak Kaynak H ve Kaynak I'da verilen bilgiler okunur ve görseller incelenir.

Kaynak H: ABD Bayrağı

(<https://www.usa.gov/flag#:~:text=The%20flag%20of%20the%20United,background%20represent%20the%2050%20states>)



Toplam 13 tane olan kırmızı ve beyaz şeritler 18.

Yüzyılda İngiltere'ye başkaldıran 13 koloniyi (bağımsızlık sonrasında her biri bir ABD eyaletine dönüşmüştür) temsil etmektedir. Sol üst

köşedeki 50 yıldız ise ABD'nin yönetim sistemini sembolize eder. Federal sistemle yönetilen ABD'yi oluşturan 50 eyalet 50 yıldızla bayrakta yer almaktadır. Kırmızı renk kahramanlık ve cesaret, beyaz renk saflık ve masumiyeti, mavi ise uyanıklık, azim ve adaleti temsil etmektedir.

Kaynak I: SSCB Bayrağı

(<https://www.britannica.com/topic/flag-of-Union-of-Soviet-Socialist-Republics>)



1917 yılında meydana gelen Bolşevik Devrimi ile kullanılmaya başlamıştır. Çekiç; sanayi ve işçi sınıfını, orak ise tarımı ve köylüleri temsil etmektedir. Orak ve çekiğin üstünde yer alan 5 köşeli yıldız ise komünizmin nihai amacı olan 5 kıtada meydana gelecek komünist devrimi sembolize eder.

Adım 8: Kaynak G, H ve I ile daha önce öğrenilenlere dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Bayrakların üzerindeki şekil, sembol ve renkler ne anlama gelmektedir?
2. ABD ve SSCB'nin ideolojileri bu ülkelerin bayraklarına nasıl yansımıştır?
3. Kaynak G'yi yeniden inceleyerek kapitalizm ve komünizm ideolojilerin başka hangi ülkelerin bayraklarına yansımış olduğunu araştırınız.
4. Kapitalizm ve komünizm arasındaki temel farklılıklar nelerdir?
5. İki ideoloji arasındaki rekabet neden silahlı çatışmaya dönüşmeden Soğuk Savaş olarak sürdürülmüş olabilir? Görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Adım 9: Sınıftaki herkesin katılımıyla Soğuk Savaş, kapitalizm ve komünizm kavramlarının ortak ve farklı özelliklerini gösteren bir kavram haritası yapınız.

Kavram Haritası
Kapitalizm ve Komünizm

Adım 10: Sınıftaki herkesin katılımıyla kapitalizm ve komünizm ideolojilerinin siyasi, ekonomik ve toplumsal özelliklerini karşılaştıran bir tablo oluşturulur.

	Siyasi	Sosyal	Ekonomik
Kapitalizm			
Komünizm			

Adım 11: Bayrak Tasarımı

Öğrencilerden, Soğuk Savaş döneminin iki kutuplu bir dünyasını tasvir eden bir bayrak tasarımları istenir. Bu tasarımı yaparken, Kaynak E, F, G, H ve I'dan edindikleri bilgileri kullanabilecekleri belirtilir. Tasarlayacakları bayrağın, Soğuk Savaş'ın iki tarafından birini yansıtması gerektiği söylenir.

Yönlendirici Soru 3: Kore Savaşı'na katılan Türk askerleri, iki kutuplu dünya düzeninin ortaya çıkışını nasıl algılamıştır?

Görev 3: J, K ve L ile M kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 12: Kore Savaşı'na katılan Türk gazileri Mehmet Aziz Erkmen, Osman Yaşar Eken ve Rahim Günay'da ile yapılan sözlü tarih görüşmeleri dinlenir/okunur.

Kaynak J: Gazi M. Aziz Erkmen ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/>)



05:24-05:52



M. A. Erkmen: Evvela Pusan Limanına indiğimizi söyleyeyim. Pusan Limanında bir gün bekledik. Ben geminin güvertesinden limandaki gemileri saydım 36 tane Amerikan bayraklı Pusan Limanında gemi vardı, 36 tane. Pusan'dan indikten sonra Teagu şehrine gittik.

Kaynak K: Gazi O. Yaşar Eken ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bazı Kesitler

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/osman-yasar-eken/>)



🕒 4:34-04:47

O. Y. Eken: Vegas Muharebeleri, Kore Savaşı'na, Yani Kore'nin mukadderatına ... Kunuri ayrı tamam da Vegas Muharebeleri bakın.

🕒 04:55-05:22

O. Y. Eken: Bu tepe benim bölüğüm, işaretli olan yer bak mavi işaretli yer benim bölüğümün olduğum yer, evet. Kırmızı çizgiler de Çinlilerin olduğu yer bakın Çin. Biz Çinlilerle savaştık orada. Kuzey Kore'yle değil. İşte o akşam 147 askerimizi şehit verdik bakın, 26 saatte 147 şehit. Kunuri'de olmadı bu. Ama o akşam kaç Çinlinin öldüğünü biliyor musunuz? 3.500 kişi.

Kaynak L: Gazi Rahim Günay ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/rahim-gunay/>)



🕒 15:46-16:15

R. Günay: ... Kuzey Kore'nin askerleri var. Güney Kore'nin askerleri var. Tabii Amerikalılar da var kardeş bunlar akraba. Bunlar nasıl olmuş böyle birbirine girmiş, e tabii 1950'de Dünya ikiye ayrılıyor. Doğu bölge Rusya, Çin komünist ülkesi oluyor. Bu tarafı da demokrasi, yani Nato'ya dahil 15 devlet Nato'ya dahil oluyor.

Adım 13: Sözlü tarih görüşmelerine dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Gazi M. Aziz Erkmen ve diğer bazı askerler, anılarında Türk askerlerinin Kore'de ilk ulaştıkları yer olan Pusan Limanı'nda Amerikan gemileriyle karşılaştıklarını belirtiyorlar. Türk askerlerinin Kore sahillerinde önce Amerikan gemileriyle karşılaşmış olmalarının sebebi ne olabilir?
2. Kore Gazisi Osman Yaşar Eken'in biz orada Çinlilerle savaştık demesinin nedeni ne olabilir?
3. Kore Gazisi Rahim Günay'ın "... e tabii 1950'de Dünya ikiye ayrılıyor. Doğu bölge Rusya, Çin komünist ülkesi oluyor. Bu tarafı da demokrasi, yani NATO'ya dahil 15 devlet NATO'ya dahil oluyor ..." şeklindeki ifadeleri, belirtilen dönemle ilgili tarihsel gerçekliği ne derece doğru yansıtır olabilir?
4. Kore gazilerimizin yaşadıkları zamanla ilgili olarak yukarıda aktarılan tanıklıkları birer tarihsel kaynak olarak ne derece güvenilirdir? Sundukları fırsatlar ve sınırlılıkları açısından tartışınız.
5. Aynı coğrafyada yer almalarına rağmen ülkelerin çıkarlarının farklılaşmasının sebepleri neler olabilir?

Adım 14: Kaynak M incelenir.

Kaynak M: Anakronizm

Kişilerin günümüzün değer yargıları ve mevcut bilgi birikimleriyle tarihi olayları değerlendirmeleridir. Tarihî bir dönemde olmayan olayların ve kavramların günümüzden bakılarak o dönemde varmış gibi düşünülmesi tarih araştırmalarında yanılglara neden olmaktadır. Tarihî olaylar, yaşandığı dönemin koşullarına göre değerlendirilmelidir (Öztürk, 2011).

Adım 15: Öğrencilerden J, K ve L ile M kaynaklarının içeriklerini tarayarak bu kaynaklarda herhangi bir anakronik ifade olup olmadığını tespit etmeleri istenir.

Ölçme ve Değerlendirme

1. Soğuk Savaş ve iki kutuplu dünya düzeni kavramları ne anlama gelmektedir? Araştırınız.
2. Kapitalizm ve komünizm kavramlarını açıklayınız.
3. Soğuk Savaş döneminin günümüz dünyasını nasıl etkilediği konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

Kaynaklar

- Aydoğuş, İ. (2018) *Kapitalizm*. <https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/kapitalizm> Erişim tarihi: 16.02.2024.
- Erdoğan, M.C. (2022). *Yüzdele antlaşması*. <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/yuzdeler-antlasmasi/> Erişim tarihi: 16.02.2024.
- Han, J. (2018). *Gazi Mehmet Aziz Erkmen ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/> Erişim tarihi: 19.02.2024.
- Han, J. (2018a). *Gazi Osman Yaşar Eken ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/osman-yasar-eken/> Erişim tarihi: 19.02.2024.
- Han, J. (2018b). *Gazi Rahim Günay ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/rahim-gunay/> Erişim tarihi: 19.02.2024.
- Kaynak, B. (2020). *Komünizm*. <https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/komunizm> Erişim tarihi: 16.02.2024.
- Koyuncu Lorasdağı, B. (2023). *Soğuk savaş*. https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/soguk_savas. Erişim tarihi: 16.02.2024.
- Öztürk, İ. H. (2011). Tarih öğretiminde anakronizm sorunu: Sosyal bilgiler ve tarih ders kitaplarındaki kurgusal metinler üzerine bir inceleme. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), ss. 37-58.
- <https://www.usa.gov/flag#:~:text=The%20flag%20of%20the%20United,background%20represent%20the%2050%20states>. Erişim tarihi: 16.02.2024
- <https://www.britannica.com/topic/flag-of-Union-of-Soviet-Socialist-Republics> Erişim Tarihi: 16.02.2024



Ev Ödevi

Öğrencilerden ellerindeki Sovyetler Birliği ve ABD'ye ait bayrak, harita ve fotoğrafları (1991 yılı öncesine ait) Soğuk Savaş dönemini yaşamış aile büyüklerinden biriyle paylaşımları ve bu aile büyüğünün söz konusu materyalleri gördükleri zamanki tepkilerini (duygu ve düşüncelerini) içeren kısa bir haber metni yazmaları istenir. Haber mektubuna bir görselin de eklenebileceği vurgulanır.

Dedemin Anılarında Soğuk Savaş Dönemi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



2. Etkinlik

🎓 **Sınıf Düzeyi:** 10, 11 ve 12. sınıflar

🕒 **Süre:** 40 + 40 dakika + Ev Ödevi

MEDYA VE SİYASET

Kavramlar: Medya, kamuoyu, siyasi parti, sivil toplum kuruluşu, köşe yazarı

Beceriler: Tarihsel empati, tarihsel analiz ve sorgulama, yaratıcı yazma

Değerler: Saygı, duyarlılık, vatanseverlik

Yöntem-Teknik: Anlatım, söylem analizi, sözlü tarih çalışması

Materyaller: Gazete kupürleri, sözlü tarih görüşme kayıtları

Amaç: Bu etkinlik, öğrencilerin, Türk basınının, Türkiye hükûmeti'nin Kore'ye askerî güç gönderme kararına ilişkin kamuoyu ve siyasi görüşleri oluşturmaktaki rolünü anlamalarını geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Soru: Türk hükûmetinin Kore'ye askerî gücü gönderme kararına ilişkin farklı sosyal ve siyasi görüşlerin rekabet eden fikirleri, Türk medyasında nasıl tasvir edilmiştir?

Yönlendirici Soru 1

Hükûmetin Kore'ye askerî güç gönderme kararı karşısında farklı gazetelerde yazan köşe yazarları ne tür değerlendirmelerde bulunmuşlardır?

Hedef 1

Türk kamuoyunun şekillendirilmesinde köşe yazarlarının yazıları üzerinden analiz yaparak çıkarımlarda bulunmak.

Görev 1

Gruplar halinde çalışarak B, C ve D kaynakları incelenir ve verilen sorular cevaplandırılarak Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi konusunda ilgili bir köşe yazısı yazılır.

Yönlendirici Soru 2

Politikacıların ve siyasi partilerin Türk basınında yer alan açıklamaları, kamuoyunun Türkiye'nin Kore'ye askerî güç göndermesi konusundaki bakış açısını nasıl etkilemiştir?

Hedef 2

Siyasi partilerin ve liderlerin açıklamalarını analiz ederek bu kurum ve kişilerin Türk kamuoyunun şekillendirilmesinde hangi roller üstlendikleri hakkında çıkarımlarda bulunmak.

Görev 2

E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi konusunda bir siyasi parti lideri için konuşma metni hazırlanır.

Yönlendirici Soru 3

Aydınların ve sivil toplum kuruluşlarının Türk basınına yansıyan görüşleri, Türkiye'nin Kore'ye askerî güç göndermesi konusundaki kamuoyunun oluşmasında nasıl bir rol oynamıştır?

Hedef 3

Aydınların ve STK'lerin açıklamaları ile sözlü tarih görüşmelerini analiz ederek bu kişi ve kurumların kamuoyu oluşturulmasındaki rolleri hakkında fikir edinmek.

Görev 3

H, I, J ve K kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırıldıktan sonra bir slogan veya afiş hazırlanır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Derste önce bir gazete kupürü gösterilir buradaki görsele yönelik sorular aracılığıyla öğrencilerin dikkati çekilir.

5 dk.



Görev 1

Gruplar halinde çalışılarak B, C ve D kaynakları incelenir ve verilen sorular cevaplandırılarak Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi konusuyla ilgili bir köşe yazısı yazılır. (Köşe yazısı yazma etkinliğine sınıfta başlanır, tamamlanması ödev olarak verilir.)

25 dk.



Görev 2

E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi konusunda bir siyasi parti lideri için konuşma metni hazırlanır. (Konuşma metni yazma etkinliğine sınıfta başlanır, tamamlanması ödev olarak verilir.)

25 dk.



Görev 3

H, I, J ve K kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırıldıktan sonra bir slogan veya afiş hazırlanır.

20 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Hazırlanan açık uçlu sorular öğrencilere sorulur.

5 dk.



Ev Ödevi

Ders içinde başlanan ve yarım kalan köşe yazıları ev ödevi olarak verilir. Öğrencilerin tamamladıkları çalışmalar elektronik ürün dosyasında saklanır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat Çekme: Öğrencilere Kaynak A'da yer alan gazete kupürü gösterilerek aşağıdaki sorular yönlendirilir.

1. Bu gazete sayfasında baba ve oğul olarak haberleştirilen kişiler bu fotoğraf çekildiğinde sizce ne düşünüyor ve nasıl hissediyor olabilirler?
2. Babanızla veya kardeşinizle birlikte bir savaş alanında ya da benzeri bir riskli yerde olduğunuzu hayal ediniz. Neler düşünüyor, neler hissedersiniz?

Kaynak A. 7 Şubat 1951 Tarihli Vatan Gazetesinin Manşeti (Vatan, 1951)



Yönlendirici Soru 1: Hükûmetin Kore'ye askerî güç gönderme kararı karşısında farklı gazetelerde yazan köşe yazarları ne tür değerlendirmelerde bulunmuşlardır?

Görev 1: Gruplar halinde çalışılarak B, C ve D kaynakları incelenir ve verilen sorular cevaplandırılarak Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi konusunda ilgili bir köşe yazısı yazılır.

Adım 1: Kaynak B, C ve D'de yer alan köşe yazıları incelenir.

Kaynak B: Muhip Dranas'ın 28 Temmuz 1950 Tarihli Zafer Gazetesindeki "GÜN GEÇERKEN" Adlı Köşesinde Yayımlanan Yazısının Orijinal Hâli (Dranas, 1950) ve Özeti

Tahrikçi Muhalefet

Bu memlekette demokratik bir idare sistemine girmiş olduğumuza göre, her meseleyi, her vatandaşın dilediği, fikrine ve vicdanına uygun geldiği şekilde mütalaa ve münakaşa etmeye hakkı vardır. Nitekim, Kore meselesinde de Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin aldığı son kararı, yani Kore cephesindeki Birleşik Milletler ordusuna katılmak üzere 4500 kişilik müsellah bir kuvvetin gönderilmesi kararını, her vatandaş ve her parti isabetlidir veya isabetsizdir şeklinde münakaşa ve mütalaa edebilir.

Ama bu hak, milli ve hayati bir meselemiz mevzubahis olduğu zaman, ancak bir aile içindeki tartışma ve görüş ayrılığı çerçevesinin dışına çıkamaz ve çıkmamalıdır. Hükümetin aldığı karar hiçbir suretle Anayasaya aykırı değildir. Hata mıdır, değil midir? Oturup bunu tartışın efendiler! Yok, Acheson sükût etmiş, yok Stalin kaşlarını çatmış gibilerden fena ve tehlikeli tahrikler yapmayın.



Kaynak C: Asım Us'un 27 Temmuz 1950 Tarihli Vakıf Gazetesinde Yayımlanan Köşe Yazısının Orijinal Görünümü (Us, 1950) ve Özeti

Türkiye, Tarihinin En Nazik Bir Devresindedir

Kore'de harbeden Birleşmiş milletler kuvvetlerine katılmak üzere hükümetçe dört bin beşyüz kişilik bir kuvvetin gönderilmesine karar verilmiş olması içinde bulunduğumuz şartların ehemmiyetini ifade için başka söz söylemeye hacet bırakmaz. Türk millet varlığını Birleşmiş milletler müessesesinin varlığına, bağlamıştır.

Prensip bakımından alınan karara itiraz edilemez. Şu kadar var ki bu gibi kararları Büyük Millet Meclisinin kabulünden evvel kat'i olarak ilân etmek anayasaya aykırı olduğu gibi öyle olduğu halde de memleket ölçüsünde bir kuvvet ve kıymet vermek için onu millî birlik yoldan almak yerinde olurdu.

Yani alınan karara muhalefet partisinin iltihakı beklenecek yerde istişarî mahiyette temas temin edilmiş olsaydı, hükümet otoritesinden hiçbir şey eksilmezdi; fazla olarak böyle bir kararın tatbik ve icra zamanını hem Birleşmiş Milletler, hem memleket için daha faydalı veya daha zararsız olarak tayin ve tesbit etmekte umumî bir kanaat husule getirilmiş olurdu.



Kaynak D: Nihat Erim'in 28 Temmuz 1950 Tarihli Ulus Gazetesinde Yayımlanan Köşe Yazısının Orijinal Hâli (Erim, 1950) ve Özeti

Anayasa karşısında Hükümetin kararı

Anayasa'nın 26 ncı maddesi, Büyük Millet Meclisinin, bizzat kullanacağı yetkileri saymaktadır. Devletlerle anlaşma ve sözleşmeler yapmak, barış ve harp ilân etme yetkileri, Türk milleti adına kullanmak hakkı yalnız Büyük Millet Meclisi'nindir. Bundan dolayı Hükümet, Büyük Meclis kararı vermedikçe harp yapamaz. Kore'ye 4500 asker gönderip, orada ateş hattına sokmak, hiç kimse aksini iddia edemez ki, bir harp hareketidir. Yalnız, Kore harbi, iki devletin karşılıklı olarak münferiden vuruşmaları değil, hukuku ihlâl eden Kuzey Kore'ye karşı Birleşmiş Milletlerin 'müşterek tedip ve tenkil' harbidir.

Bugünkü Hükümetin giriştiği teşebbüs, 4500 Türk gencinin kan fedakârlığına gönderilmesidir. Türk çocuğu vatanperverdir. Askerlik vazifesini daima asalet ve cesaretle yapmıştır. Devletin kendisine göstereceği yerde, vazifesini bu defa da milletimizin şerefine lâayık bir surette yapacağı muhakkaktır. Fakat, Anayasa bakımından Hükümet kendisini çok ağır bir mesuliyet durumuna sokmuştur. Bunu nasıl yapmıştır, anlayamıyoruz. Bu derece ehemmiyetli bir karar alınmadan önce, Devletin belli başlı hukuk müesseselerinin mütalaası sorulmak icabetmez mi idi?



Adım 2: Bu kaynaklara dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Her bir köşe yazarı, Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi fikrine nasıl bakmaktadır?
2. Köşe yazarlarının yazılarında dile getirdikleri bakış açılarının gerekçeleri/dayanakları nelerdir?
3. Bu köşe yazılarında birbirine rakip veya birbirinden farklı kaç görüş yer almaktadır?
4. Söz konusu farklı görüşlerin sebepleri neler (siyasi aidiyetler, kişisel dünya görüşleri, insani kaygılar vb.) olabilir?
5. Köşe yazarlarının dile getirdikleri görüşlerden hangisi size daha makul görünmektedir? Neden?

Adım 3: Öğrencilerin 4-5 kişilik gruplar oluşturarak Kaynak B, C ve D'de yer alan köşe yazılarını yeniden gözden geçirmeleri, arkasından da "Türk Hükümeti'nin Kore'ye asker gönderme kararı hakkındaki ortak görüşlerini ifade eden" kendi köşe yazılarını yazmaları istenir. İki veya üç paragraftan oluşacak bu yazıda öğrenciler, "Hükümetin kararını mevcut yasal düzenlemeler ışığı altında nasıl değerlendirdiklerine, bu kararın ülkemiz, milletimiz ve Kore'ye gidecek askerler açısından avantaj ve dezavantajlarına ve son olarak bu kararı destekleyip desteklemedikleri ile bunun gerekçesine" yer verebilirler. (Köşe yazısı yazma etkinliğine sınıfta başlanır, tamamlanması ödev olarak verilir.)

.....

.....

Yönlendirici Soru 2: Politikacıların ve siyasi partilerin Türk basınında yer alan açıklamaları, kamuoyunun Türkiye'nin Kore'ye askeri gücü göndermesi konusundaki bakış açısını nasıl etkilemiştir?

Görev 2: E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi konusunda bir siyasi parti lideri için bir konuşma metni hazırlanır.

Adım 4: Kaynak E, F ve G de yer alan gazete yazıları okunur.

Kaynak E: 30 Temmuz 1950 Tarihli Ulus Gazetesinin Manşet Haberinin Orijinal Hâli (Ulus, 1950) ve Özeti



Kasım Gülek, basına beyanatta bulundu: Meclis, Kore'ye 4500 asker sevk edileceğinden habersizdir

Biz iktidarda bulunduğumuz zamanki tehlike ve emniyet durumu değişmemişse, açıkça söyleyebiliriz ki, Türkiye, 4500 kişi göndermekle kendi emniyetini azaltmış olacaktır. Sayın Başbakan Adnan Menderes'in gazetecilere verdiği beyanatı dikkatle okuduk. Kore harbine yardım için Hükümetin verdiği kararın etraflı bir tarzda izahını bekliyen halk efkârı Sayın Başbakanın bu konuşması ile tatmin edilmiş olacak mıdır, bilmeyiz. Meclis, Kore'ye 4500 asker sevk edileceğinden habersizdir. Silâhlı yardım hususunda Birleşmiş Milletlerle istişareye lüzum görülmemesi de ayrıca tenkid edilmesi gereken bir durumdur. Sayın Menderes Hükümetçe alınan kararı izahdan ziyade, bu kararı çeşitli bakımlardan tenkid edenleri kötölemeye ehemmiyet vermiştir.

Kaynak F: 29 Temmuz 1950 Tarihli Zafer Gazetesinin Manşet Haberinin Orijinal Hâli (Zafer, 1950) ve Özeti



Hükûmetin verdiği karar harp kararı değildir
Başbakan tenkidlerin yersizliğini belirten beyanatta bulundu
Muhalliflerimiz, bu kararı almamak lâzımdı, diyemez

Evvela şurasını söyleyelim ki; Hükûmetimizin almış olduğu karar bir harp kararı değildir; sulhu koruma teşebbüsü ve karardır. Kanaatimizce bizim kararımız gibi diğer hürriyetsever milletlerin bu yolda alacakları kararlarladır ki, tecavüzler önlenabilir ve dünya sulhu korunabilir. Her devletin ayrı ayrı ve münferit olarak sarfedeceği gayretlerle sulhun korunabileceğine sair milletleri tehdit eden felâketlerden kendi başının çaresini aramak suretiyle kurtulma çarelerinin bulunabileceğine bel bağlaması neticesidir ki, İkinci Cihan Harbinin görülmemiş felâket ve facialarına yol açmıştır. Bu kararın hükûmetimizce bütün şümülü ile bilinerek ve inanılarak verilmiş olmasıdır. O kadar ki, aynı vaziyet karşısında bin defa kalsak her defasında alacağımız karar yine bu olacaktır. Dünyanın geçirdiği iki büyük harp ve son birkaç senelik yaşanan tecrübeleri ile sabit olmuştur ki, memleketlerin istiklâl ve mevcudiyetleri mutlaka kendi coğrafi hudutlarında müdafaa olunmaz. Sulhta ve harpte dünyaca bir kader birliğine varılmış olduğu bir devirde yaşamakta olduğumuz açık bir hakikattir.

Kore'de bayrağımızın dalgalanması en idealist ve en realist gaye ve görüşlerin bir neticesi olacaktır. Esasen Birleşmiş Milletler idealini samimiyetle benimsemiş olmak da bu esasa inanmış olmak demektir. Bize Kore harbi münasebetiyle bazı devletlerin müteredit ve kararsız hareketlerini örnek olarak göstermek istiyorlar... Böyle hotgâm duygularla müphem ümitlere kapılarak müteredit ve kararsız hareket etmek ve dünyayı tehdit eden felâketlerden bu suretle korunulabileceğine inanmak dünyanın geçirdiği bunca tecrübe ve felâketlerden sonra aklın almayacağı bir gaflet olur. Ordumuzdan dört bin kuvvet ayrılmasının bizim için bir eksiklik veya zaaf teşkil edip etmeyeceğini takdir edebilmek için uzun boylu hesaba ve malûmata da lüzum yoktur. On yıldan beri zaman zaman milyonluk veya yarım milyonluk bir orduyu silâh altında bulundurduklarını iddia eden gelenler kendileri değil midir? Dört binin dört yüz bin karşısındaki nisbeti bir hesap meselesi bile değildir.

Birleşmiş Milletler Anayasasına iltihak etmiş bulunuyoruz. Bu Anayasa hükümleri kanunlarımızla tasdik ve kabul olunmuştur. Bu tasdik ve kabulün neticeleri ve bundan doğacak vekaibin ifası Büyük Millet Meclisinde hükûmete peşinen emredilmiş bulunmaktadır. Komünist tecavüzleri Kore'de karşılanmayıp giderken içimizde aynı ahvaldeki tahrikâtın manasını Türk umumî efkârı anlamakta ve hükmünü vermekte elbette yanılmayacaktır.

Kaynak G: 30 Temmuz 1950 Tarihli Vakit Gazetesinin Manşetinin Orijinal Hâli (Vakit, 1950) ve Özeti

Anayasaya Aykırı Verilen Karardan Dönmek Mümkündür
Menderes Hükûmeti İstifa Etmelidir

B.M. Meclisinin süratle olağanüstü bir toplantıya çağırılması zaruridir. Stratejik durumu bakımından Türkiye zayıflatılmamalı. Her şeyden önce, itiraf etmeli ki, Kore savaşı Formosa'nın Japonya'nın, Filipinler'in mukadderatıyla alâkalıdır ve bir Amerikan harbidir. Amerikan senatosunun silahlı kuvvetler komisyonunda vazife gören Mister Cain, nasıl unuttur ki, batı dünyasının bir müdafaa hattı da Karadeniz kıyılarıdır. O Türkiye ki, senelerdenberi, malî takatının çok üstünde külfetlerle, ıztıraplara katlanarak büyük ve kuvvetli bir orduyu silâh altında tutmakta, dünya barışının bekçiliğini yapmaktadır. Üçüncü dünya harbi endişesiyle, Amerika'nın zayıf düşürülmemesi lüzumunu belirten Mister Cain, Türkiye'nin cidden çok nazik olan strateji durumunu gözden geçirir gibidir.

Kore savaşına asker gönderme kararımızın Amerikan senatörünün Ankara'yı ziyaretine rastlayışı, Mister Cain'in birkaç gün önceki demeciyle aynı bir hususiyet ve mana veriyor. Aynı zamanda senato silahlı kuvvetler komisyonu üyelerinden olan Amerikalıya göre, Kore Savaşı bir Amerikan harbi değildir; Birleşmiş Milletlerin harbidir. Amerika, ufuklarda emareleri beliren üçüncü dünya harbinde kuvvetli bulunmalıdır.



Adım 5: Kaynak E, F ve G'nin incelenmesine dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Gazete manşetlerinde görüşlerine yer verilen politikacıların ve siyasi partilerin Türkiye'nin Kore'ye asker gönderme kararıyla ilgili bakış açıları nasıldır?
2. Kaynak E'de zamanın CHP genel sekreteri Kasım Gülek'in ağzından yazılan "Biz iktidarda bulunduğumuz zamanki tehlike ve emniyet durumu değişmemişse, açıkça söyleyebiliriz ki, Türkiye, 4500 kişi göndermekle kendi emniyetini azaltmış olacaktır." cümlesi ile verilmek istenen mesaj ne olabilir? Bu mesajı ve içerdiği görüşü ikna edici buluyor musunuz? Neden?
3. Kaynak F'de zamanın başbakanı Adnan Menderes'e ithafen yazılan "Evvela şurasını söyleyelim ki; Hükümetimizin almış olduğu karar bir harp kararı değildir; sulhu koruma teşebbüsü ve karardır" cümlesi ile anlatılmak istenen nedir? Tartışınız.
4. Demokrat Parti ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin Türkiye'nin Kore'ye asker gönderme kararıyla ilgili görüşlerinin arkasındaki gerekçeler veya dayanaklar nelerdir?
5. Demokrat Parti ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi fikri karşısında ortaya koydukları söylemler ve bu söylemleri desteklemek için kullandıkları kanıtlar/dayanaklar sizin için ne kadar makul veya ikna edicidir? Neden?
6. Siyasi partilere ait görüşlerin gazetelerde bu şekilde yansımaları bize siyaset-medya ilişkileri hakkında neler söylemektedir?

Adım 6: Adım 1 ve Adım 2’de incelediğiniz kaynaklar ve öğrenilenlerden yola çıkılarak bir siyasi parti liderinin gözünden Türkiye’nin Kore Savaşı’na asker göndermesi hakkında bir konuşma metni yazılması istenir. (Konuşma metni yazma etkinliğine sınıfta başlanır, tamamlanması ödev olarak verilir.)

Değerli Yurttaşlarım,.....

[illegible]

Yönlendirici Soru 3: Aydınların ve sivil toplum kuruluşlarının Türk basınına yansıyan görüşleri, Türkiye'nin Kore'ye askerî güç göndermesi konusundaki kamuoyunun oluşmasında nasıl bir rol oynamıştır?

Görev 3: H, I, J ve K kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırıldıktan sonra bir slogan veya afiş hazırlanır.

Adım 7: H, I ve J kaynakları incelenir.

Kaynak H: 30 Temmuz 1950 Tarihli Ulus Gazetesinde Peyami SAFA'nın "Bakışlar" Üst Başlıklı Köşe Yazısı (Safa, 1950)

HEVES DEĞİL, HESAP

Peyami SAFA

"Büyük Millet Meclisini toplamadan, muhalif partilere danışmadan, halk efkârını yoklamadan, Amerika'dan ve ilgili devletlerden hiçbir garanti almadan... Türk Milleti'nin bütün varlığı bahis mevzuu olan bir dâvada, Hükûmetin ayaküstü, alelacele, apar topar verdiği bir kararla Kore'ye asker göndermeye kalkması... vatandaşları büyük bir hayrete ve daha büyük bir endişeye düşürdü."

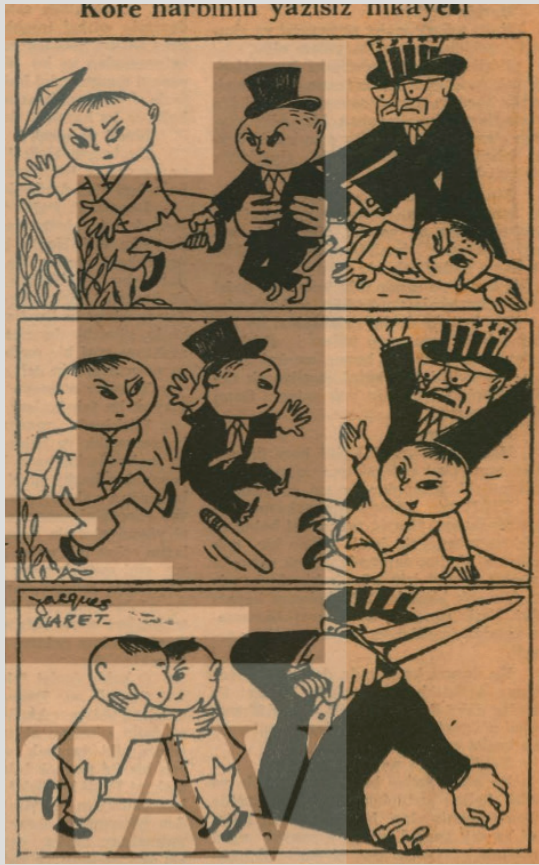
İktidar propagandası, muhalif partilerin bir dış politika mevzuunu iç politika dâvası haline getirdikleri iddiasındadır. Bu ne saçma söz! Türk Milletinin hayatına bağlı ve birinci derecede ehemmiyetli bir dış politika meselesinin Büyük Millet Meclisinde konuşulması, bir iç politika meselesi hâlinde soysuzlaşması mı demektir?

Kore Harbi bir heves değil, hesap işidir. Birleşmiş Milletlere mensup ekseri memleketlerin bu harbe katılmaktan çekinmeleri siyasi ve askerî birçok ince hesap ve endişelere dayanıyor... aralarında bizi görüp de heveslenecek çocuklar bulunacağını ümit etmekten büyük bir çocukluk olur mu?



Kaynak I: Barış Dergisinin Temmuz 1950 Sayısından Bir Haber Metninin Aslı, Özeti ve İlgili Karikatürler (Barış Dergisi, 1950)





OLAYLAR KARŞISINDA

Amerika, Uzakdoğu'daki millî kurtuluş hareketlerine fiilen askerî müdahale ile karşı koymaya ve Kore ile Formoza'yı Asya kıtasına karşı bir üs ve köprübaşı olarak kullanmak üzere stratejik sistemine simaya karar vermiştir. Syngman Rhee'nin başkanlık ettiği Güney Kore hükûmeti, eski Çankayşek hükûmetine pek benzer durumda idi... Hatta bir ara Birleşik Amerika Temsilciler Meclisi, Güney Kore'ye 60 milyon dolarlık bir yardımı reddetmek temayülünü bile gösterdi.

Kore'ye müdahale kararının hemen ardından Birleşik Amerika, Uzakdoğu'daki deniz birliklerine Formoza'yı müdafaa etmek emrini verdi. Bu, Kore harbiyle hiç alakası olmayan Çin iç harbine doğrudan doğruya bir müdahale mahiyetindedir. Fransa, Güvenlik Konseyi'nin Kore için istediği müdafaa teklifine bilfiil iştirak etmiş olmaktadır... İngiltere'nin Japon sularındaki donanmasının, Amerikalıların emrine verilmekte bu kadar tereddüt edışı, Hong Kong için duyduğu endişeden ibarettir. Yani mesele Güney Kore'ye 'yardım' değil, İngiliz İmparatorluğu'nun Uzakdoğu'daki menfaatlerini korumaktır.

Kaynak J. 30 Temmuz 1950 Tarihli Ulus Gazetesinden Bir Haber (Ulus, 1950)

“Barışseverler”den 4 kişi tevkif edildi

Millî menfaatlere zarar verecek ve bu suretle millî mukavemeti sarsacak mahiyette yayında bulunmak iddialarıyla sanık “Barışseverler Cemiyeti” erkani ve diğer şahıslar hakkında İstanbul Savcısı nail Özkan ile Savcılık Başyardımcısı Hicabi Dinç idaresinde savcı yardımcılarının müteşekkil bir tahkik heyeti tarafından yapılmakta olan tahkikata bugün de devam edilmiştir.

İlk tahkikat sonucunda Barışseverler Cemiyeti Başkanı Doçent Behice Boran, Cemiyet Genel Sekreteri Adnan Cemgil, Avukat Vahdettin Barut ve bahis mevzuu beyannameyi basan matbaacı Kemal Anıl'ın Nöbetçi Sulh Yargıçlığında sorguları yapılmış ve sorgu neticesinde dört sanık da tevkif edilmiştir.

Diğer taraftan Adnan Cemgil ve Behice Boran'ın evlerinde savcılıkca arama yapılmış ve elde edilen vesikalar yargıca tevdi edilerek müsaderelerine karar alınmıştır. Savcılık tahkik heyeti çalışmalarına devam etmektedir.

Talebe Birliği Telgrafı

Millî Türk Talebe Birliği, Türkiye Barışseverler Derneği hakkındaki beyanatı üzerine Başbakan Menderes'e aşağıdaki telgrafı çekmiştir.

“Hürriyeti bozmak isteyenlere karşı azimle mücadele edileceğine dair, bir kere daha ifade ettiğiniz kararınızı milliyetçi gençlik, şükranla karşılamıştır. Bu mevzuda bize vereceğiniz vazifeler olursa bütün kudret ve varlığımızla başarmağa çalışacağımızı saygılarımızla bildiririz.”



Adım 8: H, I ve J kaynaklarından yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak H’de yer verilen köşe yazısında Peyami Safa, hükûmetin Kore’ye asker gönderme kararı karşısında nasıl bir görüş ortaya koymaktadır?
2. Peyami Safa, “Türk Milletinin hayatına bağlı ve birinci derecede ehemmiyetli bir dış politika meselesinin Büyük Millet Meclisinde konuşulması, bir iç politika meselesi hâlinde soysuzlaşması mı demektir?” cümlesi ile okuyucusuna ne anlatmak istemektedir?
3. Kaynak I’da yer alan metne göre Barış dergisi ve bu dergiyi yayımlayan Barışseverler Cemiyeti, Kore Savaşı konusunda nasıl bir düşünceye sahiptir?
4. Kaynak I’da yer alan karikatürde Kore Savaşı’na katılan ülkeler nasıl resmedilmektedir?
5. Kaynak J’ye göre Barışseverler Cemiyeti yöneticileri ve Cemiyet tarafından hazırlanan bildiriye basan matbaacı ne ile suçlanmaktadır?
6. Kaynak J’nin devamında yer verilen Milli Türk Talebe Birliğine ait telgraf, bu sivil toplum kuruluşunun Barışseverler Cemiyetine bakışı hakkında neler söylemektedir?
7. Milli Türk Talebe Birliği’ne ait telgraftan yola çıkarak zamanın başbakanı Adnan Menderes’in muhalif STK’lere ve aydınlara nasıl bir tepki gösterdiğini çıkarabiliriz?
8. H, I ve J kaynakları, Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesi konusunda aydınlar ve STK’lerin görüşlerinin hangi noktalarda ayrıştığına işaret etmektedir? Bu görüş ayrılıklarının sebepleri (siyasi aidiyetler, kamusal veya özetle dünya görüşleri, insani kaygılar vb.) neler olabilir?

Adım 9: Öğrencilerin kendilerini 1950 yılı ortalarında faaliyetlerine devam eden bir sivil toplum kuruluşunun mensubu olarak hayal ederek Kore Savaşı’na Türkiye’nin katılımı konusunda seçtikleri/hayal ettikleri kuruluşun bakış açısını ifade eden bir slogan veya afiş hazırlamaları istenir.

Sloganınızı veya afişinizi bu kutuya yerleştiriniz.

Adım 10: Kaynak K'de yer alan sözlü tarih görüşmesinin ilgili kısımları dinlenir/okunur.

Kaynak K: Kore Gazisi Şerafettin Baran ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/serafettin-baran>)



03:39-06:40

Ş. Baran: Biz haberlerde veya köyde radyoda, radyoda dinlerdik. Kore'nin 38. az dairesinden 5 kilometre ileri geçti. 3 metre geri geldi, böyle bu şekilde karşılaştık. Yani radyoyu dinlerdik. Kore'yi biz ilkten bilmezdik. Evet, bu işte savaş çıkınca Kore Harbi başlayınca. Radyoda dinlemeye başladık. Sonradan da işte biz asker olduk, buradaydık, Ankara'daydı askerliğim. Burada kura çekildi. Acemi eğitimi bitirip yemin merasimi verince kura çektik. Kore bize çıktı. Kore'ye gittik, gitmek için kura çektik. Burada 3 ay eğitim gördük İzmir'de. Savaş vardı, savaşı düşünüyorduk zaten biz. Buradan Kore'ye çıkınca ve harbe gittik biz oraya ama anlaşma oldu, olmuş, biz okyanuslara girdik. 17 gün denizdeydik. Yani 24 gün gittik de 17. günü falan bugün ateş kesildi dediler. Saat 10'u 10 gece falan dediler. Biz de inanmıyorduk ama gazete çıkıyordu her zaman şeyde, vapurda. Onu okuduk ona göre biz de inanmamıştık. Sonradan tamamıyla ateş kesilmiş.

Şerafettin Baran



Adım 11: Kaynak K ile yukarıda incelenen diğer kaynaklara dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Şerafettin Baran'ın askere gitmeden ve Kore'ye gönderilmeden önce Kore hakkında neler bildiği söylenebilir?
2. Gazi Şerafettin Baran'ın Kore'ye gitme/gönderilme kararı nasıl alınmıştır?
3. Gazi Şerafettin Baran ve arkadaşları ateşkes kararını nerede ve nasıl öğrenmişler? Bu bilgi onları psikolojik olarak nasıl etkilemiş olabilir?
4. Gazi Şerafettin Baran'ın Kore Savaşı'na bakışı ile farklı gazetelerde yayımlanan haber, yorum ve köşe yazılarından alınan yukarıdaki kaynakların ortaya oyduğu bilgi, fikir ve yorumlar birbirleriyle ne kadar örtüşmektedir? Bu düşüncenizi hangi kanıtlarla destekleyebilirsiniz?

🎯 Ölçme ve Değerlendirme

1. İncelediğiniz köşe yazılarına göre Kore Savaşı'na Türkiye'nin katılımı konusunda siyasi partilerin görüşleri nasıl farklılaşmıştır?
2. İncelediğiniz köşe yazılarına göre sivil toplum kuruluşları Kore Savaşı'na Türkiye'nin katılımı konusunda hangi düşünceleri savunmuşlardır?
3. Gazete ve dergiler gibi medya kuruluşları, 1950'lerin Türkiye'sinde Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılımı konusunda Türk halkının genelinin görüşlerini nasıl ve ne derecede etkilemiş olabilir?

Kaynaklar

- Barış Dergisi, (1950). *Temmuz 1950 sayısından bir sayfa*. https://tustav.org/yayinlar/sureli_yayinlar/baris/b_007.pdf. Erişim Tarihi: 25.12.2023.
- Dranas, M. (1950). Gün geçerken: Tahrikçi muhalefet. *Zafer Gazetesi*, (28 Temmuz 1950). <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4596>. Erişim Tarihi: 25.12.2023.
- Erim, N. (1950). Anayasa karşısında hükümetin kararı. *Ulus Gazetesi*, (28 Temmuz 1950). <https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/tr/Periodicals/Catalog/Issue/?IssueId=136283>. Erişim Tarihi: 25.12.2023.
- Han, J. (2018). *Gazi Şerafettin Baran ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/serafettin-baran/>. Erişim Tarihi: 13.10.2024.
- Safa, P. (1950). Heves değil, hesap. *Ulus Gazetesi*, (30 Temmuz 1950). <https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/tr/Periodicals/Catalog/Issue/?IssueId=136285>. Erişim Tarihi: 25.12.2023.
- Ulus Gazetesi. (1950). *Manşet: Kasım Gülek, basına beyanatta bulundu: Meclis, Kore'ye 4500 asker sevk edileceğinden habersizdir*. (30 Temmuz 1950). <https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/tr/Periodicals/Catalog/Issue/?IssueId=136285>. Erişim Tarihi: 25.12.2023.
- Us, A. (1950). Türkiye tarihin en nazik bir devresindedir, *Vakit Gazetesi*, (27 Temmuz 1950). <https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/tr/Periodicals/Catalog/Issue/?IssueId=166094>. Erişim Tarihi: 25.12.2023.
- Vakit Gazetesi. (1950). *Manşet: Anayasaya aykırı verilen karardan dönmek mümkündür, Menderes Hükûmeti istifa etmelidir*. (30 Temmuz 1950). <https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/tr/Periodicals/Catalog/Issue/?IssueId=166100>. Erişim Tarihi: 25.12.2023.
- Vatan Gazetesi. (1951). *7 Şubat 1951 tarihinde çıkan sayının manşeti*. https://www.kitantik.com/product/VATAN-gazetesi-7-subat-1951-Kore-savasi_1br9qfyl4mkqfqi122b. Erişim Tarihi: 27.12.2023.
- Zafer Gazetesi. (1950). *Manşet: Hükûmetin verdiği karar harp kararı değildir, Başbakan tenkidlerin yersizliğini belirten beyanatta bulundu, Muhafızlarımız, bu kararı almamak lâzımdı, diyemez*. (29 Temmuz 1950). <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/4595>. Erişim Tarihi: 25.12.2023.



Ev Ödevi

Ders içinde başlanan ve yarım kalan köşe yazıları ev ödevi olarak verilir.

İSKENDERUN'DAN VEDA

3. Etkinlik



Sınıf Düzeyi: 9, 10 ve 11. sınıflar



Süre: 40 + 40 dakika + Ev Ödevi

Kavramlar: Tugay, levazım, teçhizat, mizansen, propaganda

Beceriler: Tarihsel analiz ve sorgulama, tarihsel empati

Değerler: Cesaret, duyarlılık, iyilikseverlik

Yöntem-Teknik: Düz anlatım, soru-cevap, sözlü tarih

Materyaller: Anı defteri, döneme ait fotoğraflar ve videolar, vaka çalışmaları

Amaç: Bu etkinlikte öğrencilerin tartışmalı bir konu hakkında siyaset kurumu ve kamuoyu arasındaki ilişkiyi fark etmeleri ve 1. Kore Türk Tugayı askerlerinin Türkiye'den Kore'ye yolculuğundan muharebe meydanına kadar geçen süreçte neler yaşadıkları ve hissettiklerine dair empati kurmalarını sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Soru: Kore Savaşı gibi tartışmalı bir konuda siyaset kurumu ile kamuoyu arasındaki ilişki nasıl şekillenmiş ve bu durum askerlerin deneyimlerine nasıl yansımıştır?

Yönlendirici Soru 1

Kore Savaşı sırasında siyaset kurumu ile kamuoyu, tartışmalı bir konuda nasıl bir ilişki halinde olmuştur?

Hedef 1

Sözlü tarih görüşmesi ve döneme ait videolardan yola çıkarak Kore Savaşı sırasında siyaset kurumu ile kamuoyu arasındaki ilişkiler hakkında sorgulamaya dayalı çıkarımlarda bulunmak.

Görev 1

Kaynak E, F ve G incelenerek Adım 2'de yer alan sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 2

Birinci Kore Türk Tugayı'nda görev alan askerler, Türkiye'den Kore'ye yaptıkları yolculuk ve devamında muharebe meydanına kadar geçen süreçte neler yaşamış ve neler hissetmişlerdir?

Hedef 2

Birinci Kore Türk Tugayı'nda görev alan askerlerin Türkiye'den Kore'ye yaptıkları yolculuk ile devamında muharebe meydanına kadar geçen süreçte neler yaşayıp neler hissettiklerini anlayıp anlamlandırmak.

Görev 2

H, I, J, K ve L kaynakları incelenerek verilen sorular cevaplandırılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Görsel Kaynak A, B, C ve D yansıtılır ve ilgili sorular sorulur.

5 dk.



Görev 1

Kaynak E, F ve G incelenerek Adım 2'de yer alan sorular cevaplandırılır.

25 dk.



Görev 2

H, I, J, K ve L kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

45 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Verilen açık uçlu sorular cevaplandırılır.

5 dk.



Ev Ödevi

Aileye mektup yazma etkinliği yapılır. Elektronik ürün dosyasında saklanır.

Öğretme ve Öğrenme Süreci

Dikkat çekme: Kaynak A, B, C ve D'de yer alan resimlerin Kore Savaşı'na katılacak Türk Tugayı'nın yolculuk hazırlıkları ile eğitimleri sürecinde çekildikleri belirtilerek öğrencilerden bu resimleri incelemeleri istenir.

Kaynak A: Kore Tugayı'na Bağlı Birliklerin Ankara'daki Yürüyüşlerinde Ulus Meydanı'ndan Geçişleri (AsMvKSK, 2019, p. 22)



Kaynak B: Kore'ye Gitmek İçin Gemiye Binen Askerlerimiz (AsMvKSK, 2019, p. 43)



Kaynak C: Tugay Bandası, Kore'ye Asker Gönderen Diğer Ülkelerin Ulusal Marşlarını Çalırken (AsMvKSK, 2019, p. 74)



Kaynak D: Dönemin Modern Silahı Bazuka Eğitimini Alan İki Askerimiz (AsMvKSK, 2019, p. 68)



Ardından, “Kore Savaşı'na yer alması planlanan Türk Tugayı Ağustos 1950'de Ankara Sarıışla'da toplanmış olmasına rağmen ilk fiili muharebeye Kasım 1950'de katılmıştır.” bilgisi öğrencilerle paylaşılarak aradaki yaklaşık üç aylık zaman zarfında neler yapılmış olabileceği hakkında tahminde bulunmaları istenir.

Yönlendirici Soru 1: Kore Savaşı sırasında siyaset kurumu ile kamuoyu, tartışmalı bir konuda nasıl bir ilişki hâlinde olmuştur?

Görev 1: Kaynak E, F ve G incelenerek Adım 2’de yer alan sorular cevaplandırılır.

Adım 1: Öğrencilerin sözlü tarih çalışması (Kaynak E) ile diğer videoları (Kaynak F ve G) izlemeleri istenir.

Kaynak E: Gazi Ali Rıza Yurtnaç ile Yapılan Sözlü Tarih Çalışmasından Bir Kesit (<https://www.youtube.com/watch?v=hElhU1mF1S4>)



12:44-15:37

A. R. Yurtnaç: Merzifon’da ondan sonra Ankara’ya geldik. 28 Tümen’de Ayaş’ta 241. piyade alaya vurdu, Kore şeyi bizim Alay gitti. Kore’ye gitmeden evvel o şeyde yaşıyordum Ordu’da. Askerken Ayaş’taydık. Ayaş’ta biz çavuş kursundaydık. Kore meselesi çıkınca bizim 241. piyade alaya çıkmış yani. Oradan muayene oldu, Gülhane hastanesinde, bütün askerler, Alay. Yarıdan yarıya sakat çıktı. Yani, diğer (yerlerden) İzmir’den, Erzurum’dan filan takviye oldu. Bizim 241. Piyade Alayı’na. Ve tugay da teşekkür etti işte. Tugay da buradan Ayaş’tan şeye geldik. Zırhlı Tugay’a Etimesgut’a. Orada eğitim yaptık, Amerikan eğitimi yaptık. Bir ay geceli gündüzlü. Oradan bir ay sonra trene, trenle İskenderun’a hareket ettik. İskenderun. İskenderun’da gemiler gelmemiş; Belen yaylasında çadır kurduk. 15 gün orada gemiyi bekledik. Belen yaylasında, sonra işte İskenderun’dan hareket ettik. Eylül, Ekim. Ekim’in, Eylül’ün yirmisinde işte 25 günden sonra oraya vardık. Ekim’de de şeyde Busan’a vardık. Busan limanındaydık.

16:10-17:11

A. R. Yurtnaç: Şimdi Kore’ye varınca, Busan’a inince biz. Oradan trene sırt çantalarımızı aldık omuzlarımıza. Trene bindik, trenden Teugu’ya gittik. Orada binalar vardı, Japonlar yapmış orayı zamanında. Bu binalara yerleştirildik, yerleştik biz. Binalar da aşağı yukarı, 3-4 katlıydı binalar. Bütün bizim alay oraya yerleşti, büyük bi şeyler vardı, kışla gibi. Orda 21 gün 25 gün eğitim yaptık. Geceli gündüzlü hazırlık yaptık. Yani savaşa karşı hazırlık yaptık. Orda Kore halkı bize çok yakınlık gösterdi, Teugu’da. Teugu’dan cemselere bindik. 25 gün sonra, eğitimden sonra. Kunuri’ye hareket ettik.

Kaynak F. Birleşmiş Milletler Kuvvetlerine Katılan Türk Askeri Birliği Kore Yolunda (TCKTBa, Tarihsiz)

00:22-01:14



Birleşmiş Milletler safında dünya sulhunu korumak üzere Kore’ye gitmeye hazırlanan kahraman birliğimiz, başlarında her zaman dalgalanacak olan Alay Sancağı ile bir geçit resmine hazırlanıyor. Her biri kahraman ordumuzdan birer şecaat örneği olan yiğitlerimiz biraz sonra teftiş gelecek komutanlarını bekliyorlar. İşte bütün askerin bir baba gibi sevdiği ve saydığı komutan Tuğgeneral Yazıcı birliği teftişe başladı. Her zaman olduğu gibi her yerde muzaferiyetle dalgalanan sancağımız bir kahraman elinde şaha kalkmış, adeta...



🕒 03:35-04:47

Bir gün Kore Birliğimiz trenle Ankara Garı'na geldi. Hakikaten düğüne gider gibi bir neşe havası içinde gülerek türkü çığırarak geldiler. Ankara Garı'na hemen bütün şehirli dolmuştu. Resmi şahsiyetler, gidenlerin tanıdıkları, yüzlerce vatandaş akın akın gelmiş, kahramanları etrafına almış, onlara çiçek, onlara şeker, onlara türlü diğer hediyeler ve hepsinin fevkinde güler yüzleriyle hayırlı yolculuk temennileri sunuyordu. Herkes tarafından sevilen komutana ve askerlerine hayranlıkla bakıyorlardı. Birliğin Ankara Garı'ndan hareketinden önce herkesin bir ağızdan İstiklâl Marşı söylemesiyle her tarafı bir huşu havası sardı. Ve nihayet yolculuk...

Kaynak G: Türk Kuvvetleri Kore Yolunda (TCKTBa, Tarihsiz)

🕒 02:23-03:36

Oh! Afiyet olsun. Aile ocağın birkaç satır tebriki yazmayı da unutmamalıdır elbette. Bayram sabahı bu açık hava camisinde hep beraber tanrıya ibadet ne güzel şey! Allah onlarla beraber olsun. İşte hep birlikte kapandıkları rahman secdesinden açık alınlarıyla kalkıyorlar. Birlik imamının samimi duasından sonra komutan askerle bayramlaşacaktır. Ağır silahlarını ve taşıtlarını da beraber götüren birliğin bir taraftan bu teçhizatı gemilere alınıyor. Artık Kore'ye hareket zamanı gelmiştir.



🕒 06:05-08:05

Bazen Tuğgeneralin bir gemiye girerek askerleri arasına katıldığını ve onların her zamanki gibi hatırını sorduğunu görüyorsunuz. İşte birliğin Kurmay Başkanı Yarbay Tokay yüzündeki tebessüm hiçbir zaman kaybolmaksızın o da gemiye giriyor. Cesur, zeki, çetin, bahadır askerlerimiz en üst subayından neferine kadar tam manasıyla kaynaşmış ve maneviyatı her türlü tarfin ve takdirin üstünde olan kahraman askerlerimiz. Birleşmiş Milletler safında dünya sulhunu korumak maksadıyla sarf edilen kahramanca gayretlere katılmaya gidiyorlar. İşte şanlı Alay Sancağı. Birliğin mukaddes sembolü gemiye çıkarılıyor. Bir taraftan da vinçler kalkıp iniyor artık denize açılmak zamanı yaklaşmıştır.

Adım 2: İncelediğiniz sesli ve görüntülü kaynakları (ve/veya yazıya dökülmüş hallerini) aşağıdaki sorulardan yararlanarak analiz edip değerlendiriniz.

Mizansen Analizi (Analiz):

1. İzlediğiniz videolarda mizansen yapma gerekçeleri neler olabilir?
2. Kullanılan mizansen ve görsel kompozisyonları incelendiğinde bunların kamuoyunun algısını şekillendirmede nasıl bir işlev gördüğü söylenebilir? Neden?

Propaganda Analizi (Sentez):

1. İzlediğiniz videolarda herhangi bir propaganda tekniğinden yararlanılmış mıdır? Yararlanılmış olduğunu düşünüyorsanız lütfen bunların neler olduğunu belirtiniz.
2. Bu tekniklerin dönemin siyasi/toplumsal bağlamı içinde hangi amaçlara hizmet ettiği söylenebilir? Neden?
3. Tespit ettiğiniz propaganda tekniklerinin benzerlerinin günümüz medyası tarafından da kullanıldığını düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız buna örnekler verebilir misiniz?

Gerçeklik ve Temsil Karşılaştırması (Değerlendirme):

1. Aşağıda verilen Kaynak J örneğindeki gibi askerlerin günlüklerinde ifade ettikleri duygu ve düşünceler ile izlediğiniz videolarda yansıtılan duygu ve düşünceler karşılaştırıldığında aralarında ne tür benzerlik ve farklılıklar olduğu söylenebilir?
2. Sizce askerlerin gerçek duygu ve düşünceleri ile videolarda verilmeye çalışılan duygu ve düşünceler arasındaki farklılıkların nedenleri neler olabilir?
3. Siyaset kurumu ile kamuoyunun bahsi geçen tartışmalı bir konuda nasıl bir ilişki hâlinde olduğu söylenebilir? Yorumlayınız.

Yönlendirici Soru 2: Birinci Kore Türk Tugayı'nda görev alan askerler, Türkiye'den Kore'ye yaptıkları yolculuk ve devamında muharebe meydanına kadar geçen süreçte neler yaşamış ve neler hissetmişlerdir?

Görev 2: H, I, J, K ve L kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 3: Kaynak H'de yer alan haritayı inceleyiniz



Adım 4: Kaynak I'yı inceleyiniz, ardından da Kaynak J'de sunulan Şehit Üsteğmen Mehmet Günenç'in günlüğünden alınan bazı kesitleri okuyunuz.

Kaynak I: Şehit Üsteğmen Mehmet Günenç'in Bir Fotoğrafı (Denizli, 2011, s. 117)



Kaynak J: Şehit Üsteğmen Mehmet Günenç'in Günlüğünden Alınan Bazı Kesitler

2 Ekim 1950 Pazartesi;

Sabah saat 05.45 de kalktım. Güverteye çıktım ve biraz kültürfizik yaptım. Güneş henüz yeni doğuyor. Fakat hava oldukça sıcak. Şu anda nerede olduğumuzu bilmiyorum. Etrafımız hep deniz. Büyük bir sabırsızlıkla Cidde'yi bekliyoruz. Biraz hafif hafif sallanıyoruz. Şimdi banyomu yapıp sabah kahvaltısına gidiyorum.

Bu gün çalışmalarımız başlıyor (...).

(...) Her sabah bizlere İngilizce olarak geminin telsizinin aldığı ajans haberlerini veriyorlar. Biz onları Türkçe'ye çevirip günü gününe dünya ahvali hakkında malûmat ediniyoruz. Zira geminin ne oyun ve ne de yemek salonunda radyo var. Tek eksikliği de bu. Tahminimde aldanmışım. Sakın yanlış anlamayın radyo için değil, mesafede. Ben bu satırlara, yazarken tam Cidde açıklarından geçiyormuşuz.

Kaptan haber verdi. Öbür gün Sabahleyin de Aden Körfezine varacakmışız. Bu akşam 19:00'da geminin güvertesinde açık hava sineması seyredeceğiz. Perdeyi gündüzden hazırladılar. Bakalım ne filmleri var? (...)

4 Ekim 1950 Çarşamba;

(...) Sonra bir saat kadar İngilizce çalıştık. Saat 13.00 sıralarında Hadramut Açıklarına geldik. Bugün de bir alarm tatbikatı yaptık. Tabur imamı erlere vaiz verdi. Kuran okudu. (...)

(...) Gemide iki çift boks eldiveni varmış. Evvelâ benimle hiç bir Amerika'lı dövüşmek istemedi. Sonra biri çıktı. Eldiven taktık ve İkişer dakikadan iki raunt dövüştük. Horoz dövüşü gibi bir şey oldu. Hakemliğimizi yapan 42 yaşında eski boksörlerden bir zenci idi. Her akşam antrenman için beni davet etti. Bende kabul ettim. (...)

5 Ekim 1950 Perşembe;

(...) Ben bu gün nöbetçi idim. Akşam yemeğinin dağıtımında mutfakta hazır bulundum. Bu gece sinema vardı. Fakat biraz yağmur yağar gibi oldu, tatil ettiler. (...) Sinemayı müteakip arkadaşlar gazinoda, radyodan istasyon ararlarken Londra'nın Türkçe neşriyatına rastladılar. Hepimiz radyonun başına toplandık. Bu ses bize çok tesir etti.

Şimdi vatan hasretinin ne demek olduğu ben de anlıyorum. Halbuki daha oradan ayrılalı bir hafta olmuştu. Fakat her saniye ondan biraz daha uzaklaşıyoruz.

Bugün yine Amerikalılar bize lisan öğrenmede yardım ettiler. Zenci boksörle yarım saat kadar kâh İngilizce ve kâh işaretle anlaşmaya çalıştık. Benim not defterime adresini ve ismini yazdı. Doğrusu geminin mürettebatından çok memnunum. Çok cana yakın insanlar. (...)

(...) Saat 21.30 da Amerika'nın sesi radyosunda Türkçe neşriyat esnasında Perihan Sözeri'nin "Dün gece yeis (karamsarlıkla) kendimden geçtim" plâğını dinledik.

6 Ekim 1950 Cuma;

(...) Lisan bilmemek çok feci. Bilhassa böyle yabancı insanların arasında, uzak diyarlara giderken. Vakıa işaretlerle filan anlaşıyoruz ama bu kâfi değil. Gerçi ben Wilyam İsminde bir Alman'la çat pat Almanca olarak anlaşıyorum. Bakalım Kore'de ne yapacağız? Muhakkak İngilizce öğrenmek istiyorum. (...)

(...) Bu gece saatlerimizi yine bir saat ileri alacağız. Dün yağmur yüzünden yarıda bıraktığımız filme bu gece devam ettik. Filmin adı Sihirli Bahçe yıldızları, Pat Brian, Herbert Marshal (...)

7 Kasım 1950 Salı

(...) Kore'ye geldiğimden beri bugün ilk defa olarak yıkandım. Bu akşamımız bir hayli heyecanlı geçti. Kulaktan kulağa iki gün sonra cepheye hareket şayiaları duyulmağa ve cephenin endişe verici durumda olduğu işitilmeğe başlandı. Akşam radyo haberlerini dinledikten sonra bütün talimgah mensupları bir yere toplandık, Yarbey bir konuşma yapacaktı. İşi çıktığından gelmedi. Biz de odalarımıza çekildik (Denizli, 2011, ss. 61-105'ten kısaltılarak alınmıştır).

Adım 5: Kaynak K'yi inceleyiniz ve Kaynak I'de verilen Gazi Faruk Pekerol'un anılarından kısaltılarak alınan kesitleri okuyunuz.

Kaynak K: İskenderun Tren Garına Ulaşan Türk Askerlerinin Bir Fotoğrafı (Denizli, 2011, s. 86)



Kaynak L: Bülent Rusçuklu Tarafından Kaleme Alınan Kore Gazisi Faruk Pekerol'un Anılarından Bir Kesit

"17 Ekim 1950 Salı sabaha karşı, Mc Rea isimli Amerikan askeri nakliye gemisinin hoparlörü, tüm subay ve erlerin kalkış zamanını bildiriyordu.

Gemideki Türk askeri yolculuk boyunca kendilerine yüklenmiş olan, kamaraların, yemekhanelerin, güvertenin nizam ve temizliği gibi, sorumluluk bölgelerini Amerikan mürettebatına teslim ettikten sonra, tam teçhizat kuşanarak saat 05:30'da güvertede içtima yaptı.

Tüm erat katılacakları savaşın heyecanı içinde, bilmedikleri bir ülkeye ayak basmanın tedirginliğini ve sabırsızlığını yaşıyordu.

21 günlük deniz yolculuğundan sonra Amerikan askeri gemisi, ağır ağır, sabahın ilk ışıklarıyla birlikte, Güney Kore'nin PUSAN Limanı'na giriyordu. Şehrin ışıkları henüz sönmemişti.

(...) Limanın içi, askeri taşıt ve harp gemiler ile doluydu. Açıkçası bir panayır yeri gibiydi.

Rıhtımda daha önce yanaşmış olan başka bir askeri geminin tahliyesi yapıldığı için, Mc Rea gemisindeki Türk askeri personeli, yeni bir emirle teçhizatlarını çıkarmak için kamaralarına gönderildi.

Güney Kore'ye ayak basmak için bir gün daha beklemek zorundaydılar.

18 Ekim 1950 Çarşamba sabahı Kore topraklarına ayak bastık (...)

Aşağıda içtima olduktan sonra Pusan tren garına doğru sert ve uygun adımlarla yürümeye başladık.

Yolun sağ ve sol tarafına sıralanmış olan insanlar, içten bir sevinçle bağırıyorlardı. Coşkulu bağırırlar, tren garına kadar sürdü.

Saat 11:30'da trenlere girmeye başladık.

Öğle saati olduğu için kumanya olarak konserve ve dağıtmışlardı. Sabahın çok erken saatlerinde kahvaltı ettiğimiz için de acıkmıştık. Ayrıca kutuların üstünde yazılanları da okuyamadığımızdan içinde neler olduğunu merak ettiğimiz için, kumanyaları açmak gayesiyle mücadeleye başladık (...)

Tren henüz hareket etmemişti. Elimde konserve kutusu ve anahtarıyla inip orada dolaşan, Amerikalı inzibatın yanına yanaştım. Okulda öğrendiğim İngilizcenin ve el işaretlerinin yardımıyla, konserveyi nasıl açılacağını sordum (...)

Konservelerin içinden, yemekler, kompostolar, tatlılar çıkmıştı.

Trenimiz liman şehrinden, kuzeyindeki Teagu'ya hareket ettiğinde saat 12:00 olmuştu (...)

Gece geç saatlerde Teagu şehrinin garına giren trenimizden, bölük, takım, manga sırasıyla indik (...)

23 günlük eğitimden sonra, 10 Kasım 1950 Cuma günü sabah saat 08:30'da Teagu'dan, kızılarmı savaşmak üzere cepheye hareket ettik (...)

Kuzeybatıya doğru yol alırken, içinden ve yakınından geçtiğimiz köy ve kasabaların bombalarla harap olmuş acı ve feci manzaralarıyla karşılaşmaya başladık. Ayrıca yol kenarlarında, tarla içlerinde tank, top, cemse, jip enkazlarına da rastlanıyordu.

Komutanlarımızdan öğrendiğimize göre buraları, bizler gelmeden önce düşman tarafından istila edilmişti. Daha ilk günlerden savaşın bu ülkeye yapmış olduğu tahribatı anlamaya başlamıştık (...)

Üç gün geceli gündüzlü cemse yolculuğundan sonra, Güney Kore'nin savaştan önceki hükümet merkezi olan Seul'e vasil olduk. Burada bizlere gösterilen yerlere çadırlarımızı kurduk (...)

Bu yolculuk sırasında kafilemizden ilk şehidi kaza sonucu vermiştik.

Yolların bozuk olması nedeniyle, levazım arabasında bulunan baş gediklerimiz, aniden karşısına çıkan virajda fren yapamadığı için arabanın devrilmesi sonucu hayatını kaybetti.

Bu beklenmedik kaza hepimizi üzmüştü (...)

Sabahın erken saatlerinde cemselerle, kuzeye çıkışa devam ettik.

İki gün cemselerle, küçüküklü büyüklü kasabalardan geçtikten sonra 17 Kasım 1950 akşamı Changdan şehrine geldik (...)

21 Kasım 1950 günü akşamüzeri Kaesong'un kuzeybatısında bulunan, Kuzey Kore başşehri Pyongyang'a vasil olduk. Burada durmadan yolumuza devam ettik. Bazı geceler nehir kenarlarında konaklıyorduk. Köy ve kasabalardan geçerken de, küçük büyük Koreliler, "Okey, çap çap-yemek yemek" diye bağıryorlardı. Biz de kumanyalarımızdan onlara veriyorduk.

Böylece 24 Kasım 1950 günü, Pyongyang'ın kuzeyindeki Kunuri'nin (Kunmori) güneydoğusunda, ikmal bölüğümüz konakladı (...)" (Ruscuklu, 2012, ss. 24-32).

Adım 6: Aşağıdaki sorular; H, I, J, K ve L kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Verilen kaynaklardan incelendiğinde Kore'ye yolculuk yapan askerlerimizin karşılaştıkları zorlukların neler olduğu söylenebilir?
2. Taegu'dan muharebe meydanına giden askerlerimiz gördükleri ve yaşadıkları olaylar karşısında neler hissetmiş olabilirler?
3. Benzeri şeyleri/durumları siz görmüş ve/veya yaşamış olsaydınız neler hisseder, neler düşünürdünüz?
4. Yukarıda izlediğiniz videolarda askerlerin henüz savaşa katılmadan önce duygu ve düşünceleri ile savaşa fiilen dahil olma esnasındaki duygu ve düşüncelerini karşılaştırınız. Bu duygu ve düşüncelerde bir değişim görüyor musunuz? Görüyorsanız bunlar nelerdir?

Ölçme ve Değerlendirme

1. Savaşa katılacak birliklerin kimlerden oluşacağına dair kararların alınmasından gerekli seçimlerin yapılmasına, akabinde de askerlerin muharebe meydanına varmasına kadar geçen süreçte ne tür hazırlıkların, iş ve işlemlerin yapıldığını özetleyiniz.
2. Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanan videoların Kore'ye gitmek üzere hazırlanan askerlerin duygu ve düşüncelerini ne kadar aslına uygun olarak yansıttığı söylenebilir? Neden?
3. İncelediğiniz kaynaklara göre Türk askerleri Kore'ye vardığında nasıl bir manzara ile karşılaşmıştır?

Kaynakça

Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı (AsMvKSK). (2019). *Fotoğraflarla Kore Savaşı'nda Türk Askeri* [The Turkish soldier in the Korean War in photographs]. Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı.

Denizli, A. (2011). *Kore Savaşı kahramanı Bandırmalı Şehit Topçu Üsteğmen Mehmet Günenç*. Ankara: Turhan Kitabevi.

Han, J. (2018). *Gazi Ali Rıza Yurtnaç ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-riza-yurtnac/> Erişim Tarihi: 19.04.2024.

Ruscuklu, B. (2012). *Kore Savaşı: Unutulan savaş ve Gazi Faruk Pekerol'un anıları*. İzmir: Arvo Yayınları.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (TCKTBa). (t.y.). *Birleşmiş Milletler Kuvvetlerine Katılan Türk Askerî Birliği Kore Yolunda* [Belgesel film]. <https://filmmirasim.ktb.gov.tr/tr/film/birlesmis-milletler-kuvvetlerine-katilan-turk-askeri-birligi-kore-yolunda>

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (TCKTBa). (t.y.). *Türk Kuvvetleri Kore Yolunda* [Belgesel film]. <https://filmmirasim.ktb.gov.tr/tr/film/turk-kuvvetleri-kore-yolunda>



Ev Ödevi

Aileme Mektup Yazıyorum

Bu etkinlikteki okuduğunuz iki askere ait günlükteki yaşantıları göz önünde bulundurarak ailenize bir mektup yazınız. Mektubunuzda aşağıdaki konulardan birine, bir kaçına veya hepsine yer verebilirsiniz.

- Kore'ye yolculuk sırasında ve Taegu'da günlük yaşam
- Kore'ye yolculuk şartları
- Gemideki başka ülke askerleri ile iletişim
- Farklı kültüre karşı uyum sağlama gayretleri
- Askerlerin gemideki ve Taegu'daki eğitimleri
- Şehit Üsteğmen Mehmet Günenç'in ifadelerinden hareketle memleket özlemi

4. Etkinlik

🎓 **Sınıf Düzeyi:** 9, 10 ve 11. sınıflar

🕒 **Süre:** 40 + 40 dakika + Ev Ödevi

SAVAŞIN MALİYETİNİN BİR KISMI OLARAK ÜCRETLER VE YOLLUKLAR

Kavramlar: Ekonomi, gündelik (yevmiye), alım gücü, bütçe.

Beceriler: Tarihsel kanıt kullanma, tarihsel sorgulama ve analiz

Değerler: Vatanseverlik, yardımlaşma, dayanışma, fedakârlık

Yöntem-Teknik: Tarihsel sorgulama, araştırma, düz anlatım, soru-cevap

Materyaller: Para (banknot) fotoğrafları, sözlük

Amaç: Dönemin Türkiye ekonomisi ile ilgili genel bilgiler edinip Kore ya da başka yerlerde görevlendirilenlere ödenen maaş, günlük vb. ücretleri karşılaştırmalı olarak inceleyerek farklı meslekleri icra eden kişilere yapılan ödemelerden yola çıkmak suretiyle savaşın maliyeti hakkında çıkarımlarda bulunmak.

Anahtar Soru: Kore Savaşı örneğinden yola çıkarak, savaşın bir ülkeye ekonomik, sosyal ve insani maliyeti hakkında neler söylenebilir?

Yönlendirici Soru 1

II. Dünya Savaşı sonrası dönemde Türkiye'nin ekonomik durumu nasıldır?

Hedef 1

II. Dünya Savaşı sonrası dönemde Türkiye'nin ekonomik durumu hakkında çıkarımlarda bulunmak.

Görev 1

Kaynaklar A, B, C ve D okunup verilen sorular cevaplandırılır ve bilgilendirici metin hazırlanır.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşı sırasında yapılan ödemeler, personelin aldığı eğitim ve niteliklerine göre nasıl farklılık göstermektedir?

Hedef 2

Bir kişinin mesleği veya işi için aldığı eğitimin ve kazandığı niteliklerin, gelirini belirleyen iki ana faktör olduğuna dair çıkarımlarda bulunmak.

Görev 2

Kaynak belgeler E, F, G, H, I ve J incelenip analiz edilerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.

Yönlendirici Soru 3

Kore Savaşı gibi olağanüstü durumlarda, personel ödemeleri dışında, savaşın ülke ekonomisine getirdiği diğer mali yükler (teçhizat, lojistik, tıbbi destek vb.) ve bu yüklerin uzun vadeli ekonomik etkileri nelerdir?

Hedef 3

Olağanüstü durumlarda, örneğin savaş zamanlarında, bazı askerî ve sivil personele yapılan ödemelerin ekonomik maliyetleri hakkında çıkarımlarda bulunmak.

Görev 3

Tablo 2 doldurulur, ilgili sorular grup halinde cevaplandırılır ve köşe yazısı yazılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Çeşitli banknotlar öğrencilerle paylaşarak bunların hangi ülkelere ait oldukları ve para birimi olarak adları tahmin edilir.

5 dk.



Görev 1

Kaynaklar A, B, C ve D okunup verilen sorular cevaplandırılır ve bilgilendirici metin hazırlanır.

25 dk.



Görev 2

Kaynak belgeler E, F, G, H, I ve J incelenip analiz edilerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.

25 dk.



Görev 3

Tablo 2 doldurulur, ilgili sorular grup halinde cevaplandırılır ve köşe yazısı yazılır.

20 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorular cevaplandırılır.

5 dk.



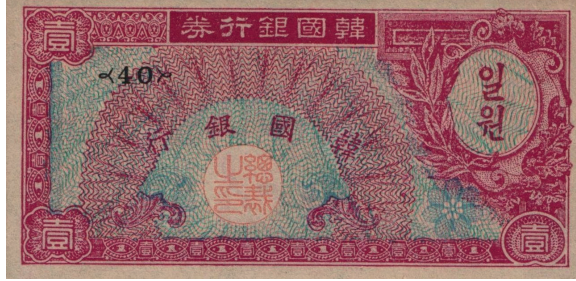
Ev Ödevi

Bir ülkenin savaşma ve savaşı sürdürebilme kabiliyetine dair internet araştırması ve yapay zekâ sorgulaması yapılır. Ortaya çıkacak ürün elektronik ürün dosyasında saklanır.

Öğrenme ve Öğretim Süreci

Dikkati Çekme: Çeşitli ülke para birimlerinin fotoğrafları ekrana yansıtılır. Aşağıdaki Tablo 1'de yer alan banknot görselleri incelenerek hangi ülkeye ait oldukları hakkında tahminde bulunulur. Öğretmen bu paraların hangi ülkelere ait olduğu bilgisini paylaşır.

Görsel 1: Çeşitli Ülkelere Ait Banknot Örnekleri (Allnumis.com, 2025; Kitantik.com, 2025; Notafilia-kp.com, 2025; Numista.com, 2025).



Yönlendirici Soru 1: II. Dünya Savaşı sonrası dönemde Türkiye'nin ekonomik durumu nasıldır?

Görev 1: Kaynaklar A, B, C ve D okunup verilen sorular cevaplandırılır ve bilgilendirici metin hazırlanır.

Adım 1: Kaynak A ve Kaynak B okunur.

Kaynak A: Temel Ekonomik Kavramlar

Ekonomi: İnsanların sınırsız ihtiyaçlarını sınırlı kaynaklarla karşılamak için üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerini düzenleyen sosyal bir bilimdir. Savaş ekonomisi, olağanüstü koşullarda ülkelerin kaynaklarını seferber etme biçimini inceler.

Gündelik (Yevmiye): Bir kişiye bir günlük çalışması karşılığında ödenen ücrettir. Kore Savaşı sırasında askerî ve sivil personele yapılan günlük ödemeler hem rütbe hem de görev yerine göre değişkenlik göstermiştir.

Alım Gücü: Belirli bir miktar paranın satın alabileceği mal ve hizmet miktarıdır. Paranın değeri ve enflasyon oranlarına göre değişir. 1950'lerdeki alım gücü ile günümüzdeki alım gücü arasındaki fark, altın değeri üzerinden karşılaştırıldığında belirgin şekilde ortaya çıkmaktadır.

Bütçe: Bir devletin, kurumun veya bireyin belirli bir dönem için planlanan gelir ve giderlerinin tümüdür. Savaş dönemlerinde olağanüstü harcamalar bütçe üzerinde ek yük oluşturur. (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.)

Kaynak B: Paranın Ticarette Kullanımı

İnsan ihtiyaçlarının karşılanması toplumda iş bölümünü gerekli kılar. İş bölümü sonucunda yapılacak olan farklı mal ve hizmetlerin değişiminde karşılık veya değer ölçütünün doğru bir şekilde yapılması gerekir. Takas usulünün zorluğu herkes tarafından kullanılacak bir değer ölçütüne ve bu ölçütün somut bir göstergesi olarak mal ve hizmetlerin değişiminde kullanılacak bir araca olan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Yaklaşık 2700 yıl önce Anadolu topraklarında icat edilen bu araç sayesinde bir malın veya hizmetin değeri ölçülmekte ve başka mal veya hizmetle değişimi kolay ve hızlı bir şekilde yapılmaktadır. (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.)

Adım 2: A ve B kaynaklarına dayalı olarak aşağıdaki sorular öğrencilere yöneltilerek cevaplamaları istenir.

1. Kaynak A'daki bilgilere dayalı olarak alım gücü, bütçe ve ekonomi kavramları arasında nasıl bir ilişki olduğu söylenebilir?
2. Kaynak B'de bahsedilen değişim aracı ne olabilir?
3. Metinde bahsedilen araç olmasaydı mal ve hizmetlerin değişimi nasıl yapılıyor olurdu?
4. Söz konusu araç yani para; üretim, dağıtım ve tüketim işlerinin düzenlendiği ekonomik sistemlerde hangi işlevleri görmektedir?

Adım 3: Kaynak C okunur.

Kaynak C: Para Nedir?

Para, mal ve hizmetlerin değiş-tokuşu için kullanılan araçlardan en yaygın olan para, genellikle madeni para ve banknotları ifade eden bir değişim aracıdır. Para, değer denkliğinin bir göstergesi olarak değer ölçütü, değişim ve saklama aracı olarak kullanılır. Paranın kullanımı, değeri ve dolaşımı; toplumların siyasi, hukuki, ekonomik vb. alanlarda güvenliklerini ve adalet hizmetlerini sağlayan bir siyasi yapı olarak kabul ettikleri devletler tarafından düzenlenip denetlenir. Günümüzde hemen hemen her gelişmiş devlet veya devletler topluluğu para politikasının belirlenmesini ve para basımını özerk bir statüye sahip bir kurum eliyle gerçekleştirirler. Birçok ülkenin kendine ait ulusal para birimi vardır. Basılan paralar farklı değerlere sahip olarak alışveriş işlemlerini kolaylaştırır. Ülkeler ayrıca, paralarının taklit edilmemesi yani sahte para basımını engellemek için bir takım güvenlik önlemleri alır. (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.)

Adım 4: Kaynak C'ye dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak C'ye göre paranın en temel işlevi hangisidir?
2. Türkiye Cumhuriyeti de dahil olmak üzere birçok ülkede para politikasının belirlenmesi ve para basımı işlerini gerçekleştirmekten sorumlu olan kuruluşun adı nedir?

Adım 5: Aşağıda yer alan ekonomi terimlerini numaralandırılmış açıklamalarla eşleştiriniz. Bilmediğiniz kavram ve açıklamalarla ilgili olarak internet üzerinden araştırma yapabilirsiniz.

Gelir	Gider	Bütçe	Enflasyon
.....			
Cari Açık	Liberalizm	Dezenflasyon	
.....			

1. Fiyatların yükselmesi ile alım gücünün düşmesi
2. Bir ülkede ithalatın ihracattan fazla olması sonucu ortaya çıkan durum
3. Gelir ve giderlerin hesaplanması
4. Bir yerden gelen para ya da sağlanan kazanç
5. Fiyat artış hızının azalması
6. Yapılan harcama, sarfiyat
7. Ekonomide devlet müdahalesinin azalması

Adım 6: Kaynak D okunur.

Kaynak D: Kore Savaşı Öncesi ve Savaş Sürecinde Türkiye Ekonomisi

Türkiye II. Dünya Savaşı'na fiilen girmese de savaşın getirdiği olumsuz ekonomik koşullardan etkilenmiştir. Ancak enflasyon yıllarından sonra 1941 ile 1951 yılları arasında fiyatlarda belirgin bir artış yaşanmamıştır. Bu yıllarda kamu harcamalarının bütçe gelirlerini aşmamasına önem verilmiştir. 1951'de fiyatların yeniden yükselmeye başlamasına rağmen Demokrat Parti'nin izlediği ekonomi politikaları sayesinde 1950 ve 1954 yılları arası, kısa bir süre de olsa ekonomik refahın yaşandığı dönemler olarak anılmaktadır. Demokrat Parti'nin iktidara gelişiyle kamu müdahalesinde bir azalma olmamakla birlikte liberal yani özel girişime öncelik veren politikalar uygulanmaya çalışılmıştır. İlk yıllarda ekim alanlarının genişlemesine bağlı olarak tarımsal üretimin artışı, uygun hava koşulları ve Kore Savaşı sırasında dünya pazarında buğday başta olmak üzere birçok ürüne artan ihtiyaç tarımsal ürünlerin ihracının önünü açmıştır. Bununla birlikte ABD'nin ekonomik ve askerî yardımları, hazinenin döviz ve altınlarının kullanılması da ekonomik gelişmeleri desteklemiştir. Tarımsal gelişmenin hızı kadar olamasa da kamu desteğiyle maden, şeker, çimento ve dokuma sektörlerinin üretiminde de artışlar yaşanmıştır. Her ne kadar 1954'ten sonra yaşanacak enflasyonun temel sebepleri önceki yıllarda saklı olsa da 1946-1953 yıllarını ekonomik büyümenin gerçekleştiği yıllar olarak değerlendirebiliriz. Bununla bağlantılı olarak bu dönemde gelir düzeyleri ve hayat standartları da yükselmiştir. Fakat serbest ithalat rejiminin etkisiyle 1952'de karşılaşılan dış açık ve 1951'de yeniden başlayan enflasyon 1954'ten sonra ciddi şekilde hissedilmeye başlanmıştır (Boratav, 1985; Pamuk, 2012'den derlenmiştir).

Adım 7: Aşağıdaki sorular öğrencilere yöneltilerek cevaplamaları istenir.

1. Kaynak D'ye göre 1941 ile 1951 yılları arasında fiyatlarda belirgin bir artış yaşanmamasının sebebi nedir?
2. Kaynak D'ye göre 1950 sonrasında hangi sektörlerde üretim artışı olmuştur?
3. II. Dünya Savaşı sonrası dönemdeki Türkiye ekonomisi hakkında kısa bir bilgilendirici metin hazırlayınız.

II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye Ekonomisi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı sırasında yapılan ödemeler, personelin aldığı eğitim ve niteliklerine göre nasıl farklılaşmıştır?

Görev 2: Kaynak belgeler E, F, G, H, I ve J incelenip analiz edilerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 doldurulur.

Adım 8: Aşağıdaki E, F, G, H ve I kaynakları incelenir.

Kaynak E: Kore'ye Gönderilecek Aşçılara Ödenecek Ücretler Hakkındaki Karar, (ATASE: 30-18-1-2 / 124 - 79 - 11)

(Bakanlık ve Kara kuvvetleri kısmı)

Bölüm	Madde	Ödeneğin çeşidi
203		Geçici hizmetliler ücreti

Görevin adı	Sayı	Ücret Lira	Hizmet süresi Ay	Gün	Tutarı Lira
Kore'ye gidecek birlik için aşçı	4	300	6	-	7.200

Aslı gibidir.

[Signature]

030 18 0 2 124 75 11

(Bakanlık ve Kara kuvvetleri kısmı)

Bölüm Madde Ödeneğin çeşidi 203 Geçici hizmetliler ücreti

Görevin adı	Sayı	Ücret Lira	Hizmet süresi		Lira
			Ay	Gün	
Kore'ye gidecek birlik için aşçı	4	300	6	-	7.200

Aslı gibidir.

050 18 0 82 121/2511

Kaynak I: Kore Savaşı Sırasında Kore'ye ve Başka Yerlere Görevlendirilen Üst Rütbeli Subaylara 'de Ödenecek Geçici Görev Yollukları hakkındaki Karar (ATASE: 30-18-1-2 / 123 - 75 - 19)

T. C.
BAGYENALAN
HONORARY MEMBER BUDGETARY
Kamran PIRAHAN
Kamran
4
BTD

KARL & KAREN

T.C. BAŞBAKANLIK
MUAMELEAT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı: 3

KARAR (11902)

Gecici gübreyle ve iki ay maddeleri Kocayazı gübre-
rilmiş olan Hava Kurmayı Yb.Stak Şeyhbar, Kur.Yb.Vağat Baykal, Yarıbay
Hekim Ökçever, Kur.Bnb. İhsan Aras, Kur.Bnb.Mahmut Batır, Kur. Bnb.
Akram Güçay, Hınbağı Kışhet Yölek, Ed.Yzb. Camil Sertaser, Yzb. Behir
Akden ve Yarıbay Süye Güngör'ye 60 ar lira gündelik verilmiş; Milliye
Vekâletinin suvarlık müteâssesine dayanan Millî Servis ve Vekâletinin 25/-
5/1938 tarihli ve 800018 sayılı yazısı üzerine, 2941 sayılı kanunun
2 nci maddesine tevfiğe, İcra Vekilleri Heyetince 30/6 /1938 tari-
hinde kararlaştırılmıştır.

LEISIGUMOK

Tokyo'da General Mak Artür karargahı ile Kore'ye gönderilmiş olan savaş birliğimizin istihdam ve diğer ilgili işleri hakkında görüşmeler ve pasiflik toplama ve Kore muharebe mıntıkasında incelemeler yapmak ve bundan sonra Vaşington'a giderek Amerikan genelkurmayı ile kendilerine verilmiş olan mevzular hakkında müzakerelerde bulunmak üzere Japonya, Kore ve Amerika'ya gönderilecek olan Genelkurmay Harekât Başkanı Korgeneral Yusuf Adil Egelî'ye 30 gün için 75 lira ve Kurmay Albay Cemal Aydınalp ile Kurmay Yarbay Niyazi Çelik'e de 30 gün için 60'ar lira gündelik verilmesi; Milli Savunma Bakanlığının 29/9/1950 tarihli ve 335810 sayılı yazısı üzerine, 3441 sayılı kanunun 1 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 29/9/1950 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI

C. Bayar

Başbakan
A. Menderes

Başbakan Yardımcısı ve diğer bakanların imzaları mevcuttur.

Adım 9: E, F, G, H ve I kaynaklarında verilen bilgiler esas alınarak savaş sürecinde Kore’de veya başka yerlerde (Japonya, ABD vs.) görevlendirilen asker veya sivillere ödenen yolluklarla/gündeliklerle ilgili olarak Tablo 1 doldurulur.

Tablo 1: Savaş Sürecinde Kore’de veya Başka Yerlerde Görevlendirilen Askerler/Sivillere Ödenen Ücretler

Görevlendirilenler	Alınan gündelik ücretler (kişi başı)	1951-1953 yılları arasında cumhuriyet altının ortalama değerine (35 TL) göre	Bu etkinliğin yapıldığı gün cumhuriyet altınının ortalama değerine göre (İnternette bakınız)	1 aylık (30 günlük) ortalama gelir
Aşçı				
Kore dâhilinde görevlendirilen er				
Kore haricinde görevlendirilen er				
Hemşire				
Pilot subaylar				
Genel Kurmay Harekât Başkanı				

Adım 10: E, F, G, H ve I kaynakları ve Tablo 1’e dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. E, F, G, H ve I kaynakları, hangi türden belgeler içermektedir? Neden?
2. Bu belgelerin hazırlandığı kurumlar ve üzerinde imzası bulunan şahsiyetler göz önünde bulundurulduğunda güvenilirlikleri hakkında neler söylenebilir?
3. Tablo 1’e bakıldığında gündelik/günlük olarak en yüksek ve en düşük ücretleri alanlar kimlerdir?
4. Farklı görevlerdeki personelin aldığı ücretler arasındaki farkların nedenleri ne olabilir? Bu ücret farklılıkları, dönemin sosyal ve ekonomik yapısı hakkında hangi çıkarımlarda bulunmanızı sağlar?
5. 1950’li yılların başındaki ve günümüzdeki altın fiyatları dikkate alındığında Kore Savaşı sürecinde çeşitli yurt dışı görevlere atanana ödenen ücretlerin uygunluğu/yeterliliği hakkında neler söylenebilir?
6. E, F, G, H ve I kaynaklarında verilen bilgiler, Kore Savaşı sürecinde çeşitli yurt dışı görevlere atanana ilgili görevlendirme ve ödenecek ücretlere dair kararların Bakanlar Kurulu tarafından alındığını göstermektedir. Bu husus dikkate alındığında zamanın Türk hükûmetinin Kore Savaşı konusuna verdiği önem hakkında neler söylenebilir?

Adım 11: Kaynak J'deki Kore Savaşı Gazisi Mehmet Cemil Yaşar'la yapılan sözlü tarih görüşmesi dinlenir/okunur. Ardından da Kaynak K incelenir.

Kaynak J: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Cemil Yaşar'la Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-cemil-yasar/>)



26:09-26:35



M. C. Yaşar: Savaşırken, savaşırken savaştığı yerlerde ve biz Kore'de savaşırken savaştığımız yerlerde kendi vatanımızda ki düşmanla savaşıyormuş gibi savaştık. Eğer bu şekilde düşünmeseydik. Kore bugün hürriyetine kavuşmazdı. Yani karşıdaki düşmanı kendi vatanımızdaki bir düşman olarak kabullenerek savaştık.

Adım 12: Kaynak J'ye dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Gazi M.C. Yaşar'ın ifadesine göre Kore'de savaşan askerlerimiz nasıl bir bakış açısıyla hareket etmişlerdir?
2. Yukarıda verilen diğer kaynaklarda Kore'de görevlendirilen askerler ile diğer meslek sahiplerine ödenen ücretler ile Kaynak J'de yer alan Gazi M. Cemil Yaşar'a ait cümleleri karşılaştırıldığında Kore Savaşı'nda Türk askerini motive eden değerlerin neler olduğu söylenebilir?

Yönlendirici Soru 3: Kore Savaşı gibi olağanüstü durumlarda, personel ödemeleri dışında, savaşın ülke ekonomisine getirdiği diğer mali yükler (teçhizat, lojistik, tıbbi destek vb.) ve uzun vadeli ekonomik etkileri nelerdir?

Görev 3: Tablo 2 doldurulur, ilgili sorular grup hâlinde cevaplandırılır ve köşe yazısı yazılır.

Adım 13: Yukarıdaki Tablo 1'de yer alan bilgilerden yararlanmak ve Kore Savaşı sırasında Kore'ye dört Türk Tugay'ının gönderildiğini, her bir tugayda yaklaşık 250-300 subay bulunduğunu ve bu subayların ortalama birer yıl görev yaptıklarını göz önünde bulundurmak suretiyle subaylara yapılan ödemelerin yaklaşık değeri hesaplanarak Tablo 2 doldurulur.

Tablo 2: Savaş Sürecinde Kore'de Görev Yapan Subaylara Ödenen Ücretler

Görevlendirilenler	1950-1953 yılları arasında yapılan tahmini/ortalama ödeme	Yapılan ödemelerin günümüzdeki tahmini karşılıkları*
Verilen bilgilere göre tek bir subaya 1 yılda yapılan tahmini toplam ödeme tutarı		
Verilen bilgilere göre bütün subaylara 1 yılda yapılan tahmini toplam ödeme tutarı		
Verilen bilgilere göre bütün subaylara 4 yılda yapılan tahmini toplam ödeme tutarı		

*1950-1953 yılları arasındaki ortalama cumhuriyet altını değerinin 35 TL, bugün ise (Güncel altın değerini internetten bulunuz.) TL olduğunu dikkate alınarak hesaplama yapılır.

Adım 14: Aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kore Savaşı'nın Türkiye'ye olan maliyetini personele ödenen ücretlere ilave olarak askerî teçhizat, lojistik destek, tıbbi hizmetler ve şehit ailelerine yapılan ödemeleri de kapsadığı dikkate alındığında savaşa katılımın toplam maliyeti hakkında neler söylenebilir?
2. Kore Savaşı sürecinde askerî personele ödenen ücretlerin günümüzdeki yaklaşık karşılıkları dikkate alındığında savaşa katılmanın ülke ekonomisini nasıl değiştirebileceği söylenebilir?

Adım 15: Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılmasının yukarıda kabaca hesaplanan ekonomik bedeli ile insani maliyetine karşılık NATO'ya katılım ve ABD'den sağlanan ekonomik yardımlar gibi mali ve siyasi getirileri olduğu görülmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak Türkiye'nin Kore'ye asker gönderme kararını destekleyen veya bu karara karşı çıkan bir köşe yazısı hazırlanır. Yazıda yukarıda yer alan kaynaklardaki somut bilgiler birer kanıt olarak kullanılabileceği gibi savaşın insani, sosyal, askerî, ekonomik ve siyasi boyutlarının kısa ve uzun dönemdeki muhtemel etkilerinden de bahsedilebilir.

Kore'de Savaşmanın Bilançosu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ölçme ve Değerlendirme

1. 1950 ve 1954 yılları arasında Türkiye'nin ekonomik durumu hakkında neler söylenebilir?
2. Savaşların makine, teçhizat ve en önemlisi de insan maliyeti vardır. Bireyin doğumundan yetişkinliğine kadar harcanan emek ve zamanın yanı sıra aynı şekilde yeni bireylerin dünyaya gelip yetişmesinde yani gelecek nesillerin ortaya çıkmasında her bir hayat önemli bir değere sahiptir. Buna bağlı olarak savaşların ülkeye maliyeti hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.
3. Tablo-2'de yer alan Kore Savaşı için görevlendirilen kişilere ödenen ücret ve yolluklardan yola çıkarak ve insan maliyetini de göz önünde bulundurarak Kore Savaşı'na asker göndermenin Türkiye ekonomisine maliyeti hakkında neler söylenebilir?
4. Kore Savaşı'nın Türkiye'ye sadece mali açıdan değil, askerî tecrübe, uluslararası itibar ve siyasi kazanımlar açısından da etkileri olmuştur. Bu etkileri göz önünde bulundurarak, savaşın maliyetini ve kazanımlarını değerlendiriniz.

Kaynakça

- Allnumis.com. (2025). 10 Hwan Banknote dated 1958. <https://www.allnumis.com/banknotes-catalog/south-korea/1953-1958-issue/10-hwan-1958-4291-6018> Erişim Tarihi: 22.08.2025
- Boratav, K. (1985). Türkiye iktisat tarihi 1908-1980. (Ed. S. Akşin). *Türkiye Tarihi: 4 Çağdaş Türkiye 1908-1980*, ss.311-319. Ankara: Cem Yayınevi.
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi (ATASE). *ATASE Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 124 - 79 - 11*, (1951), (Kore'ye gönderilecek aşçılara ödenecek ücretler hakkındaki karar).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi, *ATASE Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 126 - 49 - 2*, (1951), (Kore'de görev yapan askerlere ödenecek geçici görev yollukları hakkındaki karar).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. *ATASE Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 124 - 100 - 9*, (1951), (Tokyo'da görev yapacak olan hemşirelere ödenecek yolluk ve yevmiyeler hakkındaki karar).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. *ATASE Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 132 - 49 - 9*, (1951), (Kore Savaşı sırasında Kore'ye ve başka yerlere görevlendirilen hava pilot subaylara ödenecek geçici görev yollukları hakkındaki karar).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. *ATASE Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 123 - 75 - 19*, (1951), (Kore Savaşı sırasında Kore'ye ve başka yerlere görevlendirilen üst rütbeli subaylara 'de ödenecek geçici görev yollukları hakkındaki karar).
- Han, J. (2018). *Gazi Mehmet Cemil Yaşar ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-cemil-yasar/> Erişim Tarihi: 30.09.2024.
- Kitantik.com. (2025). 50 Türk Lirası Banknot 1950 tarihli. https://www.kitantik.com/product/5-EMISYON-4-TERTIP-50-TURK-LIRASI-KAGIT-PARA-CILALI-NATUREL-SERI-U2-044683-COK-NADIRDIR_1b_r9qfwlfc633t711u6?srsId=AfmBOori1ok3sk94PC_0EqjltHME7ILVf7D61DiEaK2I-OMYi8f0IC0R Erişim Tarihi: 22.08.2025
- Notafilia-kp.com. (2025). 1 Won Banknote dated 1953. https://notafilia-kp.com/1-won-1953-lang_ee-p-94006.html Erişim Tarihi: 22.08.2025
- Numista.com. (2025). 50 Cents Banknote dated 1954. <https://en.numista.com/catalogue/exnumia214089.html> Erişim Tarihi: 22.08.2025
- Pamuk, Ş. (2012). Economic change in 20th century Turkey: is the glass more than half full? (Ed. Reşat Kasaba.) *History of Türkiye in the modern world 1839-2010*. C.4. ss. 275-311. İstanbul: Kitap Yayınevi.



Ev Ödevi

Öğrencilerden internet üzerinde araştırma yaparak 1-Bir ülkenin para biriminin değerini etkileyen en önemli faktörler nelerdir? 2-Para birimi değeri, ülkenin diğer zenginlikleri (insan gücü, yeraltı ve yer üstü kaynakları, silah sanayinin gelişmişliği gibi) diğer faktörler bir ülkenin savaşma ve savaş sürdürme kabiliyetinin nasıl etkilemektedir? soruları ve bu sorularla ilişkili konularda yazılmış en az 5 tane bilimsel makale bulmaları istenir. Daha sonra herhangi bir yapay zekâ uygulamasını eğiterek bu uygulamaya yükledikleri makalelere dayalı olarak yukarıdaki soruların cevaplarını bulmaları söylenir. Ulaşılan cevaplar elektronik ürün dosyalarında saklanır.

BİR ASKERİN GÖZÜNDEN KORE SAVAŞI

5. Etkinlik

🎓 Sınıf Düzeyi: 9, 10 ve 11. sınıflar

🕒 Süre: 40 + 40 dakika + Ev Ödevi

Kavramlar: Günlük, gönüllülük

Beceriler: Kanıt kullanma, tarihsel sorgulama, tarihsel empati

Değerler: Cesaret, vatanseverlik, diğerkâmlık

Yöntem-Teknik: Kanıta dayalı tarihsel sorgulama, sözlü tarih, rol oynama

Materyaller: Anı defterleri, dönemin gazetelerinden kupürler

Amaç: Bu etkinlikte Kore Savaşı'na katılan Türk askerleri özelinde savaşın bireylerin fiziksel ve psikolojik yaşamları üzerindeki etkilerini birincil kaynaklar üzerinden analiz etmek amaçlanmaktadır.

Anahtar Soru: Savaşlar, bireylerin ve toplumların yaşamlarını fiziksel, psikolojik ve sosyal açılardan nasıl etkiler?

Yönlendirici Soru 1

Bireylerin savaşa katılma veya katılmama kararlarını etkileyen kişisel, toplumsal ve politik faktörler nelerdir?

Hedef 1

İnsanların savaşa katılma gibi önemli bir kararı verirken neleri dikkate aldıkları konusunda çıkarımlarda bulunmak.

Görev 1

Kaynak A, B ve C analiz edilerek bir askerin savaşa katılma ya da katılmama kararını belirleyen etmenler ile ilgili süreçlerde karşılaşılan zorlukların nasıl aşıldığına dair sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 oluşturulur.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşı'na katılan askerler fiziksel ve psikolojik olarak hangi deneyimleri yaşamışlardır ve bu deneyimler onları nasıl etkilemiştir?

Hedef 2

Savaş yolculuğunun askerlerin günlük yaşam rutinleri ve diğer kültürler hakkındaki algılarını nasıl değiştirdiğini yorumlamak.

Görev 2

D, E, F, G ve H kaynakları incelenerek Kore'ye gidiş ve dönüş yolculuklarında bir askerin tanık olduğu ve deneyimlediği durum, olay, olgu ve süreçlerle ilgili sorular cevaplandırılır, yolculuk deneyimleri listelenir ve yarım bırakılan günlük tamamlanır.

Yönlendirici Soru 3

Bir askerin günlüğünde yer alan bilgilerden yola çıkarak savaş ortamında bulunmanın askerler ve siviller (Koreli) üzerindeki psikolojik etkileri hakkında neler söylenebilir?

Hedef 3

Savaş sürecinde alınan haberlerin ve karşılaşılan durumların askerleri nasıl etkilediği hakkında çıkarımlarda bulunmak.

Görev 3

Kaynak I, okunduktan sonra canlandırma (rol oynama) yoluyla tarihsel empati etkinliğini yapılır. Ardından da Kaynak J analiz edilerek savaşın insanların yaşamlarını nasıl kısıtladığı hakkındaki düşüncelerinin dile getirildiği bir haber metni hazırlanır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Kaynak A yansıtılır ve verilen açık uçlu sorular öğrencilere sorulur.

5 dk.



Görev 1

Kaynak A, B ve C analiz edilerek bir askerin savaşa katılma ya da katılmama kararını belirleyen etmenler ile ilgili süreçlerde karşılaşılan zorlukların nasıl aşıldığına dair sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 oluşturulur.

20 dk.



Görev 2

D, E, F, G ve H kaynakları incelenerek Kore'ye gidiş ve dönüş yolculuklarında bir askerin tanık olduğu ve deneyimlediği durum, olay, olgu ve süreçlerle ilgili sorular cevaplandırılır, yolculuk deneyimleri listelenir ve yarım bırakılan günlük tamamlanır.

25 dk.



Görev 3

Kaynak I, okunduktan sonra canlandırma (rol oynama yoluyla tarihsel empati) etkinliği yapılır. Ardından da Kaynak J analiz edilerek savaşın insanların yaşamlarını nasıl kısıtladığı hakkındaki düşüncelerini dile getirildiği bir haber metni hazırlanır.

25 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorular cevaplandırılır.

5 dk.



Ev Ödevi

Öğrenciler Kore Savaşı'na katılan askerlerin deneyimlerini anlatan bir günlük sayfası yazar.

Öğrenme ve Öğretme Süreci

Dikkat Çekme: Kaynak A'da verilen gazete kupürü incelenerek aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

Kaynak A: 63 Yaşındaki Gönüllü (Milliyet, 1950a)



63 YAŞINDAKİ GÖNÜLLÜ

Gazi Hasan Çavuş Kore'ye Gönüllü Gitmek İstiyor

Ankara 3, (Ankara Ajansı) – Balkan Savaşı'ndan beri bütün savaşlara katılmış ve kolundan sekiz yara almış altmış üç yaşındaki Çanakkale kahramanı Gazi Hasan Çavuş şehrimize gelerek Kore'ye gönüllü olarak gitmek için Milli Savunma Bakanlığı'na bir dilekçe vermiştir.

Gazi Hasan Çavuş bu dilekçesinde Hükümetimizin Kore'ye asker gönderme kararını Karahisar'da duyar duymaz 800 kilometrelik yoldan koşup geldiğini, 325 senesinde (Hicri takvimdeki 1325 yılı kastedilmekte olup Miladi 1907-1908 yılına denk gelmektedir) giydiği asker elbisesini o günden beri çıkarmamış olduğunu söyleyerek şöyle demektedir:

“Bu mukaddes yurdum için her zaman canımı fedaya hazırım. Savaşa bir türlü doyamadım.

Şimdi de barış düşmanı kızillarla karşılaşmak ve çarpışmak için içimde büyük bir istek var. Kore'ye gönüllü gönderilerek bu aşkımın kırılmamasını saygılarımla dilerim.”

1. Bu metni ilginç kılan nedir?
2. Bu haberi neden yayınlamışlardır?

Yönlendirici Soru 1: Bireylerin savaşa katılma veya katılmama kararlarını etkileyen kişisel, toplumsal ve politik faktörler nelerdir?

Görev 1: Kaynak A, B ve C analiz edilerek bir askerin savaşa katılma ya da katılmama kararını belirleyen etmenler ile ilgili süreçlerde karşılaşılan zorlukların nasıl aşıldığına dair sorular cevaplandırılır ve Tablo 1 oluşturulur.

Adım 1: A, B ve C kaynakları incelenir.

Kaynak B: Kore Savaşı Gazisi Ali Muzaffer Kocabalkan ile Yapılan Görüşmeden Alınan Bir Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-muzaffer-kocabalkan/>)



03:44-05:05



Ali M. Kocabalkan: Askere alınma, daha da önceden müracaatım vardı. Abim, çünkü Birinci Kore kafilesindeydi, 16 aylık askerken gitti. Orada yaralanınca ben de askere gitmek istedim. Biraz ısrar ettim almadılar çünkü diğer abim de askerdeydi almadılar. 1953 yılında gittim. Direkt Sivas'a gittim. Efendim oradan Kore'ye ayrıldık, hatta kumandan beni bütün futbol da oynardım? Elektrikçiliğim vardı, lisan vardı şunlar beni Kore'ye seçim günü gönderdi git gez dedi para da verdi üstelik. Gittim o gün yağmur yağdı, gel emrine geri döndüm ama. Abim de ben de ikimiz de gönüllü gittik, hatta oradan sevk olurken kumandan benim dosyamı sakladı. Yollamak istemedi, ben de gittim tabur kumandanına dedim böyle böyle sen git dedi. Efendim bin Jeepe git dedi. Orada anladım senin dosyan gelir dedi.

Kaynak C: Kore Gazisi M. Aziz Erkmen'in Günlüğünden Bir Kesit -1

28 Ağustos (1950): "...Yemekten sonra biraz da çekinerek hasta arkadaşımızla okul komutanımıza gittik. Kapıyı tıklattım, içeri girdik. Arkadaşım benim solumda selam alıp esas duruşa geçtik. Okul komutanımız ayakta dolaşır durumdaydı. Odada iki Amerikan yüzbaşı vardı. Biri masanın kenarına oturmuş, diğeri ayakta duruyordu. (Bu iki yüzbaşı bizimle birlikte Kore'ye de geldiler.)

.... Binbaşım biz Kore'ye savaşa gidiyoruz, seçilen arkadaşlarımız içinde evli olup gitmek istemeyen ve hasta olan arkadaşlarımız var. Ayrıca gönüllü gelmek isteyen arkadaşlarımız da var. Savaşa gittiğimize göre Kore'ye gitmek istemeyen arkadaşlarımızın akılları buradayken yararlı olmaları düşünülemez dedim" (Erkmen ve Erkmen, 2011, s. 13).

Adım 2: A, B ve C kaynaklarında yer verilen bilgilere dayalı olarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kaynak A'da yer verilen Gazi Hasan Çavuş'a ait ifade ve eylemler hangi değerlerle ilişkilendirilebilir? Neden?
2. Kaynak B'ye göre Kore Savaşı Gazisi Ali Muzaffer Kocabalkan'ı Kore'ye gönüllü gitmeye motive eden şeyler nelerdir?
3. Ali Muzaffer Kocabalkan Kore'ye gidebilmek için hangi zorluklarla karşılaşmış ve bunlarla başa çıkmak için neler yapmıştır? Bu zorlukların üstesinden gelme şekli hakkında onun kişiliği ve değerleri hakkında ne söyleyebilirsiniz?
4. Kaynak C'ye göre Kore'ye gitmek istemeyen askerlerin gerekçeleri nelerdir? Bu gerekçeleri bir insanlık durumu olarak nasıl değerlendirirsiniz? Kore'ye gitmek istememenin vatanseverlik değeriyle çeliştiğini düşünüyor musunuz? Neden?

Adım 3: Askerlerin savaşa katılma sebepleri sınıflandırılarak Tablo 1 doldurulur.

Tablo 1: Askerlerin Savaşa Katılma Sebepleri

<i>Kişisel</i>	<i>Toplumsal</i>	<i>Politik</i>

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı'na katılan askerler fiziksel ve psikolojik olarak hangi deneyimleri yaşamışlardır ve bu deneyimler onları nasıl etkilemiştir?

Görev 2: D, E, F, G ve H kaynakları incelenerek Kore'ye gidiş ve dönüş yolculuklarında bir askerin tanık olduğu ve deneyimlediği durum, olay, olgu ve süreçlerle ilgili sorular cevaplandırılır, yolculuk deneyimleri listelenir ve yarım bırakılan günlük tamamlanır.

Adım 4: Kaynaklar D, E, F, G, H ve I incelenir.

Kaynak D: Kore Gazisi M. Aziz Erkmen'in Günlüğünden Bir Kesit -2

ANKARADAN: 21 Eylül Perşembe (1950): Bugün Ankara'dan, İskenderun'a müteveccihen trenle hareket ettik. Birçok tren istasyonunda bizi teşyi etmeye (uğurlamaya) çıkan halk askerlere üzüm, şerbet, şeker, ... gibi çeşitli hediyeler dağıtıyorlardı. Kimileri gözyaşlarını tutamıyor ağlıyor, bazıları dualar okuyor. Allaha emanet olun, güle güle gidin, selametle dönün diyenler vardı. Radyo ve gazeteler Kore'ye gidecek Türk birliği hakkında haberlere yer verdiğinden trenin geçeceği istasyonlara halk askerleri uğurlamaya geliyorlardı.

İSKENDERUN: 22 Eylül Cuma (1950): Saat 16:30 İskenderun'a geldik. Film çekim makinaları geldi. Kore'ye gidecek olanlar filme alındı" (Erkmen ve Erkmen, 2011, s. 17).



Kaynak E: Kore'ye Gidecek Birliğimiz (Milliyet, 1950b)

Adana, 14 (Milliyet) – Birleşmiş Milletler ordusuna katılmak üzere Kore cephesine gönderilecek olan Türk Birliklerinin İskenderun Limanı'ndan gemilere sevkini organize etmek amacıyla bugün Hatay Valisi'nin başkanlığında bir toplantı yapılmıştır. Garnizon Komutanıyla İskenderun Kaymakamı ve Belediye Başkanı da bu toplantıda bulunmuştur. Toplantıda askerlerimize yapılacak uğurlama töreninin ana hatları bir program olarak tespit edilmiştir. Bu programa göre İskenderun'a çeşitli trenlerle gelecek olan birliğimiz buradan gemilere bindirilecek ve askeri sivil makamlarla halk teşekkülleriyle (sivil toplum kuruluşları) halkın birlikte yapacakları büyük bir törenle uğurlanacaklardır. Bu törende dini görevler de yerine getirilecektir. Uğurlamada bütün vilayetlerden gelen birer heyet tarafından memleket baştan başa temsil edilecektir. Tahminen dost ülkelerin elçilikleri de törene katılacaklardır.

Bize verilen bilgiye göre birliğimiz Kurban Bayramı'ndan sonra yola çıkmış olacaktır.

Kaynak F: Kore Gazisi M. Aziz Erkmen'in Günlüğünden Bir Kesit -3

3 Ekim Salı: Saatler 2 saat ileri alındı. Bugün biraz keyifsizim. Uçan balıklar Hindistan açıklarında görünmez oldular. Hoparlörle yapılan anonsla gemi kaptanının böbrek sancısı tuttuğundan, Tugayın Operatör yüzbaşısının yapacağı ameliyat sonuna kadar geminin hareket etmeyeceği bildirildi. Başarıyla geçen ameliyattan sonra gemi hareket etti. Ameliyat sırasında gemi açık denizde bir süre hareketsiz kaldı (Erkmen ve Erkmen, 2011, s. 18).

Kaynak G: Kore Gazisi M. Aziz Erkmen'in Günlüğünden Bir Kesit -4

6 Ekim Cuma (1950): "Sabah saat 8:00'de Kolomba Limanı'na (Colombo Limanı-Sri Lanka) girdik. Hava yağmurlu erlere maaş olarak 5 dolar, Çavuşlara 10 dolar verdiler. Subaylara 25'er dolar verildiği söylendi. Hava açtı, yağmur dindi, yerler hemen kurudu.

Kadınlar bir uçlarını omuzlarına atmış ipekli pırıl pırıl elbiseler, ipek şemsiyeler ve yalın ayakla geziyorlar. Limanda çalışan römorkör ve gemi kaptanları kravatlı resmi üniformaları ve kasketleri başlarında çıplak ayaklarla görev yapıyorlar. Ada ahalisinin %35'i Müslüman, %60 Hristiyan, %5'i Budist. Subaylara şehre çıkma müsaadesi verildi. Limanda çeşitli hediyelik eşyalar satılıyordu. Abanoz ağacından fil, kaplan bibloları, ..., dikiş ve tıraş kutuları, kadınlar için takılar. Gemiden çıkma müsaadesi verilen subaylar limanda birçok hediyelik eşyalar aldılar. Savaşa gittiğimiz halde o güzel birer sanat eseri olan hediyeliklerin cazibesine kapılmamak mümkün değil.

Biz de, Türkiye'de hiç görmediğimiz Hindistan cevizi ve ananas aldık. Ananasın lezzetinden çok hoşlandım. Sıcakta tatlı soğuk bir şerbet gibi insanın içine ferahlık veriyor" (Erkmen ve Erkmen, 2011, s. 19).

Kaynak H: Kore Gazisi M. Aziz Erkmen'in Günlüğünden Bir Kesit -5

8 Haziran (1951): Bütün bölük büyük erat çadırlarından birinde toplandı. Bir masa ve daktilo geldi. Bölük yazıcısı Mersinli Sadık Asimgil daktilonun başına oturdu. Bu hazırlıkların nedeni; Türkiye'den gelecek olan değiştirme birliğiyle yer değiştirip yurda dönecek birinci kafilenin kura çekiminin yapılacağından ileri geliyordu. Baş gedikli İbrahim Göktaş'ın elinde herkesin adının yazılı olduğu, boş, dolu yazan fişler var. Evvela yurda gidecek iki deponer çavuşun kurası çekilecek. Necati'nin ve benim adım yazıldı, birer de boş, dolu fişi yazıldı. İki toz şeker torbası getirdiler, birine isimlerimizi, diğerine boş dolu fişlerini Sahir Üsteğmen attı. Ayrıca iki onbaşidan Şinasi ve Gıyasettin arasında da çekilecek kurayla biri yurda gidecek diğeri burada kalacak. Çadırda çıt çıkmıyor. Şu anda bir sinek uça kanat sesini duymak mümkün, herkes heyecan içinde. Çadırın loş ışığında kimsenin yüzünün rengi seçilemiyor. Şüphesiz herkesin yüzü solgun. Ben heyecandan yüzümün sarardığını hissediyorum; kalbim göğüs kafesini parçalayıp dışarı fırlayacakmış gibi çarpıyor. Vatan hasreti hepimizin kalbini bir ateş gibi yakıyor. Torbadan çıkacak küçük bir kâğıt parçası sanki gelecekteki bütün istikbâlimizin müjdecisi olacak... (Erkmen ve Erkmen, 2011, s. 50).

Adım 5: D, E, F, G ve H kaynaklarından yola çıkılarak aşağıdaki sorular cevaplandırılır.

1. Kore Savaşı'na katılacak askerlerden biri olsaydınız sizi uğurlamaya gelen insanları ve onların tepkilerini görünce ne hissederdiniz?
2. Kaynak C'de İskenderun'a ulaşan askerlerin filme alındığı kaydedilmiştir. Kore'ye gidecek askerler neden filme kaydedilmiş olabilir?
3. Kaynak E'de Kore yolculuğu sırasında saatlerin iki saat ileri alındığı belirtilmektedir. Bunun nedeni ne olabilir?

4. Gemide ameliyat yapılabilmesi gemiyle ilgili bize ne tür bilgiler vermektedir?
5. Kaynak F'de "Savaşa gittiğimiz halde o güzel birer sanat eseri olan hediyeliklerin cazibesine kapılmamak mümkün değil" gibi bir ifade kullanılmıştır. Bu ifade bize insanın doğası hakkında neler söylemektedir?
6. Kaynak H'de Türkiye'ye dönmek için kura çekimine hazırlanan askerlerden bahsedilmektedir. Bu kaynağa göre askerler nasıl bir beklenti içerisindeydi?

Adım 6: D, E, F, G ve H kaynakları yeniden incelenerek Kore Gazisi M. Aziz Erkmen'in Kore'ye gidiş ve dönüş yolculuklarında deneyimlediği/tanık oldukları şeylerin bir listesi oluşturulur. Ardından da Kutu 1'de verilen yönerge doğrultusunda günlük yazma etkinliği yapılır.

Kutu 1: Yolculuk Deneyimleri

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

Bu yaşamış oldukları şeyler, savaş gazilerini nasıl etkilemiştir? Kendi cümlelerinizle bir askerin gözünden onun günlüğüne kısa bir metin yazınız.

.....

.....

.....

Yönlendirici Soru 3: Bir askerin günlüğünde yer alan bilgilerden yola çıkarak savaş ortamında bulunmanın askerler ve siviller (Koreli) üzerindeki psikolojik etkileri hakkında neler söylenebilir?

Görev 3: Kaynak I, okunduktan sonra canlandırma (rol oynama yoluyla tarihsel empati) etkinliği yapılır. Ardından da Kaynak J analiz edilerek savaşın insanların yaşamlarını nasıl kısıtladığı hakkındaki düşüncelerinin dile getirildiği bir haber metni hazırlanır.

Adım 7: Kaynak I'da yer alan günlük kesitleri incelenir.

Kaynak I: Kore Gazisi M. Aziz Erkmen'in Günlüğünden Bir Kesit-7

30 Kasım Perşembe (1950): Üç mektup aldım, ikisi Sedat Başar'a ait. Sedat Silivri'den ailece tanıştığımız arkadaşım.

1 Aralık Cuma (1950): Silivrilili Sedat Başar da geldi. Bana verilen iki mektubu verdim. Mektuplar bir erkek oğlunun doğduğunu müjdeliyordu (Erkmen ve Erkmen, 2011, ss. 28-32).

Adım 8: Öğretmen gönüllü iki öğrenciyi seçerek Kaynak 1’de anlatılan olayı sınıfta canlandırmalarını ister. Canlandırma sonrası öğrencilerden neler hissettiklerini arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir.

Adım 9: M. Aziz Erkmen ile yapılan sözlü tarih görüşmesinin aşağıdaki kesitleri incelenir.

Kaynak J: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Aziz Erkmen ile Yapılan Görüşmeden Alınan İki Kesit
(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/>)



06:27-07:22

M. A. Erkmen: ... Her yer harabe halindeydi. Hatta asfalt yollar bile yoktu Kore’de. Bazı köy ve kasabaların girişinde toprak ve kül yığını hâlindeydi yerler. Girişlerinde “This is falan yer” Yani burası falan, köydü ve falan şehirdi diye yazardı. Bir nevi hayalet kentti, Seul’e gittiğimiz zaman. Seul bir harabeydi. Şimdi o kitapta bazı fotoğraflar vardır. Kitabımda Seul’de de çektiğim fotoğraflar vardır. Binalarda cam çerçeve kapı falan hiçbir şey yoktu. Şehrin içindeki binalarda.

08:49-10:05

M. A. Erkmen: Halk büyük bir sefalet içerisindeydi. Çocuklar çıktı yalınayak üzerlerinde hiçbir şey yok. Halkın daha sonraki bir durumundan bahsedeyim, halkın Kunuri cephesinden biz çekilirken bizimle beraber Çin ordusundan halk da kaçıyor, ahali de kaçıyor. Kadınların sırtlarında çocukları bağlı başlarında bir pirinç torbası. 10-12 yaşında çocukların sırtlarında kardeşleri ile birlikte pirinç torbası bağlı, ihtiyarlar, hastalar terk edilmiş yollarda on binlerce kişi Çin güçlerinin önünden kaçıyor. Bazıları iki tane ağaç dalını birbirlerine eklemiş, kızak gibi yapmış, üzerine birkaç parça eşyasını koymuş, onu çekerek yürüyor. Büyük bir sefalet halinde çocuklar ailelerini kaybetmiş feryat ederek sağa sola koşuyor. Bu fecaati anlatmak bile mümkün değil ve biz bunlara elimizden gelen yardımı yapıyor hatta kumanyalarımızı üzerimizdeki fazla gömlek mömlek varsa onları atıyor, onlara veriyorduk.

Adım 10: Öğrencilerden aşağıdaki işlem basamaklarını yerine getirmeleri istenir:

1. Kendinizi yukarıdaki Kaynak J’de yer alan sözlü tarih görüşmesinde bahsedilen kişilerden (Kore halkının yaşadığı zorluklara şahit olan bir Türk askeri veya Koreli bir çocuk, kadın veya yaşlı) birinin yerine koyarak anlatılanları yaşayan bir insan olarak neler hissettiğinizi ve neler düşündüğünüzü arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Sözlü tarih görüşmesinde bahsedilen kişilerden biri olarak savaşın insanların yaşamlarını nasıl etkilediğini anlatan bir haber metni hazırlayınız. Metinde somut olay ve durumlar hakkındaki tespitlerinizin yanı sıra kendi kişisel izlenimlerinize de yer veriniz. Haber metninize aşağıdaki kutudaki gibi bir başlık verebilir veya bu başlığı kullanabilirsiniz.

Kore'de Yaşanan İnsanlık Dramı

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

 Ölçme ve Değerlendirme

1. Savaş sırasında Mehmet Aziz Erkmen neden günlük yazmak ihtiyacı hissetmiş olabilir?
2. Savaş gibi olağanüstü bir durumda bir kişinin başından geçenleri kayıt altına almasının o kişiye faydaları neler olabilir?
3. Günlük gibi birincil kaynakların tarihsel olayları anlamadaki önemi nedir? Mehmet Aziz Erkmen'in günlüğünden örnekler vererek açıklayınız.
4. Savaş deneyiminin askerlerin fiziksel ve psikolojik durumları üzerindeki etkileri nelerdir? İncelediğiniz kaynaklardan örneklerle açıklayınız.
5. Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin motivasyonlarını sınıflandırınız ve hangilerinin daha etkin olduğunu gerekçeleriyle açıklayınız.

Kaynakça

- Erkmen, M. A. ve Erkmen, M. M. (2011). *Bir Kore gazisinin günlüğünden askerlik ve Kore anıları*. <http://www.korehatirlari.com/2011-04-12-bir-kore-gazisi-anilari.pdf> Erişim Tarihi: 16.05.2024
- Han, J. (2018a). *Gazi Ali Muzaffer Kocabalkan ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-muzaffer-kocabalkan/> Erişim Tarihi: 14.10.2024.
- Han, J. (2018b). *Mehmet Aziz Erkmen ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-aziz-erkmen/> Erişim Tarihi: 19.04.2024.
- Milliyet. (1950a). *63 yaşındaki gönüllü: Gazi Hasan Çavuş Kore'ye gönüllü gitmek istiyor*. (4 Eylül 1950). <https://gazetearsivi.milliyet.com.tr/liste?filtreler={%22containWords%22:%22gazi%20hasan%20%C3%A7avuş%20%C5%9F%22,%22nearWords%22:%22%22,%22sameOneWord%22:%22%22,%22anyOfWords%22:%22%22,%22exceptTheseWords%22:%22%22,%22additionalBroadcastingId%22:%22%22,%22firstDate%22:%221950.05.03%22,%22lastDate%22:%221953.12.01%22,%22sortBy%22:%22MostRelevant%22,%22descending%22:false,%22page%22:1,%22pageSize%22:10,%22pageNo%22:%22%22,%22getPageCount%22:true%7D> Erişim Tarihi: 18.07.2025.
- Milliyet. (1950b). *Koreye gidecek birliğimiz*. (19 Eylül 1950). <https://gazetearsivi.milliyet.com.tr/liste?tarikh=1950.09.15> Erişim Tarihi: 18.07.2025.



Ev Ödevi

Öğrencilerden Kore Savaşı'na katılan askerlerin deneyimlerini anlatan bir günlük sayfası yazmaları istenir. Günlüklerini yazarken şu sorulara dair kendi kişisel cevaplarını dikkate almalarının fayda sağlayacağı belirtilerek inceledikleri kaynaklardaki olayları ve duyguları yansıtmaya özen göstermelerinin beklendiği vurgulanır.

1. Bu etkinlik boyunca hangi tarihsel karakterle en çok empati kurdunuz? Neden?
2. Bu karakterin yaşadıkları ile günümüz dünyasındaki savaşlarda yaşananlar arasında benzerlik ve farklılıklar nelerdir?



SAVAŞTA ÇOCUK

6. Etkinlik



Sınıf Düzeyi: 9, 10 ve 11. sınıflar



Süre: 40 + 40 dakika

Kavramlar: Çocuk hakları, hak ihlalleri, savaş, öksüz, ruhsal travma, stres bozukluğu, yetim, yetimhane

Beceriler: Tarihsel sorgulama ve analiz, tarihsel empati

Değerler: Dostluk, diğerkâmlık, yardımseverlik

Yöntem-Teknik: Düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, soru-cevap, sözlü tarih

Materyaller: Kağıt, kalem ve Tablo 1'in sınıf mevcudu kadar sayıda çıktısı

Amaç: Öğrencilerin çocuk haklarını temel alan bir bakış açısıyla savaşın devam ettiği farklı ortamlarda, çocukların neler yaşadıkları ve neler hissettikleri konusunda bilgiye dayalı bir farkındalık geliştirmelerini sağlamak.

Anahtar Soru: Savaşlar çocukların yaşamlarını nasıl etkiler?

Yönlendirici Soru 1

Kore Savaşı ile ilgili hatıralara ve diğer kaynaklara göre savaşlar çocukların yaşamlarını nasıl etkilemektedir?

Hedef 1

Gerçek yaşam öykülerinden hareketle savaş mağduru çocukların yaşadıklarını ve hissettiklerini analiz ederek tarihsel empati kurabilmek.

Görev 1

C, D, E, F, G, H, I ve J kaynakları incelenir, ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3'te verilen haber metni yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşı sırasında Türk askerleri çocuklar için neler yapmışlardır?

Hedef 2

Örnek olaylardan hareketle Türk askerlerinin Koreli çocuklara hangi değerleri benimseyerek yaklaştıklarını ve onlar için neler yaptıklarını kavrayabilmek.

Görev 2

K, L, M, N, O ve R kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve mektup yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Yönlendirici Soru 3

Çocukların günümüzdeki savaş ve çatışmalarda yaşadıkları sorunlarla Kore Savaşı'nda yaşananlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Hedef 3

Geçmiş ve günümüzdeki savaşların çocuklar üzerindeki etkilerini evrensel çocuk hakları bağlamında karşılaştırmalı olarak analiz etmek.

Görev 3

Kaynak S ve Kaynak T incelenerek Tablo 1 doldurulur. Ardından da Adım 16'da verilen tartışma etkinliği yapılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Öğrencilere Kaynak A (Seul ve Yüzbaşı Süleyman Pulat'ın fotoğrafı) ve Kaynak B (Ankara Okulundaki Koreli çocuklar) gösterilir ve ilgili sorular sorulur.

10 dk.



Görev 1

C, D, E, F, G, H, I ve J kaynakları incelenir, ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3'te verilen haber metni yazma etkinliği gerçekleştirilir.

35 dk.



Görev 2

K, L, M, N, O ve R kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve mektup yazma etkinliği gerçekleştirilir.

20 dk.



Görev 3

Kaynak S ve Kaynak T incelenerek Tablo 1 doldurulur. Ardından da Adım 16'da verilen tartışma etkinliği yapılır.

20 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorulardan oluşan ölçme değerlendirme yapılır.

5 dk.



Ev Ödevi

"Savaş ve çocuk hakları" konulu konuşma metni hazırlanır. Bu ürün, elektronik ürün dosyasında saklanır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat çekme: Kaynak A ve Kaynak B’de verilen fotoğrafları inceleyiniz.

1. Yüz ifadeleri ve duruşlarından yola çıkarak Kaynak A’daki fotoğrafta görülen çocuğun ve askerin hangi duygular içerisinde oldukları söylenebilir? Neden?
2. Kaynak B’de verilen fotoğrafta görülen çocukların fiziksel ve psikolojik durumları hakkında neler söylenebilir?
3. Her iki fotoğrafta görülen çocuklar savaş koşullarında yaşama, eğitim, barınma, sağlık gibi haklarına ne derece erişmiş olabilir? Ya da bu haklardan ne ölçüde yararlanmış olabilirler?

**Kaynak A: Kore Savaşı
Zamanından Bir Fotoğraf**
(Denizli, 2015, 124)



**Kaynak B: Ankara Okulu ve Yetimhanesinde Eğitim
Gören ve Barınan Koreli Çocuklar** (Denizli, 2015, s. vii)



Yönlendirici Soru 1: Kore Savaşı ile ilgili hatıralara ve diğer kaynaklara göre savaşlar çocukların yaşamlarını nasıl etkilemektedir?

Görev 1: C, D, E, F, G, H, I ve J kaynakları incelenir, ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3’te verilen haber metni yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Adım 1: C, D, E ve F kaynakları incelenir.

Kaynak C: Kore'den Bandırma'daki Bir Yerel Gazeteye Gönderilen Mektup

Kore'de cephede şehit olan Topçu Üsteğmen Mehmet Günenç'in Balıkesir'in Bandırma ilçesinde yayınlanan yerel Bandırma Gürses gazetesine yazdığı "Hemşerilerimle Hasbihal" başlıklı mektupta savaş esnasında Kore halkının yaşadığı sıkıntıları şöyle aktarılmaktadır:



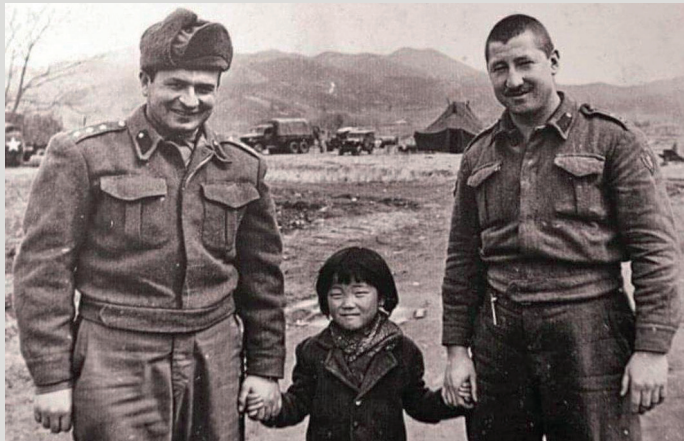
Harp bir memleketi ne hale getiriyor. Bunu Kore'de müşahade (tanıklık) edebilirsiniz. Muazzam şehirler adeta bir tuğla ve beton enkazı halinde. Sanki müthiş bir zelzele (deprem) dalgası buradan geçmiş zannedersiniz.

Ya Koreliler? Ah burası yürekler acısıdır, zavallı insanlar bu harabelerde birer hayalet. Hele yollar kadından, çocuktan geçilmiyor, kızılar geliyor diye evini, köyünü terk edip güneye, bir semti meçhule gidiyorlar. Erkek askere gitmiş, ana evlâdını kaybetmiş, can kaygusunda, kimse kimseye bakmıyor.

Mevsim kış, yerler kar, hava soğuk. Yollarda donanlar, ölenler mi ararsın? O mini mini yavruları görmeyin. 3 yaşındaki bir yavru küçük arabasının okunu tutmuş 4 yaşındaki ağabeyi ile götürmeye çalışıyor.

Hele 6 Ocak'ta Seul'den geri çekiliyorduk. Saat gecenin ikisi idi. Suvon'u 10 kilometre kadar geçmiştik. Yolda beş yaşında bir erkek çocuğu gördüm. Tek başına yürüyordu. Etrafta ne in ne de cin vardı. İşte size bir iki misalle (örnekle) buradaki sefaleti anlatmaya çalıştım (Akt. Denizli, 2011b, ss. 157-159).

Kaynak D: Yüzbaşı Süleyman Pulat ve Üsteğmen Mehmet Günenç Seul ile
(Denizli, 2011, s. 91)



Kaynak E: Türk Askerleri ve Seul
(Denizli, 2015, s. 104)



Kaynak F: Yüzbaşı Süleyman Pulat'ın Günlüğünden İki Sayfa**6 Eylül 1951 – Ben de Çocuk Sahibi Olmuştum**

Biraz geride parmaklarını saçlarının arasına sokmuş, kafası yerde bir çocuk onlardan şefkat dileniyordu. Çocuğun çıplak olan ayakları, yerdeki karların ve havanın soğukluğu ile mosmor olmuş, o küçük vücut tiril tiril titriyordu. Yüreklerim parça parça oldu. Hemen küçük için merhamet hislerim kabardı. Küçük çocuk aile efradını kaybederek oraya büzüşmüş, ateşi kendine arkadaş seçmiş. O hiç konuşmuyordu. Yalnızca manalı gözlerini yanan ateşin alevleri arasında gezdiriyordu. Hemen geri dönerek durumu tabur komutanına anlatarak çocuğu almak üzere müsaade istedim. Ve aldığım cevap üzerine Yarbay Şemsi Eralp ile beraber köprübaşına koştum. Geldiğimde çocuk aynı vaziyette, yerli yerinde hiçbir şeyden habersiz duruyordu. Onu bir kardeş muhabbeti ile kucakladık. Bu hareketimizi hiç yadırgamayarak bize itaat etti. Artık ben de çocuk sahibi olmuşum. Sessiz Müço yalnız benim değil bütün taburun malı olmuştu. Acıkmış olan Müço'nun karnı hemen doyuruldu. O önüne konanları bir daha bulamamak korkusu ile yiyor, artanları ceplerine yerleştiriyordu. Bir taraftan terzi, bulduğu battaniyeden ona ceket biçiyordu. Müço ise şimdiye kadar çektiklerini unutmuş bir durumda ortalığa tebessüm ediyordu. Şu anda Müço, jipin arkasında derin bir uykuya dalarak günlerin yorgunluğunu gideriyor. Müço bütün gece hiç uyanmadan uyudu.

7 Eylül 1951 – Müço'nun İsmi Seul kabul Ettik

Şu an Chonom'dayız. Bütün arkadaşlarla Müço'nun adını Seul olarak kabul ettik. Seul hayatından memnun, yukarıda tıraş oldu. Giydirildi, kuşatıldı. Bekârlar kardeşlerinin, evliler çocuklarının yerine onu koymaya başladı. Böylece Seul tüm tugayın sevgilisi oldu (Habertürk, 2017).

Adım 2: Aşağıdaki sorular C, D, E ve F kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kore'nin ve Koreli sivillerin, özellikle de kadın ve çocukların savaş sırasındaki durumları Kaynak C'de nasıl tasvir edilmektedir?
2. “Hele yollar kadından, çocuktan geçilmiyor, Kızıllar geliyor diye evini, köyünü terk edip Güneye, bir semti meçhule gidiyorlar.” cümlesinde geçen “semti meçhul” ifadesiyle anlatılmak istenen nedir? Araştırınız.
3. Kendinizi Kaynak F'de Türk askerleri ile karşılaştığı zamanki durumu tasvir edilen Müço veya Seul'ün yerine koyunuz. Öyle bir durumda neler hisseder ve neler düşünür, neler yapardınız? Neden?
4. Kaynak D ve Kaynak E'deki fotoğraflarda Seul, Türk askerlerinin yanında nasıl görülmektedir?
5. Kaynak D ve Kaynak E'deki fotoğraflar Türk askerlerinin Koreli çocuklara yaklaşımı konusunda bize hangi ipuçlarını vermektedir?

Adım 3: C, D, E ve F kaynaklarında sağlanan görsel ve metinleri kullanarak kısa bir haber metni hazırlayınız. Hazırlayacağınız metinde görsellerde görülen çocukların fiziki ve psikolojik görünüşlerine/özelliklerine, yaşadıkları sıkıntı ve zorluklara, askerlerin onlara yönelik tavır ve davranışlarına ve son olarak çocuklar ile askerler arasındaki ilişkilere değinebilirsiniz.

Kore'de Gördüklerim

.....

.....

.....

.....

Adım 4: G ve H kaynakları incelenir.**Kaynak G: Savaş ve Çocuklar**

Savaşın psikolojik etkilerinin belgelenmesi çok zor ve çocuklar üzerine etkileri çok örtüktür. Psikolojik etkiler, çocuklar tarafından fiziksel etkilere göre daha fazla hissedilir ve tedavisi daha zor ve kısıtlıdır. Çocuklar travma sonrası stres bozukluğunun belirtilerini, tekrar eden, ayrıntılı ve sıkıntı verici düşünce ve imgeler duyumsamak şeklinde gösterirler. Bu çocuklar sıkıntı verici olayları; düşler, öykü anlatma veya oyun şeklinde tekrar tekrar yaşarlar. Savaşı yaşayan çocuklar arasında depresyon ve anksiyete bozukluklarına sık rastlanır. Savaş bölgelerinde okulların tahrip olması, eğitim materyallerinin yetersizliği ve öğretmen eksikliği nedeniyle çocuklar eğitim imkânlarından mahrum kalır. Bu durum, çocukların geleceğe umutsuz bir şekilde bakmalarına ve yeteneklerini geliştirememelerine yol açar.

Savaşla birlikte norm ve değerleri altüst olmuş bir toplumda büyümek kendini birçok yolla gösteren arazlara neden olur. Savaşın yarattığı ahlâki çöküntüden tavır ve değerler de etkilenir. Korkudan etkilenen çocuklarda saldırgan davranış kendini çeşitli tavırlarla ortaya çıkarabilir (Hatun, Çağlayan ve Gönüllü 2003'ten özetlenmiştir).

Kaynak H: Ruhsal Travma

Kişiyi aşırı korkutan, dehşet içinde bırakan, çaresizlik yaratan, çoğu kez olağandışı ve beklenmedik olayların yol açtığı etkilere ruhsal travma denir (Türkiye Psikiyatri Derneği, 2025).

Adım 5: Aşağıdaki sorular Kaynak G ve Kaynak H dikkate alınarak cevaplandırılır.

1. Kaynak G'ye göre savaşların çocuklar üzerindeki olası olumsuz etkileri nelerdir?
2. Bu etkileri kısa ve vadeli, "fiziki etkiler" ve "ruhsal etkiler" başlıkları altında sınıflandırınız.
3. Burada bahsedilen olası etkilerden hangisi veya hangileri Kaynak H'de tanımlanan ruhsal travma olarak tanımlanabilir? Neden?

Adım 6: Kaynak I ve Kaynak J incelenir.**Kaynak I: Kore Gazisi Nazım Dünder Sayılan'ın Bir Anısı**

Hiç unutmam, ormanın kuytu bir yerinde korkudan her tarafı titreyen, gözlerini ve ağzını sonuna kadar açmış, 9 yaşlarında bir erkek çocukla karşılaşmıştım. Öldürüleceğini sanan yavru, iki elleriyle yüzünü kapayarak sinmişti. Kurtarıcı olduğumu anlayınca boynuma sarılmış, nefesimi kesecek kadar bütün gücüyle bana sarılmıştı. Hala yaşadığına inanamıyor, tekrar tekrar boynuma atılıyordu. Verdiğim yiyecekleri çiğnemedi yutuyor, gösterdiğim yakınlık bile, titremesine engel olamıyordu. Adının Kim olduğunu öğrendiğim bu çocuk iki koltuk değneğiyle zorlukla yürüyebiliyordu. Ailesi güneye göç etmişti. Kim ailesine ayak bağı olmamak için evden kaçarak ormana sığınmıştı. Sırtımda taşıyarak jipe kadar getirmiş ve gerideki yaralı sargı yerine, doktora göndermişim (Akt. Denizli, 2015, ss. 105-109).

Kaynak J: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Esen ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit
<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-esen/#clip-1>



4:47 – 6:07

M. Esen: Ya o zaman Seul'de yattım işte. Çin çon neydi o zaman ben tanıdım o kızım küçük kızıma küçük kızınız ya. Benim kızım değil ama. He bir tanesiydi yavrucum yazık onu da aldık 5 \$ alırdım ayda onu verirdim. Ben okula gönderirdim onu hastanedeyken. Ya bir de Kerimimiz vardı bizim. Mehmet babası, Mehmet babası Kerim onu şeyde gördük. Çalıların arasına bi bi şey göz tahkimatı yedik böyle. Gidiyorduk, avcı kolu bi göz böyle değildim o zaman, çivi gibiydim çok şükür. Bi göz önü dedim Kaya oğlum dur bu ne bi şey var dur. A çıktı. Bu kadar küçücük bilmiyor, adını. Cevap. Mehmet, Ne olacak? dedi ya vallahi Allah Kerim ha adını Kerim koyduk onun. Hep severim ben çocuklarımı. Çin Çonu götürmedim, Kerim bizdeydi hep, biz nereye Kerim de oraya dedim. Anası babası derdi onla da uzaktır dedi.

Adım 7: Aşağıdaki sorular I ve J kaynakları esas alınarak cevaplandırılır.

1. Kaynak I'da hikâyesinden bahsedilen Kim ile Kaynak J'de anlatılan Kerim adlı Koreli çocukların Türk askerleri tarafından bulunduktan sonraki hâl ve davranışları onların ruhsal bir travma geçirdiği şeklinde değerlendirilebilir mi? Neden?
2. “Kim ailesine ayak bağı olmamak için ormana sığınmıştı” cümlesinde anlatılmak istenen nedir?
3. Kim'in yerinde siz olsaydınız böyle bir davranışta bulunabilir miydiniz? Neden?
4. Kim ve Kerim, Türk askerleri ile karşılaşmamış ve onlar tarafından himaye edilmemiş olsalardı başlarına neler gelebilirdi?

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı sırasında Türk askerleri çocuklar için neler yapmışlardır?

Görev 2: K, L, M, N, O ve R kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve mektup yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Adım 8: K, L ve M kaynakları incelenir.

Kaynak K: Kore Savaşı Türk Gazisi Ali Muzaffer Kocabalkan ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden İki Kesit
[\(https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-muzaffer-kocabalkan/\)](https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-muzaffer-kocabalkan/)



🕒 23:49 – 25:06

A. M. Kocabalkan: Köyün çocukları geliyordu 6 yaşından tut 12-13 yaşlarına kadar çocuk, kız erkek karışık çocuklar geliyordu. Ben bunlara bulunduğumuz yerin. Tellerin öbür tarafında atıyordum. Onlara veriyordum, fazlalığımı hep veriyordum. 1, 3, 5 böyle verdim. Kumandan yasakladı, yani yüzbaşımız yasakladı haklı da veremezsin dedi. Bunları buraya sokmayın, sokmadılar ama üzüliyordum. Açtılar. Aç inanın çok samimi söylüyorum bunu kayda giriyor. Bunu söylemek doğru olmayacak. 12 yaşındayım beni alın ama yemek verin. Ha. Evet, bunu maalesef kedi, köpek gibi bir şey kalmamıştı. O zaman açlık çok fazla. Hiçbir şey kalmamıştı. Allah'ım bu hale kimseyi düşürmesin. Efendim de bu sebeple ben bulunduğumuz, bölüğün yardımı, bir köprüsü, akıntısı var. Hep büyük bir boru vardı buradan öbür tarafta o borunun içine sokuyordum. Onlar öbür taraftan gelip oradan alıyorlardı onu da yakalandım. 15 gün hapis cezasına çarptıldım.

🕒 25:43 - 26:39

A. M. Kocabalkan: Bir evladımız oldu. Ahmet adını taktım, kimse yok ortada, sağda solda dolaşıyordu resimleri mevcut. Ama ya bugün şu anda yanımda değil unuttum. Onu yatırıp kaldırıyorum. Yediriyordum içiriyordum ya herkesin sevgilisiydi şunu bunu. Neden sonra yine bizim yüzbaşı farkına vardı. Bunu burada tutamazsın bunu burada, bilmem ne yapamazsın dediler. Muhabere bölümü vasıtasıyla Tugay'a gönderdik. Çok da alışmıştık. Ve çocuk çok zekiymi. 6 yaşlarında falandı, 6-7 yaşlarında. Ama çok zekiymi İngilizce olsun yahut da Türkçe olsun, kelimeleri çabuk kavriyordu.

Kaynak L: Türk Askerleri Tarafından Koruma Altına Alınmak Üzere Ankara Okuluna Getirilen Bir Grup Koreli Çocuk (ATASE, 2016, s. 153).



Kaynak M: Koreli Çocuklarla ve Onlarla İlgilenen Bir Türk Askeri (ATASE, 2016, s. 151).



Adım 9: Aşağıdaki sorular K, L ve M kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Gazi Ali Muzaffer Kocabalkan'ın Kaynak K'deki ifadelerine göre Türk askerleri Koreli çocuklara nasıl bir yaklaşım sergilemiştir?
2. Gazi Ali Muzaffer Kocabalkan'ın anlattıklarına göre Türk askerleri Koreli çocuklara yardım edebilmek için hangi riskleri göze almışlardır?
3. Kaynak L'deki fotoğrafta görülen çocukların fiziksel ve ruhsal durumları hakkında neler söylenebilir?
4. Kaynak M'deki fotoğrafta görülen çocukların fiziksel ve ruhsal durumları hakkında neler söylenebilir?
5. Kaynak L ile Kaynak M'de resmedilen çocukların fiziksel ve ruhsal durumları arasındaki farkların nedenleri neler olabilir? Tartışınız.

Adım 10: N, O ve P kaynakları incelenir.

Kaynak N: Astsubay Hasan Hüseyin Dinçtürk'ün Günlüğünden Bir Kesit

Görev yaptığım karargâhta yemek fazlalıklarının döküldüğü yerde, her haliyle bakıma ihtiyaçları oldukları anlaşılan küçük çocukların yemek artıklarını topladıklarını gördüm. Üzülerek, savaşta anası babası ölmüş, bakacak kimsesi kalmayan o çocuklara kendi malzemelerimden yardım etmeye başladım. Arkadaşlarım da bana katıldı ve bu çocuklara Türkçe isimlerle seslenmeye, İstiklâl ve Ankara Marşı'mızı öğretmeye başladık. Daha sonra yerel yöneticilerden iki öğretmen talep ettik ve bulunduğumuz deponun yanını okul haline getirdik. İlk başta 5-10 kişi olan bu çocukların sayıları zamanla çoğaldı, yaklaşık 640 kadar oldu. Biz onların her türlü ihtiyaçlarını karşıladık, bir baba ve evlat özlemi ile sahiplendik. Burada hem o çocuklara öğretmenlik hem de bir süre oranın yöneticiliğini yaptım (Tekin ve Erdem, 2023, ss.48-49'dan alınarak düzenlenmiştir).

Kaynak O: Barınma ve Eğitim Amacıyla Ankara Okuluna Getirilen Koreli Çocuklar ve Türk Askerleri (Erkmen ve Erkmen, 2011, s. 67)



Kaynak P: Suwon Ankara Okulu Bahçesinde Çocuklar (Arkitera, 2019)



Adım 11: Aşağıdaki sorular N, O ve P kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak N'ye göre Türk askerleri Koreli çocukların hangi ihtiyaçlarını karşılamak için harekete geçmişlerdir?
2. Kaynak N'ye göre Türk askerleri Koreli çocuklara ne tür eğitimler vermişlerdir?
3. Kaynak N'ye göre Türk askerleri Koreli çocuklara nasıl yaklaşmışlardır?
4. Kaynak O ve Kaynak P'de görülen çocukların fiziki ve ruhsal durumları hakkında neler söylenebilir?

Adım 12: Türk askerlerinin Koreli çocuklar için yaptıkları yardımları özetleyen Kaynak R incelenir.

Kaynak R: Türk Askerlerinin Kore'deki İnsani Yardım Faaliyetleri

Türk askerlerinin Kore'deki varlığı sadece askerî bir görev olarak kalmamış, insani yardım faaliyetleriyle de öne çıkmıştır. Türk askerleri bu kapsamda şu hizmetleri görmüşlerdir:

- **Ankara Okulu ve diğer eğitim destekleri:** Türk askerleri tarafından 1952'de Suwon şehrinde kurulan yetimhane ve okul, 100'den fazla yetim çocuğa eğitim ve barınma imkânı sağlamıştır. Bulundukları diğer yerlerde de çocukların eğitimi için gayret gösteren Türk askerleri, bir başka okula da yiyecek ve para yardımında bulunmuşlardır.
- **Sağlık Hizmetleri:** Türk askeri; sağlık personeli, yerel halka ve özellikle çocuklara düzenli sağlık hizmetleri sunmuştur. Aşılama kampanyaları ve temel sağlık kontrolleri yapılmıştır.
- **Gıda Yardımı:** Türk askerleri kendi tayınlarından ayırarak açlık çeken Koreli çocuklara düzenli olarak yemek sağlamışlardır.
- **Giysi ve Battaniye Dağıtımı:** Türkiye'den gönderilen ve askerlerin kendi imkânlarıyla sağladıkları giysi ve battaniyeler Koreli çocuklara dağıtılmıştır.
- **Psikolojik Destek:** Türk askerleri, savaş travması yaşayan çocuklarla yakından ilgilenerek onlara oyunlar öğretmiş ve moral vermiştir (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Adım 13: Kendinizi, Kaynak R'de özetlenen yardım faaliyetlerinden bir veya birkaçından yararlanmış bir çocuğun yerine koyunuz. Size bu imkânları sağlayan ve destek olan Türk askerlerine, onlar hakkındaki duygu ve düşüncelerinizi ifade eden kısa bir mektup yazınız..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Yönlendirici Soru 3: Çocukların günümüzdeki savaş ve çatışmalarda yaşadıkları sorunlarla Kore Savaşı'nda yaşananlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Görev 3: Kaynak S ve Kaynak T incelenerek Tablo 1 doldurulur. Ardından da Adım 16'da verilen tartışma etkinliği yapılır.

Adım 14: Kaynak S incelenir.

Kaynak S: Günümüz Savaşlarında Çocuklar

UNICEF tarafından sağlanan verilere göre günümüzde dünya genelinde yaklaşık 450 milyon çocuk çatışma bölgelerinde yaşamaktadır. Bu, dünya üzerindeki her altı çocuktan birinin çatışmadan etkilendiği anlamına gelmektedir. Suriye, Yemen, Gazze, Sudan, Myanmar, Ukrayna gibi bölgelerde devam eden çatışmalar milyonlarca çocuğun hayatını derinden etkilemektedir. Bu kapsamda yer alan çocukların aşağıdaki risklerle karşı karşıya oldukları söylenebilir:

- **Fiziksel zarar görme:** Savaş veya silahlı çatışmalar; yanık ve patlama yaralanmaları, işlev kaybıyla sonuçlanan ortopedik yaralanmalar, travmatik beyin hasarları ve çocuklara yönelik diğer istismar türleri ile sonuçlanabilmektedir.
- **Beslenme sorunları:** Savaşlar ve uzun süreli silahlı çatışmalar toplumların ve özellikle de çocukların gıda güvensizliği, açlık ve yetersiz beslenme gibi sorunlarla yüz yüze gelmesine sebep olmaktadır.
- **Bulaşıcı hastalıklar:** Silahlı çatışmaların yarattığı koşullar, aşı dağıtımını, sağlık gözetimi ve hastalık salgınlarının araştırılması gibi temel halk sağlığı işlevlerini tehlikeye atmaktadır. Ayrıca savaşlarda yerlerinden edilen insanlar; genellikle kamplarda, kalabalık büyük gruplarla yaşamaya zorlanmakta, bu da enfeksiyonların yayılmasını teşvik etmektedir.
- **Psikolojik travma:** Silahlı çatışmalara maruz kalma ve anne-babayı ya da diğer birinci derecede yakıları kaybetme hem çatışma sırasında hem de sonrasında çocukların ve ergenlerin tehdit, korku ve kayıp duyguları yaşayarak travma sonrası stres bozukluklarına yol açabilmektedir.
- **Diğer sağlık sorunları:** Sağlık altyapısının yıkılması, aşı programlarının kesintiye uğraması ve temel sağlık hizmetlerine erişim eksikliği çocukların sağlığını tehlikeye atmaktadır.
- **Eğitim kesintisi:** Savaş veya çatışma şartlarının oluşturduğu güvensizlik, eğitimi doğrudan kısıtlar. Okul binalarının askerî amaçlarla kullanılması bu yapıları doğrudan bir hedef haline getirerek hem öğrencilerin ve öğretmenlerin hayatlarını tehlikeye atabilir hem de bu yapıların tamamen veya kısmen tahrip edilmesine neden olabilir.
- **Çocukların asker veya işçi olarak kullanımı:** Bazı bölgelerde 12 yaş altı çocuklar bile silahlı gruplarca zorla askere alınmaktadır. Savaş zamanlarında çocuklar ayrıca aşçı, hamal, haberci ve casus olarak kullanılabilir.
- **Yerinden edilme veya mülteci/göçmen durumu:** Savaşlar milyonlarca çocuk ve aile, daha güvenli yerler bulmak için alıştıkları çevrelerinden kaçmak zorunda bırakılmakta; kentsel alanlardaki kamplarda ve gecekondu mahallelerinde zorluklar içerisinde hayatlarını sürdürmek durumunda kalabilmektedir.
- **Dijital tehditler:** Modern savaşlarda çocuklar, propagandaya maruz kalma, kimlik bilgilerinin çalınması ve dijital ortamda manipüle edilme gibi ek risklerle karşı karşıyadır. (Irmak ve Piyal, 2023; UNICEF, 2022).

Adım 15: Kaynak S'de verilen bilgiler ile bu etkinlik çerçevesinde Kore Savaşı'nın çocuklar üzerindeki etkilerine dair öğrendiğiniz bilgilerden yola çıkarak Kore Savaşı ile günümüzdeki savaşların ve çatışmaların çocuklar üzerindeki etkilerini karşılaştırmak suretiyle aşağıdaki Tablo 1'i doldurunuz.

Tablo 1:

Riskler	Kore Savaşı Sırasında Çocuklar	Günümüzdeki Savaşlarda Çocuklar	Benzerlikler	Farklılıklar
Fiziksel zarar görme				
Beslenme sorunları				
Bulaşıcı hastalıklar				
Psikolojik travma				
Diğer sağlık sorunları				
Eğitim kesintisi				
Asker veya işçi olarak kullanılma				
Yerinden edilme				
Dijital tehditler				

Adım 16: Kaynak S ve Kaynak T'yi birlikte incelenerek Kaynak S'de tanımlanan risklerin her birinin Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'deki hangi madde veya maddelerle ilişkili olduğu tartışılır.

Kaynak T: Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin Bazı Maddeleri:

Madde 6: Her çocuk temel yaşama hakkına sahiptir.

Madde 19: Çocuklar her türlü şiddet, istismar ve ihmalden korunmalıdır.

Madde 22: Mülteci çocuklar özel koruma ve yardım alma hakkına sahiptir.

Madde 24: Çocuklar sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.

Madde 28: Her çocuğun eğitim hakkı vardır.

Madde 38: Silahlı çatışmalardan etkilenen çocukların korunması için tüm önlemler alınmalıdır. 15 yaşından küçük çocuklar askere alınamaz.

Madde 39: Silahlı çatışma mağduru çocukların rehabilitasyonu için gerekli önlemler alınmalıdır (UNICEF, 2025).

Ölçme ve Değerlendirme

1. Kore Savaşı'nın, Koreli çocuklar üzerindeki etkileri neler olmuştur? Bir liste oluşturunuz.
2. Türk askerleri, Koreli çocuklar için neler yapmışlardır?
3. Türk askerlerinin Koreli çocuklar için yaptıkları hangi değerlerle ilişkilendirilebilir? Neden?
4. Savaşlar ve çatışmalar, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de dilen getirilen hangi çocuk haklarının kullanılmasını sınırlamakta veya tamamen engellemektedir?
5. Çocuk hakları perspektifinden bakıldığında, savaşların çocuklar üzerindeki etkilerini azaltmak için neler yapılabilir?

Kaynaklar

- Arkitera. (2019). *Türk askerlerinin çabalarıyla kurulan Ankara Okulu'nda eğitim gören Koreli yetim çocuklar*. <https://www.arkitera.com/proje/katilimci-kore-savasi-anma-alani-ve-ziyaretci-merkezi-mimari-proje-yarismasi-21/> Erişim Tarihi: 02.06.2025
- ATASE. (2016). *Ateşkesin 60'ıncı yıldönümünde Kore Savaşı*. Ankara: Genel Kurmay Personel Başkanlığı Askeri Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı Yayınları.
- Denizli, A. (2011). *Kore Savaşı kahramanı Bandırmalı Şehit Topçu Üsteğmen Mehmet Günenç*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Denizli, A. (2014). *Kore Savaşı'nda Türk Askerinin Kore halkına yardımları ve Ankara Okulu'nun açılması (1950-1953)*. Ankara: Pelikan Kitabevi.
- Habertürk. (2017). *Kore Savaşı'ndan ikinci Ayla hikayesi çıktı*. <https://www.haberturk.com/kore-savasindan-ikinci-ayla-hikyesi-cikti-1723647?page=10> Erişim Tarihi: 03.01.2025
- Han, J. (2018a). *Gazi Ali Muzaffer Kocabalkan ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-muzaffer-kocabalkan/> Erişim Tarihi: 20.08.2025
- Han, J. (2018b). *Gazi Mehmet Esen ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-esen/#clip-1> Erişim Tarihi: 20.08.2025
- Hatun, Ş., Çağlayan, Ç. ve Gönüllü, E. (2003). *Savaş ve çocuklar*. https://www.ttb.org.tr/eweb/yeni_yayin/savas_cocuklar/1.htm Erişim Tarihi: 24.08.2025
- Irmak, Z. & Piyal, B. (2023). Savaş ve silahlı çatışmalarda çocuk sağlığı, *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 10(4), 689-695
- Tekin, C. ve Erdem, N. (2023). Kore Savaşı'nda Türklerin açtığı bir eğitim kurumu: Ankara Okulu ve Yetimhanesi. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (10), <https://doi.org/10.54557/karataysad.1253567> 19.03.2025
- Türkiye Psikiyatri Derneği. (2025). *Travma sonrası stres bozukluğu*. <https://psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/28/travma-sonrasi-stres-bozuklugu#:~:text=Ruhsal%20Travma%20Nedir%3F,bunlar%C4%B1n%20t%C3%BCm%C3%BC%20ruhsal%20travma%20yaratmaz.&text=ruhsal%20travma%20olarak%20adland%C4%B1r%C4%B1l%C4%B1r> Erişim Tarihi: 20.08.2025
- UNICEF. (2022). *Children's Fund. Six grave violations against children in times of war*. <https://www.unicef.org/stories/children-under-attack-six-graveviolations-against-children-times-war> Erişim Tarihi: 13.04.2025
- UNICEF. (2025). *Çocuk haklarına dair sözleşme*. <https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme> Erişim Tarihi: 12.06.2025



Ev Ödevi

Öğrencilerden 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde yapılacak bir etkinlikte sunulmak üzere, "Savaş ve Çocuk Hakları" konulu bir konuşma metni hazırlamaları istenir. Konuşma metninin hazırlanmasında şu hususların dikkate alınması gerektiği vurgulanır:

1. Kore Savaşı'ndan günümüze savaşların çocuklar üzerindeki etkilerine örnekler verilmesi
2. Benzerlikler ve farklılıkların karşılaştırmalı olarak anlatılması
3. Çocuk haklarının korunması için öneriler sunulması
4. Barış kültürünün yaygınlaştırılması için vurgu yapılması

KORE SAVAŞINDA TÜRK ASKERİ

7. Etkinlik

🎓 Sınıf Düzeyi: 9, 10 ve 11. sınıflar

🕒 Süre: 40 + 40 + 40 dakika

Kavramlar: Savunma, taarruz

Beceriler: Tarihsel sorgulama ve analiz, tarihsel empati, harita okuma

Değerler: Kahramanlık, fedakârlık, cesaret, diğerkâmlık

Yöntem-Teknik: Tarihsel sorgulama, sözlü tarih çalışması

Materyaller: Sözlü tarih görüşmeleri, gazete haberleri, ikinci el kaynaklar, haritalar

Amaç: Bu etkinliğin amacı, Türk birliklerinin Kore Savaşı'nda önemli roller üstlendikleri biri savunma, diğeri ise taarruz niteliğindeki iki muharebeyi yakından inceleyerek Türk askerlerinin Kore'de sergilediği kahramanlıklarının hatırlanması ve takdir edilmesi konusunda farkındalık oluşturmaktır.

Anahtar Soru: Türk birliklerinin Kunuri ve Kumyangjang-ni muharebelerinde sergiledikleri performans Kore Savaşı'nın genel seyrini nasıl etkilemiş ve ne tür yankılar oluşturmuştur?

Yönlendirici Soru 1

Türk Tugayı'nın Kore Savaşı sürecinde aktif olarak rol aldığı Kunuri Muharebesi (savunma) nasıl gerçekleşmiş ve ne tür etkilere/sonuçlara yol açmıştır?

Hedef 1

Türk Tugayı'nın Kore Savaşı'nda katıldığı muharebe ve çatışmaların nasıl gerçekleştiklerini açıklamak.

Görev 1

B, C, D, E, F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3'te istenen haber metni hazırlanır.

Yönlendirici Soru 2

Türk Tugayı'nın Kore Savaşı sürecinde aktif olarak rol aldığı Kumyangjang-ni Muharebesi (taarruz) nasıl gerçekleşmiş ve ne tür etkilere/sonuçlara yol açmıştır?

Hedef 2

Kore Savaşı sürecinde Türk askerlerinin yer aldığı Kunuri Muharebeleri (savunma) ile Kumyangjang-ni Muharebesini (taarruz) eldeki kanıtlar ışığında ayrıntılı olarak inceleyerek analiz etmek.

Görev 2

I, J, K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 3

Kunuri ve Kumyangjang-ni muharebelerinde Türk birliklerinin sergilediği performans Türkiye'de ve yurtdışında ne tür etkiler uyandırmıştır?

Hedef 3

Öğrencilerde Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin sergiledikleri kahramanlık hakkında farkındalık oluşturmak.

Görev 3

O, P, R, S, T, U, V ve Y kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 15'te istenen madalya hazırlama etkinliği yapılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Öğrencilerden Kaynak A'da verilen fotoğrafı inceleyerek nerede ve ne zaman çekilmiş olduğunu, fotoğrafta görünen kişilerin kimler olduğunu ve ne yapmaya çalıştıklarını tahmin etmeleri istenir.

5 dk.



Görev 1

B, C, D, E, F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3'te istenen haber metni hazırlanır.

35 dk.



Görev 2

I, J, K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

40 dk.



Görev 3

O, P, R, S, T, U, V ve Y kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 15'te istenen madalya hazırlama etkinliği yapılır.

30 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorular cevaplandırılır.

10 dk.



Ev Ödevi

Bu etkinlikte kullanılan gazetelerin 26 Kasım–4 Aralık 1950 ile 25–29 Ocak 1951 tarihli sayılarına internet üzerinden ulaşılır. Kore Savaşı, özellikle de Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebeleriyle ilgili haber, yorum ve köşe yazılarını ChatGPT veya benzeri bir yapay zekâ aracı yardımıyla analiz edilir. Elde edilen bulgular doğrultusunda Türk birliklerinin savaşın genel gidişatına etkisini ve Birleşmiş Milletler ordularına sağladıkları somut katkıları ortaya koyan bir metin hazırlanır. Hazırlanan ürün, öğrenci elektronik dosyalarında saklanır.

Öğretim ve Öğrenme Süreci

Dikkat Çekme: Öğrencilerden aşağıdaki fotoğrafı (Kaynak A) inceleyerek fotoğrafın nerede ve ne zaman çekilmiş olabileceğini, fotoğrafta yer alan kişilerin kimler olabileceğini ve ne yapmaya çalıştıklarını tahmin etmeleri istenir.

Kaynak A: Asker ve Bayrak (Denizli, 2011, s. 152)

Bilgi Notu I:

18 Ekim 1950'de Pusan Limanı'na ulaşan Türk Tugayı, iki gün sonra Taegu şehrine ulaşarak savaş hazırlıklarına başlamıştır. 8'inci Amerikan Ordusu'nun 25'inci Tümeni'nin emrine verilen Türk Tugayı'nın ilk görevleri gerilla ile mücadele etmek, yolların ve köprülerin güvenliğini sağlamak olmuştur. 26 Kasım 1950 günü başlayan Çin Ordusu taarruzu karşısında bozulan BM ordusu geri çekilmeye başlayınca, bu çekilişi himaye etmek ve emniyeti sağlamak üzere Türk Tugayı görevlendirilmiştir (Denizli, 2010; Kore Savaşı ve İzleri, 2025).



Yönlendirici Soru 1: Türk Tugayı'nın Kore Savaşı sürecinde aktif olarak rol aldığı Kunuri Muharebesi (savunma) nasıl gerçekleşmiş ve ne tür etkilere/sonuçlara yol açmıştır?

Görev 1: B, C, D, E, F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3'te istenen haber metni hazırlanır.

Adım 1: Kaynak B, C ve D kaynakları incelenir.

Kaynak B: Kunuri Muharebeleri (26/30 Kasım 1950)

Türk Tugayı'na, BM birliklerinin emniyetli bir şekilde geri çekilmelerini sağlamak; düşmanı oyalayarak ilerleyişini geciktirmek ve bu suretle zaman kazandırma görevi verildi. Başta Amerikan birlikleri olmak üzere BM'e mensup birlikler geri çekilirken Türk Tugayı, 26 Kasım akşamı Kunuri'den doğuya, Tokchon şehri istikametinde düşman üzerine sevk edildi. Tokchon'a ilerleme esnasında Çin ordusu ile ilk temas, 28 Kasım sabahı, Wawon bölgesinde olmuştur. Türk Tugayı, Wawon ve daha sonra Sinnimni, Kaechon ve Kunuri Boğazı'nda Çin ordusunun ilerleyişini, ağır zayıat vermesine rağmen geciktirmiştir. Çin ordusunun birliklerimizi çembere alarak imha etme girişimleri her defasında kahraman askerlerimiz tarafından geri püskürtülmüştür. Türk Tugayı'nın Kunuri Muharebelerinde sergilediği kahramanlık ve cesaret BM ordusunun büyük bir kısmının imha olmadan geri çekilmesini sağlamıştır. Kunuri muharebelerinde tugayımızın zayıatı; 218 şehit, 94 kayıp, 455 yaralı olmak üzere toplam 767'dir (Denizli, 2010; Kore Savaşı ve İzleri, 2025).

Kaynak C: Zafer Gazetesinin 30 Kasım 1950 Tarihli Manşeti (Zafer, 1950) (İlk sayfa ve haberin devamı)

Kore birliğimizin kahramanlığı

Beş misli üstün düşmana karşı bir adım gerilemeden savaşıyoruz.

Kızıkların her çember hareketi parçalandı. Düşmanın müthiş tazyikine ve topçu ateşine rağmen geçidi tutuyoruz.

Birleşmiş Milletler kuvvetleri bütün cephede geri çekilirken Türk kuvvetleri Çin kıtalarının şiddetli saldırılarına karşı kahramanca mukavemete devam etmektedirler. Bir Türk taburu Kunuri'de Sunchon yolu üzerinde elan çevrilmiş vaziyettedir. Bu arada bu tabur kumandanının radyo ile bir mesaj göndererek bir tankı ve bir bölüğünü kendilerine yardım için yola çıkardığını ve askerlerin vaziyete hâkim olduklarını bildirmesi Türk birliği komutanlığında büyük bir hayretle karşılanmıştır.

Bire karşı beş

Kore'deki muhabirlerin bildirdiklerine göre Tonkşon ile Kunuri arasında sarp iki dağ arasında çok mühim bir geçit tutmakta ve Sekizinci Amerikan ordusunu çevirmekten korumakta olan Türk Tugayı müthiş bir tazyik altında bulunmasına rağmen şimdiye kadar gerilememiştir. Amerikan ordusuna mensup birliklerin Türk kıtalarını desteklemek üzere bu gece harekete geçtikleri bildirilmektedir. Türk kıtaları bire karşı beş nisbetinde düşman kuvvetleriyle savaşmaktadırlar.



Kaynak D: 2 Aralık 1950 Tarihli Vatan Gazetesi (Vatan, 1950) (İlk sayfa ve haberin devamı)

Türk Tugayının 3 gün süren kahramanca savaşması sayesinde 4 müttefik tümeni tasavvur edilemeyecek bir bozgun felâketinden kurtarıldı.

Türk Tugayı, Kunuri Muharebesi sırasında Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin en kritik anlarında cepheyi tutarak büyük bir kahramanlık göstermiştir. Çin kuvvetlerinin ani baskın ve yoğun taarruzları karşısında Türk askerleri cephe hattını koruyarak Amerikan tümenlerinin geri çekilişine imkân sağlamıştır. Türk Tugayı, zaman zaman kuşatılmasına rağmen süngü hücumlarıyla düşman saldırılarını püskürtmüş, ağır şartlarda mevzilerini terk etmemiştir. Özellikle 27-29 Kasım arasında Türk askerlerinin direnişi sayesinde düşman ilerleyişi durdurulmuş ve BM kuvvetlerinin büyük kısmı kuşatmadan kurtulmuştur. Bu kahramanca savunma sırasında Türk Tugayı, sayıca fazlaca üstün Çin kuvvetleri karşısında ağır kayıplar vermesine rağmen görevini başarıyla yerine getirmiştir.



Adım 2: Aşağıdaki sorular B, C ve D kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak B'de sunulan bilgilere göre Kunuri Muharebelerinde Türk birliklerine hangi görevler verilmiştir?
2. B, C ve D kaynaklarına göre Türk birlikleri, Kunuri Muharebelerinde neyi/neleri başarmışlardır?
3. Kaynak C'de geçen "askerlerin vaziyete hâkim oldukları" ve "bire karşı beş nisbetinde düşman kuvvetleriyle savaşmak" ifadeleri ile anlatılmak istenen nedir? Açıklayınız.

4. Kaynak D'de geçen “Türk tugayı, zaman zaman kuşatılmasına rağmen süngü hücumlarıyla düşman saldırılarını püskürtmüş, ağır şartlarda mevzilerini terk etmemiştir” cümlesi ile savaşın seyri içerisinde Türk birliklerinin hangi zorlukları yaşadıkları anlatılmaya çalışılmaktadır?
5. B, C ve D kaynaklarında sunulan bilgileri karşılaştırmalı olarak değerlendirerek Türk birliklerinin Kunuri Muharebelerinde neyi başardıklarını veya başaramadıklarını açıklayınız.

Adım 3: İnternet ve yapay zekâ araçlarını kullanarak Kaynak D'de fotoğrafları verilen kişilerin kimler olduğunu ve bir ulusal gazetenin ilk sayfasında neden bu kişilere yer verildiğini araştırınız. Daha sonra da burada fotoğrafı bulunan kişilerin Kunuri Muharebeleri sırasında yapıp ettiklerini konu edinen bir haber metni hazırlayınız.

Kunuri'de Üç Kahraman!

.....

.....

.....

.....

.....

Adım 4: Aşağıdaki Kaynak E ve Kaynak F incelenir.

Kaynak E: Kore Gazisi Ali Rıza Yurtnaç ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-riza-yurtnac/>)

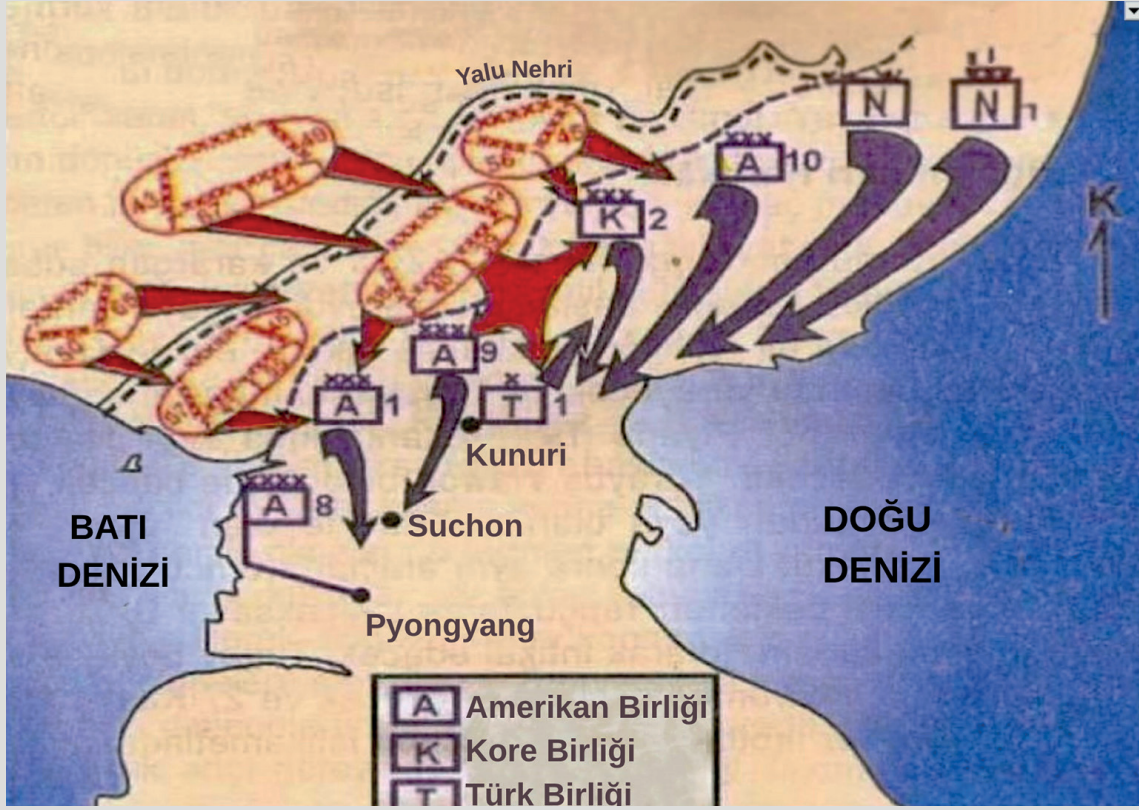


19:21-22:22



A. R. Yurtnaç: Taegu'dan sonra cemselere akşamdan bindik sabaha Kunuri'ye indik. Ben o zaman Kunuri falan bilmiyorum sonradan öğrendik. Cemseden (askeri nakil aracı) indik akşama kadar dar yol var çok dik yürüdük aşağı yukarı 15-20 km yol yürüdük. Akşama doğru haber geldi, Mançurya'ya yanaşmışız. Oradan tekrar 20 km geri geldik yaya gece orada mevzilendik, mevzi yok zaten taşların arasına cephe aldık köprü vardı köprü'nün üstünde ilerde erler vardı önümüzde sabah savaş başladı. Çinliler çevirmiş bizi orada bizden çok şehit gitti. Çama çıkmışlar, makineli tüfeği kurmuşlar, çamların üstünden ateş ediyorlardı. 50 metre yanaştı bize, vuruyoruz ölüyor, arkası geliyor. Benim mangamda onbaşım vardı o yaralandı. Sıhhiyeler geldi geri çekti, bizim onbaşıyı. Biz akşama kadar savaştık, orada. Karşıda evler vardı, evler yanmaya başladı. Yemek yok bişey yok Birleşmiş Milletlerin uçakları geldi yakına ateş edemiyor, uzağa ateş ediyor uçaklar, çünkü orada Birleşmiş Milletlerin askerleri de var. Bizim arkamızda Amerikan 8. Kolordusu vardı, o çekilme yaptı. Biz ilerde Çinlileri oyaladık, onlar çekilme yaptı geriye. Ertesi günü biraz geriye çekildik, orada yine savaş ettik. Çekileceğimiz taarruzda ben son günde yaralandım. Yaralanınca yokuştan aşağı yuvarlandım. Makineli tüfek erim beni tuttu. Bizim uçaksavar geçiyordu. Uçaksavarın arkasında römork vardı. Römorkun içine attılar beni. Uçaksavar ateş ede ede çıktı çemberden.

Kaynak F: BM Orduları ile Düşman Birliklerinin Kunuri Muharebelerindeki Taktik Hareketlerini Gösteren Bir Kroki (Denizli, 2010, s. 33)



Adım 5: Aşağıdaki sorular Kaynak E ve Kaynak F'den yola çıkılarak cevaplandırılır.

1. "Akşama doğru haber geldi, Mançurya'ya yanaşmışız." cümlesinde geçen Mançurya neresidir? Araştırıp Kaynak F'de yer alan kroki üzerinde gösteriniz?
2. Gazi Ali Rıza Yurtnaç, Kunuri muharebelerinde Türk birliklerinin nasıl bir görev üstlendiklerini belirtmektedir? Onun söyledikleri ile B, C ve D kaynaklarında yer alan bilgiler arasında nasıl bir uyum veya çelişki vardır?
3. Kaynak E'ye göre BM tarafına ait hava gücü neden düşmana karşı etkili bir şekilde kullanılamamıştır?
4. Kaynak F'de yer verilen bilgiler, Türk birliklerinin Kunuri muharebelerinde yaşadıkları güçlükler hakkında neler söylemektedir? Açıklayınız.
5. Gazi Ali Rıza Yurtnaç'ın "Yaralanınca yokuştan aşağı yuvarlandım. Makineli tüfek erim beni tuttu. Bizim uçaksavar geçiyordu. Uçaksavarın arkasında römork vardı. Römorkun içine attılar beni. Uçaksavar ateş ede ede çıktı çemberden." cümleleriyle ifade ettiği durum savaş ve çatışmaların insan yaşamı üzerindeki etkileri konusunda bize neler söylemektedir?

Adım 6: Kaynak G ve Kaynak H incelenir.

Kaynak G: Kunuri Muharebesinde Şehit Olan Bir Türk Subayı ve Bölüğü

III. Piyade Taburu Karargâh Bölük Komutanı Piyade Kd. Yzb. Esat Öztüzün Kunuri Muharebesi sırasında (28-29 Kasım 1950 gecesi) birçok kayıp veren Bölüğünde kalanları toparlayarak (3 subay, bir astsubay ve 18 erbaş ve er) bağlı oldukları taburu aramaya başlamışlar. Gece boyunca taburu bulamayıp bir tepenin eteklerinde mola vermişler. Gün ağarırken bulundukları yerden ayrıldıktan kısa bir süre sonra düşmanla karşılaşmışlardır. Karşılıklı açılan ateş altında, fundalıklar içinden geçerek tehlikeli ortamdan sıyrılmayı başarmışlar. Girdikleri bir mısır tarlasından kopardıkları mısırları çiğ çiğ yiyerek karınlarını doyurup bir müddet daha yürüdükten sonra, ilerideki köyde ateş başında ısınan 50-60 kadar asker görmüşler. Bunların düşman olduklarını anladıklarında iş işten geçmiş oluyor. Dört bir taraftan sarıldıkları bu yerde Saat 10.30'a kadar devam eden çatışmalar sonunda Yzb. Öztüzün ve askerleri esir ediliyorlar. Bir Çin bölüğünün arkasında, muhafızların kontrolünde kuzeye doğru yürümeye başlıyorlar. Bölük subayları diğer askerlere düşmanın kendilerini eninde sonunda öldüreceğini ve ilk fırsatta hep beraber kaçmaya teşebbüs etmeleri gerektiğini anlatıyorlar.

Yürüyüş sırasında karşıdan hızla gelen bir Amerikan kamyonu virajı alamayarak devriliyor. Çıkan karışıklıktan faydalanan Üsteğmen Ömer Köklü makineli silah taşıyan Çinli muhafızı dereye fırlatarak diğer askerleri kaçmaya yönlendiriyor. Hep birlikte güney-batıya doğru kaçmaya başlayan askerlerin arkalarından uzunca ve şiddetli bir ateş açılıyor. Bu kaçma hareketinden, ancak bir subayla dört erimiz kurtulabiliyor. Düşman ateşinden kurtulanlar, geride kalanların vurularak şehit edildiklerini söylüyor. Ateşkes Komisyonu'na verilen Türk esirleri listesinde de adı olmayan Yzb. Esat Öztüzün'ün bu esnada şehit olduğu düşünülüyor (Hikâyeyi akt. Ülgen, 2007, ss. 208-209).

Kaynak H: Kunuri Muharebelerinde Esir Düşen Türk Askerlerinin Durumu

... esirler arasında pek çok yaralı ve hasta gördüm. Yaralıların çoğunun yaralarının kurtlanmış olduğunu öğrendim. Esir arkadaşların saç ve sakalları uzamış, tırnakları da çapa gibiydi. Yüzleri, boyunları, elleri kısacası her tarafları kalın bir kir tabakası ile örtülmüştü. Kokudan yanlarına yanaşmıyordu, hepsini bit kaplamıştı. Bir süre sonra kendi halime bakmadan, gördüklerimden midem bulandı, kusacak gibi oldum. Ben de çok kötü durumdaydım, ama esir arkadaşlar... (Ruşuklu, 2005, ss. 286-287).

Adım 7: Aşağıdaki sorular Kaynak G ve Kaynak H esas alınarak cevaplandırılır.

1. Kaynak G'ye göre Türk askerleri, Kore'de hangi zorluklar ile mücadele etmişler hangi risklerle karşı karşıya gelmişlerdir?
2. Kaynak G'de verilen bilgiler, Yzb. Esat Öztüzün'ün Kunuri Muharebeleri sırasında şehit olduğunu kesin olarak bildirmekte midir? Neden?
3. Türk askerlerinin esaret altında kalmak yerine ölümü göze alabiliyor olmaları; onların moral motivasyonları ve esaretin olası sonuçları hakkındaki düşünceleri konusunda bize neler söylemektedir?
4. Kaynak H'de verilen bilgilere göre esaret, insan yaşamını nasıl ve ne derece etkilemektedir?

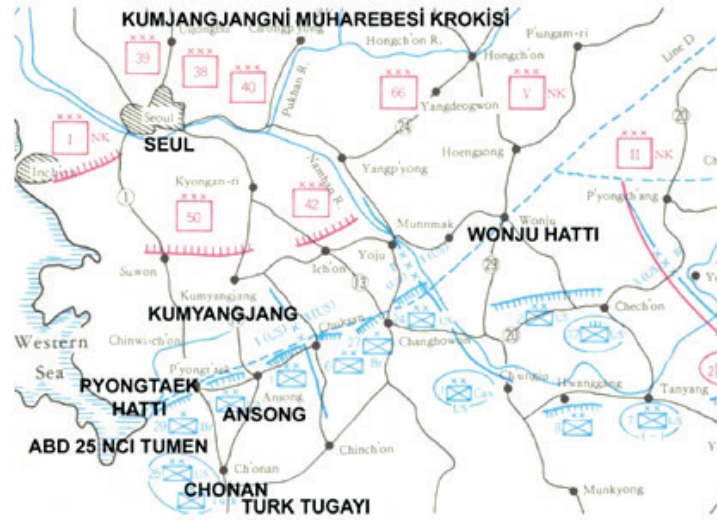
Yönlendirici Soru 2: Türk Tugayı'nın Kore Savaşı sürecinde aktif olarak rol aldığı Kumyangjang-ni Muharebesi (taarruz) nasıl gerçekleşmiş ve ne tür etkilere/sonuçlara yol açmıştır?

Görev 2: I, J, K, L, M ve N kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 8: I, J, K ve L kaynakları incelenir.**Kaynak I: Kumyangjang-ni Muharebesi (27-27 Ocak 1951)**

Takviyelerle daha da güçlenerek taarruzlarına devam eden Kızıl Çin ordusu bir türlü durdurulamamıştı. Bu durum, yaklaşık 400 kilometre geriye çekilen BM ordusunun moralini olumsuz etkilemiş ve savaş azmini de zayıflatmıştı. BM ordusunda savaşın kaybedileceği düşüncesi hakimdi ve bu nedenle Kore'yi terk etme planları hazırlanmıştı.

Türk Tugayı'na düşmanı tespit etmek, durumunu açığa çıkarmak için cebri keşif görevi verildi. Tugayımız, 25 Ocak 1951'de taarruza başladı. Düşmanın tüm hedefleri ve Kumyangjang-ni kasabası ele geçirildi. Bu taarruza bağlı olarak BM ordusu da taarruzlara başladı ve Çin ordusu bozguna uğratıldı. Beklenen zafer, Kumyangjang-ni'de kazanılmıştı. Kumyangjang-ni muharebesi aynı zamanda K. Çin ordularının yenilebilir olabileceğini göstermiştir. Kumyangjang-ni zaferi, Çin saldırıları sonucu savaş azmi oldukça büyük bir sekteye uğrayan ve bu nedenle Kore'yi terk etmeyi planlayan BM ordusunu bu düşüncesinden vazgeçirmiş ve savaşın BM lehinde devamı sağlanmıştır. Seul tekrar kurtarılmıştır (Kore Savaşı ve İzleri, 2025).

Kaynak J: BM Orduları ile Düşman Birliklerinin Kumyangjang-ni Muharebelerindeki Taktik Hareketlerini Gösteren Bir Kroki (Denizli, 2009, s. 4)**Kaynak K: 28 Ocak 1951 Tarihli Milliyet Gazetesinden Bir Haber (Milliyet, 1951)**

28
OCAK
1951
Pazar

28
OCAK
1951
Pazar

28
OCAK
1951
Pazar

Milliyet

YIL: 1 — SAYI: 267

Posta Kutusu: 482
TELEFON: 29614
FİYATI: 10 Kuruş

Adanada pamuk satışları

Adana 27 (A.A.) — Adana borsasında bugünkü satışlarda pamuk fiyatlarında yeni yükselmeler olmuş ve birinci ekör 25 kuruşta muamele görülmüştür. Gecepi halıya nazaran 15 kuruş daha yükselmiş bulunan Adana pamuk, İsmailiye hariçte istekli alıcılar mevcuttur. İsmailiye limanına göre İsmailiye borsasında Adanadan alıp Hong-Kong ve Kore için pamuk alıcaktır.

“ULUS,, GAZETESİNE MEGBURİ CEVAP

A nkarada çıkan Halk Partisi orzemi Ulus Gazetesinin 27 Ocak tarihli sayısına ikinci sayfasında «Milliyet Gazetesi» başlığı altında ve gazetesinin hakkında çıkan bir yazıyı aynen ataviza alıyoruz:

MİLLİYET GAZETESİ

Bay A. Naci Kurucunun u- sunen bir mektubunu Milli- yet gazetesinde bas; mektub- unun içeriğini şöyle yazmış:

«İl, samimi kanaatlerimizin ifadesi olarak, yazmış buluyoruz. Bunların su- parının hususuna gitmiş veya bu partinin hususuna gitme- mis olması bizim için tam- mon teli keşiftir. Asla- lın memleket hizmetidir ve bu hizmet tam bir itikad ile inandığımız gibi devam edebilir.

Ne Halk Partisinden, ne Demokrat Partiden, herhan- zı bir sahne, sayın Celal Bayarın savın İsmailiye hasta

Kahane

Birliğimizin Korede yeni muvaffakiyetleri

Mehmetçik, stratejik tepeleri tutmuş, yüzlerce kızılı süngüden geçirmiş, Çinlilerin ric'at hattını keserek Birleşmiş Milletlere yeni zaferler sağlamıştır

Ol. Şahap Güler

Ankara gitti

Beyhiz gün Korede gecesya- rıg şehitimiz dönen Gençlik.

Tokyo 27 (A.P.) — Kore cepheinden alınan en son habürlere göre, Müttefik kuv- velleri bugün Savun'un ku- zeyinde girişlikleri derinde .

Tokyo 27 (A.P.) — Kore ha- sı cephelerinde bugün alınan

Birliğimizin Kore’de yeni muvaffakiyetleri

Mehmetçik, stratejik tepeleri tutmuş, yüzlerce kızılı süngüden geçirmiş, Çinlilerin ric’at hattını keserek Birleşmiş Milletlere yeni zaferler sağlamıştır.

Tokyo 27 (A.P.) — Kore cephesinden alınan en son haberlere göre, Müttefik kuvvetlerinin bugün Suvon’un kuzeyinde giriştikleri derinlemesine ileri harekâta süngü hücumlarına kalkan Türk Tuğayı birlikleri çok parlak muvaffakiyetler elde etmişler ve önemli bir rol oynamışlardır. Görünürde ileri harekâtın gayesi, Seul’un alt kesiminde bir kıvrım teşkil eden Han nehrinin güneyindeki bütün Çinli ve Kuzey Koreli kızılıları şimale atmaktır.

Kore’de bir yer 28 — Güney Kore başkenti Seul’un güneyinde üç günden beri çarpışarak ilerlemekte olan kahramanlarımız süngüleriyle yeni destanlar yazdılar ve Komünist Çinli kıt’aları yeniden hezimete uğrattılar. Şimdi tugayımızın elinde esir bulunan Kızıl Çinlilerin çoğu, Kunuri savaşında bize karşı çarpışmış olan sürülere aiddir. Albay Dora, Kunuri savaşını hatırlatarak “şehitlerimizin intikamını aldık” dedi.

Kaynak L: 29 Ocak 1951 Tarihli Cumhuriyet Gazetesinden Bir Haber (Cumhuriyet, 1951)



“Kore harbinin en çetin ve kanlı piyade hücumu”

Sekizinci ordu komutanı tugayımızı tebrik etti, General Yazıcı diyor ki: (Şehitlerimizin intikamını aldık)

Düşmanın 500 ölü, 500 yaralı ve bir o kadar esir kaybettiği bildiriliyor, tugayımızdan bir gedikli ile altı er şehid düştü, 35 kahraman da yaralandı.

Türk askerleri Kore Savaşı’nda Çinlilere karşı büyük bir kahramanlık göstermiştir. Çinlilerin siperlerini süngü hücumlarıyla aşarak önemli tepeleri düşmandan almışlardır. Karşı tarafta çok sayıda ölü ve esir verilirken Türklerin kaybı oldukça az olmuştur. Amerikalı komutanlar ve gazeteciler Türklerin cesaretine hayran kalmıştır. Türkler, basit ama etkili bir taktik kullandığını; doğrudan süngü saldırısıyla düşmanı bozguna uğrattıklarını söylemişlerdir. Tahsin Yazıcı, askerlerin başarısını özellikle övmüştür, ki Çinlilerin sayıca fazla ve daha donanımlı olmalarına karşın Türkler üstün gelmiştir. Bu zaferler, Türk milletine büyük moral vermiş ve Türk askerlerinin cesareti müttefik devletler tarafından da çok değerli bulunmuştur. Bu savaşlar, askerlik tarihinde uzun süre hatırlanacak bir kahramanlık örneklerinden biri olmuştur.

Adım 9: Aşağıdaki sorular I, J, K ve L kaynaklarında verilen bilgiler doğrultusunda cevaplandırılır.

1. Kaynak I'ya göre Kunuri Muharebelerinden sonraki yaklaşık üç aylık süre içerisinde Kore'de savaşan hangi taraf üstünlüğü ele geçirmiştir?
2. İnternet üzerinden bir Kore Yarımadası haritası bularak harita üzerinde Pyongyang ve Seul şehirlerini işaretleyiniz. Daha sonra Kaynak F ve Kaynak J'de verilen krokileri haritadaki bilgilerle karşılaştırarak Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebeleri arasında geçen süre içerisinde BM birliklerinin nasıl bir performans sergilediklerini değerlendiriniz.
3. Kaynak K'ye göre Türk birlikleri Kumyangjang-ni Muharebeleri sırasında düşman karşısında üstünlüğü nasıl ele geçirmiştir?
4. Albay Dora'ya göre Türk birliklerinin Kumyangjang-ni Muharebelerindeki başarısını nasıl okumak/ anlamak gerekir?
5. Kaynak L incelendiğinde Türk birliklerinin hem sayıca fazla hem donanımlı (daha çok ve iyi silah ve teçhizata sahip) düşman karşısında başarılı olmasını sağlayan özelliği nedir?
6. I, K ve L kaynaklarına göre Türk birliklerinin Kumyangjang-ni Muharebelerindeki performansı Türkiye'de ve BM saflarında savaşta dahil olan ülke askerleri üzerinde nasıl bir etki oluşturmuştur?

Adım 10: M ve N kaynakları incelenir.

Kaynak M: Sözlü Tarih Çalışması: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Cemil Yaşar ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-cemil-yasar/>)



🕒 15:55-19:57

M. C. Yaşar: En son savaşı istersen söyleyeyim. 25 Ocak tarihinde olan orada Generalimiz bir konuşma yaptı. Evet, evet işte o tarihler ben onu sadece 25 Ocak olarak yazmıştım. Bilgi olsun diye. Generalimiz orada bir konuşma yaptı. Biz faniler yani biz dünyada misafir olan insanlarız. Bir vedalaşma konuşması yaptı. O savaşın zor geçeceğini anlattı. Biz oradan yürüyüş halinde o bölgeye doğru gittiğimizde karşılaştığımız şey şu; bir silsile dağ var yüksek bir dağ. Biz o dağın sağ ve sol tarafındaki derelerden askeri birliğimiz bizim tugay mensubu ikiye ayrıldı fakat irtibatı sağlamak için çapraz olarak sağdan sola soldan sağa irtibatçılarımız irtibatı sağladılar bir tuzak bir tehlike var mı yok mu bu şekilde vadiye indik bizim o vadinin arka tarafında bir kasaba vardı onun ismini hatırlamıyorum... burada Kunuri Savaşı'na katılmış olan Çinlilerin savaş kabiliyeti en yüksek olan Yıldırım Çelik Ordusu olarak adlandırılan bir birliği var. Bu birlik orada mevzilerinde ölünceye kadar savaştılar... Evet ben onu da yazdım orada yazılı olarak, o savaş Kore insanının Kore'nin kaderini değiştirdi. Birleşmiş Milletler'in ilk zaferini Türk Tugayı orada kazanmış oldu. Buna Amerikalılar inanabilmek için özel olarak geldiler, heyetler geldi. Orada düşmanın mevziinde ölmüş olarak gördükten sonra inandılar ve o savaş için zaten Türk askerine şeref madalyasını General kabul etti. General bizim yaptığımız hizmetlere madalya istemiyordu ama orada o madalyayı kabul etmek zorunda kaldı. Evet, evet biz oraya tepe bitince vadiye ulaştık oraya askerimiz iki koldan saldırdı sağdan ve soldan yani iki taraftan saldırıdan onların kaçmasına fırsat verilmedi çekilmesine. Orada zafer en az şehit verdiğimiz bir savaş o zafer sonucu Kore'nin istiklal ve hürriyeti için kaderi değişmiş oldu.

Kaynak N: Bir Kumyangjang-ni Muharebesi Şehidinin Hikâyesi

Saat 14'te düşman, Yzb. Necdet Serman kumandasındaki Üçüncü Bölüğün taarruzu karşısında 266 tepesini terk ederek 431 rakımlı yüksek, yalçın kayalık ve hâkim tepeler hattına çekilmişti. Bu sırada II. Tabur'un gerisinde bulunan İkinci Bölüğün İkinci Takım Kumandanı olan ve Kunuri ile 156 muharebelerinde gösterdiği olağanüstü kahramanlığı ile bütün alay mensupları tarafından tanınan fedakâr, cesur ve kahraman Teğmen Selahattin Erkemen II. Tabur'un muvaffakiyeti için takımı ile düşman üzerine saldırısı sırasında şehit olmuş ve hepimizi müteessir etmişti (Dora, 1963, s. 219).

... karanlıkta kayalıklardan tutuna tutuna zorlukla tepenin eteğindeki patikaya indiğim zaman II. Tabur bölgesinde gündüz şehit olan Teğmen Selahattin Erkemen'in cenazesi bir sedye içinde kendi takımından dört erin omuzlarında getirildiğini görmüştüm.

Teğmenlerini omuzlayan erler yanıma yanaşıp beni tanıyınca içlerinden biri "... bizi boynu bükük yetim bıraktı, yapma teğmenim, gitme makineli tüfek ateşi geliyor, dur şunu susturalım da öyle gidelim dedikse de haydi oradan görmüyor musunuz ileride yedinci bölüğü sıkıştırıyorlar burada durulur mu dedi ve arkamdan gelin diyerek yanımdan bir fırladı ve henüz 15 adım atmamıştı ki birdenbire beyninden vurularak cansız yere düştü" dedi (Dora, 1963, ss. 221-222).

Adım 11: Aşağıdaki sorular M ve N kaynaklarına göre cevaplandırılır.

1. Kaynak M'de anlatılanlar dikkate alındığında General'in (General Tahsin Yazıcı) yaptığı konuşmanın Türk askerleri üzerinde nasıl bir etki bıraktığı söylenebilir? Neden?
2. Gazi Mehmet Cemil Yaşar'ın Kumyangjang-ni Muharebeleri ile ilgili kendi kişisel değerlendirmesi nasıldır?
3. Amerikalıların Türk birliklerinin Kumyangjang-ni'de ulaştıkları başarıya inanmayıp onu yerinde görmek istemelerinin sebebi ne veya neler olabilir?
4. Kaynak M'de yazılanlardan yola çıkılarak şehit Teğmen Selahattin Erkemen'in nasıl bir kişiliğe sahip olduğu ve hangi değerleri benimsediği söylenebilir?

Yönlendirici Soru 3: Kunuri ve Kumyangjang-ni muharebelerinde Türk birliklerinin sergilediği performans Türkiye'de ve yurt dışında ne tür etkiler uyandırmıştır?

Görev 3: O, P, R, S, T, U, V ve Y kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 15'te istenen madalya hazırlama etkinliği yapılır.

Adım 12: Kaynak O incelenir.

Kaynak O: Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebelerinde Kazanılan Başarıların Psikolojik ve Stratejik Etkileri Hakkında

Türk Tugayı 27-30 Kasım'da, Wawon'da, Simnimni'de, Kunuri ve Sunchon boğazlarında yaptığı muharebeler sonucunda, göğüs göğüse çarpışarak Çin taarruzlarını durdurmuştur. Böylelikle 9'uncu Kolordu'nun kuşatılmasına, 2'nci Tümen'in imha edilmesine engel olmuştur. 8'inci Ordu'ya çekilmesi için gereken üç altın günü ve yeterli alanı kazandırarak geri çekilmesini sağlamıştır. Türk Tugayı'nın Kunuri'de kazandığı başarı, BM ordularının da zafere ulaşabileceğini göstererek bütün BM birliklerinin moral motivasyonunu artırmıştır.

Kumyangjang-ni'de kazanılan zafer BM Ordusuna büyük moral kazandırdı. Çünkü bu zafere kadar BM Ordusu, Çinliler karşısında tutunamamış ve hep geri çekilmişti. Oysa bu savaşta Türkler, iki gün içinde Çinlileri bozguna uğratmışlar, çok sayıda zayıt verdirmişler ve en kuvvetli savundukları mevzilerden 10 km geri sürmüşlerdi. Demek ki Çinliler yenilmez değildi. Bu moralle BM Ordusu artık bir adım bile geri gitmedi. Daha bir hafta önce; Pusan köprübaşı mevzilerine çekilme, hatta Kore'yi boşaltma plânları yapılıyordu. Türk Tugayı, savaşın kaderini bir kez daha değiştirmişti. Bu zafer ile sadece Çin Ordusunu yenmekle kalmamış, büyük Atatürk'ün deyimiyle BM Ordusu'nun makûs talihini de yenmişti (Yücel, 2001, s. 52).

Adım 13: Aşağıdaki sorular Kaynak O esas alınarak cevaplandırılır.

1. Kaynak O'ya göre Türk birliklerinin Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebelerinde sergiledikleri performans ve elde ettikleri başarı, BM orduları üzerinde nasıl bir psikolojik etki oluşturmuştur?
2. Kaynak O'ya göre Türk birliklerinin Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebelerinde elde ettikleri başarı, Kore Savaşı'nın genel gidişatını nasıl yönlendirmiştir?

Adım 14: P, R, S, T ve U kaynakları incelenir.

Kaynak P: Yeni İstanbul gazetesinin 3 Aralık 1950 Tarihli Manşeti (Yeni İstanbul, 1950)

Başbakan ve Genel Kurmay Başkanı Kore Tugayımıza şükran mesajı gönderdiler.

Adnan Menderes: “Kuvvetlerimizin gösterdiği büyük fedakârlık ve kahramanlık, kalblerimizi haklı bir iftiharla doldurmuştur.”

Orgeneral Nuri Yamut: Dost, düşman, istisnasız bütün dünya sizin kahramanlığınızın hayranı ve takdircarı oldu.”



Kaynak R: 2 Aralık 1950 Tarihli Vatan gazetesinden Birkaç Cümle (Vatan, 1950)

Bir Amerikalı subayın ifadesiyle, “Ben şimdiye kadar böyle asker görmedim” sözleri, gösterilen cesaretin sembolü olmuştur. Türklerin tuttuğu hatlar, müttefiklerin geri çekilişini güvenceye almış, dokuz tümen kayıpsız şekilde yeni savunma mevzilerine çekilebilmiştir. Böylece Türk Tugayı, Kore Savaşı'nda Birleşmiş Milletler ordusunun kaderini değiştiren bir rol üstlenmiştir.

Kaynak S: Amerikan 8. Ordu Komutanı General W. H. Walker'ın Mesajı

8. Ordu Komutanı General Walton H. Walker, Kunuri Savaşları'ndan sonra Kore Türk Tugayı'na gönderdiği mesajında; 2. Tümenle birlikte hareket eden Türk savaş birliği gösterdiği kahramanca cesaretiyle dört gün devam eden geciktirme savaşları sayesinde ordunun sarılmasına ve parçalanmasına mâni olduğunu belirtmiştir. Türk savaş birliğinin 28 Kasım 1950 gecesi, bir tümen olduğu tahmin edilen komünist kuvvetler tarafından Wawon civarında sarıldığını fakat Türklerin cesaretle savaştığını ve göğüs göğüse yaptıkları muharebelerde süngü ile iki yüz düşman öldürdüklerini vurgulamıştır. İki günlük savaştan sonra düşmanın bu kesimdeki kuvvetlerinin altı tümeni bulduğu halde hatlarımıza girmeye muvaffak olamadıklarını ve Türk savaş birliğinin 2. Tümenle birlikte 8. Ordunun çevrilmesini önlemek için lazım gelen zamanı temin ettiğini ifade etmiştir (Yazıcı, 1963, s. 217).

Kaynak T: 29 Ocak 1951 Tarihli Cumhuriyet Gazetesinden Bir Haber (Cumhuriyet, 1951)

Kore Savaşı'nda Türk Tugayı, cephede günlerce tek başına hattı tutarak Birleşmiş Milletler ordularını büyük bir yenilgiden kurtarmıştır. General Ridgway ve General Collins, cepheye gelip Türk askerlerini bizzat tebrik etmiş ve hayranlığını dile getirmiştir. Yaralı Mehmetçikler, acıya dayanıklılıklarıyla dikkat çekmiş, doktorların iğneyle yaptığı muayenelerde bile tepki vermeyip "Ben Türk askeriyim, iğne acıtır mı?" diyerek gururla karşılık vermiştir. Tahsin Yazıcı, bu durumu Collins'e aktarırken Türk askerlerinin kurşun yediklerinde bile "Bir şeyim yok komutanım!" dediklerini belirtmiştir. Bu örnekler, Mehmetçiğin acıya karşı dayanıklılığını ve görevine olan sadakatini simgelemiştir. Generaller, Türk birliğinin kahramanlığından övgüyle söz etmiş, onların cesaretinden ilham aldıklarını vurgulamışlardır.



Kaynak U: Türk Birliklerinin Kunuri Muharebelerindeki Başarısı İle ilgili Yurtdışından Gelen Tepkiler

"Türk Tugayının kahramanca muharebeleri, bütün BM kuvvetleri üzerinde bir iksir etkisi yaratmıştır." *The Times*

"4500 asker ateş hattının ortasında, harikalar yaratmasını bilmiştir. Türklerin fedakarlıkları, ebediyen akıllardan çıkmayacaktır." *The Washington Tribune*

"Kore muharebelerinin sürprizi Çinliler değil, Türkler oldular. Türklerin muharebelerde gösterdiği kahramanlığı anlatacak bir kelime bulmak, şu anda mümkün değildir." *Abend Post*

"Türkler Kunuri'de, sanlı tarihlerine layık bir kahramanlık göstermişlerdir. Türkler, muharebelerde sanlı dövüşmeleriyle bütün dünyanın hayranlığını kazandılar." *Le Figaro*

"Türkler uzun müddet düşman karşısında çarpışırken ve ölürken, İngiliz ve Amerikalılar da geri çekiliyorlardı. Cephaneleri tükenen Türkler, süngü takarak düşmana saldırdılar ve göğüs göğüse müthiş bir boğuşma başladı. Türkler çarpışa çarpışa ve yaralı arkadaşlarını sırtlarında taşıyarak çekilmeye muvaffak oldular. Pyongyang'da başları yukarıda olarak, bir geçit resmi yaptılar." *G.G. Murtin, İngiliz Korgeneral*

"Binlerce Birleşmiş askerlerinin muhakkak bir çemberden kurtuluşlarını, Türk askerlerinin kahramanlığına borçluyuz. Kore'deki Türk askerleri, Türk Milletinin kahramanlık anane ve menkıbelerine, yeni ve unutulmaz bir şeref sayfasını daha ilave etmişlerdi." *Emanuel Shinwell, İngiltere Savunma Bakanı*

"Türkler kahramanlar kahramanıdır. Türk Tugayı için yok yoktur." *General Mac Arthur, BM Kuvvetleri Bas Komutanı*

"Sizi bu sefer Türkler kurtardı." (Amerikan Ordusunu kastederek) *Sovyet TASS Ajansı* (Sipahi, 2007)

Adım 15: Aşağıdaki sorular P, R, S, T ve U kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Dönemin başbakanı Adnan Menderes ve Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Nuri Yamut, Türk birliklerinin Kore'deki başarısını nasıl karşılamışlardır?
2. Kaynak R'ye göre Türk Tugayı'nın Kunuri'deki mücadelesi, Kore Savaşı'nın genel gidişatı içerisinde nasıl bir rol oynamıştır?

3. Kaynak S'de Amerikan 8. Ordu komutanından aktarılan “*Türklerin cesaretle savaştığını ve göğüs göğüse yaptıkları muharebelerde süngü ile iki yüz düşman öldürdükleri*” cümlesinde nasıl bir savaş durumu betimlenmektedir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
4. Kaynak T'deki gazete haberi “*Mehmedçik, bu ne sihirli isim!?*” ve “*Ben Türk askeriyim, iğne acıtır mı?*” ifadeleri ne kadar doğru ve gerçekçi olabilir? Bu sözleri söylediği belirtilen General Collins ya da muhtemelen onun adına bunları yazan gazete yetkililerinin bu ifadeleri kullanmaktaki amaçları ne olabilir?
5. R, S, T ve U kaynaklarında düşünce ve görüşleri aktarılan kişi ve kurumlar, Türk birliklerinin Kunuri Muharebelerinde oynadıkları rol hakkında nasıl bir bakış açısı sergilemekte ve hangi ortak noktada buluşmaktadırlar?
6. Kore Savaşı'nda ve sonrasında Kuzey Kore ve tarafını destekleyen bir ülke olan Sovyetler Birliği'nin resmi haber ajansı olan TASS'ın bile yaptığı açıklamada Amerikalılara hitaben “*Sizi bu sefer Türkler kurtardı.*” ifadelerini kullanmış olması nasıl yorumlanabilir?

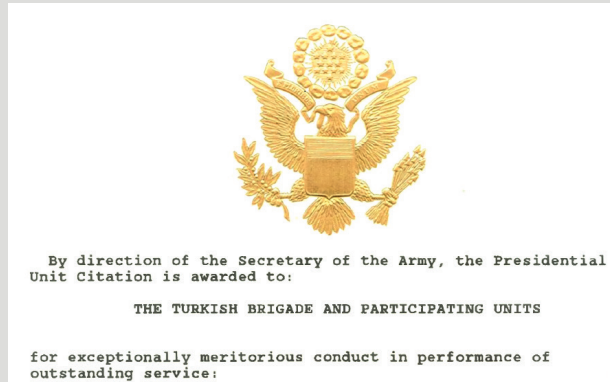
Adım 16: Kaynak V ve Kaynak Y incelenir.

Kaynak V: ABD ve Güney Kore Hükümetlerinin Kumyangjang-ni Zaferi Karşısındaki Tepkileri

Türk Tugayın başarıları, Amerikan kamuoyunu da çok etkilemiştir. 8. Ordu Komutanı'nın önerisi üzerine 25-27 Ocak 1951'de yapılan muharebelerdeki büyük başarıları dolayısıyla Türk Tugayı'na, Amerika Birleşik Devletleri tarafından Mümtaz Birlik Nişanı ve beratı verilmiştir. O güne kadar, bu nitelikte bir nişan sadece iki Amerikan birliğine verilmişti. Bunların dışında, yabancı bir ulusun birliği olarak bu nişanı alan, ilk Türk Tugayı olmuştur. Bu nişan ve berat, Amerikan Orduları Uzakdoğu Başkomutanı General Ridgway'in bir mesajıyla birlikte Türk Tugayı'na gönderilmiştir. Mesajda “*Amerikan Hükümeti'nin en büyük nişanının bundan daha iyi ve isabetli hallerde verildiği pek azdır*” denilmekte ve Türk Tugayı'nın göstermiş olduğu başarı tebrik edilmektedir. Bu nişan 6 Temmuz 1951'de yapılan bir törende 8. Ordu Komutanı General Van Fleet tarafından 241. Alayın sancağına takılmıştır. Nişanın beratında Türk Tugayı'nın 25-27 Ocak muharebelerinden övgüyle bahsedilmektedir (Erkilet, vd., 1975, s. 216).

Yine aynı zafer dolayısıyla Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, Tugay'a Kore Cumhurbaşkanlığı Birlik Nişanı'nı vermiştir (17 Eylül 1952 tarihinde) (Artuç, 1980).

Kaynak Y: Amerikan Kongresi Tarafından Kore Türk Tugayı'na Verilen Mümtaz Birlik Nişanı'na Ait Beratı'nın Başlangıcı (Akt. Denizli, 2009, s. 165)



TÜRK TUGAYI VE BAĞLI BİRİMLERİ

Ordu Komutanlığı'nın bilgilendirmesi ve yönlendirmesi doğrultusunda; istisnai, erdemli-ahlaklı davranışları ve sergiledikleri olağanüstü cesaret ve kahramanlık dolayısıyla bu Mümtaz Birlik Nişanı ile taltif edilmiştir.

Adım 17: Aşağıdaki sorular Kaynak V ve Kaynak Y esas alınarak cevaplandırılır.

1. Amerika Birleşik Devletleri'nin başka bir devlete ait bir birlik olarak ilk defa Türk Tugayı'nı Mümtaz Birlik Nişanı'na layık görmüş olması, Türk askerlerinin Kumyangjang-ni Muharebelerindeki nasıl bir başarı elde ettiklerine işaret etmektedir?
2. General Ridgway'in mesajındaki “*Amerikan Hükümeti'nin en büyük nişanının bundan daha iyi ve isabetli hallerde verildiği pek azdır.*” ifadesi ne anlama gelmektedir? Açıklayınız.
3. Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee'nin de Türk Tugayı'nı Kore Cumhurbaşkanlığı Birlik Nişanı'na layık görmesi nasıl yorumlanabilir?

Adım 18: Öğrencilerden üçlü, dörtlü veya beşli gruplar oluşturarak Kore Savaşı'nda gösterdikleri başarının bir simgesi olarak Türk askerlerine verilmek üzere bir nişan/madalya tasarımları istenir. Tasarlanacak madalyalarda şu unsurların/özelliklerin bulunmasına dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır:

1. Türkiye ile Kore arasındaki mesafe (coğrafi) ve yakınlık (kültürel)
2. Türkiye, Güney Kore ve Birleşmiş Milletleri simgeleyen öğeler
3. Türk askerinin cesareti, kahramanlığı ve fedakarlığı
4. Tasarımların görsel unsurlar kadar yazılı ifadeler de (uygun ölçüde) içerebileceği

Tasarımınızı buraya yerleştirebilirsiniz.

Bilgi Notu II:

Türk birlikleri, Kore Savaşı'nda Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebeleri dışında da çok sayıda ve çeşitli görevler üstlenmiş ve bu görevlerini başarıyla yerine getirmişlerdir. Bunların en önemlileri olan Seul'un savunulması ile Kanlı Vegas Muharebesi aşağıda kısaca ele alınmaktadır.

Başkent Seul'un Savunulması – Taegyewovni Muharebesi (13/18 Mayıs 1951): Başkent Seul'un çevresinde görevlendirilen Türk Tugayı, başarılı savunması ile üçüncü defa Seul'un düşman eline geçmesini önledi.

Kanlı Vegas Muharebesi (28/29 Mayıs 1953): Çin ordusu, Amerikalılar tarafından, Karsan, Elko, Küçük ve Büyük Vegas, Doğu ve Batı Berlin adlarıyla tanımlanan ve Tugayın savunduğu asıl muharebe hattının 600 metre ilerisinde yer alan tepeleri savunan, muharebe ileri karakol görevi yapan birliklerimize 28/29 Mayıs 1953 gecesi saldırmıştır. Çin ordusunun bu saldırıdaki amacı, savaşı sona erdirecek ateşkes görüşmelerinde üstünlük sağlayarak, görüşme masasında avantaj elde etmektir. Muharebe ileri karakolundaki birliklerimiz kahramanca savaşarak, düşmanın ilerleyişini önledi. Bu tepelerin içinde, tarihe Kanlı Vegas olarak geçen tepe bir gecede birkaç kez el değiştirmesine rağmen düşmana teslim edilmedi. Sonuç olarak, Çin ateşkes görüşmelerinde arzuladığı avantaja sahip olamadı. Bu muharebe, ateşkes anlaşmasının imzalanmasına ve savaşın sona ermesine büyük katkı sağlamıştır. Bu muharebelerde 151 askerimiz şehit olmuş 241 askerimiz ise yaralanmıştır. (Kore Savaşı ve İzleri, 2025).

🎯 Ölçme ve Değerlendirme

1. Taarruz ve savunma terimleri sizin için hangi anlamları ifade ediyor? Bu kavrakları tanımlayınız.
2. Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebeleri arasındaki başlıca farklılıklar nelerdir?
3. Türk birliklerinin Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebelerindeki şehit, yaralı ve kayıp sayıları karşılaştırıldığında bu muharebelerden hangisinde daha başarılı olunduğu söylenebilir? Neden?
4. Türk birlikleri, Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebelerinde kimlere karşı mücadele etmişlerdir?
5. Hangi muharebelerde gösterdikleri başarıdan dolayı Türk askerlerine madalya verilmiştir?
6. Türk birliklerinin Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebelerindeki performansı Türkiye’de ve dünyada nasıl bir karşılık bulmuştur?

Kaynaklar

- Artuç, İ. (1980). *Kore Savaşlarında Mehmetçik*. İstanbul: Kartaş Yayınları.
- Cumhuriyet Gazetesi. (1950a). *Kore Harbinin en çetin ve kanlı piyade hücumu*. (<https://www.gastearsivi.com/gazete/cumhuriyet/1951-01-29/1>) Erişim Tarihi: 17.06.2025.
- Cumhuriyet Gazetesi. (1950b). *Mehmedçik' bu ne sihirli isim*. (<https://www.gastearsivi.com/gazete/cumhuriyet/1951-01-29/1>) Erişim Tarihi: 11.03.2025.
- Denizli, A. (2009). *Kore savaşındaki Kumyangjang-ni kahramanları*. Ankara.
- Denizli, A. (2010). *Kore Harbinde Kunuri zaferi*. Ankara: Turhan Kitabevi
- Denizli, A. (2011). *Kore Savaşı kahramanı Bandırmalı şehit Topçu Üsteğmen Mehmet Günenç*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Dora, C. (1963). *Kore Savaşında Türklerle 1950-1951*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- Erkilet, H. E., Bıyıklıoğlu, T. ve Arun, H. (1975). *Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin muharebeleri (1950-53)*. Ankara: Genelkurmay Basımevi.
- Han, J. (2018a). *Gazi Ali Rıza Yurtnaç ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/ali-riza-yurtnac/> Erişim Tarihi: 20.08.2025.
- Han, J. (2018b). *Gazi Mehmet Cemil Yaşar ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-cemil-yasar/> Erişim Tarihi: 18.03.2025.
- Kore Savaşı ve İzleri. (2025). *Türk tugaylarının muharebeleri*. <https://koresavasiveizleri.com/kore-savasi-1950-1953-turk-tugaylarinin-muharebeleri-turkiye-muharip-gaziler-dernege-brosur-metni/> Erişim Tarihi: 17.03.2025.
- Milliyet Gazetesi. (1951). *Birliğimizin Kore'de yeni muvaffakiyetleri. (28 Ocak 1951)* (<https://www.gastearsivi.com/gazete/milliyet2/1951-01-28/1>) Erişim Tarihi: 21.03.2025.
- Ruşuklu, B. (2005). *Kore Savaşı: Unutulan savaş ve Gazi Faruk Pekerol'un anıları*. İstanbul: Arvo Yayınları.
- Sipahi, S. (2007). *Kore Savaşı ve Türk kamuoyu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü. İzmir.
- Ülgen, E. (2007). Bir Kore şehidimiz ve ardından yazılanlar. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. (22), ss. 203-215.
- Vatan Gazetesi. (1950a). *Birliğimizin başarısı. (2 Aralık 1950)*. <https://www.gastearsivi.com/gazete/vatan/1950-12-02/1> Erişim Tarihi: 20.08.2025
- Vatan Gazetesi. (1950b). *Bir Amerikalı subayın ifadesiyle. (2 Aralık 1950)*. <https://www.gastearsivi.com/gazete/vatan/1950-12-02/1> Erişim Tarihi: 20.08.2025
- Yazıcı, T. (1963). *Kore 1. Türk Tugayında hatıralarım*. İstanbul: Ülkü Basımevi.
- Yeni İstanbul Gazetesi. (1950). *Kahraman birliğimize hükümet ve ordudan selam ve sevgiler. (3 Aralık 1950)* <https://www.gastearsivi.com/gazete/yeni-istanbul/1950-12-03/1> Erişim Tarihi: 29.08.2025
- Yücel, E. (2001). *Kore Harbi Kore Türk Tugayı ve BM Askerlerinden alınan dersler*. Ankara: EDOK Yayınları.
- Zafer Gazetesi. (1950). *Kore birliğimizin kahramanlığı: Beş misli üstün düşmana karşı bir adım gerilemeden savaşıyoruz. (30 Kasım 1950)*. <https://www.gastearsivi.com/gazete/zafer/1950-11-30/1> Erişim Tarihi: 20.08.2025



Ev Ödevi

Bu etkinlikte kullanılan gazetelerin 26 Kasım–4 Aralık 1950 ile 25–29 Ocak 1951 tarihli sayılarına internet üzerinden ulaşılır. Kore Savaşı, özellikle de Kunuri ve Kumyangjang-ni Muharebeleriyle ilgili haber, yorum ve köşe yazılarını ChatGPT veya benzeri bir yapay zekâ aracı yardımıyla analiz edilir. Elde edilen bulgular doğrultusunda Türk birliklerinin savaşın genel gidişatına etkisini ve Birleşmiş Milletler ordularına sağladıkları somut katkıları ortaya koyan bir metin hazırlanır. Hazırlanan ürün, öğrenci elektronik dosyalarında saklanır.



8. Etkinlik

Sınıf Düzeyi: 9, 10 ve 11. sınıflar

Süre: 40 + 40 dakika

ESİRLER VE ESARET

Kavramlar: Esir, esaret, Cenevre Sözleşmesi, harp esiri

Beceriler: Tarihsel empati, tarihsel sorgulama ve analiz

Değerler: Dayanışma, sabır, cesaret

Yöntem-Teknik: Kanıta dayalı tarihsel araştırma, yalın anlatım, soru-cevap tarihsel kanıt.

Materyaller: Arşiv belgeleri, ikincil kaynaklar, sözlü tarih çalışmaları, harita, fotoğraflar

Amaç: Bu etkinliğin amacı, savaş esirlerine ilişkin uluslararası hukuki normları incelemektir.

Anahtar Soru: Kore Savaşı sırasında uygulanan, savaş esirlerine ilişkin uluslararası hukuk normlarına ne derece uygun gerçekleşmiş/gerçekleştirilmişti?

Yönlendirici Soru 1

Uluslararası hukuka göre esaret ve esirlik nedir, esirler hangi haklara sahiptir?

Hedef 1

Uluslararası hukuk metinlerinde esaret ve esirlik kavramlarının nasıl kullanıldığına ve esirlere hangi hakların tanındığına yönelik bir anlayış geliştirmek.

Görev 1

B, C ve D kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3'te verilen gazete yazısı (haber/ yorum) yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşı'na katılan BM ordusu ve Türk Tugayı'nın esirlere nasıl yaklaşılması gerektiği ile düşmana esir düşmemek için alınacak tedbirlere yönelik bakış açısı, ilgili talimatlara nasıl yansıtılmıştır?

Hedef 2

Genelde BM ordusunda özelde ise Kore Türk Tugayı'nda hazırlanan talimatların analizi yoluyla askerlerin esir düşmemesi için alınan tedbirlerin neler olduğu ve alınan esirlere nasıl muamele edilmesi gerektiği konusundaki bakış açısını kavramak.

Görev 2

E, F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Yönlendirici Soru 3

Kore Savaşı sırasında esir düşen askerlerin, esaret altındayken yaşadıkları deneyimler onların yaşamlarını nasıl etkilemiştir?

Hedef 3

Kore Savaşı sırasında esir düşen askerlerin, deneyimlerini inceleyerek esaretin insan yaşamını nasıl etkilediği konusunda empatik bir bakış açısı geliştirmek.

Görev 3

I, J, K, L, M, N ve O kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 12'de verilen konuşma metni yazma etkinliği hazırlanır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Kaynak A incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

5 dk.



Görev 1

B, C ve D kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3'te verilen gazete yazısı (haber/yorum) yazma etkinliği gerçekleştirilir.

15 dk.



Görev 2

E, F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır. (Konuşma metni yazma etkinliğine sınıfta başlanır, tamamlanması ödev olarak verilir.)

30 dk.



Görev 3

I, J, K, L, M, N ve O kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 12'de verilen konuşma metni yazma etkinliği hazırlanır.

25 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu ölçme değerlendirme soruları sorulur.

5 dk.



Ev Ödevi

İnternet üzerinden Cenevre Sözleşmesi'nin savaş esirleriyle ilgili hükümleri ve bu hükümlerde dile getirilen hakların esirlere sağlanması konusunda çalışmalar yapan kurum ve kuruluşlarla ilgili araştırma yapılarak bir metin hazırlanır.

Öğrenme ve Öğretme Süreci

Dikkat çekme: Öğrencilerden Kaynak A'yı inceleyerek fotoğrafta görülen kişilerin kimler olabileceğini ve bu fotoğrafın çekildiği sırada nasıl olay yaşandığını tahmin etmeleri istenir?

Kaynak A: Kore Savaşı Zamanından Bir Fotoğraf (Denizli, 2024, s. 5)



Yönlendirici Soru 1: Uluslararası hukuka göre esaret ve esirlik nedir, esirler hangi haklara sahiptir?

Görev 1: B, C ve D kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 3'te verilen gazete yazısı (haber/yorum) yazma etkinliği gerçekleştirilir.

Adım 1: B, C ve D kaynakları incelenir.

Kaynak B: Esir ve Esaret

TDK sözlüğünde köle ve tutsak anlamlarıyla ilişkilendirilen (TDK, 2025) esir kelimesi, çoğunlukla savaş tutsağı (İngilizce prisoner of war) anlamında kullanılır. Esir düşmek, esirlik ya da esaret, savaşların en acı yönlerinden biridir. Esaretin genellikle savaş zamanı düşmanlığı ortamında gerçekleşmesi nedeniyle esirler her zaman istismara karşı savunmasız kalmışlardır. Bununla birlikte esirler, savaşa veya çatışmaya taraf olanların birbirlerine karşı kullandıkları önemli bir silah veya güç unsuru olarak da görülürler.

Bir esire nasıl muamele edileceği, önceleri tamamen ona hükmeden yani esir alan kişi veya kurumun iradesine/keyfine bırakılmışken 19.yy'dan itibaren insan hakları ile ilgili gelişmelerle birlikte esirlerin de çeşitli hakları olması gerektiği tartışılmaya, iyileştirmeler yapılmaya başlanmıştır. II. Dünya Savaşı sonrasında önemli gelişmelerinden biri olan Cenevre Sözleşmesi ise esirlerin nasıl muamele görmesi gerektiği ile ilgili uluslararası hukukun temellerini oluşturmuştur (Cenevre Sözleşmesi, 1949; İnan, 1972; Uluslararası Kızılhaç Komitesi, 2025).

Kaynak C: Cenevre Sözleşmesi'ne Göre Esir kabul Edilenler ve Edilmeyenler

Savaşlarda çok sayıda sivil vatandaşın zarar görmesi üzerine İsviçre hükümetinin girişimleri ile ilk olarak 1864'te Cenevre'de bir konferans yapılmıştır. Daha sonra 1906 ve 1929 yıllarında sözleşme bir takım değişiklik ve eklemelerle yeniden ele alınmış ve dört sözleşme tasarlanmıştır. Bu dört sözleşmenin üçüncüsü olan ve 9 Aralık 1949'da bütün dünya devletleri tarafından imzalanan “*Savaş Esirlerine Nasıl Muamele Edileceğine Dair 12 Ağustos 1949 Tarihli Cenevre Sözleşmesi*” günümüz savaş hukukunun temelini oluşturmaktadır.

Cenevre Sözleşmesi'nde kimlerin savaş esiri olarak kabul edileceğine dair hükümler şöyledir:

- Bir ülkenin silahlı kuvvetler mensupları;
- Doktor, askerî din adamı vs. gibi silahlı kuvvetler içinde geri hizmetlerde çalışanlar;
- Başlarında bir şahsın bulunduğu, uzaktan görülebilir işaretleri olan ve açıkça silah taşıyan milis ve gönüllü kuvvetler;
- Kitle halinde ayaklanan ve silahlanan ülke halkı;
- Askerî uçakların harp muhabiri gibi sivil personeli;
- Kıyafet değiştirmeden düşman bölgesine giren casuslar.

Savaş esiri sayılmayanlar ise şunlardır:

- Casusluk, silahlı sivil kişiler (gerillalar) gibi düşmana yönelik gizlice veya açıkça faaliyette bulunup, harp kanun ve adetlerini hiçe sayarak mücadele edenler. Bu kişiler düşman devletlerin kanuna tabi olarak çeşitli cezalar alırlar (Cenevre Sözleşmesi, 1949; İnan, 1972).

Kaynak D: Cenevre Sözleşmesi'nin Savaş Esirlerinin Haklarının Korunmasına Yönelik 13. Maddesi

- (1) Savaş esirlerine her zaman insanca muamele edilmelidir. Esirin ölümüne veya sağlığının ciddi şekilde tehlikeye girmesine yol açan herhangi bir hukuka aykırı fiili veya ihmali yasaktır.

Savaş esirleri, yalnızca savaş esiri olmalarından dolayı hücrelerde veya benzeri kapalı alıkoyma yerlerinde/yöntemlerinde tutulamazlar. Ancak, savaş alanına geri dönmelerini engellemek için kamplarda tutulabilirler/alıkonulabilirler. Aktif çatışmaların sonunda gecikmeden serbest bırakılmalı ve ülkelerine geri gönderilmelidirler. Savaş esirleri, başta aileleri ve arkadaşları olmak üzere dış dünyayla ilişkilerini sürdürebilmelidir. Onlarla mektup ve mesajlar yoluyla haberleşme ve yiyecek, giyecek veya tıbbi malzeme içeren bireysel paketler veya toplu gönderiler alma hakkına sahiptirler.

- (2) Savaş esirleri her zaman, özellikle şiddet veya korkutma eylemlerine ve hakaret ve kamu merakına karşı korunmalıdır.

Onur ve güvenliklerini korumak için görüntüleri ve kişisel bilgileri kamuya açıklanmamalıdır.

- (3) Savaş esirlerine karşı misilleme tedbirleri yasaktır.

Alıkonulmaları boyunca savaş esirlerine insanca ve “kişiliklerine ve onurlarına saygı” gösterilerek muamele edilmelidir. Zorlayıcı sorgulamaya tabi tutulamazlar ve Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmesi (IHL), barınma, yiyecek, giyim, hijyen ve tıbbi bakım gibi konuları ele alan savaş esirleri için asgari alıkonulma koşullarını belirler. Savaş esirleri yeterli tıbbi bakım almalıdır. Ağır yaralı veya hasta savaş esirleri derhal ülkelerine geri gönderilmelidir (Cenevre Sözleşmesi, 1949; İnan, 1972; Uluslararası Kızılhaç Komitesi, 2025 kaynaklarından özetlenmiştir).

Adım 2: Aşağıdaki sorular B, C ve D kaynaklarına dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Kaynak B'ye göre esaret nedir? Esirleri bekleyen en önemli tehlikeler, riskler veya sorunlar nelerdir?
2. Cenevre Sözleşmesi gibi önemli bir uluslararası hukuk metninde kimlerin savaş esiri olarak kabul edileceğine, kimlerin de kabul edilmeyeceğine ayrıntılı olarak yer verilmesinin sebepleri/gerekçeleri neler olabilir? Araştırınız.
3. Cenevre Sözleşmesine göre savaşta silahlı olarak düşman tarafından ele geçirilmiş birisinin esir olarak kabul edilmemesinin gerekçeleri neler olabilir?
4. Cenevre Sözleşmesi'nin Kaynak D'de verilen 13. Maddesinde özetlenen hükümlerin başlıca amacı nedir? Tartışınız.

Adım 3: Cenevre Sözleşmesi'nin Kaynak D'de verilen hükümlerinin, günümüzdeki çatışma veya savaşlara (örneğin Rusya-Ukrayna Savaşı veya İsrail'in Gazze'deki işgali) taraf olan ülkelerce ne kadar dikkate alındığını ya da alınan esirlere bu hükümlere uygun şekilde muamele edilip edilmediğini araştırınız. Elde edeceğiniz verileri ve bu veriler hakkındaki kişisel düşüncelerinizi içeren kısa gazete (haber/yorum) yazısı hazırlayınız.

Uluslararası Hukuk ve Savaşın Gerçekleri

.....

.....

.....

.....

.....

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı'na katılan BM ordusu ve Türk Tugayı'nın esirlere nasıl yaklaşılması gerektiği ile düşmana esir düşmemek için alınacak tedbirlere yönelik bakış açısı, ilgili talimatlara nasıl yansıtılmıştır?

Görev 2: E, F, G ve H kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 4: E, F ve G kaynakları incelenir.

Kaynak E: Alınan Esirlere Nasıl Muamele Edilmesi Gerektiği Konusunda BM Ordusu Başkomutanlığı Tarafından Hazırlanan ve Türk Tugayı da Dahil Olmak Üzere Bütün Birliklere Gönderilen Talimatname (ATASE, 48-0-43a)

B.M. 1. Türk Silahlı K. K. Lığı

CT.53-27 / 3 Aralık 1951

Şube: I Sayı:

Özü: Harp esirlerine yapılacak esirler (muamele) hk.

1. Birleşmiş Milletlere mensup birlikler tarafından harp esirlerine zaman zaman fena muamele yapılmakta olduğu 8. Amerikan ordusunun dikkatine çarpmıştır. Birleşmiş Milletler kuvvetleri tarafından yapılan böyle fena hareketler, 1949 Cenevre antlaşmasına aykırı olduğu gibi, ayrıca düşman tarafından da kendi askerlerinin esir olarak hatlarımıza iltica etmelerini önleyen bir vasıta şeklinde kullanılmaktadır. Diğer taraftan fena muamele gören esirler yüzünden, istikbal de komünizme karşı yapılacak olan mücadelede, propaganda imkânlarını kaybetmiş olacağız.

A	6-13
D	10
F	23

TASNİF DIŞI

B.M.
1. Türk Silahlı K. K. İda
Şube : I
Sayı :

CT.53-27
3-Aralık-1951

Özül : Harp esirlerine ya-
pılacak esirler Hk.

1- Birleşmiş Milletlere mensup Birlikler tarafından harp esirlerine zaman zaman fena muamele yapılmakta olduğu 6. Amerikan Ordusunun dikkatine çarpmıştır. Birleşmiş Milletler Kuvvetleri tarafından yapılan böyle fena hareketler, 1949 Cenevre antlaşmasına aykırı olduğu gibi, Ayrıca düşman ta-
rafından da kendi askerlerinin esir Olarak hatırlanıza iltica etmelerini önleyen bir vasıta şeklinde kullanılmaktadır. Diğer taraftan fena muamele gören esirler yüzünden, İstikbalde komünizme karşı yapılacak olan mücadelede, proboğanda imkanlarını kaybetmiş olacağız.

2- Birleşmiş Milletlerin katıldığı 12-Ağustos-949 tarihli Cenevre An-
laşmasının harp esirlerine yapılacak muamele ile ilgili 13. Maddesi şöyle
demektedir. Harp esirlerine her zaman insani muamele yapılmalıdır. Esirin
nezareti esnasında, Onu alıkoyan Makam tarafından ölümüne veya ciddi bir
tehlikeye sebep olan kanunsuz bir hareket veya kusurda bulunmak yasaktır.
ve böyle hareketler şimdiden anlaşmanın ciddi bir ihlali şeklinde telakki
edilecektir. Bilhassa hiçbir harp esiri fiziki bir sakatlığa ve onun menfa-
atı ile ilgili Tıp, Diş, ve hastahane tedavisi bakımından mübah görülme-
yen herhangi bir çeşit Tıbbi ve ilmi bir tecrübeye maruz bırakılamaz.

Keza harp esirleri, hususile öfkeli zor hareketlere, tehdit ve
hareketlere ve halkın tecessüsüne karşı her zaman korunmalıdır. Harp esir-
lerine karşı misilleme tedbirleri almak da yasaktır.

3- Sorumlu Komutanlar, Düşman esirlerine 12-Ağustos-949 tarihli
Cenevre Antlaşmasının maddeleri gereğince muamele yapılmasını temin edecek-
lerdir.

Tercüme eden
Astğm. Muzaffer Özsoy

Baş. Komutan General
Van Fleet Y.
Albay
Lawrence E. Nobles

2. Birleşmiş Milletlerin katıldığı 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Antlaşması'nın harp esirlerine yapılacak muamele ile ilgili 13. maddesi şöyle demektedir. Harp esirlerine her zaman insani muamele yapılmalıdır. Eserin nezareti esnasında onu alıkoyan makam tarafından ölümüne veya ciddi bir tehlikeye sebep olan kanunsuz bir hareket veya kusurda bulunmak yasaktır. Ve böyle hareketler şimdiden anlaşmanın ciddi bir ihlali şeklinde telakki edilecektir. Bilhassa hiçbir harp esiri fiziki bir sakatlığa ve onun menfaati ile ilgili tıp, diş ve hastane tedavisi bakımından mübah görülme-
yen herhangi bir çeşit tıbbi ve ilmi bir tecrübeye maruz bırakılamaz.

Keza harp esirleri, hususi ile öfkeli zor hareketler, tehdit ve hareketlere (hakaretlere) ve halkın tecessüsüne karşı her zaman korunmalıdır. Harp esirlerine karşı misilleme tedbirleri almak da yasaktır.

3. Sorumlu komutanlar, düşman esirlerine 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre antlaşması maddeleri gereğince muamele yapılmasını temin edeceklerdir.

Tercüme eden
Astğm. Muzaffer Özsoy

Baş. Komutan General
Van Fleet (yerine)
Albay
Lawrence E. Nobles

Kaynak F: Alınan Esirlere Nasıl Muamele Edilmesi Gerektiği Konusunda Türk Tugayı Tarafından Bağlı Birliklere Gönderilen Talimatname (ATASE, 48-0-43b)

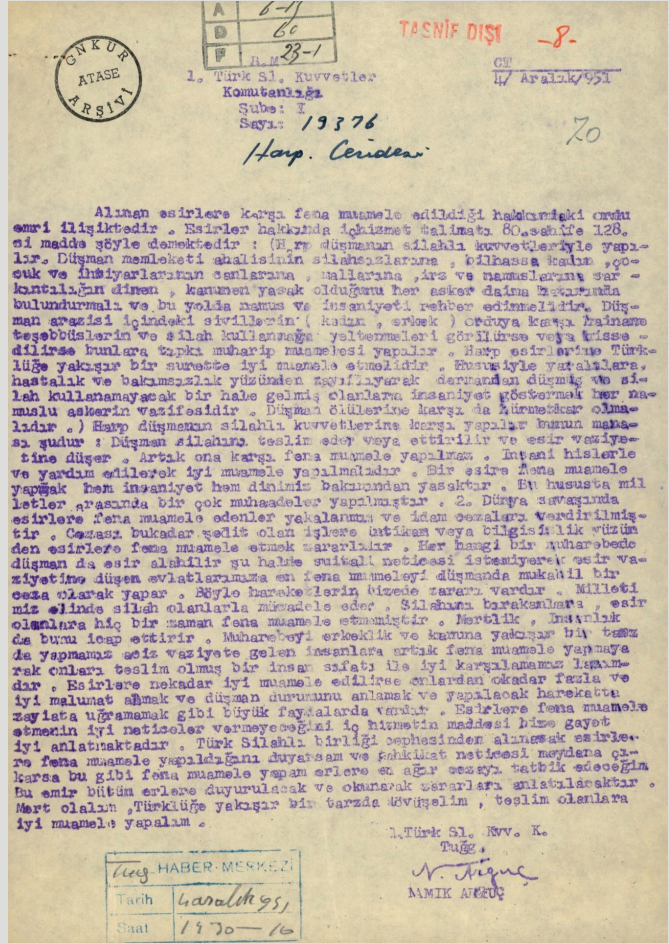
Türk Sl. Kuvvetler Komutanlığı

CT. / 4 Aralık 1951

Şube: V Sayı: 19376

Alınan esirlere karşı fena muamele edildiği hakkındaki ordu emri ilişiktir. Esirler hakkında iç hizmet talimatı 80. Sahife 128. madde şöyle demektedir: "... Düşman memleketi ahalisinin silahsızlarına, bilhassa kadın, çocuk ve ihtiyarlarının canlarına, mallarına, ırz ve namuslarına, sarkıntılığın dinen, kanunen yasak olduğunu her asker daima aklında bulundurmalı ve bu yolda namus ve insaniyeti rehber edinmelidir. Düşman arazisi içindeki sivillerin (kadın, erkek) orduya karşı hainliğe teşebbüslerin ve silah kullanmaya yeltenmeleri görülürse veya hissedilirse bunlara tıpkı muharip muamelesi yapılır. Harp esirlerine Türklüğe yakışır bir surette iyi muamele etmelidir. Hususi ile yaralıları, hastalık ve bakımsızlık yüzünden zayıflayarak dermandan düşmüş ve silah kullanamayacak bir hale gelmiş olanlara insaniyet göstermek her namuslu askerin vazifesidir. Düşman ölülerine karşı da hürmetkar olmalıdır. Harp, düşmanın Silahlı Kuvvetlerine karşı yapılır bunun manası şudur: düşman silahını teslim eder veya ettirilir ve esir vaziyetine

düşer. Artık ona karşı fena muamele yapılmaz. İnsani hislerle ve yardım edilerek iyi muamele yapılmalıdır. Bir Esire fena muamele yapmak hem insaniyet hem dinimiz bakımından yasaktır. Bu hususta milletler arasında birçok müzakereler yapılmıştır. 2. Dünya Savaşı'nda esirlere fena muamele edenler yakalanmış ve idam cezaları verilmiştir. Cezası bu kadar şedit olan işlere intikam veya bilgisizlik yüzünden esirlere fena muamele etmek zararlıdır. Herhangi bir muharebede düşman da esir alabilir şu halde (okunmuyor) neticesi istemeyerek esir vaziyetine düşen evlatlarımıza en fena muameleyi düşman da mukabil bir ceza olarak yapar. Böyle hareketlerin bize de zararı vardır. Milletimiz elinde silah olanlarla mücadele eder. Silahını bırakanlara, esir olanlara hiçbir zaman fena muamele etmemiştir. Mertlik, insanlık da bunu icap ettirir. Muharebeyi erkeklik ve kanuna yakışır bir tarzda yapmamız caiz vaziyete gelen insanlara artık fena muamele yapmayarak onları teslim olmuş bir insan sıfatı ile iyi karşılamamız lazımdır. Esirlere ne kadar iyi muamele edilirse onlardan o kadar fazla ve iyi malumat almak ve düşman durumunu anlamak ve yapılacak harekatta zayıyata uğramamak gibi büyük faydalar da vardır. Esirlere fena muamele etmenin iyi neticeler vermeyeceğini iç hizmetin maddesi bize gayet iyi anlatmaktadır. Türk Silahlı birliği cephesinden alınacak esirlere fena muamele yapıldığını duyarsam veya tahkikat neticesi meydana çıkarsa bu gibi fena muamele yapan erlere en ağır cezayı tatbik edeceğim. Bu emir bütün erlere duyurulacak ve okunarak zararları anlatılacaktır. Mert olalım, Türklüğe yakışır bir tarzda dövüşelim, teslim olanlara iyi muamele yapalım.



Kaynak G: Kore Savaşı'ndan Bir Fotoğraf
(Denizli, 2010, s. 90)



Adım 5: Aşağıdaki sorular E, F ve G kaynakları esas alınarak cevaplandırılır.

1. BM Ordu Komutanlığı Kaynak E'de yer alan talimatnameyi hazırlamaya neden ihtiyaç duymuştur?
2. Kaynak F'de yer alan talimatname ile Kaynak E'deki BM Ordusu Talimatnamesi'ni karşılaştırınız. Bu iki talimatnamenin esirlere nasıl muamele edilmesi gerektiği konusuna yaklaşımları ve konuyu ele alış biçimleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
3. Kaynak G'de görülen kişiler kimler olabilir? Fotoğraf çekildiği esnada ne yapılmaktadır?
4. Kaynak G'de görülenler, Kaynak E ve Kaynak F'de yer alan talimatnamelerin BM ordusu ve Türk Tugayı tarafından ne derece titizlikle uygulandığını göstermektedir? Neden?
5. Türk Tugayı Komutanı "Milletimiz elinde silah olanlarla mücadele eder. Silahını bırakanlara, esir olanlara hiçbir zaman fena muamele etmemiştir. Mertlik, insanlık da bunu icap ettirir." cümleleriyle askerlere veya diğer muhataplarına Cenevre Sözleşmesi'nin ötesinde nasıl bir mesaj iletmeye çalışmaktadır?

Adım 6: Kaynak H incelenir.

Kaynak H: Askerlerin Düşmana Esir Düşmemesi İçin Alınacak Tedbirleri İçeren Talimatname (ATASE,25-1-139)

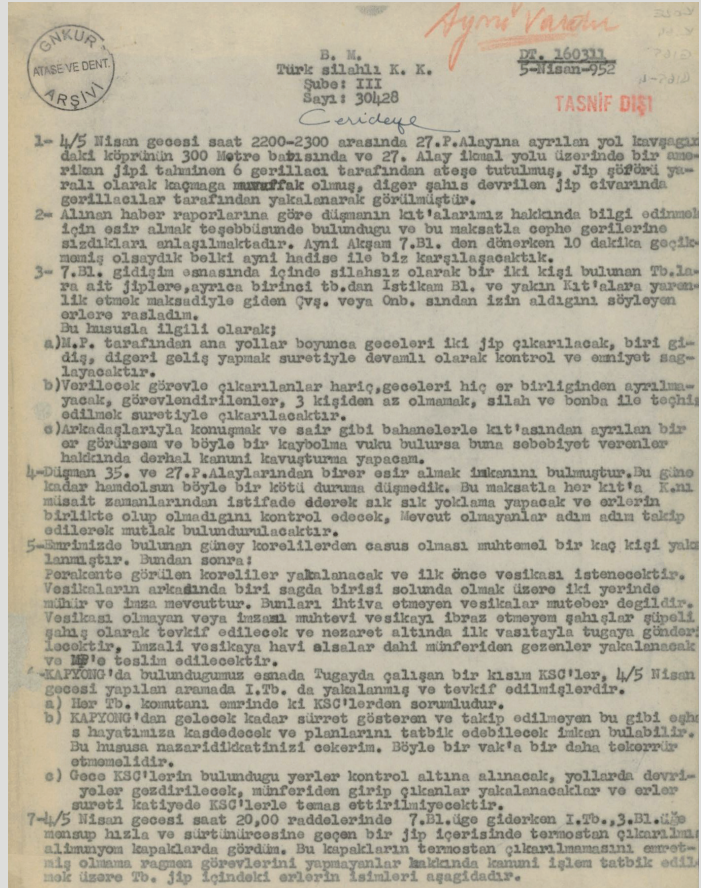
**BM Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanlığı
DT. 160311 / 5 Nisan 952**

Şube: 304 Sayı: 30428

- 4/5 Nisan 1951 gecesi bir Amerikan cipi Kuzey Koreli gerillacılar tarafından ateşe tutulmuş, şoför yaralı olarak kaçarken diğer kişi yakalanarak gö(tü)rülmüştür (esir alınmış).
- İstihbarat raporları, düşmanın BM orduları hakkında bilgi edinmek için esir alma girişimlerinde bulunduğu işaret etmektedir.
- İçinde silahsız askerlerin bulunduğu askeri araçlara; çavuş veya onbaşlılarından izin aldığını söyleyerek kendi birliği dışındaki kıtalara yardım etmeye giden erlere rastlanmıştır.

Bu hususla ilgili olarak;

- ▷ M.P. (Askeri İnzibat) tarafından ana yollar boyunca geceleri iki cip çıkarılacak; biri gidiş, diğeri geliş yapmak suretiyle devamlı olarak kontrol ve emniyet sağlayacaktır.
- ▷ Görevli çıkarılanlar hariç, geceleri hiçbir er birliğinden ayrılmayacak; görevlendirilenler, 3 kişiden az olmamak, silah ve bomba ile teçhiz edilmek suretiyle çıkarılacaktır.
- ▷ Arkadaşlarıyla konuşmak ve sair gibi bahanelerle kendi birliğinden ayrılanlar olursa bunlar ve bu duruma sebep olanlar hakkında derhal kanuni kovuşturma yapılacaktır.



- Amerikan birliklerine bağlı bazı askerlerin düşman tarafından esir alınmış olup Türk tarafında böyle bir durum yoktur. Böyle bir durumun önüne geçmek için uygun zamanlarda sık sık yoklanma alınacaktır.
- Türk Tugayı'nın emrine verilen bazı Güney Korelilerin casus olmaları muhtemeldir. Bu sebeple bundan sonra:
 - ▷ Dağınık halde görülen Koreliler yakalanacak ve ilk önce belgeleri kontrol edilecektir.
 - ▷ Belgeleri olmayan veya belgelerinde eksik/sorun görülenler şüpheli şahıs olarak tutuklanıp Tugay'a gönderilecektir. Belgesi olup başına buyruk dolaşanlar ise yakalanacak ve MP'ye teslim edilecektir.
 - ▷ 4/5 Nisan gecesi yapılan aramada Tugayda çalışan bir kısım KSÇ'ler (Koreli Sivil Çalışanlar), düşman ajanı oldukları şüphesiyle yakalanmış ve tutuklanmışlardır. Her Tb. Komutanı emrindeki KSÇ'lerden sorumludur. Erler hiçbir şekilde KSÇ'lerle temas etmemelidir.
- Ayrıca, askerlerin su içmek vb. gayelerle bağlı oldukları birlikten uzaklaştıkları ve başlarına bazı hadiselerin geldiği öğrenilmiştir. Komutanlar sorumlu oldukları birliklerin ihtiyacı olan suyu gündüzden tedarik etmeli, geceleyin hiç kimseyi suya göndermemelidir. Astsubay, çavuş, onbaşı rütbesinde olanlar, erlere izin verme yetkisine sahip olmamalı ve buna cüret de göstermemelidir.
- Tugayda sık sık gece kontrolleri yapılacaktır. Emirde tasrih edilen bütün hususlar erlere toplu olarak münasip yer ve zamanda okunup anlatılacak subaylara imza ettirilecek, artık bu kabil uygunsuz hallere mahal bırakılmayacaktır.

Gereğinin buna göre yapılmasını rica ederim.

Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanı

Tuğgeneral Namık ARGUÇ

Adım 7: Aşağıdaki sorular Kaynak H'ye bağlı olarak cevaplandırılır.

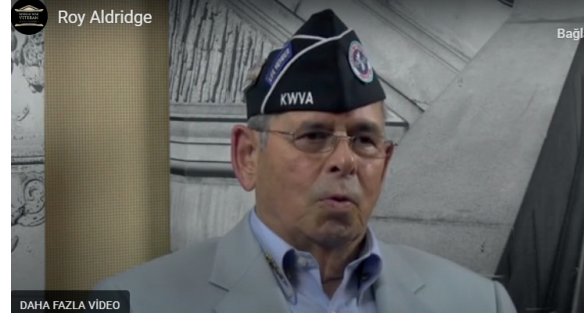
1. Kaynak H'ye göre BM ordusunda ve Türk Tugayı'nda esaret, düşmana esir düşme ve casusluk faaliyetleri konularında yaşanan risklerin/sorunların kaynakları nelerdir?
2. Kaynak H'ye göre savaş ve çatışmalara taraf olan kuvvetler, neden karşı taraftan esir almaya çalışmaktadır?
3. Kaynak H'de verilen bilgilere göre düşmana esir düşme ve/veya casusluk faaliyetleri ile diğer tehlikelere karşı hangi tedbirler alınmıştır?

Yönlendirici Soru 3: Kore Savaşı sırasında esir düşen askerlerin, esaret altındayken yaşadıkları deneyimler onların yaşamlarını nasıl etkilemiştir?

Görev 3: I, J, K, L, M, N ve O kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 12'de verilen konuşma metni yazma etkinliği hazırlanır.

Adım 8: Kaynak I incelenir.

Kaynak I: Amerikalı Kore Savaşı Gazisi Roy Aldridge ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden İki Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/roy-aldridge/>)



🕒 27:42-28:59

R. Aldridge: ... tam paraşütümü açtığım anda uçağın parçalandığını gördüm. Ben hayatta kalan tek kişiydim. Tek hayatta kalan ben oldum. Ve herkes bana ne kadar yüksekte olduğumuzu soruyordu. Tek söyleyebileceğim, paraşütüm açıldığında yaklaşık üç kez sürüklendiğim ve bir pirinç tarlasına düştüğümdür. Kore'nin kahverengi toprağı vardı ve uh, paraşütümü tamamen çıkarmadan önce beni yakaladılar. 13 Nisan. Cuma olup olmadığını bilmiyorum. Evet, evet. Ve beni gözlerimi bağlayarak iki üç kez dövdüler ve sürekli “chungee, chungee” diyerek bağırıyorlar ve ben de “bak, bak” diyordum, anlıyor musun?

🕒 30:16-35:51

R. Aldridge: Kuzey Kore'nin Pyongyang şehrinin hemen dışında, PA-K'-S Sarayı adlı bir esir kampında, onlar “tutulma alanına” diyordu, küçük bir hücreye konuldum ve bana lapa gibi bir çorba verildi. Arpa gibi bir şeydi, yulaf, yulaf ve pirinç gibi bir şey ve yanında küçük bir parça ekmek vardı. Günde bir öğün. Işık yoktu ya da buna benzer bir şey. Yani tamamen karanlık değildi. Perdelerin arasından ya da benzeri bir şeyden biraz ışık sızıyordu, anlıyor musun? Sağlam bir binaydı. Beni oradan çıkarıp mermer zeminli çok şık bir salona götürdüler. Ve bu sırada bir bankta oturan üç Koreli vardı ve onlar, sanırım öyleydi. Eh, uh, uh, ismimi okudular, ayağa kalkıp ismimi okudular. Adımı söylediler ve her şey bittiğinde, uh, çevirmenim bana savaş suçlusunu olduğumu ve Kuzey Kore Halk Cumhuriyeti'ne karşı biyolojik ve kimyasal savaş suçlarından dolayı, insanlığa karşı suç işlemekten mahkûm edildiğimi söyledi ve ölüme mahkûm edildiğimi ilan ettiler. Ellerimi arkadan bağladılar, beni koridorda yürüttüler, sonra ellerimi çözüp, şimdi konuşan çevirmenimdi, başka bir Kuzey Koreli subay vardı ve bana iki ya da üç kez vurdu ve eh, eğer eğer bu belgeleri imzalayıp insanlığa karşı suç işlediğimi itiraf edersem, ömür boyu hapis cezasına çarptırılacağımı söylediler. Ölmeyecektim. Eh, sanırım inatçıyım, bilmiyorum. Ülkemi utandırmayacağım ve ailemi utandırmayacağım ve ona “cehenneme git” dedim. Hayır. Sonra bana iki ya da üç kez daha ateş ettiler ve imzalamamı istediler, ben de hayır dedim. Sonra ellerimi tekrar arkadan bağladılar, beni kampın dışına çıkardılar ve bir çukur kazdılar. Sığ bir mezar. Ellerimi tekrar arkadan bağladılar, beni dizlerimin üzerine çöktürdüler, gözlerimi bağladılar ve başımın arkasında silah namlusunu hissettim, bir “kık” sesi geldi ve beni kaldırdılar. Altıma yapmıştım ve, ve, ve beni tekrar hücreme geri götürdüler. Bunu bana altı kez yaptılar.

Adım 9: Aşağıdaki sorular, Kaynak D ve kaynak I'dan yola çıkarak cevaplandırılır.

1. Roy Aldridge'nin esir düşme sürecinde yaşadıkları, sizin başınıza gelseydi neler düşünür, nasıl hissederdiniz?
2. Roy Aldridge, esaret altındayken nasıl bir muameleyle tabii tutulmuştur?

3. Roy Aldridge'in esaret altındayken gördüğü muamele, Kaynak D'de özetlenen Cenevre Sözleşmesi hükümleri ile ne kadar uyumludur? Neden?
4. Kuzey Koreli subayın Roy Aldridge'ten elindeki belgeleri imzalayarak insanlığa karşı suç işlediğini itiraf etmesini, bunu yaparsa kendisine verilen idam cezasının ömür boyu hapse çevrileceğini söylemesinin sebebi/gerekçesi ne olabilir. Kuzey Koreliler, Roy Aldridge tarafından imzalanacak belgeyi hangi amaç için kullanmak istiyor olabilirler? Tartışınız.

Adım 10: Kaynak J ve Kaynak K incelenir.

Kaynak J: Ölüm Yürüyüşü ve Ölüm Vadisi

Kunu-ri Muharebelerinde bir grup asker esir düşmüştü. Esir düşen bu grubu Kuzey Kore ve Mançurya sınırlarına doğru götürüyorlardı. Bunun için istikamet “Soğuk Kamp” veya “Ölüm Vadisi” olarak adlandırılan Hofong'ta bulunan geçici kampa doğruydı. Ele geçirilen esirler uykusuz, aç bir şekilde kışın -20 ila -25 derece soğukta saatlerce yürütülüyordu. Bu yürüyüş sırasında kimi zatürre oluyor, kimi elleri ve ayakları çıplak olduğu için soğuktan donup çürüyen parmaklar veya kanayan yaralarının donmasıyla hayatını kaybediyordu. Muhafızlar süngü ve tekmelerle habire esirleri yürümeye zorluyordu. Esirler önlerine atılan yiyecekleri tabak vs. olmadığından kıyafetleri üzerine veya şapkalarına koyarak yiyorlardı (Onur Çifci, 2020, ss. 90-98'ten özetlenmiştir).

Kaynak K: Kunuri Bölgesi ile Ölüm Vadisi'ni İçeren Bir Kuzey Kore Haritası (Google, 2025)



Adım 11: Aşağıdaki sorular Kaynak J ve Kaynak K esas alınarak cevaplandırılır.

1. Kaynak J'ye göre geçici kampa yürüyüşlerinde esirlerin yaşadıkları zorluklar nelerdir?
2. Esirlere Kaynak J'de anlatıldığı gibi muamele edilmesinin/zorluklar yaşatmalarının sebepleri neler olabilir?
3. Kaynak J'de bahsedilen yolculuk sırasında yaşadıkları, esirleri fizyolojik ve psikolojik olarak nasıl etkilemiştir?
4. Esirler Kaynak J'de bahsedilenler dışında hangi risk ve tehlikelere maruz kalmış olabilirler? Tartışınız.
5. Kaynak K'de ölüm yolculuğunun gerçekleştiği güzergah görülmektedir. Kışın en soğuk günlerinde, mevsime uygun giysileri ve ayakkabıları olmayan, muhtemelen birçoğu yaralı veya hasta esirlerin yaklaşık 90 km'lik bir mesafeyi çoğunlukla geceleri nasıl yürüdüklerini düşününüz. Onların yerinde sizler olsaydınız neler düşünür, nasıl hissederdiniz?

Adım 12: Kaynak L ve Kaynak M incelenir.

Kaynak L: Türk Esirlerin Esaret Deneyimleri

Esirlere günde iki defa haşlanmış ve top haline getirilmiş tuzsuz tahıl veya kavrulmuş buğday unu bulamacı veriliyordu. Verilen yemeğin tadı ağza konulmayacak kadar kötüydü. Bir defasında Yüzbaşı Yüksel ve askerleri iki gün boyunca aç yürüdüler. Yetersiz beslenme esirlerin birçoğunda halk arasında “Tavuk Karası” diye bilinen gece körlüğüne neden olmuştu. Bu da gece yürüyüşlerini iyice zorlaştırıyordu. Türk esirler yemek verilmediğinde veya yetersiz yemek verildiğinde enerji ihtiyaçlarını karşılamak için yol kenarlarından yenebilecek ot, yaprak ve acı biber toplayarak karınlarını doyurmaya çalışıyorlardı (Onur Çifci, 2020, ss. 165-166).

Kafile yıkıntıya dönüşmüş bir köyde mola verdiğinde Türk esirlerden biri “Koşun, koşun, buldum, et buldum” diye avazı çıktığı kadar bağırdı. Çinli muhafızlar ve esirlerden oluşan kalabalık işaret edilen yere vardığında gösterilen şeyin uzun zamandan beri orada beklediği için kurtlanmış ve kokmuş olan bir inek ya da öküz postu olduğunu gördüler. Orada bir ateş yakan esirler, postu ateşin üzerine koyarak önce her tarafına işlemiş olan kurtların, sonra postun kıllarının yanmasını seyrettiler. Ardından da iyice kızaran postu aralarında paylaşarak yediler (Ruşçuklu, 2007, ss. 238-239'dan özetlenmiştir).

Kaynak M: Kore Savaşı Gazisi Veli Atasoy ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden İki Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/>)



🕒 12:21 - 13:05

V. Atasoy: Biz zaten kıtada yazsak da bizim mektuplarımızı çalıp pullarını alıyorlarmış, mektupları yırtıyormuş. Esir olmadan evvel kıtada sahte bir Çavuş derdi, Müfrüt çavuş, o öyle yapıyormuş. Sonra yakaladık, mektup alıp veriş görmedik kıtada, esarete de görmedik esir kampında. Yani Türkiye'yle bir yazışma, mektup yok.

🕒 19:26 - 20:10

V. Atasoy: Kore'den Türkiye'ye gelene kadar irtibat yoktu. Hiçbir surette irtibat yoktu. Hatta babam konsolosluğa gitmiş oğlumu ne ettiniz diye kendini taşlara, duvarlara vurmuş ama elden ne gelir, esir olduk. Kıtada gelen mektupları adam yırtıyormuş ondan haberimiz yok efendim esir olduk yine memleketten bir şey yok. Amerikalılar mektuplaşıyordu, konuşurdu bazıları, bizde mektup gelen olmadı.

Adım 13: Aşağıdaki sorular Kaynak L ve Kaynak M'den yola çıkılarak cevaplandırılır.

1. Kaynak L'ye göre esirlerin yaşadıkları başlıca sorunlar nelerdir?
2. Kaynak L'ye göre Türk esirler, yetersiz beslenme veya açlık sorununa karşı hangi yöntemlere başvurmuşlardır?
3. Esirlerin açlık ve yetersiz beslenme sebebiyle kurtlanmış bir hayvan dersini yemeyi dahi göze alabiliyor olmalarından yola çıkarak esaret hayatının getirdiği zorlukların/sınırlılıkların insanı neler yapmaya yönlendirebileceğini tartışınız.
4. Gazi Veli Atasoy'a göre Türk askerlerinin kendi kıtalarındayken yaşadıkları iletişim sorununun nedeni nedir?
5. Kendinizi Gazi Veli Atasoy'un anne veya babasının yerine koyarak birliği ile birlikte Kore'ye gönderilen oğlunuzdan yıllardan beri haber almadığınızı düşününüz? Neler hisseder, neler yapar, nerelere başvururdunuz? Neden?

Adım 14: Öğrencilerin üç, dört veya beş kişilik gruplar oluşturduktan sonra Cenevre Sözleşmesi'nin ilgili hükümleri ile I, J, L ve M kaynaklarında aktarılan esirlere ait deneyimleri karşılaştırarak Sovyetler Birliği tarafından desteklenen Kuzey Kore ve Çin tarafının Kore Savaşı sürecinde esirlere yönelik muamelelerinin uluslararası hukuka uygunluğunu değerlendiren konuşma metni hazırlamaları istenir.

Hukuk da mı Esaret Altındaydı?

.....

.....

.....

.....

.....

Adım 15: Kaynak N ve Kaynak O incelenir.

Kaynak N: Kore Savaşı Sırasında Esir Alınan Bir Düşman Askerinin Sorgu Raporu (ATASE, 114-0-53)

Harp esirinin ilk sorgu raporu

11 Mayıs 1953

1. Esirin hüviyeti ve birliği.
 - a. İsmi: T'ING - SI
 Milliyeti: Çinli
 Rütbesi: Er
 Görevi: Tb. Habercisi
 Tahsili: Yok
 Yaşı: 22
 Mesuliyeti: Mensucat işçisi
 Hizmete girişi: 1952 Ağustos
 Cinsi, cibilliyeti, Akıllılığı: Yok
 - b. Birlik: I inci Sahra ordusu, 65 inci ordu, 195 inci Tümen
 585 inci Alay, I inci Tabur.

c. Yakalandığı tarihi ve sarıldığı durum.

110200-Mayıs-953 de, Esir ve diğer bir Çinli asker (ceddi Koreli imiş) I inci Tb. muharebe idare yeri civarı olan BS.94886 dan umumiyetle doğuya yürüyerek XXXX ES.94889 a geldiler buradan güneye dönüp İmjin nehrinin kıyısını takiben BS945885 e geldiler. Burada İmjin dar ve sığ olup aynı zamanda hafif miktarda med ve cezir vardır. Çinliler burada bir bent kurmuşlardır.

Yanındaki diğer arkadaşı PPS-1943 makinalı tabanca taşıyordu. (Cephaneysiyle) Buradan gündüz ışığına yakın bir zamanda esir ve arkadaşı Birleşmiş Milletler arazisine yakın dere kenarına gelip araziye keşfettiler.

Keşiften sonra esir geri dönerek 958882 ye geldi ve 11-Mayıs-53 akşamı burada uyudu. 12-Mayıs-53 günü gündüz saatlerinde Birleşmiş Milletler cephesine doğru 500 metre ilerleyerek koruyucu tel örgünün önüne gelerek araziye keşfe devam etti ve bir mevzii görerek orayı gözetleme postası zannı ile bağırarak işaret vermek istedi ise de, Birleşmiş Milletler tarafından bu bağırma kimse işitmeyince tekrar geri dönerek eski yerinde 12-Mayıs-953 gecesi uyudu.

13-Mayıs-953 günü esir, gündüz saatlerinde tekrar hareket etti ve 2 Birleşmiş Milletler askeri gördü. Bu askerler ona doğru yaklaşıyorlardı.

Askerlerin kendini vurmasından korkarak suyun kenarına geldi ve uykuya daldı. Kısa bir zaman sonra 25 inci Kesif bölüğü elemanları tarafından sarıldı, bağırarak ihtar edildi ve 131020-Mayıs-953 de BS.995884 civarında esir edildi.

2. Görünüş.

Esirle konuşulduğunda kızarıyordu. Mesafe ayarı zayıf idi. Konuşmalarının bazı kısımları şaşkınlıktan ötürü karışık idi. Esire inanma derecesi zayıf.

3. Muharebe gücü.

a. Kuvvet;

(1) Kuvvet, zayıat ve değişmeler.

14 Mayıs 1953

45 inci Tümen Kh.

11-Mayıs-953

Harp esirinin ilk sorgu raporu.

1. Esirin huyvet ve birliği.

a. İsmi : T'ING - SI

Milliyeti : Çinli

Rutbesi : Er

Gerevi : Tb. Habercisi

Tahsili : Yok

Yaşı : 22

Mesguliyeti: Mensucat işçisi

Hizmete girişi : 1952 Ağustos

Cinsi, cıbbiyeti, Akrabalığı : Yok

b. Birlik : I inci Sahra ordusu, 65 inci ordu, 195 inci Tümen 585 inci Alay, I inci Tabur.

c. Yakalandığı tarih ve sarıldığı durum.

110200-Mayıs-953 de, Esir ve diğer bir Çinli asker (ceddi Koreli imiş) I inci Tb. muharebe idare yeri civarı olan BS.94886 dan umumiyetle doğuya yürüyerek XXXX ES.94889 a geldiler buradan güneye dönüp İmjin nehrinin kıyısını takiben BS945885 e geldiler. Burada İmjin dar ve sığ olup aynı zamanda hafif miktarda med ve cezir vardır. Çinliler burada bir bent kurmuşlardır.

Yanındaki diğer arkadaşı PPS-1943 makinalı tabanca taşıyordu. (Cephaneysiyle) Buradan gündüz ışığına yakın bir zamanda esir ve arkadaşı Birleşmiş Milletler arazisine yakın dere kenarına gelip araziye keşfettiler.

Keşiften sonra esir geri dönerek 958882 ye geldi ve 11-Mayıs-53 akşamı burada uyudu. 12-Mayıs-53 günü gündüz saatlerinde Birleşmiş Milletler cephesine doğru 500 metre ilerleyerek koruyucu tel örgünün önüne gelerek araziye keşfe devam etti ve bir mevzii görerek orayı gözetleme postası zannı ile bağırarak işaret vermek istedi ise de, Birleşmiş Milletler tarafından bu bağırma kimse işitmeyince tekrar geri dönerek eski yerinde 12-Mayıs-953 gecesi uyudu.

13-Mayıs-953 günü esir, gündüz saatlerinde tekrar hareket etti ve 2 Birleşmiş Milletler askeri gördü. Bu askerler ona doğru yaklaşıyorlardı.

Askerlerin kendini vurmasından korkarak suyun kenarına geldi ve uykuya daldı. Kısa bir zaman sonra 25 inci Kesif bölüğü elemanları tarafından sarıldı, bağırarak ihtar edildi ve 131020-Mayıs-953 de BS.995884 civarında esir edildi.

2. Görünüş.

Esirle konuşulduğunda kızarıyordu. Mesafe ayarı zayıf idi. Konuşmalarının bazı kısımları şaşkınlıktan ötürü karışık idi. Esire inanma derecesi zayıf.

3. Muharebe gücü.

a. Kuvvet ;

(1) Kuvvet, zayıat ve değişmeler.

Birlik	Esas	Halen	Zayıat / Değişme	Tarih
1. Tb. Kh.	30	50	Alay gözetleme personeli, hareket için alınmış.	Mart-53
Tb. Haberci Kısmı	15	13	1 Harp esiri, 1 Boğulmuş	13-Mayıs-953
1 inci Bl.	80	73	20 Çin'den gönderilmiş	11-Mayıs-953
2 inci Bl.	80	100	7 si ölü (BM. Topçusuyla)	Eylül-952
3 ncü Bl.	90	90	20 Çin'den gönderilmiş	Eylül-952
			10 Çin'den gönderilmiş	Eylül-952
			5 Ölü, 5 yaralı	2 Mayıs güneş batarken
			BM. Topçusu ile	

Birlik	Esas	Halen	Zayıat / Değişme	Tarih
T. Tb. h.	30	50	Alay gözetleme personeli, hareket için alınmış.	Mart-53
Tb. Haberci Kısmı	15	13	1 Harp esiri, 1 Boğulmuş	13-Mayıs-953
1 inci Bl.	80	73	20 Çin'den gönderilmiş	11-Mayıs-953
			7 si ölü (BM. Topçusuyla)	Eylül-952
2 inci Bl.	80	100	20 Çin'den gönderilmiş	Eylül-952
3 ncü Bl.	90	90	10 Çin'den gönderilmiş	Eylül-952
			5 Ölü, 5 yaralı	2 Mayıs güneş batarken
			BM. Topçusu ile	

Kaynak O: Kore Savaşı Sırasında Çekilmiş Bir Fotoğraf (ATASE, 2016, s. 161)



Adım 16: Aşağıdaki sorular Kaynak N ve Kaynak O esas alınarak cevaplandırılır.

1. Esir alınan Çinli askerin sorgu raporu hangi bölümlerden oluşmaktadır? Raporun bu şekilde bölümlenmesinin nedeni ne olabilir?
2. Esirin, esir alınmadan önce neler yaptığına dair hikâye kimin ağzından yazılmıştır? Neden böyle yapılmış olabilir?
3. Esir alınan askerin ilk sorgusunda Türk Tugay Komutanlığı, düşman hakkında hangi bilgileri edinmiştir?
4. Kaynak O'daki fotoğrafta görülenlerin, Kaynak N'de anlatılanlara ne derece uygun olduğunu düşünüyorsunuz? Neden?
5. Kaynak N ve Kaynak O dikkate alındığında Türk birlikleri tarafından esir alınan düşman askerlerine nasıl muamele edildiği söylenebilir? Neden?

Ölçme ve Değerlendirme

1. Yukarıda esaret hikâyeleri özetlenen bazı Türk askerlerinin tecrübelerinden hareketle "esaret" kavramını tanımlayınız.
2. Askerlerin düşmanın eline esir düşmemek için neler yapmaları, ne gibi tedbirler almaları gerekir?
3. Esir alınan Türk askerlerinin her zorluğa direnerek güçlü bir şekilde hayatta kalması hangi değerlerle ilişkilendirilebilir? Neden?
4. Eğer tüm ülkelerin uyması gereken bir savaş hukuku oluşturma görevi size verilseydi, savaş esirlerine nasıl muamele edilmesi gerektiği ile ilgili olarak Kaynak D'de dile getirilenlere başka neler eklemek isterdiniz? Neden?

Kaynaklar

- ATASE. (2016). *Ateşkesin 60'ıncı yıldönümünde Kore Savaşı*. Ankara: Genel Kurmay Personel Başkanlığı Askeri Tarih ve Stratejik Etüt (ATASE) Başkanlığı Yayınları.
- Denizli, A. (2010). *Kore Harbinde Kunuri zaferi*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Denizli, A. (2024). *Kore'de Barış: Türk-Kore ilişkileri*. Ankara: Sonçağ Akademi.
- Cenevre Sözleşmesi. (1949). *Üçüncü Cenevre Sözleşmesi*. http://www.madde14.org/index.php?title=Harp_Zaman%C4%B1nda_Sivillerin_Korunmas%C4%B1na_%C4%B0li%C5%9Fkin_1949_Cenevre_S%C3%B6zle%C5%9Fmesi Erişim Tarihi: 23 Temmuz 2025
- Çiftci, A. O. (2020). *Ben Türk: Kore Savaşı'nda Türk esirler*. (2. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 48-0-43a, (1951).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 48-0-43b, (1951).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 114-0-53, (1952).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 25-1-39, (1953).
- Google. (2025). *Pukchin, Kuzey Pyongan, Kuzey Kore → Aril-li, Kuzey Kore [Google Haritalar]*. Google Maps. https://www.google.com/maps/dir/Pukchin,+Kuzey+Pyongan,+Kuzey+Kore/Aril-li,+Kuzey+Kore/@39.926994,125.8662458,29.9314m/data=!3m1!1e3!4m15!4m14!1m5!1m1!1s0x5fd4a5d33b44023d:0x23b461152f4b19d7!2m2!1d125.7537464!2d40.1894286!1m5!1m1!1s0x5fd45a0a19917d3d:0xd2ba70e1685d68f6!2m2!1d126.033333!2d39.7!3e2!5i1!5m1!1e2?entry=ttu&g_ep=EgoyMDI1MDkxNS4wIjIXMDS0ASAFAw%3D%3D Erişim Tarihi: 18 Temmuz 2025
- Han, J. (2018a). *Gazi Roy Aldridge ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/roy-alldridge/> Erişim Tarihi: 13.02.2025
- Han, J. (2018b). *Gazi Veli Atasoy ile yapılan sözlü tarih çalışması*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/veli-atasoy/> Erişim Tarihi: 20.08.2025.
- İnan, Y. (1972). Harp esirleri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 27(3), ss. 259-264.
- Ruşçuklu, B. (2005). *Kore Savaşı: Unutulan savaş ve Gazi Faruk Pekerol'un anıları*. İstanbul: Arvo Yayınları.
- Uluslararası Kızılhaç Komitesi. (2025). *Savaş esirleri: Bilmeniz gerekenler*. <https://www.icrc.org/en/document/prisoners-war-what-you-need-know> Erişim Tarihi: 03.09.2025



Ev Ödevi

İnternet üzerinden Cenevre Sözleşmesinin savaş esirlerine nasıl muamele edileceği ile ilgili maddeleri incelenerek günümüz dünyasındaki çatışma ve savaşlardan dolayı esaret altına alınanların adı geçen sözleşmede yer alan haklardan yararlanıp yararlanmadıklarını veya hangi düzeyde yararlandıklarını denetleyen ve bu hakların sağlanmasına yönelik çalışmalarda bulunan kurum ve kuruluşların neler olduğu, ne tür çalışmalar yaptıkları araştırılır. Elde edilen bilgi ve bulgular, bir metin hâline getirilerek elektronik ürün dosyasında saklanır.

KORE'DE TÜRK ŞEHİTLERİ

9. Etkinlik

🎓 Sınıf Düzeyi: 9, 10 ve 11. sınıflar

🕒 Süre: 40 + 40 + 40 dakika

Kavramlar: Şehit, ilmihal

Beceriler: Tarihsel empati, tarihsel sorgulama ve analiz

Değerler: Dostluk, diğerkâmlık, vatanseverlik, yardımseverlik

Yöntem-Teknik: Düz anlatım, tarihsel sorgulama, örnek olay incelemesi, soru-cevap, sözlü tarih, rol oynama

Materyaller: Arşiv belgeleri, sözlü tarih çalışması, fotoğraflar

Amaç: Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin deneyim ve hikâyelerinden yola çıkarak öğrencilerin şehitlik kavramı ve bu kavrama atfedilen dinî/dünyevi anlamlar hakkında çıkarımlarda bulunmasını ve Kore'de şehit olan Türk askerlerini hatırlamak ve anmak için yapılanlar hakkında bilgiye dayalı bir kavrayış geliştirmelerini sağlamak.

Anahtar Soru: İnanç ve değerler, insanın karşılaştığı zorluklarla baş edebilme kapasitesini nasıl etkiler?

Yönlendirici Soru 1

Askerler, savaşlarda mücadele edebilmek için manevi açıdan ne tür desteklere ihtiyaç duyarlar ve Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin bu ihtiyaçlarını karşılamak için neler yapmışlardır?

Hedef 1

Askerlerin nasıl bir moral motivasyona ihtiyaç duyduklarını ve Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin bu ihtiyaçlarını karşılamak için neler yapıldığını kavramak.

Görev 1

Bilgi Notu 1 ile B, C, D, E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 5'te verilen sunum hazırlama etkinliği gerçekleştirilir.

Yönlendirici Soru 2

Kore Savaşı şehitlerinin şahadet öyküleri ile gazilerin hatıraları Türk askerlerinin savaş sırasındaki moral motivasyonları ve şehitliğe yaklaşımı konusunda nasıl bir perspektif sunmaktadır?

Hedef 2

Kore Savaşı şehitlerinin şahadet öyküleri ile gazilerin hatıralarını analiz ederek Türk askerlerinin savaş sırasındaki moral motivasyonları ve şehitliğe yaklaşımları konusunda bir anlayış geliştirmek.

Görev 2

H, I, J, K, L ve M kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 12'de verilen mektup yazma etkinliği ile Adım 15'teki rol oynama etkinliği gerçekleştirilir.

Yönlendirici Soru 3

Kore'de şehit olan Türk askerlerinin haklarını teslim ederek onları hatırlamak ve anmak için neler yapılmış ve yapılmaktadır?

Hedef 3

Kore'de şehit olan Türk askerlerinin haklarını teslim ederek onları hatırlamak ve anmak için neler yapıldığına dair bilgiye dayalı bir farkındalık geliştirmek.

Görev 3

N, O, P ve R kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Öğretme ve Öğrenme Planı

!! Dikkat çekme

Öğrencilerle birlikte Kaynak A incelenir ve ilgili sorular cevaplandırılır.

5 dk.



Görev 1

Bilgi Notu 1 ile B, C, D, E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 5'te verilen sunum hazırlama etkinliği gerçekleştirilir.

35 dk.



Görev 2

H, I, J, K, L ve M kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 12'de verilen mektup yazma etkinliği ile Adım 15'teki rol oynama etkinliği gerçekleştirilir.

35 dk.



Görev 3

N, O, P ve R kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

40 dk.



Ölçme ve Değerlendirme

Açık uçlu sorulardan oluşan sorular cevaplanarak ölçme-değerlendirme etkinliği uygulanır.

5 dk.



Ev Ödevi

S ve T kaynakları ile Bilgi Notu 2 incelendikten sonra bu kaynaklardaki bilgi ve görsellerden oluşan bir tanıtım broşürü hazırlanır. Hazırlanan broşür öğrenci dijital portfolyasına kaydedilir.

Öğrenme ve Öğretim Süreci

Dikkat Çekme: Öğrencilerden Kaynak A'yı inceleyerek bu fotoğrafın ne zaman nerede çekildiğini, fotoğraftakilerin kimler olabileceğini ve fotoğrafın çekildiği esnada ne yapıldığını tahmin etmeleri istenir.

Kaynak A: Kore Savaşı Zamanından Bir Fotoğraf (AsMvKSK, 2019, s. 216)



Yönlendirici Soru 1: Askerler, savaşlarda mücadele edebilmeleri için manevi açıdan ne tür desteklere ihtiyaç duyarlar ve Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin bu ihtiyaçlarını karşılamak için neler yapılmıştır?

Görev 1: Bilgi Notu 1 ile B, C, D, E, F ve G kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 5'te verilen sunum hazırlama etkinliği gerçekleştirilir.

Adım 1: Aşağıdaki Bilgi Notu 1 ile Kaynak B ve Kaynak C incelenir.

Bilgi Notu 1:

Bir iş veya görev olarak askerlik, gerektiğinde insanın canını ortaya koymasını ve hatta feda etmesini de kapsadığı için belki de en zor ama en kutsal mesleklerden biridir. Özellikle çatışma ve savaş gibi durumlarda askerler, hayatlarını tehlikeye sokacak riskler karşısında maddi güçlerini kat kat arttıracak manevi bir kuvvete yani moral motivasyona ihtiyaç duyarlar. Böyle durumlarda bir asker, sahip olduğu maddi gücü yani bilek ve kas gücünün yanı sıra elindeki silah ve teçhizat ile diğer donanımı etkili olarak kullanabilmek için öncelikle sağlam bir ruh haline sahip olmalıdır. Diğer bir ifadeyle girilecek çatışmada, yapılacak savaşta hangi aletler, hangi silahlar, hangi makina ve teçhizatlar kullanılacak olursa olsun bunlardan faydalanacak, bunları kullanacak olan insandır. Odaktaki ana unsur insan olunca onun hangi değerlere, hangi tutumlara, hangi eğilimlere ve nasıl bir inanca sahip olduğu; kısacası moral ve motivasyonu belirleyici hale gelir (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Kaynak B: Askerin Moral ve Motivasyonu

Moral genel anlamda arzu, ümit, güvence ve azmi belirleyen bir ruh halidir. Yani moral, zihnî ve hissi heyecana dayanan bir ruh hali olup bireyin ve grubun işe ve işletmeye olan his ve düşüncelerini ifade eder. Askerî yaşam içerisinde ele alındığında moralin, kişisel boyutunu bir askerin görevine karşı duyduğu his olarak tanımlamak mümkündür. Askerin işinden memnun olma, tatmin olma meselesidir.

Bir kavram olarak motivasyon isteklendirme, teşvik etme, tahrik etme, anlamlarına gelmektedir. Bu terimin Türkçe karşılığı, güdü, saik veya harekete geçirici olarak görülmektedir. Motivasyon kavramı fonksiyonel olarak “kişilerin belirli bir amacı gerçekleştirmek üzere kendi arzu ve istekleri ile davranışlarıdır” şeklinde tanımlanabilir. Askerlik mesleği ile ilişkilendirildiğinde motivasyon, hem bir askerin görevinin gerektirdiği her işi büyük bir istekle yapmaya hazır olması hem de verilen görev sırasında karşılaşılabilecek her türlü riski göze alması olarak değerlendirilebilir.

Çatışma veya savaş gibi durumlarda askerlerin motive ederek moral güçlerini artırmak için genellikle değer ve inançlara başvurulur. Bu bağlamda İslam inancında başvurulmuş en önemli kavramlar şehitlik ve gaziliktir (Gülhan, 1996).

Kaynak C: Şehitlik ve Gazilik

Şehit, sözlükte kutsal bir amaç ve inanç uğrunda ölen kimse olarak tanımlanırken İslam inancında ise bu dünya ve onun içindekilerden daha hayırlı bir şeye talip olarak Allah yolunda canını feda eden kişi şeklinde tanımlanmıştır. Şehitliğin diğer bir anlamı ise bu dünya hayatından ve onun nimetlerinden gönüllü olarak vazgeçerek en yüksek mertebeye ulaşmak ve orada var olmaktır (Atar, 2010; Gülhan, 1996; TDK, 2025).

Şehit ve şehitlik kavramları İslam inancının yanı sıra Yahudilik, Hristiyanlık ve Sih inancında da yer alan bir kavramdır. Bu din ve inançları inceleyenler şehitliğin bazı özelliklerini ortaya koymuşlardır. Bunlardan bazıları: ölümün isteyerek göze alınması, kahramanca gerçekleşmiş olması ve buna başkalarının tanıklık etmesi, başkaları için yarar sağlaması ve öldükten sonra kurtuluş veya öteki dünyada mükâfat beklentisinin olmasıdır (Gürkan, 2010).

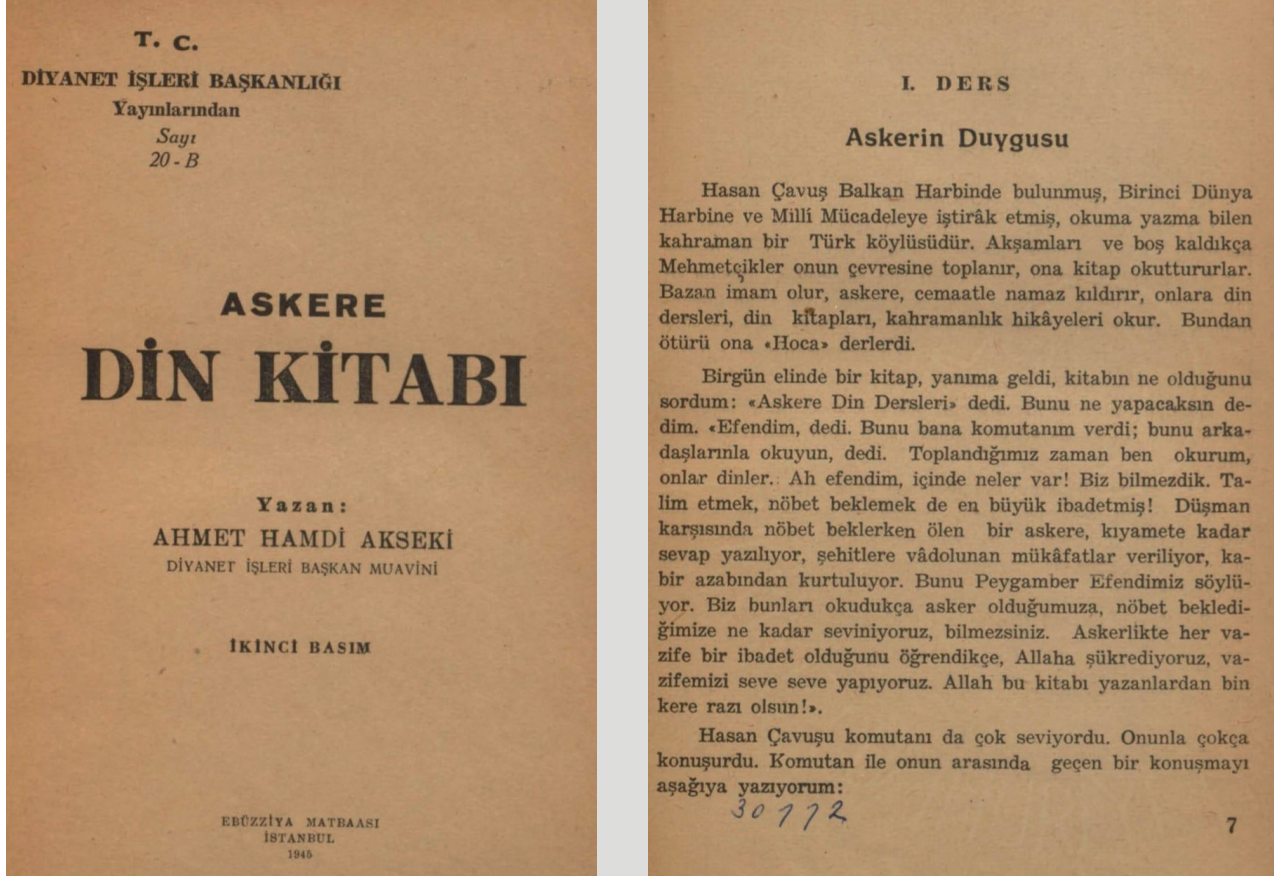
Gazi ise, din uğrunda savaşanlar için özellikle Türkler tarafından mücahid karşılığında kullanılan bir sıfat ve ünvandır. Ancak zaman içerisinde bu anlamda bir daralma olmuş ve gazilik kavramı daha çok din uğrunda savaştıktan sonra hayatta kalarak geri dönenler için kullanılmaya başlanmıştır (Özcan, 1996, TDK, 2025).

Adım 2: Aşağıdaki sorular, Bilgi Notu 1 ile Kaynak B ve Kaynak C'ye dayalı olarak cevaplandırılır.

1. Bilgi Notu 1'e göre askerler bir çatışma veya savaş anında en çok neye ihtiyaç duyarlar?
2. Kaynak B'de geçen “... verilen görev sırasında karşılaşılabilecek her türlü riski göze alması” ifadesi ile bir askerin karşılaşılabileceği hangi risklerden bahsedilmektedir?
3. Kaynak B'de verilen bilgilerden yola çıkarak moral ve motivasyon kavramlarını kendi cümlelerinizle tanımlayınız.
4. İslam inancında bu dünya hayatından ve onun nimetlerinden gönüllü olarak vazgeçen biri için vaat edilen mükâfat nedir? Araştırınız.
5. Şehitlik ve gazilik kavramları ve onların ifade ettiği anlamlar Kore'de savaşan Türk askerlerini nasıl etkilemiş olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Adım 3: Kaynak D ve Kaynak E incelenir.

Kaynak D: T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı Tarafından Türk Askerleri İçin Hazırlanan "Askere Din Kitabı" (Akseki, 1945).



Kaynak E: Bazı Değerler

Dostluk: Kişilerin birbirine karşı gösterdiği sevgi, bağlılık, arkadaşlık ve sadakati ifade eder. Kore Savaşı'nda askerler arasındaki arkadaşlık, bağlılığı ve sadakat dostluk değerinin yansıması olarak değerlendirilebilir.

Diğerkâmlık: Özgecilik; kişinin kendi çıkarlarını gözetmeksizin başkalarının iyiliği için özveride bulunması durumu. Cephedeyken matarasındaki son su damlasını yaralı arkadaşına veren askerin davranışı diğerkâmlığa örnek olarak gösterilebilir.

Vatanseverlik: Yurdunu, milletini büyük bir tutku ile sevmek, bu uğurda her türlü özveriyi göstermektir. Bu değeri davranışa dönüştüre kişiler ise vatansever, vatanperver olarak nitelendirilir. Bir bireyin ülkesine duyduğu sevgi ve bağlılıktır.

Yardıms severlik: Yardım etmeyi sevmek, içtenlikler başkalarına iyilikte bulunmayı tercih etme demektir. Savaş koşullarında Türk askerlerinin hem birbirlerine hem de Koreli sivillere gösterdikleri destek ve yardımlar bu değer birer örneği olarak gösterilebilir (TDK, 2025).

Adım 4: Aşağıdaki sorular Kaynak D ve Kaynak E'den yola çıkılarak cevaplandırılır.

1. Diyanet İşleri Başkanlığı neden özellikle askerlere yönelik bir din kitabı yazdırmak ihtiyacı duymuş olabilir?
2. Savaşta hayatını ortaya koyarak düşmana karşı mücadele eden askerler inançlarının yanı sıra hangi değerlerle hareket ederler?
3. Kaynak D'ye göre İslam dininde askerlik görevini yaparken şehit olanlara neler vaat edilmektedir?
4. Kaynak D'de geçen askerlikte her vazifenin bir ibadet olarak kabul edilmesi anlamındaki ifade ile anlatılmak istenen nedir?
5. Kaynak D'nin yazarı, kitabında dinî bilgileri doğrudan vermek yerine neden Hasan Çavuş adını verdiği karakter üzerinden öyküleştirerek anlatmayı tercih etmiş olabilir?
6. Kaynak D'deki kitap sayfasında yer alan metinde Kaynak E'de tanımlanan değerlerden hangilerine değinilmiştir?

Adım 5: Üçerli veya dörderli gruplar oluşturarak Kaynak E'de tanımlanan değerlerin her biriyle ilgili kendinizin veya bir yakınınızın, bir arkadaşınızın gerçek hayatından örnek bir hikâye araştırınız? Daha sonra grup olarak bulduğunuz hikâyeleri inceleyerek en etkileyici hikâyeyi belirleyiniz. Bu hikâyeyi öğretmeniniz ve sınıf arkadaşlarınızla paylaşmak için bir sunum hazırlayınız.

Bizim Değerlerimiz

.....

.....

.....

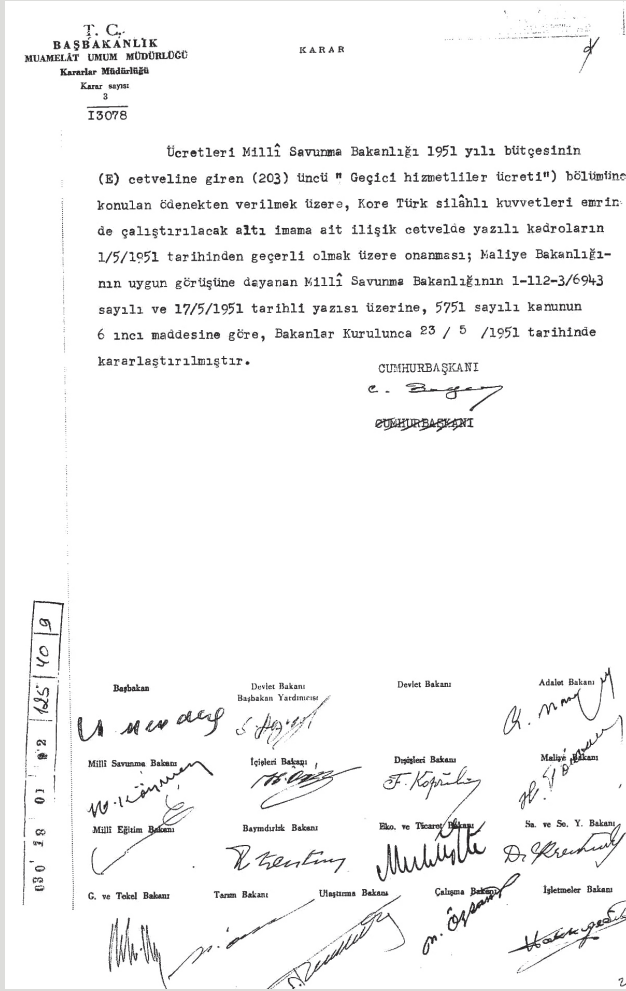
.....

Adım 6: Kaynak F ve Kaynak G incelenir.

Kaynak F: Kore Savaşı'ndan Bir Fotoğraf (Denizli, 2010, s. 235)



Kaynak G: Kore Türk Silahlı Kuvvetleri Emrinde Çalıştırılacak Altı İmanın Görevlendirilmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı (ATASE, 125-40-9)



T.C. BAŞBAKANLIK
MUAMELEAT UMUM MÜDÜRLÜĞÜ
Kararlar Müdürlüğü
Karar sayısı: 3/13078

KARAR

Ücretleri Millî Savunma Bakanlığı 1951 yılı bütçesinin (B) cetveline giren (203) üncü "Geçici hizmetliler ücreti" bölümüne konulan ödenekten verilmek üzere, Kore Türk silahlı kuvvetleri emrinde çalıştırılacak altı imama ait ilişik cetvelde yazılı kadroların 1/5/1951 tarihinden geçerli olmak üzere onanması; Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşüne dayanan Millî Savunma Bakanlığı'nın 1-112-3/6943 sayılı ve 17/5/1951 tarihli yazısı üzerine, 5751 sayılı kanunun 6 ncı maddesine göre, Bakanlar Kurulunca 23/5/1951 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHURBAŞKANI
C. Bayar

Başbakan
A. Menderes

Başbakan Yardımcısı ve diğer bakanların
imzaları mevcuttur.

Adım 7: Aşağıdaki sorular Kaynak F ve Kaynak G esas alınarak cevaplandırılır.

1. Kaynak F'de yer alan fotoğraftaki olay nedir? Görülen kişiler kimlerdir?
2. Savaş esnasında cephede bir din görevlisi olan imama neden ihtiyaç duyulmuş olabilir?
3. Kaynak G ile görevlendirilen imamlar Kore'de mücadele eden askerlerimiz için hangi hizmetleri görmüş olabilirler?
4. Askerler, cephede karşılaştıkları zorluklarla baş etmek için hangi inanç ve değerlere başvurmuş olabilirler?

Yönlendirici Soru 2: Kore Savaşı şehitlerinin şahadet öyküleri ile gazilerin hatıraları, Türk askerlerinin savaş sırasındaki moral motivasyonları ve şehitliğe yaklaşımı konusunda nasıl bir perspektif sunmaktadır?

Görev 2: H, I, J, K, L ve M kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır ve Adım 12'de verilen mektup yazma etkinliği ile Adım 15'teki rol oynama etkinliği gerçekleştirilir.

Adım 8: H, I ve J kaynakları incelenir.

Kaynak H: Çanakkale Savaşlarında Türk Askerinin Moral Motivasyonu

Karşılıklı siperler arasında mesafe sekiz metre, yani ölüm kaçınılmaz... Birinci siperdekiler, hiçbiri kurtulmamacasına tamamen şehit oluyor, ikinci siperdekiler onların yerine geçiyor, üç dakikaya kadar öleceğini biliyor en ufak korku bile göstermiyor, sarsılmak yok. Okumak bilenler ellerinde Kur'an-ı Kerim, cennete girmeye hazırlanıyorlar. Bu Türk askerindeki ruh kuvvetini gösteren hayran olunacak ve tebrik edilecek bir örnektir. Emin olmalısınız ki Çanakkale Muhaberesini kazandıran bu yüksek ruhtur (M. Kemal Atatürk'ten akt. Öner, 1989, s. 28).

Kaynak I: Bir Şehit: Yüzbaşı Kaya Aldoğan

Kore Savaşı başladığında Kuşadası Askerlik Şube Başkanlığı görevinde olan Kıdemli Yüzbaşı Kaya Aldoğan, ancak üçüncü defa başvurduktan sonra Kore'ye gönderilecek birliğe dahil edilmişti. Kore Türk Tugayı'nda Dördüncü Tabur, Birinci Bölük Komutanlığına getirilen Kaya Aldoğan ve bölüğü, Kunuri muharebelerinde görev alan ilk birliklerden biri olmuştur. 28/29 Kasım 1950 gecesi Kunuri'nin kuzey doğusunda Simninni tepelerinde ilk hatta bulunan birinci ve ikinci Türk Taburları karşısında önce geri çekilen düşman sonra çok güçlü bir şekilde yüklenmeye başlamıştı. Türk Birliğinin iki tarafındaki dost birliklerin çekilerek çevreyi boşaltmış olmaları Türk Birliğinin durumunu daha da zayıflatmıştı. Gece yarısına doğru soldan ilerleyen düşman kolunun Kaechon'un kuzeyinde bir geçit noktasını ele geçirmeye çalıştığı öğrenilmişti. İhtiyatta bulunan Yüzbaşı Aldoğan'ın bölüğü bu görevi üstlenerek hızlıca geçidi tutmuş ve düşmana ateşe başlamıştı. Bir süre sonra çok sayıda düşman askerinin kendilerini çembere almaya çalıştığını fark edince Takım Komutanı Üsteğmen Halil Akdoğan'a Bölüğün bir kısmıyla birlikte geri çekilme emri vermiş ve bu esnada kalan askerlerle birlikte onları koruyacaklarını söylemiştir. Onlar çekilirken Yüzbaşı Aldoğan'ın yanında kalanlarla oraya yaklaşan düşman grubu arasında bomba muharebesi başlamıştı. Düşman arkasında yüzlerce ölü bırakarak geri çekilmek zorunda kalmıştı. O çatışmadan yaralı olarak kurtulan bir asker o gece şahit olduklarını şöyle aktarmıştır:

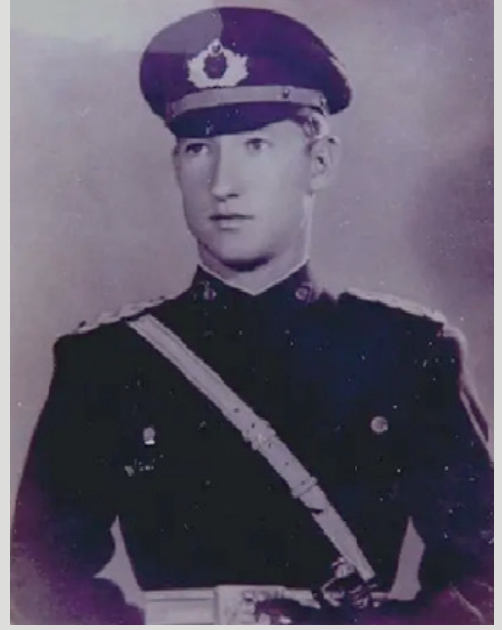


Yüzbaşım Abdullah onbaşı ve Mustafa yıkık bir duvarın gerisinde siperlendiler. Yüzbaşı belki yirmiden fazla el bombası attı. Bir ara "vuruldum çocuklar" dedi ama, yine bomba atıyordu. Son bombayı atacağı sırada bir ateş yağmuruna tutulduk. Yüzbaşım bir daha "of anam!" dedi ve yıkıldı. Elindeki bomba yanına düştü. Bir iki saniye sonra müthiş bir gürültü ortalığı allak bullak etti.

Yüzbaşı Aldoğan el bombasının pimini çekmiş tam atacakken bileğinden vurulmuş ve elinden düşen bomba infilak ederek kendi ölümüne yol açmıştır. Ertesi sabah düşman çekildikten sonra mevzilere girildiğinde sadece birkaç elbise parçası, sekiz bomba halkası ve taşlara sıçramış kan lekeleri ile Kore'ye yanında getirdiği fotoğraf makinesinin askısına ait tokaya ulaşılmıştır (Denizli, 2010, ss. 1-29'dan özetlenmiştir).

Kaynak J: Şehit Üsteğmen Mehmet Günenç

Kore Savaşı'ndaki yoğun çatışmaların devam ettiği 22 Nisan 1951 akşamı, düşman birlikleri Han Nehri yakınlarındaki tüm cephede BM kuvvetlerine saldırmaya başlamıştı. Türk birliklerine gerekli hazırlıkları yaparak kontrolüne bırakılan hattı savunması emredildi. Akşam saat 23:00 civarında, 425 rakımlı tepeye mevzilenmiş olan 9. Türk Bölüğü'nün subayları, sağ kanatlarında mevzilenmiş olan 24. ABD Alayı'na bağlı ABD Bölüğü'nün yerinde olmadığını fark ettiler. Ayrıca, sol taraflarını ve arkalarını tutması gereken Filipin Taburunun yerini çoktan terk ettiğini gördüler. Bu nedenle, düşman kuvvetleri Türk birliklerinin direnişini sürdürdüğü savunma mevzilerine kolayca yaklaştı. 9. Türk Bölüğü, her şeye rağmen yerini olabildiğince korumaya çalıştı. Askerlerin birçoğu düşmana esir düşerken çokça da şehit verildi. Gece yarısından sonra, 9. Bölük ile Türk Tugayı Karargâhı arasındaki telsiz bağlantısı oldukça zayıflamıştı. 23 Nisan gecesi saat 00:20 civarında, Türk Topçu Taburu Karargahı'ndaki subaylar telsizden gelen bir ses duydular. Üsteğmen Mehmet Günenç konuşuyordu:



Düşman bulunduğumuz tepede tutundu. Çok sayıda kayıp verdik, Piyade Bölüğü Komutanı esir alındı ve telsizcimiz öldürüldü. Şimdi size tüm topçu bataryalarının ateş açması gereken yerin koordinatlarını veriyorum.

Kısa bir süre sonra, Türk Topçu Taburu Karargahı'ndaki irtibat subayı şöyle dedi:

Tarif ettiğiniz yer tam olarak şu anda bulunduğunuz yer.

Üsteğmen Mehmet Günenç şöyle cevap verdi:

Evet, haklısınız, düşman tarafından esir alınmak istemiyoruz! Esir alınmamıza izin vermeyin! Kendi ateşimiz altında ölmeye hazırız ve gönüllüüz! Tekrar koordinatları veriyorum... Bizi kuşatmış yüzlerce düşmanı öldürmek için tüm topçu bataryaları ateş açmalı.

Sonra telsiz tekrar sustu. Türk Topçu Taburu karargahındaki tüm subaylar bu istek karşısında şaşkına döndüler ve bir süre birbirlerine baktılar. Bir subay, o anda kendisi ve diğer bazı Türk askerlerinin savaştığı yere ateş açmalarını istiyordu. Durumu değerlendirmeye başladılar. Sonunda, Üsteğmen Mehmet Günenç'in son isteğini yerine getirme kararına vardılar. Bir süre sonra, sadece Türk Topçu Taburu bataryaları değil, BM Kuvvetleri'ne bağlı diğer birçok batarya da 425 irtifadaki tepeye ateş açmaya başladı. Ertesi gün 425 rakımlı tepe BM güçleri tarafından geri alındı. Türk kuvvetleri 62 kayıp ve 35 yaralı verirken, 105 asker düşman tarafından esir alındı veya kaybedildi. Çin Tümeni ise yaklaşık 1000 kayıp ve 2000'den fazla yaralı verdi. Üsteğmen Mehmet Günenç'in naaşına ise hiçbir zaman ulaşamadı (Denizli, 2011, ss. 175-181'den özetlenmiştir).

Adım 9: Aşağıdaki sorular H, I ve J kaynaklarından yola çıkılarak cevaplandırılır.

1. Mustafa Kemal Atatürk, Kaynak H'de verilen ifadelerinde Çanakkale Muharebesinin kazanılmasını Türk askerinin hangi özelliğine bağlamaktadır? Neden?
2. Kaynak I'da verilen bilgilere göre Yüzbaşı Kaya Aldoğan kendisi için oldukça rahat bir görev olan Kuşadası Askerlik Şubesi Başkanlığı'ndan vazgeçerek Kore'ye gitmek için üç defa başvuruda bulunmuştur. Benimsediği hangi değerler, onu bu şekilde davranmaya sevk etmiş olabilir?

3. Yüzbaşı Aldoğan'ın takım komutanına Bölüğün bir kısmıyla birlikte geri çekilme emri vermesinin gerekçesi ne olabilir? Onun bu hareketi hangi değer ve değerlerle ilişkilendirilebilir? Neden?
4. Kaynak J'de giderek şiddetlenen düşman taarruzu karşısında sağ ve sol kanatlarını savunmak üzere görevlendirilen müttefik birlikleri geri çekilmesine rağmen Dokuzuncu Türk Bölüğü'nün bulunduğu mevzide direnişini sürdürerek yerini korumaya çalıştığı belirtilmektedir. Türk askerlerinin bu davranışı onların nasıl bir görev bilincine sahip olduklarını göstermektedir? Neden?
5. Üsteğmen Mehmet Günenç'in top atışlarının birkaç silah arkadaşıyla birlikte savunmakta olduğu mevzilere yönlendirilmesini istemesi, onun ve arkadaşlarının nasıl bir maneviyata sahip olduklarını göstermektedir?
6. Üsteğmen Mehmet Günenç'in böyle bir talepte bulunması, onun hangi değerleri benimsediğine işaret etmektedir?
7. Yüzbaşı Kaya Aldoğan ve Üsteğmen Mehmet Günenç'in hikâyelerinden yola çıkarak Kore'ye sağ ve sağlıklı olarak gönderdikleri eşlerinin, babalarının, kardeşlerinin, çocuklarının cenazelerine bile ulaşamayan yakınları neler hissetmiş, neler düşünmüş, neler yaşamış olabilirler?

Adım 10: Aşağıdaki Kaynak K incelenir.

Kaynak K: Kore'de Şehit Olan Bir Asker Hasan Oğlu Mustafa Taşkın'a Ait Eşyaların Kayıt Altına Alındığı Tutanak (ATASE, 42-0-55)

Aşağıda cins ve miktarı yazılı muhalefat Birliğimiz 4. Bl'den 28 Eylül 951 günü şehid olan Onb. 8569 Hasan oğlu Mustafa Taşkın 930 İzmir'e aittir.

Cinsi	Miktarı
Haki mintan	1
Bez bel kemeri	1
Kışlık Türk kepi	1
Bir çift çorap	1
Beyaz havlu	1
İç donu	2
Kendine ait atış karnesi	1
Kendine ait Sıhhat fişi	1
Eski cüzdan içinde resimler	7
Tıraş makinesi	1
Diş fırçası	1
Diş macunu	1
Bir gazete	1
Kore Van'ı	1000
Amerikan işgal doları	5

37 TASNİF DIŞI

Aşağıda cins ve miktarı yazılı muhalefat Birliğimiz 4. Bl'den 28 Eylül 951 günü şehid olan Onb. 8569 Hasan oğlu Mustafa Taşkın 930 İzmir'e aittir.

Cinsi	Miktarı
Haki mintan	1
Bez bel kemeri	1
Kışlık Türk kepi	1
Bir çift çorap	1
Beyaz havlu	1
İç donu	2
Kendine ait atış karnesi	1
" Sıhhat fişi	1
Eski cüzdan içinde muhtelif resimler, arkadaşlarına göster	7
Tıraş makinesi	1
Diş fırçası	1
Diş macunu	1
Bir gazete	1
Kore Van'ı	1000
Amerikan işgal doları	5

Yukarıda cins ve miktarı yazılı On beş (15) kalem eşya 4. Bl'den şehit olan Hasan oğlu Mustafa Taşkın'ın muhalefatı olarak huzurumuzda sayılarak tespit edildiğine dair zabıt varakasıdır.

I. Tb. Egt. Sb. Kd. Yzb. Burhan Özerten
I. Tb. Egt. Sb. Yzb. İbrahim Gürsoy
I. Tb. Prs. Ast. Sb. Bg. Gd. Mehmet Güngör

Yukarıda cinsi ve miktarı yazılı on beş (15) kalem eşya 4. Bl'den şehit olan Hasan oğlu Mustafa Taşkın'ın muhalefatı olarak huzurumuzda sayılarak tespit edildiğine dair zabıt varakasıdır.

I. Tb. Egt. Sb. Kd. Yzb. Burhan Özerten
I. Tb. Egt. Sb. Yzb. İbrahim Gürsoy
I. Tb. Prs. Ast. Sb. Bg. Gd. Mehmet Güngör

Adım 11: Aşağıdaki sorular, Kaynak K'ya göre cevaplandırılır.

1. Bu tutanağın hazırlanma gerekçesi ne olabilir?
2. Şehit Türk askerinin üzerinden çıkan eşyalar, bize savaşın hangi koşullarda yapıldığına dair ipuçları vermektedir?
3. Tutanakta yer alan eşyaları cinslerine veya kullanım amaçlarına göre sınıflandırınız.
4. Tutanağın altında üç kişinin imzası bulunmasının nedeni ne olabilir? Araştırınız.

Adım 12: Kendinizi Kore'de şehit düşen bir askerin yakın silah arkadaşlarından birinin yerine koyarak onun şahadetini ailesine haber vermek üzere bir mektup yazınız. Mektubunuzda şehit arkadaşınızla ilgili anılarınıza, onun şehit olduğu esnadaki söz ve davranışlarına, ondan geriye kalan eşyalara ve onu nasıl hatırlayıp anacağınıza yer verebilirsiniz. İsteyenler mektup yazmak yerine şehitler için yazılmış bir şiir araştırarak onu yazabilirler.

Şehit Kardeşimin Kıymetli Vefakâr ve Cefakâr Ailesi,

.....

.....

.....

.....

Adım 13: Kaynak L ve Kaynak M incelenir.

Kaynak L: Kore Savaşı Gazisi Mehmet Bakış ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden İki Kesit

(<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-bakis/>)



🕒 05:51 – 07:29

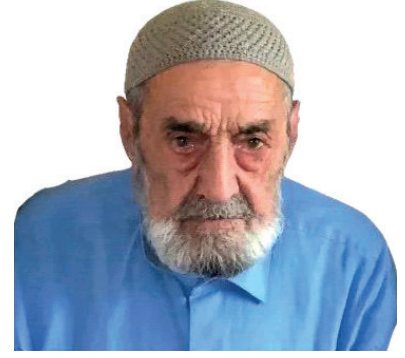
M. Bakış: Şimdi ilk olarak Vegas'a gittik, sonra Chorwon'a, ondan sonra en son o cepheye gittik söyledim. Orada büyük çarpışmalar oldu, büyük zayıtlar verdik. Oralarda pek fazla bir şey görmedik. (Savaşa) Girişmedik fakat en son giriştiğimizde 24 saat devam etti ateş. Aramızda düşmanla öyle yerler vardı. 10 metre, 15 metre yakın mesafelerdeydik. Evet, o kadar yakındaydık. (Karşımızda) Koreliler oldu işte, Kuzey Koreliler. Ben yaralanmadım ama yanımdakiler çok şey oldu. Hatta bir yaralı geldi, yaralı artık bitkin hâldeydi yani onun hayatı kalmamıştı, ona mataranın kapağıyla bir su verdim, o da gitti.

🕒 08:01 - 09:49

M. Bakış: Ondan sonra Amerikalılar geldi bizden teslim aldı, onlar da orayı müdafaa edemediler, terk ettiler orayı. Orası Kuzey Korelilere geçti. Şimdi orada biz o zayıtlar çok verdik, mesela belki 40 tane şehit verdik, 3 tane üstegmen, bir gedikli başçavuş, bir gedikli çavuş. Bunların cesetleri dahi bulunmadı. Bulamadık maalesef. Şu oldu oradan çekilince. Dediler ki cesetleri toplamaya gideceğiz. Cesetleri toplamaya gideceğiz dediler, maalesef cesetleri toplamaya gitmeye fırsat bulamadık. Elimizdeki silahlar artık kullanılamaz hale gelmişti. Kalan kaldı, alamadık maalesef.

Kaynak M: Kore Savaşı Gazisi Mustafa Süt ile Yapılan Sözlü Tarih Görüşmesinden Bir Kesit (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mustafa-sut/>)

M. Süt: Büyük bir felaket yaşadık. Kore'ye gittim ve savaşa katıldım. Çatıştım. Bir arkadaşım vardı, Mustafa Çoban adında. Mayına bastığı için yaralandı, bir bacağı kesildi. Adıyamanlı bir şeyh vardı, adı Sufi Mehmet'ti. Yaralandı, memlekete döndü ama şehit oldu. Nereden yaralandığını görmedim. Onlarla birlikte bir yıl kaldım—beş ay cephede, beş ay destek hizmetlerinde. Kaldığımız çadıra ateş açtılar. El bombası attılar. On iki arkadaşımız şehit oldu. Biz de orada karşılık verdik, düşman geri çekildi. Cephede savaştığımız sırada Amerika bize ihanet etti, üzerimize kurşun yağdırdı. Savaşın göbeğinde üç ay kaldım.



Adım 14: Aşağıdaki sorular Kaynak L ve Kaynak M esas alınarak cevaplandırılır.

1. Gazi Mehmet Bakış'ın anlattığı savaş durumunda kendinizin olduğunu düşünün, silahlı ve tam teçhizatlı düşmandan yalnızca 10-15 metre mesafede neredeyse burun burunasınız. Nasıl hissederdiniz?
2. Gazi Mehmet Bakış, yaralı Türk askeri için son görev olarak ne yapmıştır? Bu davranışının uygun ve yerinde olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?
3. Türk birliğinin şehit olan askerlerimizin naaşlarını toplamaya bile fırsat bulamaması savaşların hangi yönünü ön plana çıkarmaktadır?
4. Gazi Mustafa Süt gibi savaşın bir anında 12 arkadaşınızın gözünüzün önünde yaşamlarını kaybettiğine şahit olduğunuzu düşününüz. Nasıl hisseder, neler düşünürdünüz?

Adım 15: Rol oynama

Gazi Mehmet Bakış'ın Kaynak L'de sunulan hikâyesinden hareketle öğrenciler aşağıdaki roller üzerinden yaratıcı bir drama geçkeştirir:

Senaryo 1: “Son Damla Su” Bir askerin yaralı arkadaşına matarasının kapağındaki son damla suyu vermesi ve sonrasında arkadaşının şehit olması anı canlandırılır.

Senaryo 2: “Arkadaşlık Bağı” Şehit olan arkadaşlarının cenazelerini almak için gönüllü olarak risk alıp düşman kontrolündeki araziye giren askerlerin bu görev sırasındaki deneyimleri ile akabinde arkadaşlarının şehit olduğu haberini ailesine ulaştırırken yaşanan bir diyalog canlandırılır.

Daha sonra rol oynama etkinliğinde görev alan öğrencilerin rollerini oynarken neler düşünüp nasıl hissettiklerini arkadaşlarına anlatmaları istenir.

Yönlendirici Soru 3: Kore'de şehit olan askerlerin haklarını teslim ederek onları hatırlamak ve anmak için neler yapılmış ve yapılmaktadır?

Görev 3: N, O, P ve R kaynakları incelenerek ilgili sorular cevaplandırılır.

Adım 16: Kaynak N incelenir.

Kaynak N: Kore Savaşı'na BM Adına Katılan Ülkeler ile Gönderdikleri Birliklere Dair Bazı Bilgiler
(Türkiye Muharip Gaziler Derneği, 2025)

Ülke ve Gönderilen Birlik Türü (Muharip: M, Sıhhi Destek: SD)	Başlangıçta Gönderilen Asker Sayısı	Savaşın Devamında Gönderilen Asker Sayısı	Kayıplar (Şehit/Ölü)	Katılış ve Ayrılış Tarihleri
Türkiye (M)	5.726	56.536	724*	17.10.1950 / 1971
ABD (M)	302.482	1.789.000	36.94	27.06.1950 / 1957
İngiltere (M)	14.198	56	1.078	29.06.1950 / 1957
Kanada (M)	6.146	25.687	321	26.07.1950 / 1957
Avustralya (M)	2.282	8.407	339	29.06.1950 / 1957
Yeni Zelanda (M)	1.389	3.794	23	30.07.1950 / 1955
Filipinler (M)	1.4	7.42	112	19.09.1950 / 1955
Fransa (M)	1.119	3.421	262	29.07.1950 / 1965
Tayland (M)	1.294	6.326	129	16.07.1950 / 1955
Yunanistan (M)	1.263	4.099	192	01.12.1950 / 1955
Etiyopya (M)	1.271	3.518	121	06.05.1951 / 1965
Kolombiya (M)	1.068	5.1	163	08.05.1951 / 1955
Belçika (M)	900	3.498	99	31.01.1951 / 1955
Hollanda (M)	819	5.322	120	16.07.1951 / 1955
Lüksemburg (M)	44	3.794	2	31.01.1951 / 1953
Güney Afrika (M)	826	826	34	16.11.1950 / 1963
İsveç (SD)	154	162	–	28.09.1950 / 1957
Norveç (SD)	105	623	3	22.06.1950 / 1954
Hindistan (SD)	70	627	1	20.11.1950 / 1953
İtalya (SD)	72	623	–	16.11.1951 / 1955
Danimarka (SD)	100	630	–	07.03.1951 / 1953

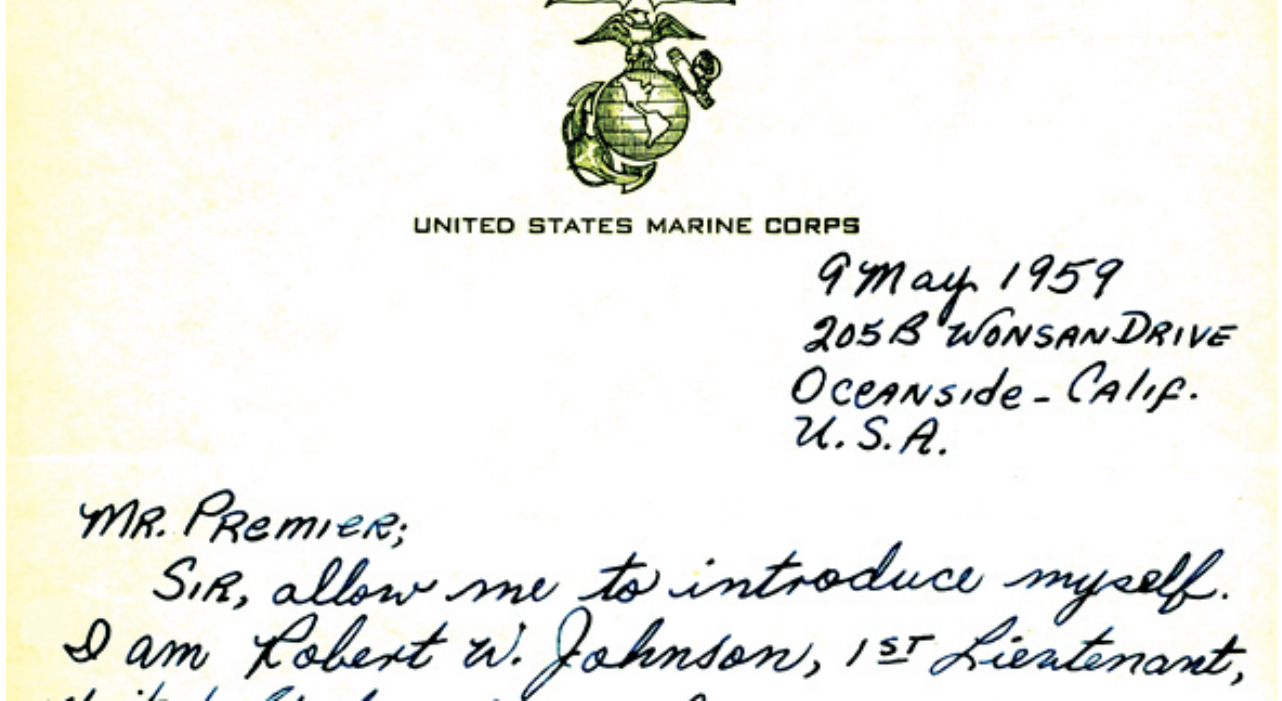
*Bu tablodaki bilgiler Kore Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı kaynaklarından alınmış olup, çeşitli Türk kaynaklarındaki bilgilerle uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

Adım 17: Aşağıdaki sorular Kaynak N'ye göre cevaplandırılır.

1. Kaynak N'ye göre BM çağrısı sonucu Güney Kore'ye yardım için en çok askeri hangi ülke göndermiştir? Bu sıralamada Türkiye kaçınıcı sıradadır?
2. Tabloya göre Kore Savaşı'nda ne çok kayıp veren ülke hangisidir? Bu sıralamada Türkiye kaçınıcı sıradadır?
3. Kore Savaşı'na asker gönderen ülkelerin, gönderdikleri asker sayısı ile verdikleri kayıplar arasında nasıl bir ilişki vardır?
4. Bazı ülkeler Kore'ye yalnızca sıhhi destek birlikleri göndermiştir. Bunun nedeni ne olabilir? Araştırınız.

Adım 18: Kaynak O incelenir.

Kaynak O: Kore Savaşı'na Katılan Amerikalı Bir Subayın Zamanın Başbakanı Adnan Menderes'e Gönderdiği Mektup (ATASE, 58-359-8)



BİRLEŞİK DEVLETLER DENİZ KUVVETLERİ

9 Mayıs 1959
205B Wonsan Drive
Oceanside - Kaliforniya
A.B.D.

Sayın Başbakan,

Efendim, kendimi tanıtmama izin veriniz. Ben, Amerika Birleşik Devletleri Deniz Piyadeleri'nden (USMC) Üsteğmen Robert W. Johnson'ım. 1952 yılında USMC'de onbaşıydım ve Mayıs 1953'e kadar Kore'de görev yaptım. O yıl, askerlerinizin yanında savaşma onuruna sahip oldum. Ülkenize duyduğum hayranlık hiç azalmadı. Keşke başka bir ülke de Türkiye kadar iyi bir müttefik olabilseydi. Ve onların muharip birlikleri askerlerinizin yarısı kadar iyi olabilseydi.

Efendim, size yazma sebebim, küçük bir meblağ göndererek bir çelenk satın alıp, kimliği belirlenememiş şehit askerlerinizden birinin mezarına konulması için gerekli adresi temin etmektir.

Lütfen size doğrudan yazmama alınmayınız, zira elinizde birçok acil mesele bulunduğunun farkındayım. Yardımınızı büyük bir takdirle karşılayacağım efendim.

Saygılarımla,
Robert W. Johnson
Üsteğmen, 0972337, U.S.M.C.R.
205B Wonsan Drive
Oceanside, Kaliforniya

Adım 19: Aşağıdaki sorular Kaynak O esas alınarak cevaplandırılır.

1. Amerikalı Üsteğmen Johnson, neden bu mektubu göndermeye ihtiyaç duymuştur?
2. Üsteğmen Johnson, Kore Savaşı'na katılan Türk askerleriyle ilgili nasıl bir düşünceye sahiptir? Bu düşüncelerinin kaynağı/sebebi ne olabilir?
3. Göndereceği parayla alınacak çelengin kimliği belirlenememiş bir askerin mezarına bırakılmasını isteyen Üsteğmen Johnson, bu mektubu yazarak ve mektubunda dile getirdiği duygu ve düşünceleri ile hangi değerleri benimsediğini ortaya koymaktadır? Neden?

Adım 20: Kaynak P ve Kaynak R incelenir.

Kaynak P: Güney Kore'nin Pusan Kentinde Bulunan Birleşmiş Milletler Anıt Mezarlığı'ndaki Türk Şehitliği (Denizli, 2011, s. 114)



Kaynak R: Güney Kore'nin Pusan Kentinde Bulunan Birleşmiş Milletler Anıt Mezarlığı'ndaki Türk Şehitliği'nin Girişindeki Anıt (Kim, 2024) ile Ankara'daki Kore'de Savaşan Türkler Anıtı (Yazarlar tarafından çekilmiştir.)

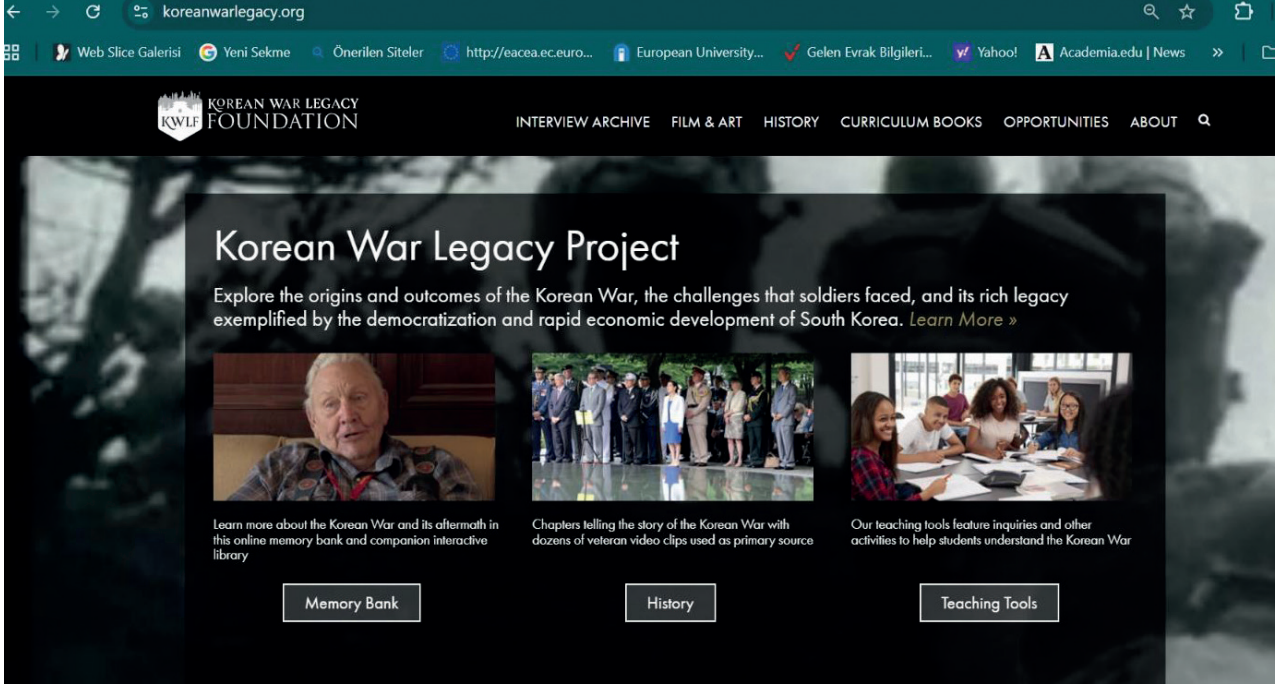


Adım 21: Aşağıdaki sorular Kaynak P ve Kaynak R'ye göre cevaplandırılır.

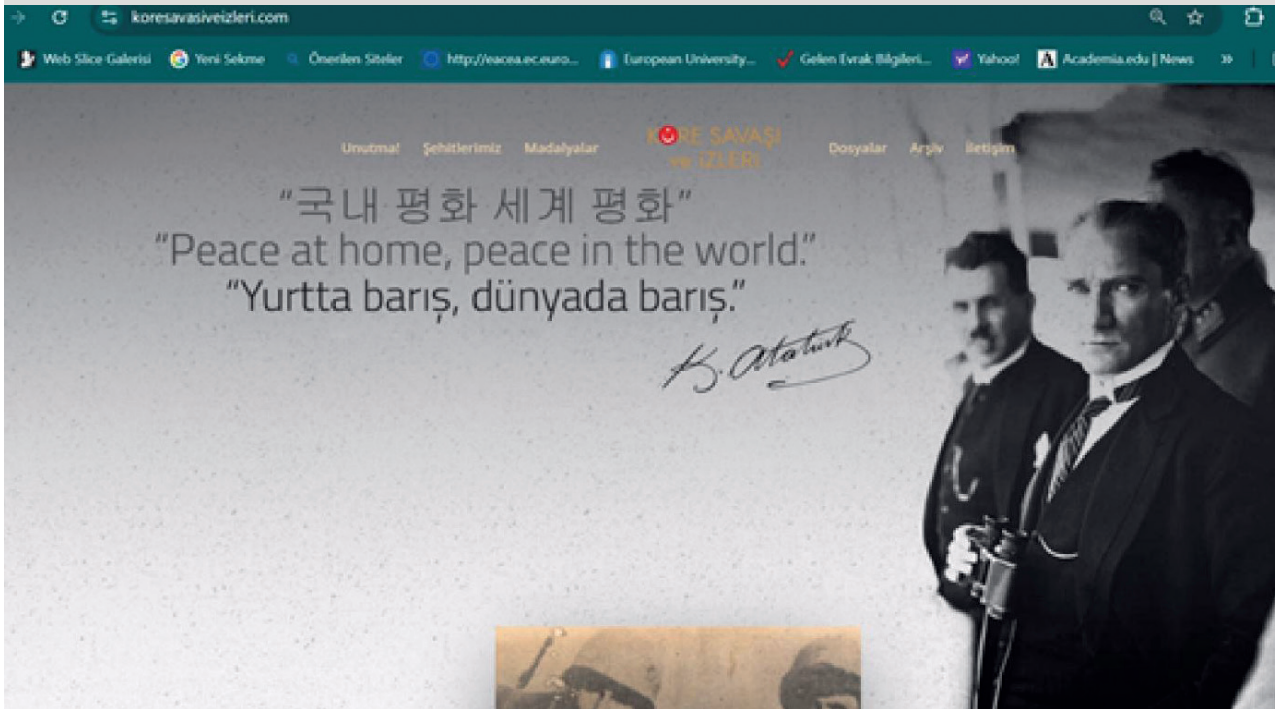
1. Kaynak P'de, Güney Kore'nin Pusan şehrindeki BM Anıt Mezarlığı içinde yer alan Türk Şehitliği'nin 1950'li yıllardaki hâli; Kaynak R'de ise aynı şehitliğin günümüze yakın bir zamandaki durumu görülmektedir. Bu iki fotoğraf arasındaki değişim, şehitlere verilen değer ve onların anısına gösterilen saygı hakkında bize neler söylemektedir?
2. Kaynak R'deki anıt üzerinde yer alan yazılarda hangi değerlere vurgu yapılmaktadır?
3. Kaynak R'deki ikinci görselde yer alan Kore'de Savaşan Türkler Anıtı'ndaki mimari ögeler neyi, nereyi anımsatmaktadır?

Adım 22: Kaynak S, Kaynak T ve Bilgi Notu 2 incelenir.

Kaynak S: Kore Savaşı Mirası (veya Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma) Vakfına Ait İnternet Sitesi (<https://koreanwarlegacy.org/>)



Kaynak T: Kore Savaşı ve İzleri Adlı İnternet Sitesi (<https://koresavasiveizleri.com>)



Bilgi Notu 2:

Kore Savaşı Mirası (veya Kore Savaşı'nın Anısını Yaşatma) Vakfı, Kore Cumhuriyeti Hükûmeti'nin teşvik ve desteği ile AB'de kurulan bir vakıf olup BM saflarında Kore Savaşı'na katılarak Güney Kore'nin bağımsızlığı için savaşan ülkelerde bu savaşın unutulmaması ve savaşta canlarını feda edenlerin anısının yaşatılması için çalışmalar yapan bir kuruluştur. Vakfın İnternet sitesinde savaşa katılmış çok sayıda ülkeden yaklaşık 1.600 gazi ile yapılan sözlü tarih görüşmelerinden oluşan zengin bir dijital arşivin yanı sıra ABD, İngiltere, Kanada ve daha birçok ülkede Kore Savaşı'nın öğretimi için hazırlanan kaynak kitaplar, öğretim materyalleri ve görseller kullanıma sunulmaktadır.

Kore Savaşı ve İzleri adlı internet sitesi ise Kore Gazisi merhum Emekli Albay Cihan Kumbasar'ın oğlu Prof. Dr. Hakan Kumbasar tarafından babasının ve silah arkadaşlarının anısını yaşatmak üzere hazırlanmış, sonrasında da Türkiye Muharip Gaziler Derneği'ne emanet edilmiş bir dijital arşiv niteliğindedir. Sitede çeşitli süreli ve süresiz yayınlara, fotoğraflara ve yıllar içerisinde Kore Savaşı'nı anmaya yönelik yapılmış etkinliklere yer verilmiştir (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Ölçme ve Değerlendirme

1. Türk askerlerinin cephede dinî ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için Türk Hükûmeti hangi tedbirleri almıştır?
2. Kore Savaşı'na katılan Türk askerlerinin moral motivasyonlarını sağlayan inanç unsurları ve değerler neler olmuştur? Açıklayınız.
3. Şehit askerlerimizin hikâyeleri, Kore'de savaşan Türk askerlerinin nasıl bir ruh hâliyle (moral motivasyonla) savaştıklarını göstermektedir?
4. Kore Savaşı'nda şehit olan askerlerin anısını yaşatmak için yapılanların uygun ve yeterli olup olmadığı konusundaki görüşünüzü gerekçeleriyle birlikte yazınız.

Kaynaklar

- Akseki, A. H. (1945). *Askere din kitabı*. Ankara: T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı (AsMvKSK). (2019). *Fotoğraflarla Kore Savaşı'nda Türk Askeri* [The Turkish soldier in the Korean War in photographs]. Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı.
- Atar, F. (2010). Şehid. *TDVİA*, 38, ss. 428-431. <https://islamansiklopedisi.org.tr/sehid> Erişim Tarihi: 21.09.2025.
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 42-0-55, (1951).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 125-40-9, (1951).
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi. ATASE Yer No: 58-359-8, (1951).
- Denizli, A. (2010). *Kore Harbinde şehitlerimiz: On kahraman*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Denizli, A. (2011). *Kore Kahramanı Bandırmalı Şehit Topçu Üsteğmen Mehmet Günenç*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Gülhan, T. (1996). Manevi kültürün ordu ve asker üzerindeki etkisi. *Köprü*, 56(Güz). <https://www.koprudergisi.com/guz-1996/manevi-kultur-un-ordu-asker-uzerindeki-etkisi/> Erişim Tarihi: 07.09.2025.
- Gürkan, S.L. (2010). Şehid. *TDVİA*, 38, ss. 431-433. <https://islamansiklopedisi.org.tr/sehid> Erişim Tarihi: 21.09.2025.
- Han, J. (2018). *Gazi Mehmet Bakış ile yapılan sözlü tarih görüşmesi*. <https://koreanwarlegacy.org/interviews/mehmet-bakis/> Erişim Tarihi: 09.09.2025.
- Han, J. (2025). *Gazi Mustafa Süt ile yapılan sözlü tarih görüşmesi*. (<https://koreanwarlegacy.org/interviews/mustafa-sut/>) Erişim Tarihi: 21.09.2025.
- Kim, D. (2024). [Photograph of United Nations Memorial Cemetery in Busan, South Korea]. Google Maps. <https://maps.google.com> Erişim Tarihi: 21.09.2025.
- Öner, N. (1989). *Stres ve dini inanç*. Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.
- Özcan, A. (1996). Gazi. *TDVİA*, 13, ss. 443-445. <https://islamansiklopedisi.org.tr/gazi> Erişim Tarihi: 21.09.2025.
- Türkiye Muharip Gaziler Derneği. (2025). *Kore Savaşı: Türk Tugaylarının muharebeleri (1950-1953)*. <https://www.muharipgaziler.org.tr/kore-savasi> Erişim Tarihi: 19.3.2025.
- <https://koreanwarlegacy.org/>
- <https://koresavasiveizleri.com>
- <https://tdk.gov.tr> erişim

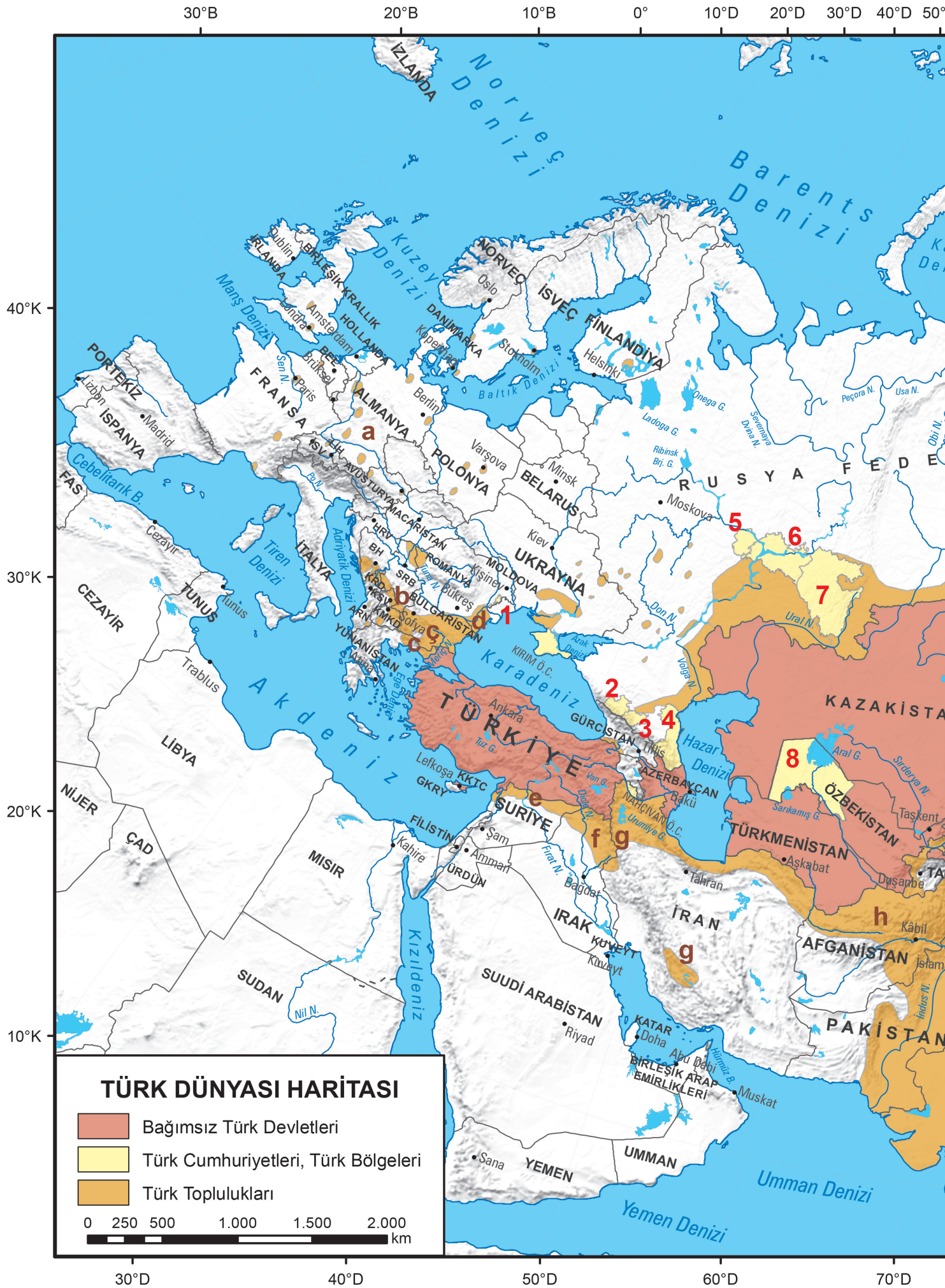


Ev Ödevi

Öğrenciler üçerli gruplara ayrılır. Gruplardan, Kaynak S ve Kaynak T'de yer alan internet sitelerini incelemeleri istenir. Gruplar, Bilgi Notu 2'den de yararlanarak inceledikleri sitelerin Kore Savaşı'nın unutulmaması ve savaşta hayatını kaybedenlerin anısının yaşatılmasına yönelik faaliyetlerini değerlendikten sonra, sitelerde yer alan görselleri de kullanarak bu siteleri tanıtan bir broşür hazırlar. (Öğretmen gerek görürse her gruba yalnızca bir siteyi inceleme ve ona yönelik broşür hazırlama görevi de verebilir.)







D 60°D 80°D 100°D 120°D 130°D 140°D 150°D 160°D 170°D 180°



50°K

40°K

30°K

20°K

10°K

80°D

90°D

100°D

110°D

120°D

HARİTA İŞARETLERİ

BAŞKENT
ULUSLARARASI SINIR
ULUSLARARASI SINIR (DENİZ)
TARTIŞMALI SINIR
NEHİRDEN GEÇEN SINIR
AKARSU
GÖL

ÖLÇEK 1: 100 Milyon

© MSB HARİTA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KISALTMALAR

Ada	Ad.
Burun	Br.
Cumhuriyet	Cum.
Saint	St.
Göl	G.
Körfez	Krf.
Nehir	N.
Boğaz	Bğ.

Datum: WGS84
Projeksiyon: Plate-Carree
www.harita.gov.tr

● Ankara

A horizontal scale bar with major tick marks at 0, 500, 1,000, 2,000, 3,000, and 4,000 km. The unit 'km' is written at the far right end.

Her hakkı saklıdır.
Harita Genel Müdürlüğüne yazılı izni alınmadan bu ürünü tamamı veya bir kısmı

Harita Genel Müdürlüğünün yazılı izni alınmadan bu ürünün tamamı veya bir kısmı çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve altlık olarak kullanılıp yeni bir ürün üretilemez.

NOT: Bu haritada devlet hududları, yurt dışındaki coğrafi adlar ve detaylar standart doğrulukta olmayabilir ve resmi nitelik taşımamaktadır.

"Kontrol hattı 1972 Simla Anlaşması ile belirlenmiş olup Keşmir'in nihai statüsü hakkında Hindistan ile Pakistan tarafından henüz bir anlaşmaya varılamamıştır."

Ada	Ad.
Burun	Br.
Cumhuriyet	Cum.
Saint	St.
<i>Göl</i>	<i>G.</i>
<i>Körfez</i>	<i>Krf.</i>
<i>Nehir</i>	<i>N.</i>
<i>Boğaz</i>	<i>Bğ.</i>

Datum: WGS84
Projeksiyon: Plate-Carree
www.harita.g

Sİ HARİTASI

